"KARAYİP KORSANLARI" filminin büyük boy afişi

sinema

SAYI: 2006-07 5 YTL

KKTC Fiyatı 6 YTL

MERKEZ

DOSYA
ROBERT ALTMAN'IN BÜTÜN FİLMLERİ

BİR ROMAN İKİ FİLM
SOLARIS

ATIF YILMAZ SİNEMASI

YENİDEN BAŞLAMAK
AŞK VE SİGARA

Sinema tarihinin EN HIZLI 10 FİLMİ

AYIN YENİ DVD'LERİ
34 FİLM
KLASİKLER
ROB REINER VE
WIM WENDERS

KARAYİP KORSANLARI
ÖLÜ ADAMIN SANDIĞI

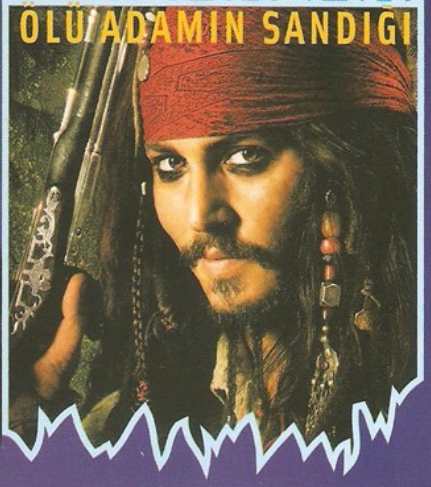

KAPTAN JACK SPARROW
KENDİNİ ÇOK FAZLA
ÖZLETMEDEN KARŞIMIZDA!

SUPERMAN
DÖNÜYOR

9 771304 569005 31

750 KERE TEŞEKKÜRLER!

Bundan tam 6 yıl önce Anadolu'da eğitim şansı elde edemeyen kızlarımıza yardım etmek adına bu yola çıktık. Ve bugüne kadar 10.000 Kardelen'in lise ve üniversitede okumalarını sağladık.

Sizin projeye inancınız ve desteklerinizle bu yıl **750 Kardelen daha 4 yıllık lise eğitimleri için burs kazandı.**

Onlar bu bursu, sizlerin aldığı Ayşe Kulin'in "Kardelenler" kitabı, Sezen Aksu'nun "Kardelen" albümü, katıldığınız Sezen Aksu "Kardelen" konserleri ve bağışlarınızla elde etti. Kardelenlerimize yürekten başarılar dileriz.

Teşekkürler Türkiye!

TURKCELL

KARDELENLER TURKCELL

ÇAĞDAŞ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ

Çağdaş Türkiye'nin Gelecek Güvencesi

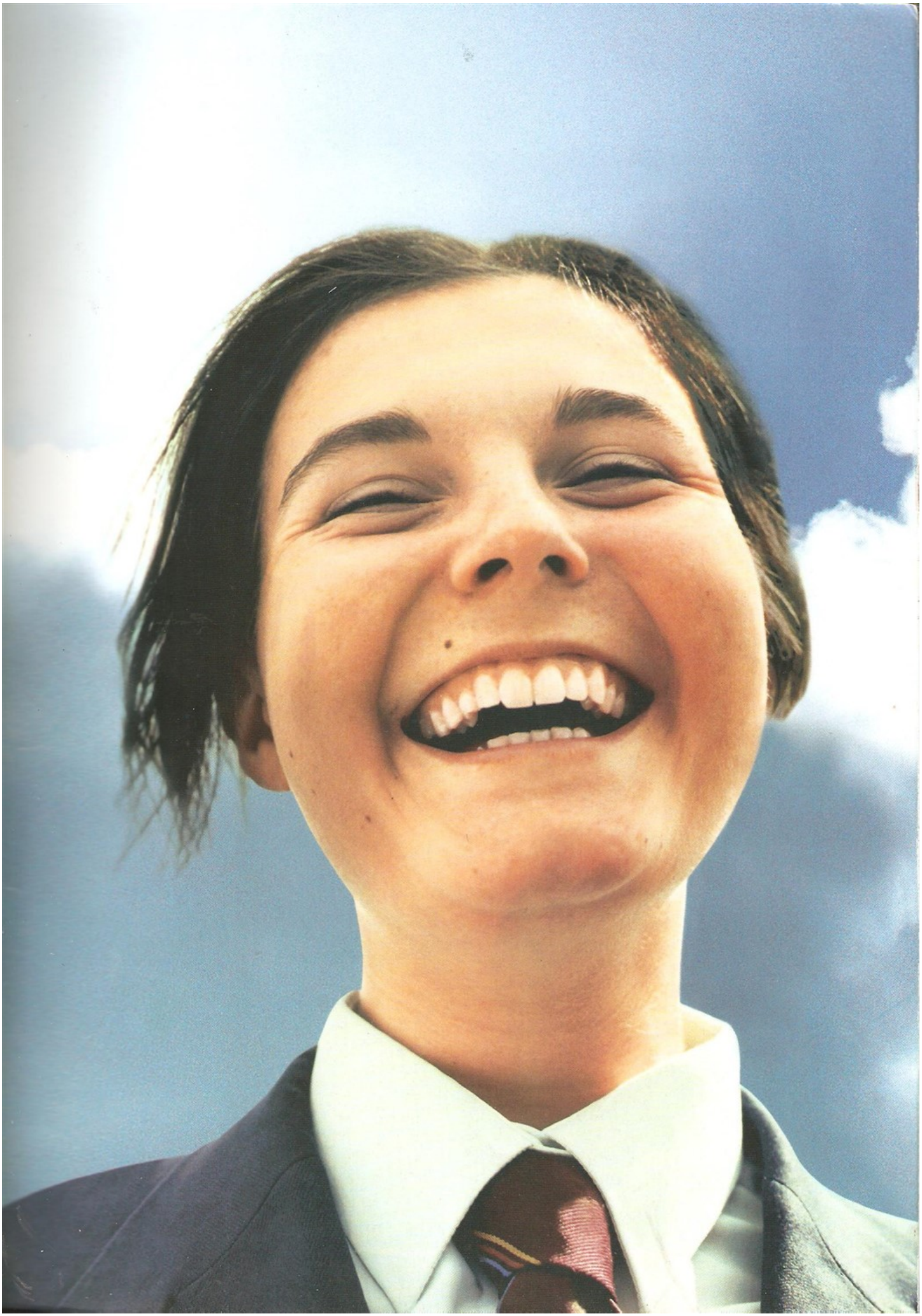

Sizin için...

11.519 Akbanklının kalbi, Türkiye'yle birlikte atıyor.
Türkiye'nin lider bankası olmamızı sağlayan bu güç,
yarınlarımız için daha iyisini, daha yenisini arıyor,
yeni fikirler üretiyor.

444 25 25
www.akbank.com

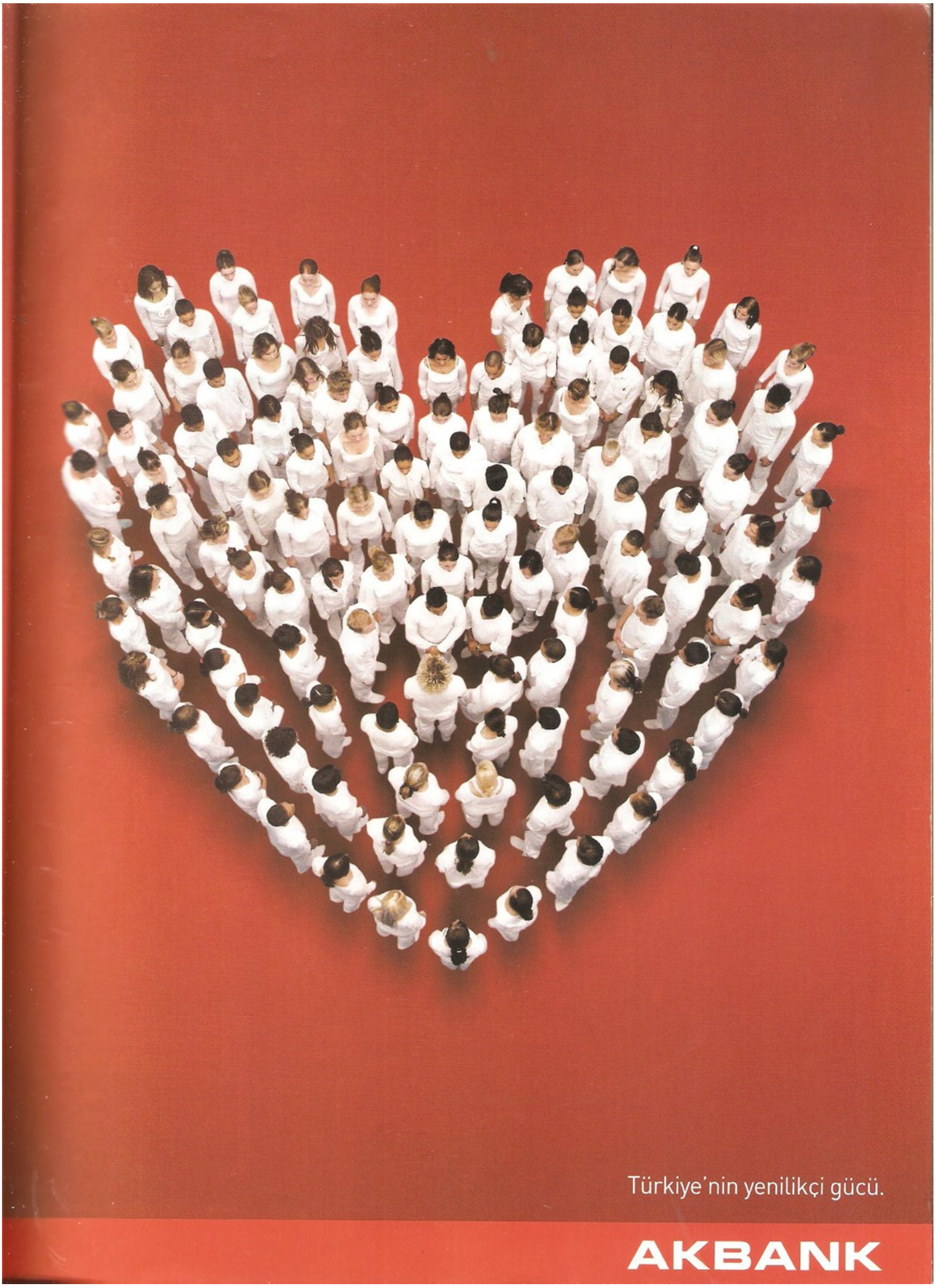
Türkiye'nin yenilikçi gücü.
AKBANK

içindekiler

sinema

MERKEZ

Sahibi
Merkez Dergi Yayıncılık San. ve Tic. A.S. adına
Turgay Ciner
Medya Grup Baskanı
M. Kenan Tekdağ
Genel Müdür
Mehmet E. Demirel
Genel Yayın Koordinatörü
Alev Er
Genel Yayın Yönetmeni ve Tüzel Kisi Temsilcisi
Mehmet Açar
Yazı İsleri Müdürü
Senem E. İsmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Murat Bayar
Editörler
Ebru Çeliktuğ
Müjde Isıl
Yönetim
Genel Müdür Yardımcıları:
Güray Çakır
Levent Tayla
Yonca Ertürk
Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tanıtım Tasarım: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntas**
Ofset Hazırlık: **Ercan Karaaslan**

REKLAM SATIS PAZARLAMA

Genel Müdür
Rana Kartıdağ
Grup Baskan Yardımcısı
Erhan Özdemir
(Finans ve Operasyon)
Genel Müdür Yardımcısı
Serap Yakın *(Satıs)*
Reklam Gurup Koordinatörü
Gülcan Avuka
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü
Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA MERKEZ Dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazısma: Merkez Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Besiktas İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: Temmuz 2006
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.S.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Merkez Matbaacılık Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.S.
Adres: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Besiktas İstanbul
Basıldığı Yer:
Printcity, Fatih Mah. Hasan Basri Cad. Samandıra/Kartal/İstanbul
İsletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

MERKEZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@merkezdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.merkezabone.com

gündem

42 Superman gel bizi kurtar!
Yönetmen Bryan Singer Superman'e yeni bir ruh getiriyor.

54 Bir zamanlar Havana
Andy Garcia yönettiği ilk filmi "Kayıp Şehir"de devrim öncesi Küba'yı anlatıyor.

56 Cehennem için alıstırmalar
Marc Forster yeni filmi "Stay - Gitme"de baska sulara yelken açıyor.

62 İşçi sınıfı müzikali
John Turturro'nun yönettiği "Ask ve Sigara" festivalden sonra sinemalarda

64 Kaptan'ın "eceli" rekabeti
"Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı", Johnny Depp ve korsan filmi klasikleri...

74 Bağıslamak özgürlestirir
Lasse Hallstörm ünlü oyuncuları duygusal bir dramda biraraya getirdi: "Yeniden Baslamak"

78 Güney Kore usulü intikam
"Acı Tatlı Hayat" size asırılıkları seven bir yönetmeni tanıtıyor: Kim Jee-Woon.

80 Çok uzun tek bir film gibi...
Hollywood'un sıradısı yönetmeni Robert Altman'ın bütün önemli filmleri

dosya

90 Hız yapan filmler
En iyi 10 araba yarısı filmini seçtik.

94 Sinemanın renkli yüzü
Usta yönetmen Atıf Yılmaz'ın sineması üzerine...

98 Solaris: Üç ayrı dünya
Stanislav Lem'in romanı, Tarkovski ve Soderbergh'in filmleri...

ayrı filmleri

Aşk ve Sigara, Vampirlerin Safağı, Kumpanya, Bubba Ho-Tep, Havada Aşk Var, 20 Gece ve Yağmurlu Bir Gün, Perde Arkası, Angel-A, Hızlı ve Öfkeli: Tokyo Yarısı, Hayalet Dünya, Beni Kesfet

16 Box office
ve eleştirmenlerin yıldız tablosu

18 Eleştiriler
"Şehrin Adamı", "Takeshi's", "Arka Bahçe", "Yürüyen Sato"

26 Özel seans
Yeni filmler, yeni projeler, festivaller, haberler

40 Işık ve gölge
Atilla Dorsay

104 Kült filmler
"Phantom of the Paradise"

108 80'lerde Yesilçam
Divane ve Maden Dağı

110 TV Dizileri
"Six Feet Under"

112 DVD Rehberi
Filmografi, Klasik Sahne, Filmografi, DVD Kritik

130 Sinema Çıkısı
Özge Özberk

Armağanlar

Koleksiyon kartı: "Beni Ne Kadar Çok Seviyorsun?"
Afisetler: Allegro, Askın Dansı, Buz Devri 2, Tepenin Gözleri
Büyük boy afis: "X-Men: Son Direnis"

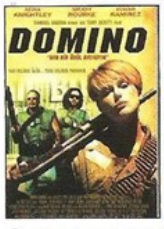

Kanak Tasarım: Naci Yavuz

NOKIA
N91
www.nokia.com.tr
Müzik benim.

...arkıya kadar saklama kapasitesine sahip Nokia N91 ile tanışın. Cep telefonu ve ... kalitesi sunan müzik çalar arasında kolayca geçiş yapın. Nereye giderseniz gidin, ...nizi yanınızda taşıyın.
NOKIA
Nseries
XpressMusic
Visualradio
NOKIA
Connecting People

ayın filmleri temmuz

AŞK VE SİGARA
ROMANCE & CIGARETTES

Yönetmen: John Turturro. Oyuncular: James Gandolfini, Susan Sarandon, Kate Winslet, Steve Buscemi, Kumar Pallana, Christopher Walken, Mandy Moore, Aida Turturro, Mary-Louise Parker, Eddie Izzard. Senaryo: John Turturro. Görüntü Yönetmeni: Tom Stern. Kurgu: Ray Hubley. Yapım Tasarımcısı: Donna Zakowska. Yapımcı: John Penotti, John Turturro. Süre: 115 dk. Yapım: ABD (2005). Dağıtımcı: 35 Milim. Gösterim Tarihi: 30 Haziran

Orta yaş krizinin eşiğindeki Nick (James Gandolfini), kızıl saçlı Tula'ya (Kate Winslet) büyük bir tutkuyla bağlanmıştır. Uzun süredir Nick'le evli olan Kitty (Susan Sarandon) için ise bu ihanet, bardağı taşıran son damla olmuştur. Kocasına karşı inancını kaybeden Kitty, nefretten dolayı hissettiği yırtıcı duygulara kendisi bile şaşırmaktadır. Nick, bu zorlu süreçte ailesini içine sürüklediği acıyı, karısının aşkı ve saygınlığının değerini sorgulamaya başlar.

NOTLAR 25. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde 2040 bilet sayısıyla en çok izlenen film olan ve "executive producer"lığını Coen Kardeşler'in üstlendiği "Aşk ve Sigara", Amerikan bağımsız sinemasının son dönemdeki beğenilen yapımlarından biri. Sıradan bir erkeğin sadakatsizlik üzerine yaptığı yolculuğu anlatan film, günümüz Amerika'sında geçen bir "işçi sınıfı operası" olarak nitelendiriliyor. Geçtiğimiz sene Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan'a aday olan filmde James Brown, Nick Cave ve Bruce Springsteen gibi ünlü sanatçıların parçalarına yer veriliyor. Yönetmenliğini ve senaristliğini John Turturro'nun üstlendiği bu filmin yapımı, James Gandolfini'nin The Sopranos dizisindeki anlaşması nedeniyle yaklaşık 2 sene ertelenmişti.

VAMPİRLERİN ŞAFAĞI
FROSTBITEN

Yönetmen: Anders Banke. Oyuncular: Petra Nielsen, Grete Havnesköld, Emma Aberg, Jonas Karlström, Mans Nathanaelson, Carl-Ake Eriksson, Mikael Göransson, Anna Lindholm, Björn Andersson, Sara Arnia. Senaryo: Daniel Ojanlatva. Görüntü Yönetmeni: Chris Maris. Kurgu: Kiko C.C. Sjöberg. Müzik: Anthony Lledo. Yapım Tasarımcısı: Malin Kihlberg. Yapımcı: Göran Lindström, Magnus Paulsson. Süre: 98 dk. Yapım: İsveç (2006). Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 30 Haziran

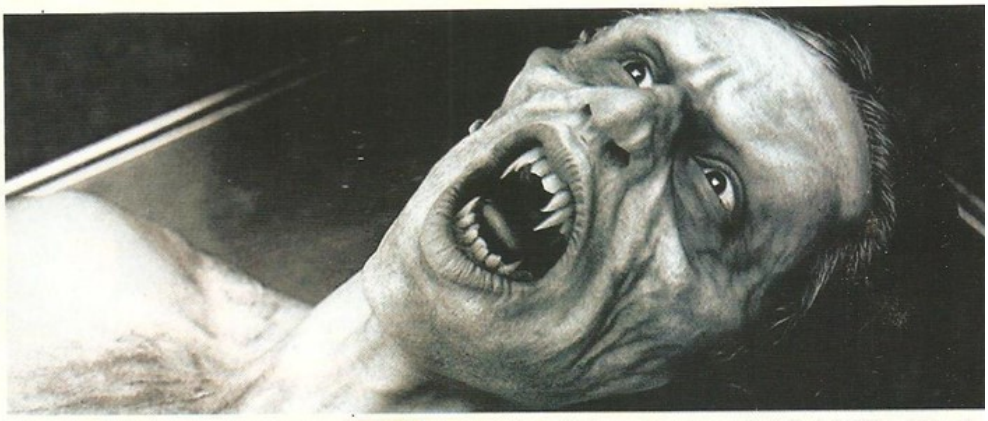

Doktor Annika (Petra Nielsen) ve 17 yaşındaki kızı Saga (Grete Havnesköld) yeni bir kasabaya taşınırlar. Annika hastanedeki görevine başlarken kızı da karla kaplı bu küçük kasabanın okuluna yazılır. Saga için önceleri her şey çok sıkıcıyken Vega (Emma Aberg) aracılığıyla yeni bir arkadaş çevresi edinir. Annika ise hastanede bazı gariplikler keşfetmeye başlar. Tuhaf kazalar ve gizemli ölümler birbirini izlemektedir. Anne ve kızın hayatı kısa sürede cehenneme döner.

NOTLAR Amerikalı ya da Orta Avrupalı vampirler mi daima başrolde olacak? İşte İskandinavya'dan gelen bir vampir filmiyle karşı karşıyayız. B tipi korku filmlerini ve vampir hikâyelerini örnek alan İsveç yapımı ve korku-komedi türündeki "Frostbiten" için yapımcısı Magnus Paulsson "İskandinavya'da da bu tür filmler yapılabileceğini ispatlamak istedik. Özel efetler başta olma üzere ortaya çıkan sonuçtan memnunuz" demiş.

YENİDEN BAŞLAMAK
AN UNFINISHED LIFE

Yönetmen: Lasse Hallström. Oyuncular: Robert Redford, Jennifer Lopez, Morgan Freeman, Josh Lucas, Damian Lewis, Camryn Manheim, Becca Gardner, Lynda Boyd, R. Nelson Brown, Sean J. Dory. Senaryo: Mark Spragg, Virginia Korus Spragg. Görüntü Yönetmeni: Oliver Stapleton. Kurgu: Andrew Mondshein. Müzik: Deborah Lurie. Yapım Tasarımcısı: David Gropman. Yapımcı: Leslie Holleran, Alan Ladd Jr., Kelliann Ladd. Süre: 107 dk. Yapım: ABD, Almanya (2005). Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 7 Temmuz

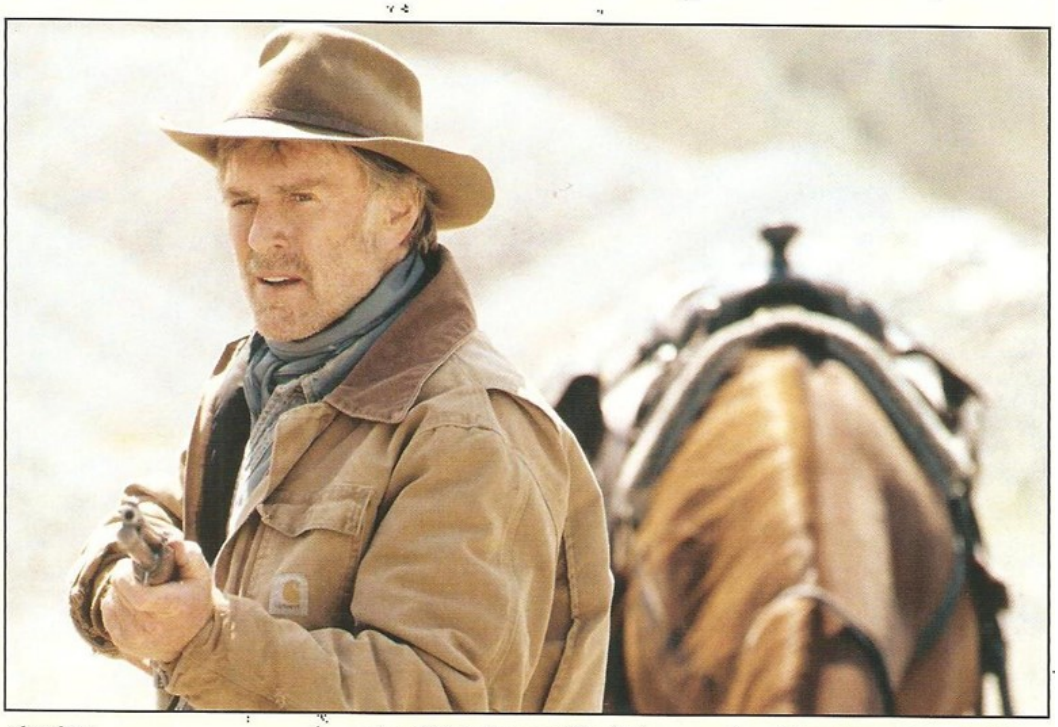

Erkek arkadaşından şiddet gören Jean Gilkyson (Jennifer Lopez), 11 yaşındaki kızı Griff'i (Becca Gardner) yanına alarak kayınpederinin Wyoming'in kuzey batısında bulunan çiftliğine gider. Oğlunun ölümünden gelinini suçlayan Einer Gilkyson (Robert Redford) bir yandan ilk defa gördüğü torunuyla iletişim kurmaya çalışırken bir yandan da geliniyle hesaplaşma sürecine girer. Einer'ın kadim dostu Mitch Bradley (Morgan Freeman), hem trajedisiyle hem de bilgeliğiyle bu aile dramında dengeleyici unsur olacaktır.

NOTLAR İsveçli yönetmen Lasse Hallström, "Casanova"dan sonra 2005 tarihli diğer filmi "An Unfinished Life" ile sinemalarımızda. Jennifer Lopez'i "Enough-Yeter"de olduğu gibi yine şiddet gören mağdur kadın rolünde izliyoruz. Robert Redford ile Morgan Freeman'ın güçlü performasıyla dikkat çeken ve "bağışlamak üzerine bir aile dramı" olarak tanımlanan film, IMDb kullanıcılarından 7.2 puan almış. Durağan anlatımıyla dram, çiftlik atmosferiyle de western havası veren filmin konusu Wyoming'de geçse de çekimler Kanada-Kamloops'daki 400 kilometre kare alanı kaplayan çiftlikte yapılmış.

KUMPANYA
THE COMPANY

Yönetmen: Robert Altman. Oyuncular: Neve Campbell, Malcolm McDowell, James Franco, Barbara E. Robertson, William Dick, Susie Cusack, Marilyn Dodds Frank, John Lordan, Mariann Mayberry, Roderick Peeples. Senaryo: Barbara Turner. Görüntü Yönetmeni: Andrew Dunn. Kurgu: Geraldine Peroni. Müzik: Van Dyke Parks. Yapım Tasarımcısı: Gary Baugh. Yapımcı: Robert Altman, Joshua Astrachan, Neve Campbell, Pamela Koffler, David Levy, David Ley, Christine Vachon. Süre: 112 dk. Yapım: ABD, Almanya (2003). Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 7 Temmuz

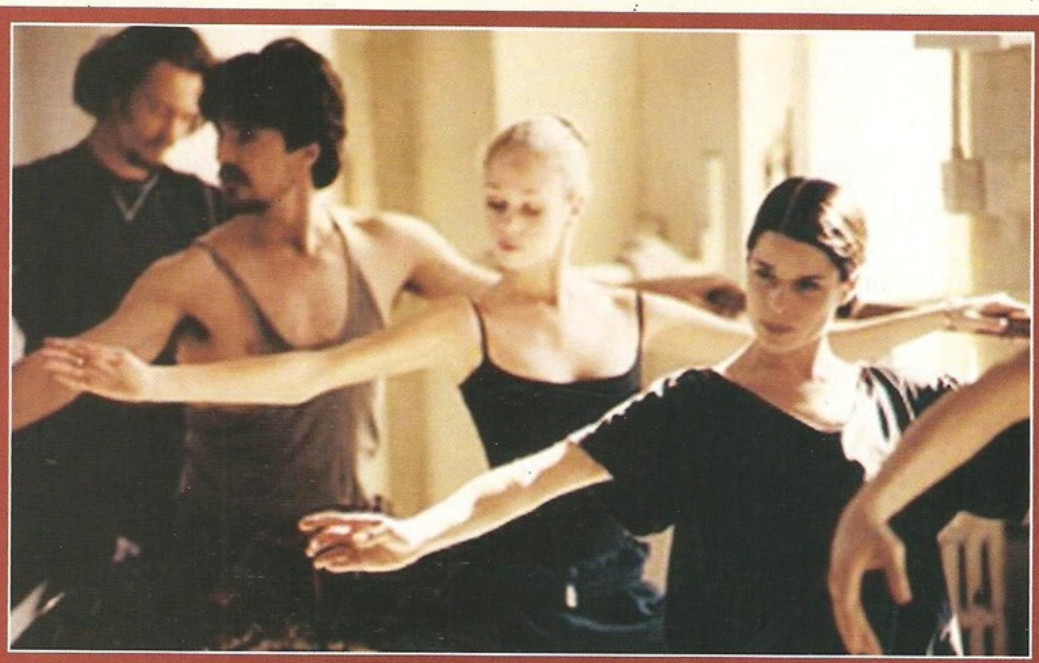

Ry (Neve Campbell), Chicago'daki bir bale topluluğunda baş dansçı olmak için çalışmaktadır. Bir yandan erkek arkadaşı Josh (James Franco) ile ilişkisi bir yandan da dans topluluğunun kurucularından biri olan sanat yönetmeni Alberto Antonelli (Malcolm McDowell) ile iş arkadaşlığı, genç kadının mesleği ve özel hayatı arasında denge tuttırmasını zorlaştırmaktadır.

NOTLAR En İyi Yönetmen dalında tam 5 kez Oscar'a aday gösterilen Robert Altman, bu sefer hayatını dansa adamış insanların dünyasına odaklanıyor. "Dans dünyasına yazılmış bir aşk mektubu" na benzetilen ve eleştirmenlerin beğenisini toplayan filmi Altman, dünyaca ünlü Joffrey Ballet of Chicago işbirliğiyle hazırladı. "The Company", Chicago'nun merkezindeki Wabash Avenue'de, Joffrey'nin provalarını yaptığı yerde çekildi. "Scream" serisinden tanıdığımız Neve Campbell, oyuncu olmadan önce başarılı bir dansçıydı ve altı yaşından itibaren Kanada National School of Ballet'de eğitim gördü. Film de Campbell'ın dansla dolu o yıllardaki deneyimlerinden ve gerçek hayat öyküsünden esinlendi. Campbell, rolü için Joffrey ile 4 ay boyunca 8 saat süren yoğun bir hazırlık süreci yaşadı.

KAYIP ŞEHİR
THE LOST CITY

Yönetmen: Andy Garcia. Oyuncular: Andy Garcia, Inés Sastre, Tomas Milian, Richard Bradford, Nestor Carbonell, Enrique Murciano, Dustin Hoffman, Bill Murray, Steven Bauer, William Marquez. Senaryo: G. Cabrera Infante. Görüntü Yönetmeni: Emmanuel Kadosh. Kurgu: Christopher Cibelli. Yapım Tasarımcısı: Waldemar Kalinowski. Yapımcı: Frank Mancuso Jr., Andy Garcia. Süre: 143 dk. Yapım: ABD (2005). Dağıtımcı: WB. Gösterim Tarihi: 7 Temmuz

1958, Havana...Lüksün ve zevkin hüküm sürdüğü bu tropik şehirde diktatör Batista'ya karşı yer altına inen umutsuz şehirliler, barışçı politikayı bir kenara bırakıp silahlanmaya ve suikastlara başlar. Fidel Castro'nun ve Che Guevara'nın devrimci güçleri Havana'ya gitmek için gerekli plan ve hazırlıkları yapmaktadırlar. Havana'nın en klas gece kulübü El Tropico'nun sahibi Fico Fellove (Andy Garcia) kargaşadan uzak kalmayı dilese de yavaş yavaş çevresini saran tarihi olayların içine çekilir. Ailesini, kulübünü ve bir kadının sevgisini elinde tutabilmek için zorlu bir mücadeleye girişir.

NOTLAR Andy Garcia'nın yönettiği ilk sinema filmi olan "The Lost City"nin senaryosu, Küba'nın usta romancısı Guillermo Cabrera Infante'nin imzasını taşıyor. Doğduğu şehir Havana'dan 5 buçuk yaşında ayrılan Garcia, bu film üzerinde 16 yıl çalışmış. Ve Küba'ya dramatik, tarihi ve romantik bir saygı duruşunda bulunan bu yapım ortaya çıkmış. Garcia filmin tema müziğini bestelemekle kalmamış, aynı zamanda karakterler ve anlatımla ilintili 40'tan fazla klasik Küba şarkısından oluşan bir soundtrack albüm hazırlamış. Dominik Cumhuriyeti'nde 35 günde çekilen filmde yazar rolünde Bill Murray, gizemli gangster rolünde Dustin Hoffman, Aurora Fellove rolünde İspanyol sinema yıldızı ve Lancome modeli Inés Sastre'yi izliyoruz. Filme IMDb kullanıcıları 8.3 puan vermiş.

ACI TATLI HAYAT
DALKOMHAN INSAENG

Yönetmen: Kim Ji-Woon. Oyuncular: Lee Byung-Hun, Kim Yeong-Cheol, Shin Min-A, Ku Jin, Kim Hae-Gon, Hwang Jeong-Min, Kim Roe-Ha, Lee Gi-Yeong, Lee Mu-Yeong, Mun Jeong-Hyeok, Oh Dal-Su, Oh Kwang-Rok. Senaryo: Kim Ji-Woon. Görüntü Yönetmeni: Kim Ji-Yong. Kurgu: Choi Jae-Geun. Müzik: Dalparan, Jang Yeong-Gyu. Yapım Tasarımcısı: Ryu Seong-Hie. Yapımcı: Lee Yo-Jin, Oh Jeong-Wan. Süre: 120 dk. Yapım: Güney Kore (2005). Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 7 Temmuz

Sun-Woo (Lee Byung-Hun) hayatını çalıştığı restoranın mükemmelliğine adamış ve patronu Kang Başkan'ın (Kim Yeong-Cheol) tam güvenini kazanmıştır. "Neden" diye sormadan gösterdiği mutlak sadakati ve işindeki mükemmeliyetçiliği onu patronun adamı yapmıştır. Bir gün Kang, genç kız arkadaşının kendisini aldattığından şüphelenince, Sun-Woo'ya onu takip edip gerekirse öldürme görevini verir. Sun-Woo, patronunun kuşkularının yersiz olmadığını öğrense de kızı öldürmez ve ona bir şans daha tanır. Bunun sonucu olarak genç adam kendini, bir gün öncesine kadar ailesi olan bir çeteyle savaşırken bulur.

NOTLAR İki kız kardeş ve üvey anneleri arasındaki gerilim-dramı konu alan "Karanlık Sırlar"ın yönetmeni Kim Ji-Woon'dan 4. uzun metrajlı film... 2005'te Altın Portakal'da, bu sene de !f'te Türk seyircisinin karşısına çıkan "Acı Tatlı Hayat", Güney Kore sinemasının son yıllardaki en başarılı örneklerinden biri sayılıyor. IMDb kullanıcılarından 7.5 puan alan film, "Oldboy" gibi bol kan ve dövüş içeriyor. Ancak duygusallığı ve aşkı da ihmal etmiyor.

KARAYİP KORSANLARI: ÖLÜ ADAMIN SANDIĞI
PIRATES OF THE CARIBBEAN: DEAD MAN'S CHEST

Yönetmen: Gore Verbinski. Oyuncular: Johnny Depp, Orlando Bloom, Keira Knightley, Bill Nighy, Stellan Skarsgard, Jack Davenport, Kevin McNally, Naomie Harris, Jonathan Pryce, Mackenzie Crook. Senaryo: Ted Elliott, Terry Rossio. Görüntü Yönetmeni: Dariusz Wolski. Kurgu: Stephen E. Rivkin, Craig Wood. Müzik: Hans Zimmer. Yapım Tasarımcısı: Rick Heinrichs. Yapımcı: Jerry Bruckheimer. Yapım: ABD (2006). Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 14 Temmuz

Kaptan Jack Sparrow'un (Johnny Depp), Flying Dutchman - Uçan Hollandalı gemisinin efsanevi kaptanı Davey Jones'a (Bill Nighy) kan borcu vardır. Borcunu ödemez ise sonsuza kadar lanetlenecek, sonraki hayatı boyunça ona kölelik yapacaktır. Bundan kurtulmasının tek çaresi ise, Ölü Adamın Sandığı adıyla bilinen efsanevi hazineyi bulmaktır. Sparrow'un problemleri yüzünden Will Turner (Orlando Bloom) ile Elizabeth Swann'ın (Keira Knightley) evlilik planları da tehlikeye girmiştir. İşleri düşündükleri gibi gitmeyince Jack Sparrow'un şanssızlıklarla dolu yolculuğuna katılmak zorunda kalırlar.

NOTLAR Johnny Depp'in sürmeli gözlü, uçuk kaçık Kaptan Jack Sparrow karakteri seyirci ve eleştirmenleri kendine hayran bırakınca ve "Siyah İnci'nin Laneti" dünya çapında 653 milyon dolar hasılata ulaşınca devam filmleri de elzem oldu. Korsan filmlerine yeni bir soluk getiren yapımın iki devam filmi, "Matrix" modelinde olduğu gibi birlikte çekildi. "Dead Man's Chest"in çekimlerine 28 Şubat 2005'te başlandı ve 7 Şubat 2006 tarihinde tamamlandı. Ardından da 3. filmin çekimlerine devam edildi. 2. ve 3. film için şu ana kadar 400 milyon dolar harcandığı söyleniyor. Keira Knightley, "Domino"daki rolü için saçlarını kestirdiğinden dolayı "Karayip Korsanları 2"de ekleme saçlarla oynamak zorunda kalmış. Sinemaseverlere ilkinden daha doyurucu görsel efektler vaat eden devam filmlerinin üçüncüsü 2007 yazında vizyona girecek.

BUBBA HO-TEP

Yönetmen: Don Coscarelli. Oyuncular: Bruce Campbell, Ossie Davis, Ella Joyce, Heidi Marnhout, Bob Ivy, Harrison Young, Larry Pennell, Reggie Bannister, Daniel Roebuck, Daniel Schweiger. Senaryo: Don Coscarelli (Joe R. Lansdale'in kısa hikâyesinden). Görüntü Yönetmeni: Adam Janeiro. Kurgu: Scott J. Gill, Donald Milne. Müzik: Brian Tyler. Yapım Tasarımcısı: Daniel Vecchione. Yapımcı: Don Coscarelli, Jason R. Savage. Süre: 92 dk. Yapım: ABD (2002). Dağıtımcı: 35 Milim. Gösterim Tarihi: 7 Temmuz

Yaşlı Elvis (Bruce Campbell) Doğu Teksas'ta bir huzur evinde yaşamaktadır. Ölümünden yıllar önce bir başkasıyla kimlik değiştirmiş ve bir daha gerçek kimliğine kavuşma şansı yakalayamamıştır. Elvis, kendisini Başkan John F. Kennedy (Ossie Davis) zanneden bir başka huzur evi sakiniyle birlik olur ve bu iki yaşlı kurt, mutlu huzur evini kendine yeni av alanı olarak seçmiş olan şeytani bir Mısır mumyasına karşı savaşırlar.

NOTLAR Elvis fanatikleri, onun şanına yakışmayan ölümünü bir türlü kabul edemez; türlü efsaneler uydurur ve yaşadığına dair işaret arar (Coffee and Cigarettes'de garson rolündeki Steve Buscemi'nin anlattığı öyküyü hatırlayın). Bu durumla dalgasını geçen "Bubba Ho-Tep", Joe R. Lansdale'nin Bram Stoker Ödülü'ne aday olmuş olan kısa hikâyesinden uyarlandı. 70 yaşındaki Elvis'e dönüşen Bruce Campbell çekimlerde, yapımı iki saat süren ağır bir makyaj ve protez uygulamasından geçti; şişman gösteren kostümlerle "Kral"ı canlandırdı. "Bubba Ho-Tep" IMDb kullanıcılarından 7.5 puan alırken ilginç sürprizleri, keskin esprileri ve Bruce Campbell'ın performansı ile eleştirmenler tarafında da oldukça beğenildi, "kült film" mertebesine layık görüldü. Aynı ekibin macerasının "Bubba Nosferatu" adlı filmde devam edeceği söyleniyor.

GİTME
STAY

Yönetmen: Marc Forster. Oyuncular: Ewan McGregor, Ryan Gosling, Kate Burton, Naomi Watts, Elizabeth Reaser, Bob Hoskins, Janeane Garofalo, B.D. Wong, John Tormey, José Ramón Rosario. Senaryo: David Benioff. Görüntü Yönetmeni: Roberto Schaefer. Kurgu: Matt Chesse. Müzik: Asche & Spencer. Yapım Tasarımcısı: Kevin Thompson. Yapımcı: Eric Kopeloff, Tom Lassally. Süre: 99 dk. Yapım: ABD (2005). Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 14 Temmuz

Kendini işine adamış New Yorklu psikiyatrist Sam Foster (Ewan McGregor) 21. yaşını doldurduğu gün intihar etmeyi düşünen hastası Henry Lethem'i (Ryan Gosling) bu intihardan kurtarmaya çalışmaktadır. Sam, Henry`nin hayatının derinlerine indikçe kendi bilinçaltında ve daha sonra da gerçek yaşamında bazı değişikliklere yol açar. Önce Sam'in kız arkadaşı ve eskiden hastası olan Lila (Naomi Watts) ile arası bozulur. Daha sonra gittikçe çoğalan gerçek üstü olaylarla karşılaşmaya başlar. Sam artık neyin gerçek neyin hayal olduğunu, nerede kendi hayatının bittiğini ve nerede Henry'ninkinin başladığını anlayamaz hale gelir.

NOTLAR Acıtan gerçeklerle örülü "Monster`s Ball" ve hayal dünyasında gezinen "Finding Neverland"in başarılı yönetmeni Marc Forster'dan ilginç bir psikolojik gerilim... Önceleri David Fincher'ın adının geçtiği bu projenin senaristi ise "25th Hour" ve "Troy"un başarılı yazarı David Benioff. Marc Forster "Stay" için "Ana karakterlerin bu sürreal hikâye içinde dolaşmalarını sağlayarak hayal ettiğimiz gerçeklik konusunda manipülasyon yapmadan olaylara katılmalarını istedim" diyor. Eleştirmenlerin David Lynch etkisi gördükleri yapım 50 milyon dolar bütçesine rağmen ABD'de vizyona girdiği hafta sonu 2 milyon dolar hasılat elde ederek yapımcılarını üzdü.

HAVADA AŞK VAR
MA VIE EN L'AIR

Yönetmen: Rémi Bezançon. Oyuncular: Vincent Elbaz, Marion Cotillard, Gilles Lellouche, Elsa Kikoine, Didier Bezace, Tom Novembre, Cécile Cassel, Philippe Nahon, Vincent Winterhalter, Sandrine Rigaux. Senaryo: Rémi Bezançon. Görüntü Yönetmeni: Antoine Monod. Kurgu: Sophie Reine. Müzik: Sinclair. Yapım Tasarımcısı: Maamar Ech-Cheikh. Yapımcı: Eric Altmeyer, Nicolas Altmeyer, Isabelle Grellat. Süre: 105 dk. Yapım: Fransa (2005). Dağıtımcı: 35 Milim. Gösterim Tarihi: 14 Temmuz

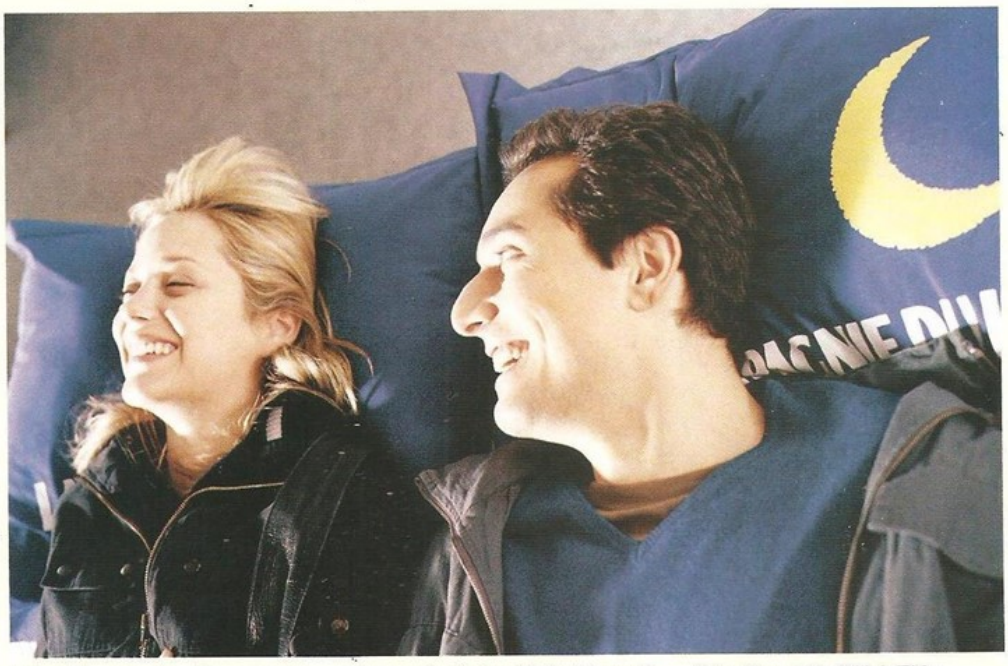

Yann Karbec (Vincent Elbaz), otuzlu yaşlarında bir pilot eğitmenidir. Pilotları, simülasyon programları sayesinde teste tâbi tutmakta ve onları değerlendirmektedir. Ancak Yann'ın büyük bir sorunu vardır; uçak korkusu... Bu korku, geçmişte onu rüyalarının kadınıyla birlikte dünyanın öbür ucuna gitmekten alıkoymuştur. Şimdiyse uçakların güvenliğini arttırma görevi ile kötü giden aşk hayatı arasında korkularını yenmek ve büyümek zamanıdır.

NOTLAR Genç Fransız yönetmen Rémi Bezançon'un ilk uzun metrajlı filmi olan "Havada Aşk Var", ülkesinde Ekim 2005'te vizyona girdi ve 500.000'den fazla sinemasever tarafından izlendi. Başroldeki Vincent Elbaz hem yönetmene fiziksel benzerliği hem de uçuş korkusu olduğu için seçilmiş. Filmin senaryosunu da yazan Bezançon kendi neslinin öyküsünü; her türlü sorumluluktan ve bağlılıktan, dolayısıyla büyümekten kaçan bir neslin hikâyesini anlatmış. Yann adlı karakteri de John Cusack'in "High Fidelity"deki, Adam Sandler'ın "Punch Drunk Love"daki ve Hugh Grant'in "Four Weddings and a Funeral"daki karakterlerinden ilham alarak ve bunları harmanlayarak yaratmış.

20 GECE VE YAĞMURLU BİR GÜN
20 NUITS ET UN JOUR DE PLUIE

Yönetmen: Lâm Lê. Oyuncular: Natalia Wörner, Eric Nguyen, Monic Arijanto, Santha Leng, Liam Nguyen, Lephen Purwanto. Senaryo: Elizabeth D. Inandiak, Lâm Lê. Görüntü Yönetmeni: Diane Baratier, Philippe Welt. Kurgu: Lâm Lê, Patricia Rommel. Müzik: Cyril Morin. Yapım Tasarımcısı: Damien Fleury, Nanang Rhamat. Yapımcı: Alfred Hürmer, Marc Ruscart. Süre: 85 dk. Yapım: Fransa (2006). Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 14 Temmuz

Kadın (Natalia Wörner) yaşadıklarını unutmak için Bâfi'dan kaçıp uzaklara gider. Tüm sevgisini, dünyaya olan inancını hayran olduğu bir yanardağa bağlar; Java'ya... Geride kalan küçük bir hesabı kapatmak üzere yıllar sonra geri döner. Adamla (Eric Nguyen) karşılaşır. Bir zamanlar Kuzey Vietnamlı, şimdi ise gururlu bir Fransız olan adamın, Paris'in kalbinde bir dairesi vardır. Dünya üzerine iki kayıp ruh, rastlantı sonucu bu apartman dairesinde kelimeler yerine dokunuşların konuştuğu 20 gece ve yağmurlu bir gün geçirirler. Bu 20 gün, her ikisi için de geçmişe dair bir şeyler hatırlatan bir süreç olur.

NOTLAR Dünya prömiyerini 42. Antalya Altın Portakal Film Festivali kapsamındaki 1. Uluslararası Avrasya Film Festivali'nde yapan "20 Gece ve Yağmurlu Bir Gün"ün yönetmeni Vietnam doğumlu Lâm Lê. Filminde cinselliği yoğun biçimde kullanan Lê, her sevişme sahnesini Avrupalı ünlü ressamların eserlerinden yararlanarak kurgulamış. "Fransa ile Vietnam arasında politik bir film yapmak istemedim. Bu yüzden halklar arasında en saf iletişim biçimi olan cinselliği kullandım. Cinsel ilişki hem evrensel dir, hem de halklar arasında en kolay anlaşılan dildir. Erotizme kaçmadan cinselliği kullandım" demiş yönetmen.

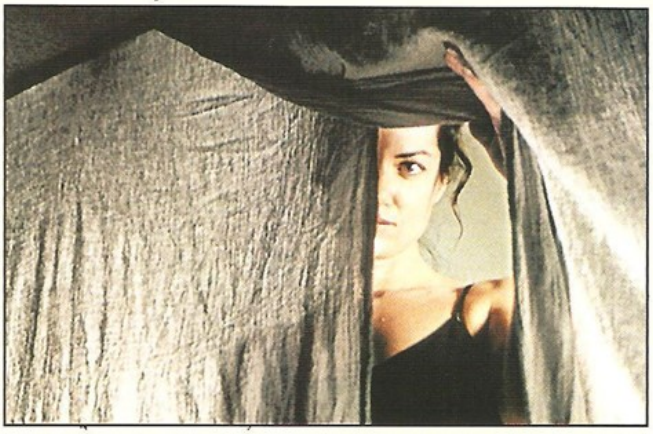

PERDE ARKASI
BACKSTAGE

Yönetmen: Emmanuelle Bercot. Oyuncular: Emmanuelle Seigner, Isild Le Besco, Noémie Lvovsky, Valéry Zeitoun, Samuel Benchetrit, Edith Le Merdy, Jean-Paul Walle Wa Wana, Mar Sodupe, Lise Lamétrie, Claude Duneton. Senaryo: Emmanuelle Bercot, Jérôme Tonnerre. Görüntü Yönetmeni: Agnès Godard. Kurgu: Julien Leloup. Müzik: Laurent Marimbert. Yapım Tasarımcısı: Eric Barboza. Yapımcı: Caroline Benjo, Carole Scotta. Süre: 115 dk. Yapım: Fransa (2005). Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 21 Temmuz

16 yaşındaki Lucie (Isild Le Besco), kafasını ünlülerle bozmuş annesiyle birlikte yaşamaktadır. Genç kızın hayata bağlayan tek şey hayran olduğu süper star Lauren'dır (Emmanuelle Seigner). Lucie'nin tüm duvarlarında şarkıcı Lauren'ın resimleri asılıdır, günlüğündeki her sayfada mutlaka Lauren'ın da adı geçmektedir. Bir gün Lucie'nin hayalleri gerçek olur ve genç kız taparcasına hayran olduğu Lauren ile tanışma fırsatı yakalar. Lucie, Lauren'ın sevgisini kazanmak için her yolu denemeye, onun için kendi hayatını bile hiçe saymaya hazırdır. Ancak hayatından bir türlü mutlu olmayan Lauren'ı memnun etmek hiç kolay değildir. Ne olduğunu bile anlamadan Lucie ile hayallerinin yıldızı arasında tuhaf, acı verici, imkânsız bir ilişki başlar.

NOTLAR 25.Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Altın Lale için yarışan "Perde Arkası", geçtiğimiz sene Selanik Film Festivali'nde En İyi Yönetmen (Emmanuelle Bercot) ve En İyi Kadın Oyuncu (Isild Le Besco) dalında ödül kazanmıştı. Bu sene César ödüllerinde Noémie Lvovsky'ye En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında adaylık getiren filmde ünlü yıldız Lauren'ı Roman Polanski'nin karısı Emmanuelle Seigner canlandırıyor. Film "koşulsuz sevgi ve saplantı derecesinde hayranlığın yıkıcı portresi" olarak tanımlanıyor.

ANGEL-A

Yönetmen: Luc Besson. Oyuncular: Jamel Debbouze, Rie Rasmussen, Olivier Claverie, Sara Forestier, Gilbert Melki, Serge Riaboukine, Franck-Olivier Bonnet, Michel Chesneau, Akim Colour, Tonio Descanvelle. Senaryo: Luc Besson. Görüntü Yönetmeni: Thierry Arbogast. Kurgu: Frédéric Thoraval. Müzik: Anja Garbarek. Yapım Tasarımcısı: Jacques Bufnoir. Yapımcı: Luc Besson. Süre: 90 dk. Yapım: Fransa (2005). Dağıtımcı: WB. Gösterim Tarihi: 28 Temmuz

Paris'in yarısına onbinlerce dolar borcu olan Andre (Jamel Debbouze), yeteneksiz bir dolandırıcıdır. Teknik olarak kendisini bir Amerikalı olarak gören Andre, Amerikan elçiliğinden hiçbir yardım alamaz. Bunun üzerine kendi güvenliği için polisin kendisini hapse atmasını ister ancak bunda da başarısız olur. Kaderi, tesadüfen rastladığı uzun bacaklı Angela'nın (Rie Rasmussen) sorunlarının üstesinden gelmesine yardım etmesiyle yeni bir yol almaya başlar.

NOTLAR Luc Besson'u 6 sene aradan sonra yeniden yönetmenliğe döndüren film... Besson, ilk uzun metrajı "Le Dernier Combat" gibi siyah-beyaz çektiği "Angel-A"nın senaryosunu 10 yıl önce yazmaya başlamış. "Bütün baskılara karşın kendimi bir Luc Besson filmi yapmak için zorladım; yeni bir "Nikita" ya da "Leon" yönetmek için değil..." diyen yönetmenin yeni filmi bir çeşit "Paris güzellemesi". Başrolleri "Amélie"deki manav çırağı Lucien ve "Astérix & Obélix: Mission Cléopâtre"ın mimar Temelius'u Jamel Debbouze ile Danimarkalı model Rie Rasmussen paylaşıyor.

SUPERMAN DÖNÜYOR
SUPERMAN RETURNS

Yönetmen: Bryan Singer. Oyuncular: Brandon Routh, Kevin Spacey, Kate Bosworth, James Marsden, Frank Langella, Eva Marie Saint, Parker Posey, Sam Huntington, Kal Penn, David Fabrizio. Senaryo: Michael Dougherty, Dan Harris. Görüntü Yönetmeni: Newton Thomas Sigel. Kurgu: Elliot Graham, John Ottman. Müzik: John Ottman. Yapım Tasarımcısı: Guy Dyas. Yapımcı: Gilbert Adler, Jon Peters, Bryan Singer. Yapım: ABD, Avustralya (2006). Dağıtımcı: WB. Gösterim Tarihi: 21 Temmuz

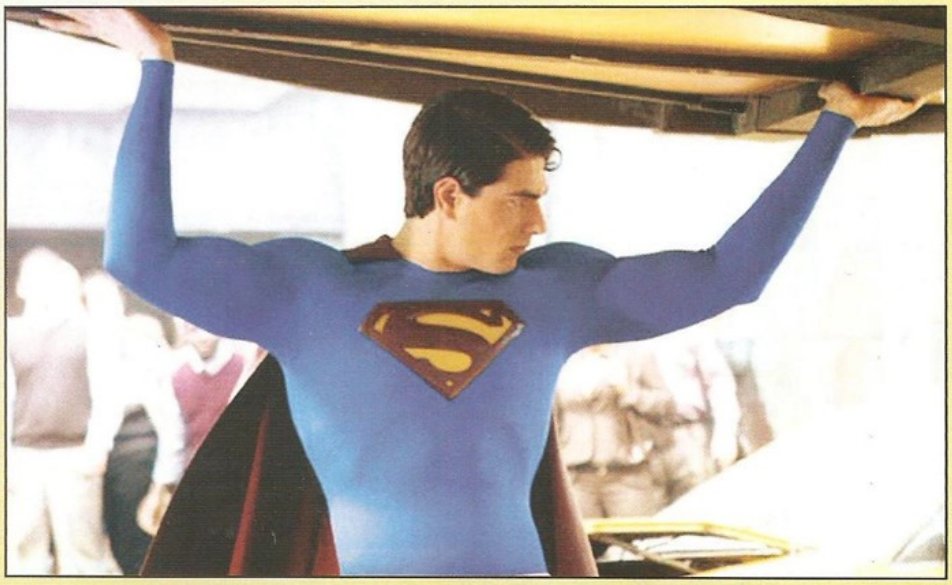

Süpermen'in (Brandon Routh) 5 yıl önce gizemli bir şekilde ortadan kaybolmasından bu yana geçen sürede dünyadaki krizlere cevap verecek kimse olmamıştır. Onun yokluğunda, Metropolis şehrinde suç oranı artmıştır. Hapisten çıkan Lex Luthor'ın (Kevin Spacey) niyeti Süpermen'in teknolojik sırlarını kendi kişisel kazanımları için kullanmaktır. Daily Planet'in yıldız muhabiri ve Süpermen'in hayatının aşkı Lois Lane (Kate Bosworth), Süpermen'in tek söz etmeden çekip gitmesinden sonra editörün yeğeniyle nişanlanmıştır. Sıradan insanların yaşamına geri dönen Süpermen, bir yandan Lois Lane ile biraraya gelmenin yollarını ararken bir yandan da Lex Luthor'ın şeytani planına karşı dünyayı korumak zorundadır.

NOTLAR İlk iki "X-Men" ile çizgi roman kültürüne hakimiyetini ispatlayan Bryan Singer, bu serinin finalini yönetmek yerine "Superman Returns"ün başına geçmeyi tercih etmişti. Clark Kent, nam-ı diğer Süpermen gibi hem evlatlık hem de tek çocuk olması Singer'ın bu süper kahramanla duygusal bir bağ kurmasına neden olmuş; bu nedenle de kendi Süpermen hikâyesini kendine göre anlatma yolunu seçmiş. Birçok star arasından sıyrılarak Süpermen'i canlandıran Brandon Routh, Christopher Reeve'e olan benzerliği ve daha çocuksu görüntüsüyle dikkat çekiyor. "The Usual Suspects"te Singer'la unutulmaz bir başarıya imza atan Kevin Spacey, Süpermen'in başbelası Lex Luthor'a hayat veriyor. Çekimleri Avustralya'da yapılan filmin bütçesi 260 milyon dolar.

HIZLI VE ÖFKELİ: TOKYO YARIŞI
THE FAST AND THE FURIOUS: TOKYO DRIFT

Yönetmen: Justin Lin. Oyuncular: Lucas Black, Bow Wow, Brian Tee, Sung Kang, Jason Tobin, Nathalie Kelly. Senaryo: Chris Morgan. Görüntü Yönetmeni: Stephen F. Windon. Kurgu: Dallas Puett, Fred Raskin. Müzik: Brian Tyler. Yapım Tasarımcısı: Ida Random. Yapımcı: Neal H. Moritz. Süre: 104 dk. Yapım: ABD (2006). Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 28 Temmuz

Sean Boswell'in (Lucas Black) katıldığı yarışlarda kazalar birbirini izleyince oğlunun hapse gireceğinden endişe eden annesi onu Japonya'nın başkenti Tokyo'da yaşayan sert mizaçlı asker babasının yanına gönderir. Sean, Twinkie (Bow Wow) adlı Amerikalı bir gençle arkadaş olduktan sonra Tokyo'nun drift yarışları dünyasıyla tanışır. Katıldığı ilk drift yarışında "Drift Kralı" olarak bilinen D.K.'ya (Brian Tee) karşı mücadele eder. Japon mafyası Yakuza'yla bağlantıları olan D.K.'ya karşı kaybetmesinin bedeli ağır olur. Borcunu ödemek için artık Han (Sung Kang) adlı eski şampiyonun gözetiminde çalışmak zorundadır. Ancak Sean'ın, D.K.'nın kız arkadaşı Neela'ya (Nathalie Kelley) aşık olması üzerine her şey kontrolden çıkar.

NOTLAR Dünya çapında gişe hasılatı 443 milyon dolar, DVD satışları ise 20 milyon adeti aşan "The Fast And The Furious" serisi 3. filmiyle son sürat yoluna devam ediyor. Los Angeles ve Miami'den sonra yeni yarış pistimiz Tokyo. Japonya'nın kırsal kesimindeki dağlar ve kanyonlarda doğan drift yarışları, sokak yarışlarının yeni bir kolu olarak kabul görmekte. Adını bu yarışlardan alan filmin ABD ve Japonya'da yapılan çekimlerinde (hemen hemen hepsi modifiye edilmiş) 250'ye yakın araç kullanıldı. Her filminde yönetmen değiştiren serinin 3.filmini, "Better Luck Tomorrow" ile 2002 Sundance Film Festivali'nde beğeni toplamış Tayvan asıllı Justin Lin yönetiyor.

HAYALET DÜNYA
GWAI WIK

Yönetmen: Oxide Pang, Danny Pang. Oyuncular: Lee Sinje, Ekin Cheung, Siu-Ming Lau, Lawrence Chou, Rain Li. Senaryo: Oxide Pang, Danny Pang, Pak-Sing Pang, Cub Chien, Sam Lung. Görüntü Yönetmeni: Decha Srimantra. Kurgu: Oxide Pang, Danny Pang, Curran Pang. Müzik: Payont Permsith. Süre: 112 dk. Yapım: Hong Kong (2006). Dağıtımcı: Chantier Films. Gösterim Tarihi: 28 Temmuz

Ting-yin (Lee Sinje), Chu Xun takma adıyla ilk romanını yazmış ve Güney Doğu Asya'da üne kavuşmuştur. Romanın konusu tüm okuyucuların kalbine dokunan bir aşk hikâyesi hakkındadır. İmza gününde yazarın menajeri Lawrence (Lawrence Chow), Hayalet Dünya isimli doğaüstü güçler hakkındaki yeni romanın duyurusunu yapar. Hayranları bu romanı heyecanla beklemektedir. Yeni romanın ilk bölüm taslağını bitirdiğinde, genç kadın yazmayı bırakır. Hatta bilgisayarında kayıtlı olanları bile siler. Anlatılması imkansız şeyler görmeye başlamıştır. Artık neyin gerçek neyin hayal olduğunun farkında değildir.

NOTLAR Bu seneki Cannes Film Festivali'nin Belirli Bir Bakış bölümünde görücüye çıkan "Hayalet Dünya", ülkesi Hong Kong'da vizyona girdikten kısa bir süre sonra ülkemizde sinemaseverlerle buluşuyor. "Hayalet Dünya", ilk filmleri "Bangkok Dangerous" ve ardından "Gin gwai-The Eye" adlı korku filmi ile uluslararası alanda büyük başarı kazanan, Hong Konglu ikiz kardeşler Oxide ve Danny Pang'ın imzasını taşıyor. Filmin çıkış noktası, bilgisayarlardaki geri dönüşüm kutusu... Yani, silinen dokümanların tamamen imha edildiği düşünülse de, hard diskteki varlığını sürdürmesi... Konunun güncel ve bilimsel tarafı bu. İşin fanfastik-korku ekseninde ise insan doğasını çözmek için sorulmuş ilginç sorular yer alıyor.

BENİ KEŞFET
UNDISCOVERED

Yönetmen: Meiert Avis. Oyuncular: Pell James, Steven Strait, Shannyn Sossamon, Ashlee Simpson, Kip Pardue, Carrie Fisher, Stephen Moyer, Fisher Stevens, Perrey Reeves, Peter Weller. Senaryo: John Galt. Görüntü Yönetmeni: Danny Hiele. Kurgu: David Codron. Müzik: David Baerwald. Yapım Tasarımcısı: Philip Duffin. Yapımcı: Michael Burns, Gary Lucchesi, Marco Mehlitz, Michael Ohoven, Tom Rosenberg, Bic Tran. Süre: 97 dk. Yapım: ABD, Almanya (2005). Dağıtımcı: 35 Milim. Gösterim Tarihi: 28 Temmuz

Luke (Steven Strait) ve Brier (Pell James) iki yıl önce metroda çarpıştıklarında kısa ve romantik bir an yaşamış, Los Angeles'ın eğlence dünyasında yolları tekrar kesişene dek "metrodaki çarpışma" ikisi için de tatlı bir anıdan ibaret olmuştur. Brier manken olma yolunda hızla ilerlerken müzisyen Luke'un yıldızı hızla sönmektedir. Brier ve iş bitirici menajeri Carrie (Carrie Fisher), Luke için gizlice bir tanıtım kampanyası hazırlar ve bunun yardımıyla Luke kısa sürede kariyerinin zirvesine doğru tırmanmaya başlar. Brier, Luke'tan çok hoşlanmasına rağmen, onun yükselişine engel olmamak için yolundan çekilir.

NOTLAR Aralarında U2, Bruce Springsteen ve Bob Dylan'ın bulunduğu birçok başarılı videoya imza atan, Grammy ödüllü Meiert Avis'in müzik videoları ve reklam filmleriyle bütünleşmiş kariyerindeki ikinci sinema filmi "Beni Keşfet". Önceleri isminin "Wannabe" olması düşünülen film, daha sonra Ashlee Simpson'ın (ilk albümü "Autobiography" Temmuz 2005'te piyasaya çıktı ve tüm dünyada 2 milyondan fazla sattı) bir şarkısının da adı olan "Undiscovered" ismini aldı. Ashlee Simpson'ın oynadığı Clea karakteri senaryoda lezbiyen olarak yazılmış, ancak Simpson'ın babasının itirazları sonucu değiştirilmiş.

box office

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@merkezdergi.com.tr

TÜRKİYE box office — 12 Mayıs - 15 Haziran 2006

Filmin Adı	Dağıtım	Hafta	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Da Vinci Şifresi	Warner Bros.	4	891.333	891.333
2. Buz Devri 2	Özen Film	9	179.846	908.981
3. Görevimiz Tehlike 3	UIP	6	173.935	374.761
4. Kısık Ateste 15 Dakika	UIP	4	165.552	165.552
5. X-Men: Son Direnis	Özen Film	3	165.126	165.126
6. Omen	Özen Film	1	109.829	109.829
7. Tepenin Gözleri	Özen Film	5	53.685	53.685
8. Sil Bastan	Bir Film	3	48.585	48.585
9. Son Durak 3	Özen Film	7	46.646	133.828
10. Raydan Çıkanlar	UIP	3	37.542	37.542

ABD box office — 12 Mayıs - 11 Haziran 2006

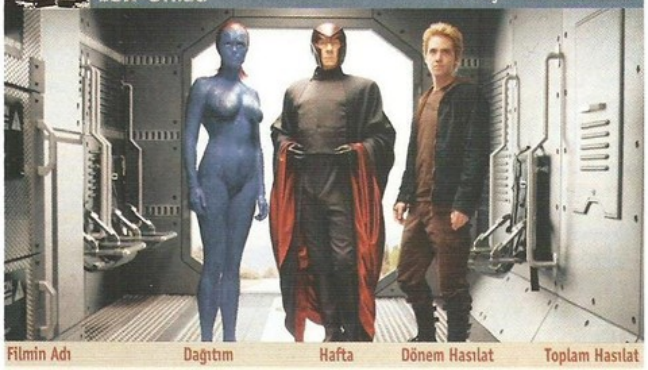

Filmin Adı	Dağıtım	Hafta	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. X-Men: Son Direnis	20th Century Fox	3	202.2	202.2
2. Da Vinci Şifresi	Sony	4	189.1	189.1
3. Over the Hedge	Dreamworks	4	130.2	130.21
4. The Break Up	Universal	2	73.9	73.9
5. Görevimiz Tehlike 3	Paramount	6	67.4	127.4
6. Cars	Buena Vista	1	60.1	60.1
7. Poseidon'dan Kaçış	Warner Bros.	5	54.9	54.9
8. Omen	20th Century Fox	1	36.3	36.3
9. R.V.	Sony	7	31.6	64.9
10. Just My Luck	20th Century Fox	5	16.3	16.3

Rakamlar milyon dolar.

...1 Yıl önce — 2005
13 Mayıs - 09 Haziran
1. Cennet'in Krallığı
2. Star Wars Bölüm 3
3. Karabasan
4. Kurtlar İmparatorluğu
5. Sünger Bob K.Pantolon

...2 Yıl önce — 2004
07 Mayıs - 10 Haziran
1. Truva
2. Yarından Sonra
3. Van Helsing
4. Harry Potter A.Tutsağı
5. Tutku: Hz. İsa'nın Çilesi

...3 Yıl önce — 2003
16 Mayıs - 12 Haziran
1. Matrix Reloaded
2. O Simdi Asker
3. Ömerçip
4. X-Men 2
5. Yeni Evli

İNGİLTERE box office — 12 Mayıs - 11 Haziran 2006

Filmin Adı	Dağıtım	Hafta	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Da Vinci Şifresi	Sony	4	26.6	26.6
2. X-Men: Son Direnis	20th Century Fox	3	16.1	16.1
3. Görevimiz Tehlike 3	UIP	6	8.2	15.1
4. Vahsi Doğa	BuenaVista	3	3.7	3.7
5. Prime	Momentum	5	2.6	2.6
6. Poseidon'dan Kaçış	WB	2	2.3	2.3
7. Omen	20th Century Fox	1	2.1	2.1
8. Buz Devri 2	20th Century Fox	10	1.5	29.4
9. United 93	UIP	2	1.3	1.3
10. Telefondaki Yabancı	Sony	5	1.2	1.2

Rakamlar milyon pound.

Avrupa Birliği'nin Sinema Seyircisi

Avrupa Birliği'ne üyelik müzakereleri süredursun, müzakere başlıklarından herhangi birinde sinemaya gitme eylemi bulunmamakta. Avrupa Birliği'ne bugün bizi almış olsalardı; aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere nüfus olarak ikinci sırada yer alacaktık. Ama yıllık seyirci sayısı nüfusa bölündüğünde çıkan orana göre de sondan ikinci olacaktık 25 Avrupa Birliği üyesi ülkeden 19'unun yıllık sinema seyirci sayısı nüfusundan fazla iken, bizde hâlâ nüfusumuzun 3'te birlik bir bölümü toplam seyirci sayısını oluşturmakta. Bu olumsuzluğun yanısıra, tüm bu ülkeler içinde en çok sinema seyircisi olan 6. ülke olduğumuzu da belirtelim.

Ülkeler	Seyirci Sayısı 2004	Seyirci Sayısı 2005	Değişim 04'ten 05'e	Nüfus (milyon)	Seyirci/ Nüfus
Türkiye	29,80	27,60	-7,4%	71,20	0,39
İrlanda	17,26	16,40	-5,0%	4,02	4,08
İspanya	143,93	126,01	-12,5%	42,19	2,99
Fransa	195,33	175,65	-10,1%	59,90	2,93
İngiltere	171,25	164,69	-3,8%	59,51	2,77
Malta	1,03	1,03	0,0%	0,39	2,64
Lüksemburg	1,36	1,16	-14,7%	0,45	2,58
Danimarka	12,79	12,19	-4,7%	5,39	2,26
Belçika	24,12	21,70	-10,0%	10,39	2,09
Avusturya	19,38	15,72	-18,9%	8,11	1,94
İtalya	116,34	107,70	-7,4%	57,80	1,86
İsveç	16,61	14,62	-12,0%	8,97	1,63
Almanya	156,71	127,32	-18,8%	82,53	1,54
Portekiz	17,14	15,75	-8,1%	10,47	1,50
Yunanistan	15,00	15,00	0,0%	11,04	1,36
Hollanda	23,04	20,61	-10,5%	16,25	1,27
Slovenya	3,00	2,44	-18,7%	1,99	1,23
Macaristan	13,66	12,12	-11,3%	10,11	1,20
Finlandiya	6,90	6,00	-13,0%	5,21	1,15
Kıbrıs Rum Kesimi	0,96	0,78	-18,8%	0,73	1,07

* Malta ve Yunanistan'ın 2005 sinema seyirci 2004'teki gibi belirtilmiştir.
* Kaynaklar: Eurostat, Statistics in Focus, Associated Press.

Andy Garcia
Kayıp Şehir

2005	Ocean's Twelve	454.382
2004	Girdap	43.978
2002	Ocean's Eleven	799.407
1999	Askım İçin	39.633
1998	Son Umut	78.342

Sandra Bullock
Göl Evi

2005	Güzel Dedektif 2	74.110
2005	Çarpışma	95.389
2003	Aska İki Hafta	335.203
2002	Aramızda Kalsın	52.708
2002	Ad1m Ad2m C3nayet	158.159

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcioğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Ömür Gedik	Burak Göral	Ege Görgün	Nihal B. Karaca	Çiğdem Kömürcüoğlu	Esin Küçüktepepınar	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Arka Bahçe	3	2.5	4	3	4	3.5	3	3.5	4.5	3.5	4	4.5	3.5	3.5	4	3	3	4	3.5	3.5	3.5	4	3	3.5	2.5	3.50
Bandidas		1	1			1	1.5	2.5			2	1	2.5	2				1				1.5	2.5			1.62
Başparmak		3		3.5			3	3	2.5		3	3				3	2.5	2.5		2	3	2		3	3.5	2.83
Çılgın	3	3.5	3.5	4.5		3.5	2.5	3	2.5	2.5	3	3	4.5	3.5	4	3			3	4	3	2.5			3.5	3.27
Da Vinci Şifresi	2.5	2	3	2.5	1.5	3	1.5	3	2.5	1.5	2.5	2	2	2.5	3	2	3	2	1.5	2.5	1	3.5	2.5	2		2.29
Domino		4		2		2	2	2	3.5		2	3.5	2.5					2.5		2	1	3	2.5			2.46
Düş Yakamızdan	2.5	2	2	2		1			2.5		2.5	2		2		1		1.5				2.5		1.5		1.92
Firewall		0.5	2.5			2						1.5	2.5	2.5	2.5		2.5			2		2	2.5			2.09
Gökyüzü Savaşçıları		2				2.5					1.5	1				2		1			2	2.5	2.5			1.88
Kısık Ateşte 15 Dakika		2.5	1.5			1	1.5	3			3	3	2.5	2	2.5			1.5	2		2.5			1.5	1.5	2.10
Korkunç Bir Film 4		1.5				2.5		3	2					2						1		3				2.14
Mission Impossible 3	3	2.5	3.5	3	3	2.5	1.5	3.5	4	3	3	3	3.5	2.5		2.5	3.5	2.5	3	3	1.5	3.5	2.5	3		2.89
Omen	2.5	1.5	2				2	2.5	2.5	2.5	3	2.5	2.5	2.5	2.5			2.5			2	3	3	2.5		2.44
Poseidon'dan Kaçış	2.5	3				3	1.5	3							2.5		2.5	1.5		2.5		4				2.60
Seksi Futbolcu		2.5				2			2	1				1.5			2	1.5				2.5	2.5			1.94
Sil Baştan	4.5	5	5	5	5	4	4.5	2	4	4	3.5	4	5	4.5	4		4	4.5	5	5		3.5		5	5	4.36
Şehrin Adamı		3			2	3	3	3.5			3	2.5		2.5	2.5	2.5		3	2	2	2	2.5	2.5			2.59
Takeshis'		2.5								3		3	3	4				3	2.5	4					4	3.22
Teksas Katliamı	2	1.5		2.5			1		2.5	1		2.5	3	3				1.5				3.5		3		2.25
Transamerika	3.5	3	3.5		1.5	3	2	4	4	2	4	2	4	4	3	3.5	3.5	3.5	2	3	2.5	4		3	3.5	3.13
X-Men: Son Direniş	3.5	3	3.5	3	3	3	1.5	2.5	3.5	3	3	3.5	4	3				2.5	3.5	2.5	3.5	4	3		3	3.09
Yalnız Sen								4			3			2				2.5			2.5	2.5		2.5		2.71
Yürüyen Şato	3.5	4	4	4	2.5	4	3	4		3.5	4	4	4	5		3.5	3		2.5	4	5	4.5		4		3.80

Şehrin Adamı

Manik-depresif bir film...

Uygar Şirin

Bir menajer günün birinde hayatını sorgulamaya başlar. Tutkuyla bağlı olduğu mesleği kendisinden çok mu şey götürmektedir? Para kazanacağım diye uğraşırken kendisinden mi uzaklaşmaktadır? Kimdir aslında, neyin peşindedir? Bu arada, karısı neden akşamları eve geç gelmektedir ve neden cep telefonu ikide bir kapalıdır?

Senarist/yönetmen Mike Binder'ın yeni filmi "Şehrin Adamı" ve filmin ana karakteri Jack Giamoro (Ben Affleck) bu soruların etrafında dolaşıyorlar. "Bu 'menajerin kendisiyle yüzleşmesi, kendini yeniden keşfetmesi' hikayesini bir yerlerden gözüm ısırıyor" derseniz, sanırım "Jerry Maguire"ı izlemişliğiniz var. Kendi adıma, "Şehrin Adamı"nın beşinci dakikasında filan iki film arasındaki benzerlik dikkatimi çekince geri kalan 90 dakikanın bir bölümünde kafamda bu iki filmi kıyaslayıp durdum.

"Jerry Maguire"ı 3.5 kere izlediğimi ve şu anda bile hazır adını anmışken içeri gidip ilk 20 dakikasını bir kez daha seyretme isteği duyduğumu düşünürseniz, bütün bu hatırlamaları, kıyaslamaları normal karşılayabilirsiniz. Kaldı ki, bu iki filmi tartının iki kefesine koyup "Şehrin Adamı"na haksızlık etmenin de âlemi yok. Ama en azından bir filmin, bir başkasını bu kadar çağrıştırması iyi bir özellik sayılmaz.

Aslında "Şehrin Adamı" bu kötü sürprizden önce, güzel bir sürprizle açılış yapıyor. Küçük bir tiyatro salonunda 15-20 kişi koltuklara oturmuş, ortaya da bir karatahta konmuşken elinde çantasıyla John Cleese sahneye geliyor. Birçok filmden, ama asıl olarak Monty Python macerasından tanıdığımız usta oyuncunun perdede belirmesi bile gülümsememize yetiyor.

John Cleese'in canlandırdığı Dr. Primkin filmde küçük ama önemli bir rol üstleniyor. Filmin ilk ve son sahnelerinde boy gösterdiği gibi, Jack'in değişimini işi gereği adım adım takip ediyor, hatta kimi zaman yönlendiriyor. Kimin nesi olduğunu tam olarak bilmiyoruz ("guru"luk mertebesinde bir akademisyen olsa gerek). Ukala tavrını, iki cümle söyleyip dersi noktalamasını ve olur olmaz sözcükleri tahtaya yazmasını görüyor, gerisini kendimiz tamamlıyoruz. Cleese'in oyunculuğunu da üstüne ekleyince Primkin filmin gizli silahına dönüşüyor.

Jack'in, Dr. Primkin'in verdiği kursa katılma sebebi, "Ben kimim?" sorusuna cevap vermekte zorlanmaya başlaması. Primkin de işe bu soruyla başlıyor zaten. Ve öğrencilerine günlük tutma emri veriyor.

Jack günlüğüne önce halihazırdaki sıkıntılarını yazıyor. Ortağı olduğu şirkete bağlı sanatçıların sözleşmelerini yenilemek, yeni sanatçılar bağlamak, karısının başka bir adamla ilişkisi olduğunu öğrenmek gibi şeyler. Daha sonra, aldatılan ve/veya "Ben kimim?" diye soran insanların çoğunlukla yaptığı gibi geçmişini masaya yatırıyor. Haliyle, geçmişi çok parlak değil. Çirkinlikle beslenen bir özgüvensizliğin hüküm sürdüğü ilk gençlik yılları. Ardından ilgi açlığı ve güç arzusuna bağlı dehşetli bir hırs. Ve iş hayatında katakulliler, ve aşk hayatında erken kararlar... Bildiğimiz şeyler.

Gerçekten de bilindik bir hikaye Jack'in (ve "Şehrin Adamı"nın) hikayesi. Buna karşılık "bütün hikayelerin anası" diye nitelenebilir. Dolayısıyla, düzgün ve nispeten taze bir şekilde tekrar anlatılırsa mızıkçılık yapmadan seyredebiliriz. "Öfkeli Aşıklar"dan tanıdığımız kadarıyla Mike Binder bu fikirden iyi bir film çıkarma potansiyeline sahip. Hal böyleyken Binder, karakter yaratmadan öykü kurgusuna kadar birçok meselenin altından öyle ya da böyle kalkıyor, ancak filmin tonunu tutturmayı başaramıyor.

"Jerry Maguire"ı tekrar anmanın tam zamanı. Cameron Crowe'un filminin en hallolmuş taraflarından biriydi bu "ton" meselesi. Crowe ilk saniyede seyircisinin dudağını hafifçe kıvırıp "acı bir tebessüm" denen cinsten bir gülümseme yerleştiriyor ve filmin sonuna kadar bunu korumaya gayret ediyordu. Kimi iniş çıkışları da ihmal etmeden tabii.

Binder da benzer bir tavırla filme giriş yapıyor. Ama bir süre sonra Jack karısını evden kovarken ya da çocukluğundan bahsederken film bir drama havasına bürünüyor. Sonra yeniden ufak tefek espriler. Sonra Jack'in günlüğünün çalınmasıyla birlikte küçük çaplı bir aksiyon-gerilim havası. Sonra tekrar komedi. (Örneğin Jack'in feci şekilde dayak yediği sahneden sonra, filmin genel mizahının son derece uzağında bir dişçi sahnesi bizi bekliyor.) Finale doğru komedinin dozu artıyor, mizacı değişiyor ve birden kendimizi 10 dakikalık bir vodvilin ortasında buluyoruz. Bu vodvilin hemen ardından filmin en duygusal sahnelerinden biri geliyor. Sonunda ise John Cleese'in bile "yumuşak"lığını alamadığı, jöle kıvamında, sıradan bir final.

Mike Binder bu manik-depresif atmosfere ayak uydurmamızı bekliyorsa işi zor. Sonuçta bu tür filmlerin kaderini büyük ölçüde seyircinin ana karaktere karşı beslediği hisler belirliyor. "Şehrin Adamı"nın gelgitli hikayesi ise seyircinin Jack'le istikrarlı bir bağ kurmasını engelliyor. Onu sevelim mi, acıyalım mı, kızalım mı, umursamayalım mı bilemiyoruz. Jerry Maguire'a içten bir "Hadi oğlum Jerry!" demek kolaydı, Jack'e ise "Kolay gelsin" deyip geçmek daha mümkün.

Man About Town

✪✪

Yönetmen: Mike Binder. **Oyuncular:** Ben Affleck, Rebbecca Romijn, John Cleese, Gina Gershon, Bai Ling, Amber Valetta, Mike Binder, Howard Hesseman, Adam Goldberg. Jerry O'Connell. **Senaryo:** Mike Binder. **Görüntü yön:** Russ T. Alsobrook. **Kurgu:** Roger Nygard. **Müzik:** Larry Groupe. **Yapım tasarımcısı:** Christian Wintter. **Yapımcı:** Jack Binder, Sammsy Lee, Michael Rotenberg. **Süre:** 96 dk. **Yapım:** Abd (2006). **Dağıtımcı:** WB. **Gösterim tarihi:** 16 Haziran.

Ekstresinin tamamını ödemeyen için düşük faizli Flexi!

Ben şöyle bir yöntem uyguluyorum: Ekstremin tamamını ödemiyorum, bir kısmını sonraki aya bırakıyorum. O yüzden düşük faizli Flexi'yi seçtim.

Borcu ertelemede benim Flexi'm bir numara!

Zayıflatıyor da...

Garanti

Başvuru için:
Garanti Şubeleri, flexicard.com.tr

Takeshis'

Takeshi Kitano Olmak

Engin Ertan

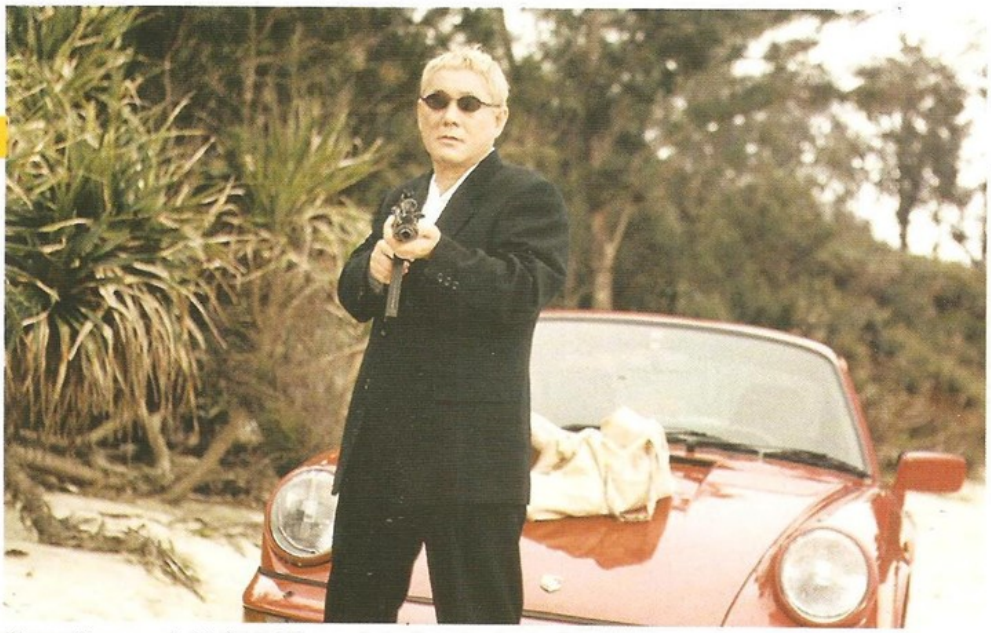

Her usta yönetmenin kariyerinde en az bir kez "uçmaya", garip veya fazla kişisel bir film çekmeye hakkı yok mudur? Pekâlâ vardır. Hatta bu uçuk çabalar bazen yaratıcı zihinlere bir rahatlama getirir ve yeni başyapıtları haberlerler. Günümüz Japon sinemasının en önemli yönetmenleri arasında başa oynayan Takeshi Kitano söz konusu olduğundaysa, kendisinin bu hakkını çoktan kullandığını iddia edebiliriz. Diyelim ki, Japonların kendilerine has mizah anlayışına Fransız kalıyoruz ve "Hiç Becerebiliyor musun?"u (Minnâ-yatteruka!) biz anlamadık. Peki "Birader"e (Brother) ne demeli? Kitano'nun Los Angeles çıkartmasına sahip çıkmak için de bir bahaneniz mi var? Belki de "yakuza vs. gangsta" konseptini ilginç bulanlardansınız. O zaman "Takeshis'"e bir bakın deriz.

Japonların süperstar yönetmeninin son marifeti "%500 Kitano" sloganıyla tanıtılmakta. Başka bir deyişle "5 kere Kitano"... Ancak filmdeki Kitanoların sayısı beş değil, iki ile sınırlı. Yönetmenin hem kendisini, hem de "kendisine şaşırtıcı şekilde benzeyen" bir hayranını canlandırdığı filmin derdi, Takeshi Kitano olma hâlini peliküle aktarmak. Özetle, fazlasıyla kişisel bir film "Takeshis'". Bu kişisellik ancak daha önce Kitano'nun komedilerini izlediyseniz tanış olacağınız absürd mizah anlayışıyla birleştiğindeyse ortaya gerçek bir gariplik abidesi çıkıyor. Özellikle yönetmenin sinemasını "Bebekler"den ibaret sananlar için tahammül sınırlarını zorlayabilecek bir garabete dönüşüyor "Takeshis'".

Tüm garipliğiyle sırt dönmenin, sevmemenin, hatta nefret etmenin çok kolay olduğu bir film "Takeshis'". Doğruyu söylemek gerekirse, çok iyi bir film de sayılmaz. Ancak tüm dağınıklığı, iticiliği ve kontrolsüz hâliyle aynı zamanda son derece ilginç. Özellikle de Kitano'nun kariyerine ve sinemasına hâkim olan sinemaseverler için. Bir kitle filminden ziyade, meraklısına hitap eden bir çaba da diyebiliriz.

Dramatik yapısında bir bütünlük arayacakları fazlasıyla hayal kırıklığına uğratacak "Takeshis'", esasında uzun bir rüya, daha doğrusu bir kâbus. Kitano bu filminde, aynı topraklardan gelen ve benzer bir isme sahip olan meslektaşı Takashi Miike'nin sinemasına benzer bir yapı seçmiş. Yönetmeninin bilinç dışına tekabül eden "Takeshis'"e bilinç akışı tekniğine benzer bir anlatım hâkim. Kitano'nun her türlü saplantısı, korkusu, özlemi bir bir perdeye yansıyor. Zaman ve mekân açısından birbirini takip etmeyen, devamlılık sağlamayan sahneler peş peşe ekleniyor, hatta bazıları sık sık tekrar ediliyorlar.

Esasında filmin bütününü Kitano'nun gördüğü bir kâbus olarak yorumladığınızda bu uyumsuzluk ve kontrolsüzlük bir anlam kazanıyor. Örneğin Kitano'nun ara sıra durup ısrarla su istemesi veya tekrar tekrar aynı restorana gitmesi gibi detaylar, rüyanın yarı bilinç hâlinde uyanmaya yönelik çağrıların görevini üstleniyorlar. Diğer yandan çiçek buketlerinden fırlayan tırtıllar, yönetmenin en olmayacak yerlerde yoluna çıkan asık suratlı bir kadın, ölmek üzere olan yüzü kana bulanmış siyahi bir adam ve benzerleriyse Kitano'yu tekrar aynı kâbusun derinliklerine çekiyorlar. Dolayısıyla bütün filmin derin uyku ve uyanma isteği arasında bir mücadele olduğunu da söylemek mümkün.

Peki "Takeshis'"in bütününe damgasını vuran bu kâbusun içeriği ne, diye soracak olursanız cevabı basit; ünlü olmak. Ülkesi Japonya'da sinemacı kimliğinin ötesinde esasında televizyondan gelen bir şovmen ve komedyen olarak tanınan Takeshi Kitano, şöhret olmanın bütün rahatsız edici yönlerini bir bir ortaya koyuyor. Hatta bir bakıma içini döküyor. Aşırı kişisel hâliyle kolaylıkla sevimsiz ve kibirli bir filme dönüşebilecek "Takeshis'"i frenleyense, Kitano'nun kendisiyle dalga geçmekten çekinmemesi. "Zatôichi"den "Havai Fişekler"e, "Sonatine"den "3-4x jugatsu"ya pek çok ünlü Kitano filmine referanslar barındıran "Takeshis'"de, yönetmen ısrarla ve inatla "star persona"sını bir kum torbasına çeviriyor. "Bakmayın siz böyle 'cool' gözüktüğüme, aslında kariyerimin başlarında ben bir palyaçoydum" cümlesinin altını kalın şekilde çizerken, sarıya boyadığı saçlarını espri malzemesi yapmaktan veya kumar alışkanlığını gözler önüne sermekten de geri durmuyor. Başka bir deyişle, göz önündeki Kitano imgesine arka arkaya yumruk indiriyor, onu acımasızca hırpalıyor. Filmlerde çizdiği sert adam portresine birebir zıt şekilde, bu sefer sırtına yapay bir dövme yapılırken bile canı acıyan ve mızmızlanan bir Kitano var karşımızda. Yönetmenin hayranları için "Takeshis'"i izlenmeye değer kılan da onun bu filmdeki savunmasız, şöhret maskesinden arınmış, çıplak hâli.

Onlar kadar iyi olmasa bile (Haşa! Hepsi birer başyapıt), "Takeshis'" bir bakıma Kitano'nun "81/2"u, "Kutsal Fahişeden Sakının"ı, "Les Rendez-vous d'Anna"sı, "La Nuit américaine"i veya "Stardust Memories"i... Ancak içeriği bir yana, deneysel sinemaya meyleden hâliyle "Takeshis'" belki de en çok Steven Soderbergh'in "Schizopolis"i ile akraba. Hatırlarsanız Soderbergh, "Schizopolis"in sağladığı yaratıcı rahatlama ertesinde sıkı bir dönüş gerçekleştirmişti. Açıkçası Kitano'nun filmografisinde bu yapıbozumcu denemeyi neyin takip edeceğini bilmiyoruz. Ancak yönetmenin has hayranları, onun üzerine yapışmış imajı ters yüz eden bu filmiyle şimdilik idare edebilirler. Kaldı ki, gerçek Takeshi'yi tanımak ve 100 dakika için "Takeshi Kitano olmak" için bulunmaz bir fırsat karşımızdaki.

Takeshi's

✪✪✪

Yönetmen: Takeshi Kitano. **Oyuncular:** Takeshi Kitano, Kotomi Kyono, Kayoko Kishimoto, Ren Osugi, Susumu Terajima, Tetsu Watanabe, Akihiro Miwa, Naomasa Musaka, Kôichi Ueda, Tsutomu Takeshige. **Senaryo:** Takeshi Kitano. **Görüntü Yönetmeni:** Katsumi Yanagishima. **Kurgu:** Takeshi Kitano, Yoshinori Oota. **Müzik:** Nagi. **Yapım Tasarımcısı:** Norihiro Isoda. **Yapımcı:** Masayuki Mori, Takio Yoshida. **Süre:** 108 dk (2005). **Yapım:** Japonya. **Dağıtımcı:** 1 Film. **Gösterim Tarihi:** 16 Haziran

Geo Temmuz sayısı bayilerde

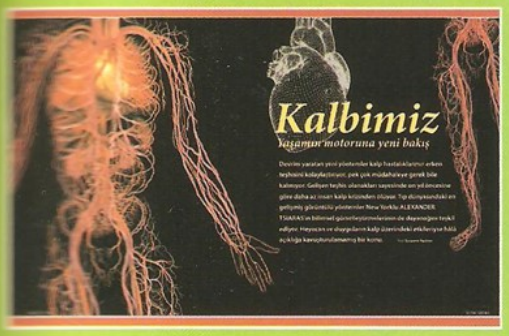

Kalbinizin sesini dinleyin

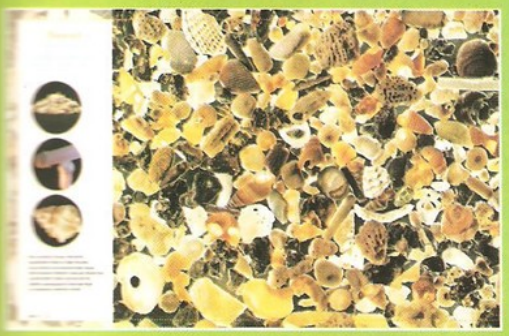

GEO... Sana dünyayı anlatır

MERKEZ DERGİ

Arka Bahçe

Politik söylem arka planda

Burcu Aykar Ş

Bir bahçıvan düşünün, bahçesine son derece sadık... Ellerinin tüm zarafetiyle filizleri ve tohumlarıyla ilgileniyor, sabırla her birinin gelişimini gözlemliyor. Sınırları belli bu alanı elinden geldiğince güzelleştirmek, huzurlu ve bakımlı tutmak için büyük bir disiplin ve özveriyle çalışıyor. Ancak böyle bir ilgi yoğunlaşması, bahçe sınırları dışında kalanların, haliyle itina çemberinin de dışında kalmasına yol açmakta. Dışarıda ne olursa olsun, içerideki ahenk bozulmadığı sürece, bahçıvan için bir sorun yok. O, yalnızca kendi sınırları dahilindekilerden sorumlu olduğuna, dışardakilerle ilgilenmeye gücünün yetmeyeceğine, ilgilenmesi de gerekmediğine inanıyor.

Sadık bahçıvan, yani Nairobi'deki İngiliz Yüksek Komiserliği'nde çalışan Justin Quayle, çevresinin tanımıyla tam bir beyefendi. Heyecanlı, kural tanımaz, genç karısı Tessa'nın aksine ölçülü ve nazik. Sessiz sakin bir şekilde işlerini yürütüp, boş zamanlarını da bahçesinde geçiriyor. O denli ölçülü ki, arkadaşı karısının öldüğü haberini verdiğinde ona teşekkür edip, "Eminim bunu söylemek kolay olmamıştır," diyor. "Arka Bahçe", Justin Quayle'in bahçesinden çıkıp, karısını, dünyayı ve kendini keşfinin hikayesi; hayat diye bildiğinin ötesinde bir yaşamı tanıyıp, karısının gerçekte kim olduğunu çözmesi... Bunu başarmak için korku, kalıp ve önyargılarından arınması gerekiyor. Çünkü o güne kadar başkalarını ve dünyayı anlamak için kullandığı kodlar yanlış, yararlandığı ipuçları aslında kendi zaaflarının birer yansıması. Kendini korumak için gerçeklerle arasına bir bahçe kurmuş.

Film, Justin'in aydınlanma sürecini farklı dokular oluşturarak birbirinden ayırıyor. Tessa ile Justin'in tanışmaları, paylaştıkları mutlu anlar, aydınlık ve dingin sahneler. Tessa'nin içten bir kahkahası, öpüşmeleri, sevgi anları, herhangi bir çiftin yaşayabileceği, basmakalıp anlar biraz da. İzlediğimiz, Justin'in gözünden bir hikaye olduğundan, onun kavrayışının sınırlılığını ifade ediyor bu. Tanıdığı Tessa, "Kodak anları"ndan ibaret adeta. Olaylar kronolojik bir sıra takip etmektense, paralel iki ayrı yoldan ilerliyor. Biri, Justin'in karısının öldüğünü öğrenmesiyle başlayan, "şimdi"de geçen hikaye. Diğeri de tanışmalarından, birbirlerini gördükleri son ana uzanan öykü, yani Justin'in ilişkilerine dair hatırladıkları. Parçalar öyle bir sıraya sokuluyor ki, seyirci de Justin'in önyargı ve kalıplarıyla, onun düştüğü yanlışlara düşüyor, gerçekleri göremiyor, Tessa'yı yanlış anlıyor. Gizem çözülüp, parçalar birer birer yerine oturduğunda ortaya çıkan resim ise bambaşka bir manzara sunuyor.

Filmin sürekli doku değiştirmesi, hikayenin farklı kısımlarına uyum sağlaması için şart. Çiftin aşk hikayesinin başladığı aydınlık sahnelerin aksine Afrika günleri, sarı-kahverengi bir renk paletinde, insanın başını döndüren hızda bir kurguya ve kaosun altını çizen bir müziğe sahip. Justin'in Tessa'sız Londra günleri gri ve soğuk, yalnızlığı ve umutsuzluğu çağrıştırıyor. Karısının ölümünün arkasındaki gizemi çözmek üzere çıktığı yolculukta ise Justin'in dünyası parçalanıyor. Hepsi birbiri içine açılan, birinden diğerine sürüklendiği şehirler, insanlar ve olaylar içinde kayboluyor. Yönetmen Fernando Meirelles'in filtreler, yakın planlar ve hızlı bir kurgu ile yarattığı görsel dünya onun kayboluşunu, dağılıp ufalanan hayatının parçalarına tutunarak ilerlemeye çalışmasını anlatmak için birebir. Ralph Fiennes, Justin'i, kravatlı, çekingen gülüşlü, içe dönük, ketum ve uysal bir diplomattan, ter içinde, yırtık bluzlu, gözü pek bir adama dönüştürürken çok başarılı.

Peki Afrika sadece bir fon mu filmde, yoksa film seyirciyi bir duruşu seçmeye zorluyor mu? Vicdanınız neye elveriyor; varolan sistemin değişemeyeceğine, tek bir insanın zaten bir fark yaratamayacağına inanıp, "beyefendi" olarak yaşamayı mı seçeceksiniz, yoksa birkaç kişi için bile olsa elinizden geleni yapmayı mı? Dünya kendi bahçesinde dinlenirken, Afrika'yı arada bir "vah vah"la anıp rahatladığında, siz ne yapacaksınız? Bu sorulara değinip, duygu sömürüsüne varmadan duygulanmaya yol açıyor olsa da, politik söylemi arka planda kalan bir aşk filmi bu. Sonuçta Justin, bir dava uğruna değil, kırılan onurunu tamir etmek için karısının hayaletinin peşine düşüyor. Hatta son dakikada yapmaya çalıştığı bir kahramanlığı bile bahşetmiyor hikaye ona: uçağa alıp kurtarmak istediği küçük bir Afrikalı kız için izin koparamıyor. Feda ettiklerini ise, başkaları uğruna değil de, daha çok kendi yolculuğunda belli bir yere ulaşabilmek için gözden çıkarıyor. Öykünün tümü, aşkla ilgili çok doğru bir tespit belki de: Karşısındakini hiç de hesaba katmadan yaratılmış bir sevgili imgesinin parçalara ayrılıp, yeniden doğru bir şekilde biraraya gelmesini; yani sevgiliyi anlamayı, bulmayı ve yeniden aşık olmayı anlatıyor bu hikaye. Bulmak için ise dünyaya sevgilinin baktığı yerden bakabilmek, kendinden vazgeçecek kadar esnek olabilmek gerekiyor.

The Constant Gardener

✪✪✪✪

Yönetmen: Fernando Meirelles. **Oyuncular:** Ralph Fiennes, Rachel Weisz, Hubert Kounde, Danny Huston, Daniele Harford, Bill Nighy, Keith Pearson, Packson Ngugi, Damaris Itenyo Agweyu, Bernad Otieno Oduor. **Senaryo:** Jeffrey Caine (John Le Carre'nin aynı adlı romanından). **Görüntü yön:** Cesar Charlone. **Kurgu:** Claire Simpson. **Müzik:** Alberto Iglesias. **Yapım tasarımcısı:** Mark Tildesley. **Yapımcı:** Simon Channing-Williams. **Süre:** 129 dk. **Yapım:** Almanya, İngiltere (2005). **Dağıtımcı:** WB. **Gösterim tarihi:** 2 Haziran.

Yürüyen Şato

Kendini bulmak üzerine...

Kutlukhan Kutlu

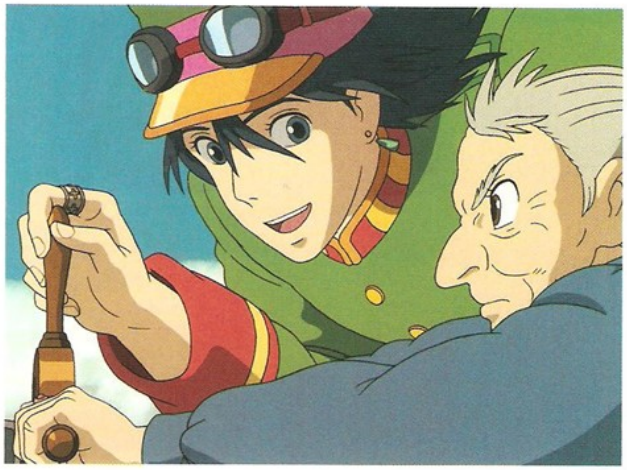

Çok farklı kaynaklardan besleniyor olmasına rağmen görsel olarak hemen tanınabilecek gözde imgelerle, temalarla, tiplerle dolup taşan bir sinema Hayao Miyazaki'ninki. Retro-fütüristik tasarımlarla bezeli bir uçuş fetişinden; sanayileşmeye yeni başlamış isimsiz Avrupa kentlerine; doğanın teknolojiyle, fantezinin de bilimkurguyla karşı karşıya geldiği bir "steampunk" alemine varıncaya kadar, yeterince Miyazaki filmi izlemiş her anime-sever için sıcak ve çok tanıdık bir dünya bu.

Nitekim "Spirited Away"in ardından Miyazaki'nin bir kez daha emeklilikten dönüşünün eseri olan "Howl's Moving Castle" da bir uyarlama olmasına rağmen buram buram Miyazaki kokuyor. Anime ustası, İngiliz yazar Diana Wynne Jones'un romanını almış ve tamamen kendi dünyasına uyarlamış. Fondaki karanlık savaşıyla, 20. yüzyıl başı bilimkurgusunun eseri gibi duran uçan araçlarıyla, kopkoyu bir duman tabakası ve büyüleyici doğa manzaralarıyla "Howl's Moving Castle" Miyazaki evreninin hiç de eğreti durmayan bir parçası haline gelmiş... Tıpkı yine bir uyarlama olan ve yine Miyazaki evreninin pürüzsüz bir parçası sayılabilecek "Kiki's Delivery Service" gibi.

Bu son Miyazaki filmi de neredeyse bütün diğer Miyazaki filmleri gibi "kendini bulmak" üzerine bir öykü anlatıyor. Sokaklarında buharlı araçların dolaştığı ve semalarında savaş gemilerinin süzüldüğü fantastik bir kentte yaşayan Sophie, babasından kalma şapka dükkanını işleten, sade bir genç kız. Erkeklerin etrafında pervane olduğu göz alıcı kızkardeşinin aksine, hayli durgun ve neşesiz görünen biri. Kızkardeşi gibi güzel olmamasının da Sophie'nin bu genel sıkıntısında önemli bir yeri olduğunu çabucak anlıyoruz: Sophie bir gün sokakta gizemli güçlere sahip (ve tam anlamıyla onun ayaklarını yerden kesen) bir yabancıyla karşılaştıktan sonra, kızkardeşi onu bu kişinin kızların kalbini alan büyücü Howl olabileceği şeklinde uyarınca, Sophie hiç düşünmeksizin Howl'ın sadece güzel kızların kalbinin peşinde olduğunu söylüyor. Kendi sıradanlığına inancının hakikaten kasvet verici bir yanı var.

Öte yandan, söz konusu gizemli yabancı gerçekten de Howl çıkıyor ve ikisini bir arada görüp kıskanmış olan bir cadı, Sophie'ye büyü yapıp onu yaşlı bir kadına dönüştürüyor. Bu halde normal hayatına devam edemeyeceğine karar veren Sophie de yollara düşüp soluğu Howl'ın yürüyen şatosunun içinde alıyor. Orada ilk iş, Miyazaki usülü bir sevimliliğe sahip ateş iblisi Calcifer ile bir anlaşma yapıyor: Sophie iblisi Howl ile anlaşmasından azat etmenin bir yolunu bulursa, Calcifer de onun üzerindeki laneti kaldıracağını söylüyor. Ne var ki Sophie bu anlaşmayı yerine getirmek yerine, kapısı dört ayrı yere açılan bu büyülü evin temizleyiciliği rolüne soyunuyor ve çok geçmeden Calcifer, Howl ve Howl'ın çocuk yardımcısı .Markl ile bir aile oluyorlar.

Elbette Miyazaki'nin dünyasında çoğunlukla olduğu gibi Sophie de bol bol çalışarak ve etrafındakilere kucak açarak kurtuluyor kendini kısıtlayan engellerden. Bu bağlamda, yaşlı bedeni korkunç bir külfet olmak yerine onu özgürleştiren ve güzel olmadığı tasasını boşverip kendini keşfetmesini sağlayan bir lütufa dönüşüyor. Hem Sophie, hem de bir noktada Sophie'nin yol açtığı bir kaza sonucu sarı saçları koyu renge döndüğü için tam bir buhran geçiren Howl, dış görünümlerine odaklanmadan yaşamayı öğreniyorlar. Kalıplara saplanmaktan ve kaçıp saklanmaktan vazgeçip gerçekten içlerindeki "öz"ü bulmak, onların hem kendilerini tanımalarını, hem de diğer insanları tanımalarını sağlıyor. Ve elbette Miyazaki evreninde bir kere başkalarını tanıma yolunda adım attınız mı, "düşman / dost" ya da "iyi / kötü" diye kutuplaşmalar varolamıyor - anlayış ve hoşgörü bütün o keskin zıtlıkları yumuşatıyor.

Miyazaki'nin sineması öyküyle olduğu kadar bağımsız "an"ların ve süreçlerin gücüyle, belli başlı temalar etrafında düzenlenmiş güçlü imgeler aracılığıyla yaratılan hislerle de yürüyen bir sinema. "Howl's Moving Castle" da bu açıdan pek farklı değil. Filmde burada anlatılan öykünün vazgeçilmez bir parçası değil de, daha ziyade Miyazaki dünyasında kendini bulma yolculuğunun değişmez bir parçası olduğu rahatlıkla söylenebilecek birtakım bölümler var. Mesela bir uyarlama olmasına karşın, filmin orta bölümünü rahatlıkla "Spirited Away"in orta bölümüyle karşılaştırabilirsiniz. Bu filmin orta bölümü de "Spirited Away"in orta bölümü gibi, belli bir olay örgüsünü ilerletmek yerine kahramanının kişisel gelişimi için hayati - ama olay örgüsünün çözülüşü açısından hiç de hayati olmayan - bir süreci resmetmeye koyuluyor. Sophie'nin Howl'ın şatosuna ufak ufak alışıp ısınmasını izlerken, sanki onun üzerindeki lanetin nasıl kaldırılacağı sorusunu biraz unutmaya ve bu yeni yaşamı kabullenmeye davet ediliyoruz. Seyirciyi eskiyi rafa kaldırıp yeni ve kaçınılmaz bir varoluşa doğru başarıyla çeken bir yöntem bu; dahası Miyazaki çizgilerinin soluk kesici görselliğiyle birleşince, tam bir rüya etkisi yaratıyor.

"Howl's Moving Castle"ın seyircilerle ilişkisi açısından hayrına olmayabilecek tek tarafı da, Miyazaki sinemasında sıklıkla örneklerine rastladığımız, "olay örgüsünün çözülüşü" konusundaki bu tasasızlığı gözle görülür ölçüde içermesi zaten. Özellikle filmin sonunda, Miyazaki Sophie'nin gelişiminin bir uydusu gibi düzenlediği kimi öykü unsurlarını adeta bir el çabukluğuyla toparlıyor - öykü mantığından çok rüya mantığına ait görünen ve bu açıdan klasik anlatımla yoğurulmuş kimi seyircileri tatmin etmeyebilecek bir hikaye sonlandırma biçimi bu. Ve açıkçası, "Spirited Away"de Chihiro'nun o unutulmaz tren yolculuğuna çıkışıyla başlayan süreç kadar temiz bir final bölümü yok. Ancak yine de "Howl's Moving Castle" ustanın hemen hemen her filmi gibi büyüleyici bir yolculuk - ve iki boyutlu animasyonun neredeyse yitik bir sanat olmaya doğru gittiği şu günlerde kaçırılmayacak türden bir nimet.

Hauru No Ugoku Shiro

✪✪✪✪

Yönetmen: Hayao Miyazaki. **Seslendirenler:** Chieko Baisho, Takuya Kimura, Akihiro Miwa, Tatsuya Gashuin, Ryunosuke Kamiki, Mitsunori Isaki, Yo Oizumi, Akio Otsuka, Daijiro Harada, Haruko Kato. **Senaryo:** Hayao Miyazaki (Diana Wynne Jones'un Howl's Moving Castle adlı romanından) **Görüntü yönetmeni:** Atsushi Okui. **Kurgu:** Takeshi Seyama. **Müzik:** Joe Hisaishi. **Sanat yönetmeni:** Yoji Takeshige, Noboru Yoshida. **Yapımcı:** Rick Dempsey, Ned Lott, Toshio Suzuki. **Süre:** 119 dk. **Yapım:** Japonya (2004). **Dağıtımcı:** 1 Film. **Gösterim tarihi:** 9 Haziran.

POWER
CLUB
Binlerce şarkı
İlgi çığ gibi büyüyor. "İndirilen şarkı" sayımız 74.00

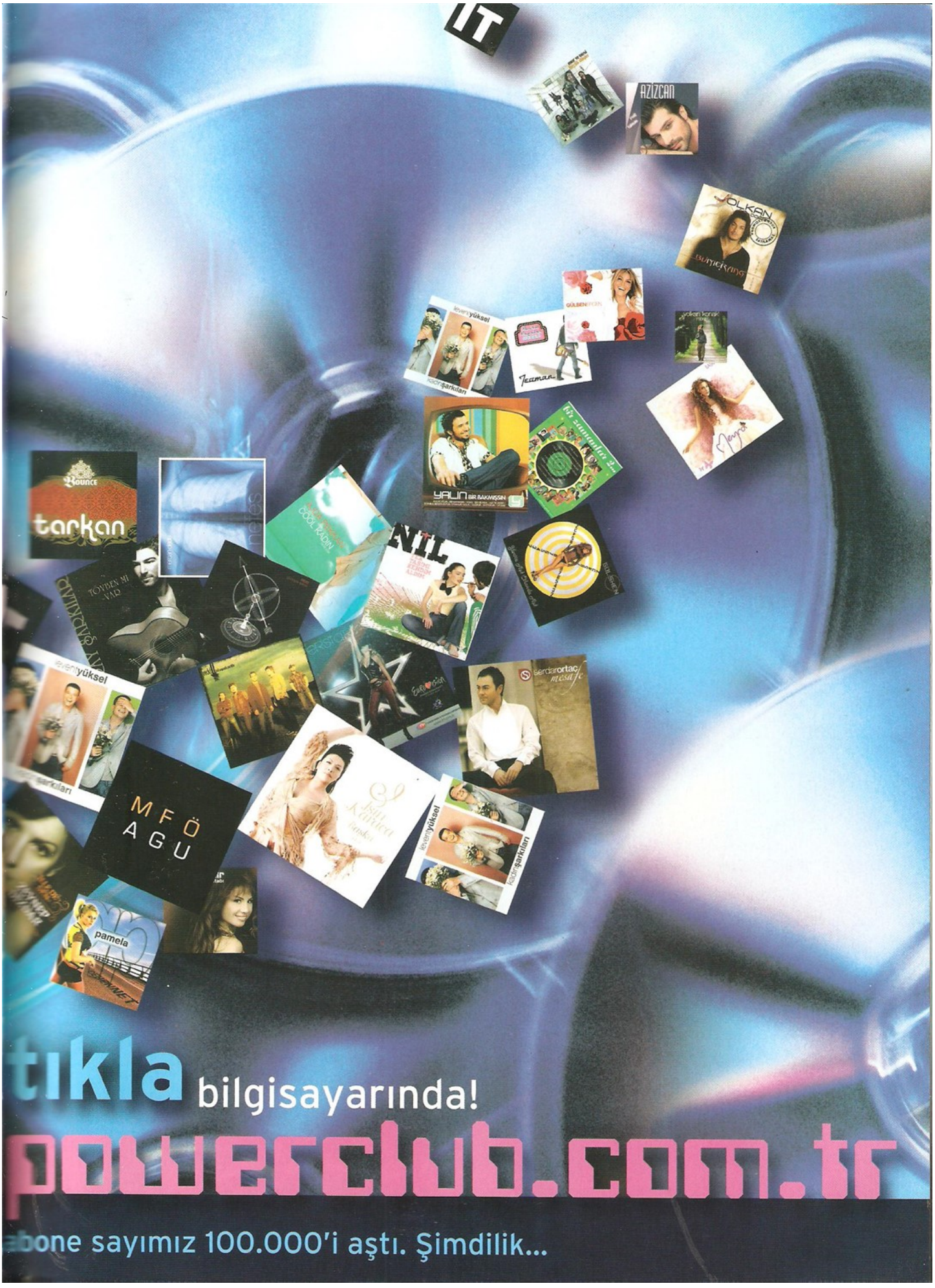
tıkla bilgisayarında!
powerclub.com.tr
bone sayımız 100.000'i aştı. Şimdilik...

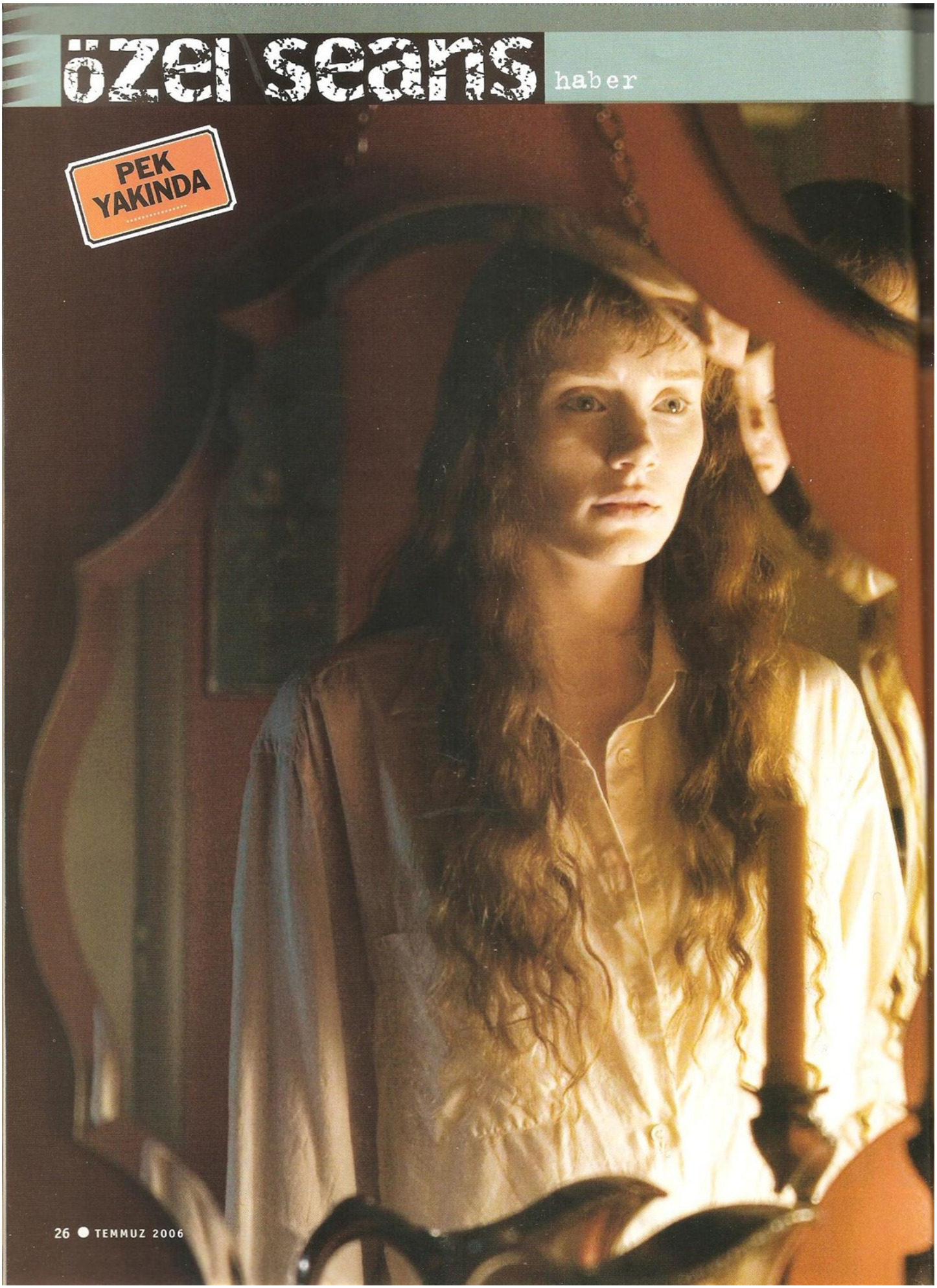
PEK
YAKINDA

Masaldan düştüm dünyaya

Night Shyamalan, peri hikâyeleri ile gerçek yaşamı harmanladığı yeni filmi "Lady In The Water"da sinemaseverleri masalların gizemli dünyasına davet ediyor.

Kendi yazar kendi çeker yönetmenlerin en meshurlarında, "sürprizci" Night Shyamalan, alameti farikalarını topladığı yeni filmiyle hayranlarının karşısına çıkmaya hazırlanıyor. Gerilim ve gizemi basköseye koysa da senaryolarında "masal" havasını hep muhafaza eden Shyamalan, yeni filmi "Lady In The Water"ı bastan sona bu eksene oturtmus. Zira filmin çıkış noktası, Shyamalan'ın çocukları için "uyku öncesi masal" olarak tasarladığı bir hikâye. Apartman yöneticisi Cleveland Heep (Paul Giamatti) rutin kontrollerini yaptığı bir gece, binanın yüzme havuzunda saklanan bir kadına rastlar. Story (Bryce Dallas Howard) adlı bu gizemli kadın aslında, çocukları uyutmak için yatmadan önce okunan masallardan birinin kahramanı, kötü yaratıklardan gizlenen bir çesit peri kızıdır. Cleveland Heep komşularının da yardımıyla, masal dünyasının şifrelerini çözüp genç kadını insanların yaşamından çıkarmak için kolları sıvar. Sinemaseverlerin en çok merak ettiği konu ise bu filmde "sürpriz final" olup olmayacağı. Film, selefleri gibi Pennsylvania'da çekildi. Hitchcock gibi filmlerinde görünmeyi tarz haline getiren Shyamalan "Lady In The Water"da da rol aldı. Yönetmenin "The Village"da rol vererek üne kavusturduğu Bryce Dallas Howard, yeni filmin basrolünü Paul Giamatti ile paylastı. Bu projedeki en büyük değisiklik ise yapımcı firmada. Zira filmin yapımcısı Disney değil WB. "Lady In The Water"ın senaryosu üzerinde Disney ile anlasmaya varamayan yönetmen, projeyi WB'nin kanatları altında gerçeklestirdi. Shyamalan, önceki filmleri "The Sixth Sense", "Unbreakable", "Signs" ve "The Village" için Disney'le anlasmıs; Disney, bu 4 filmden dünya çapında 1.6 milyar dolara yakın hasılat elde etmisti.

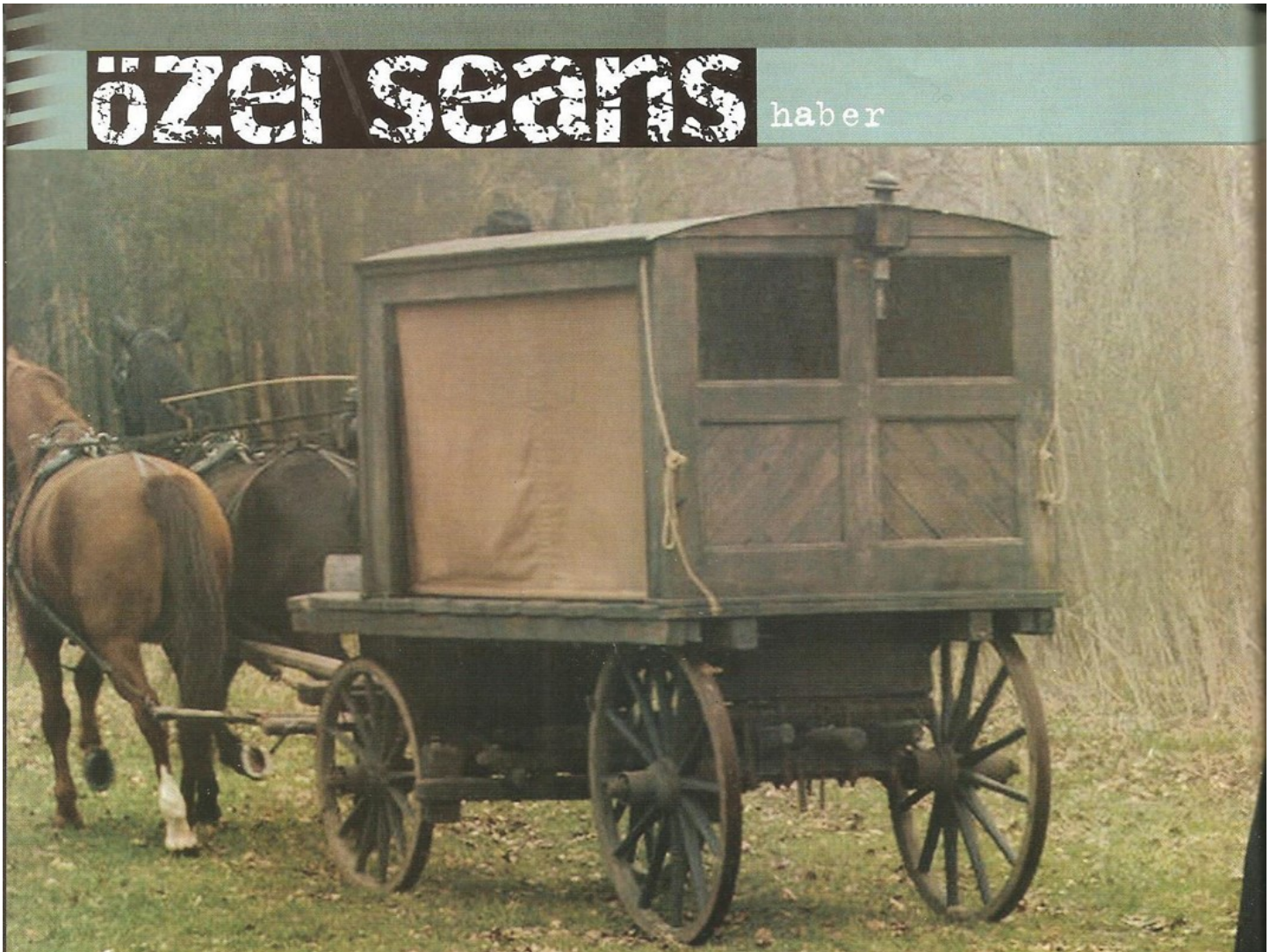

Ne sihirdir keramet

Edward Norton "The Illusionist" adlı yapımda 1900'lerin Viyana'sında gösteriler yapan bir sihirbazı canlandırıyor.

The Italian Job'dan beri yüzüne hasret kaldığımız Edward Norton (son filmi Kingdom of Heaven-Cennet'in Krallığı'nda ağır bir maske altındaydı) "The Illusionist"de farklı bir karaktere bürünüyor. 10 senelik sinema kariyeri boyunca katilden avukata, Rockefeller'dan kumarbaza, FBI ajamından eroin satıcısı ve zenci düşmanına kadar birçok kahramanı canlandıran başarılı aktör, yeni filminde bir sihirbaza, orijinal ismiyle bir illüzyoniste hayat veriyor. Steven Millhauser'in Eisenheim the Illusionist adlı kısa hikâyesinden uyarlanan film, 1900'lerin Viyana'sında geçiyor. Eisenheim adlı illüzyonist, büyük aşkı Prenses Sophie'yi (Jessica Biel), kötü prensten kurtarmak için bir kaçış planı yapıyor. Ancak plan başarısız olunca Eisenheim cinayetle suçlanıyor ve kendini polis takibinde (başmüfettiş rolünde Paul Giamatti) buluyor. Genç adam olağanüstü güçlerini kullanarak prensin suçluluğunu kanıtlamaya çalışıyor. Filmin çekimleri geçtiğimiz sene Prag'da yapıldı. Norton, rolüne hazırlanmak için ünlü sihirbaz David Blaine'le beraber çalıştı.
"The Illusionist"in senaristi ve yönetmeni Neil Burger. 2002'de yazıp yönettiği ilk filmi "Interview With The Assassin" ile Filmmaker Magazine'in "bağımsız yapımların 25 yeni yüzünden biri" seçilen Burger; ödüllü reklâmlar, müzik videoları ve belgesellerin gözde yönetmeni olarak tanınıyor.

PEK YAKINDA

ZODIAC

Yakalayamazsın ki...

"Se7en"severlere müjde... David Fincher, vakti zamanında sinema salonlarında bomba etkisi yaratmış "Yedi"yi anımsatan bir yapımla huzurlarımızda. Bir seri katil hikâyesi olan "Zodiac", Robert Graysmith'in gerçek olaylara dayanarak yazdığı (sonradan Zodiac Unmasked : The Identity of America's Most Elusive Serial Killer adıyla devamı da yayımlanan) aynı adlı romanından uyarlandı. Filmin senaristi, "Basic-Kural Dışı"ndan tanıdığımız James Vanderbilt. Film, 60'ların sonu ve 70'ler boyunca San Francisco'da polisi peşinden koşturmuş ancak ardında bıraktığı şifrelere rağmen bir türlü yakalanamamış Zodiac olarak anılan seri katilin etrafında gelişen olayları anlatıyor. Olaylar üç eksende ilerliyor: Cinayetleri araştıran dedektif Dave Toschi (Mark Ruffalo), gazeteci Paul Avery (Robert Downey Jr.), davayı saplantı haline getiren ve sonradan bu olayları kitaba dökecek olan karikatürist Robert Graysmith (Jake Gyllenhaal).

THE VISITING

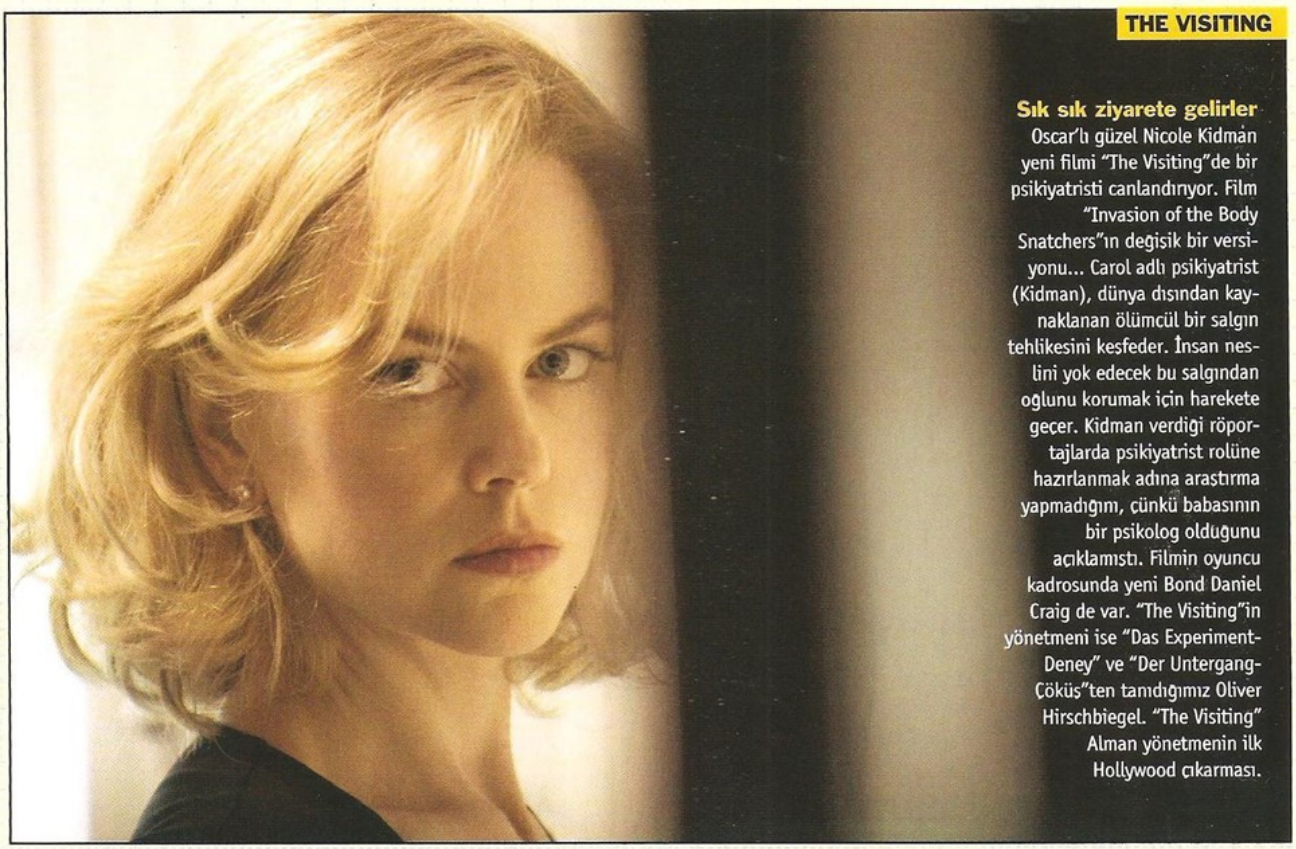

Sık sık ziyarete gelirler

Oscar'lı güzel Nicole Kidman yeni filmi "The Visiting"de bir psikiyatristi canlandırıyor. Film "Invasion of the Body Snatchers"ın değişik bir versiyonu... Carol adlı psikiyatrist (Kidman), dünya dışından kaynaklanan ölümcül bir salgın tehlikesini keşfeder. İnsan neslini yok edecek bu salgından oğlunu korumak için harekete geçer. Kidman verdiği röportajlarda psikiyatrist rolüne hazırlanmak adına araştırma yapmadığını, çünkü babasının bir psikolog olduğunu açıklamıştı. Filmin oyuncu kadrosunda yeni Bond Daniel Craig de var. "The Visiting"in yönetmeni ise "Das Experiment-Deney" ve "Der Untergang-Çöküş"ten tanıdığımız Oliver Hirschbiegel. "The Visiting" Alman yönetmenin ilk Hollywood çıkarması.

2 SÜPER FİLM BİRDEN

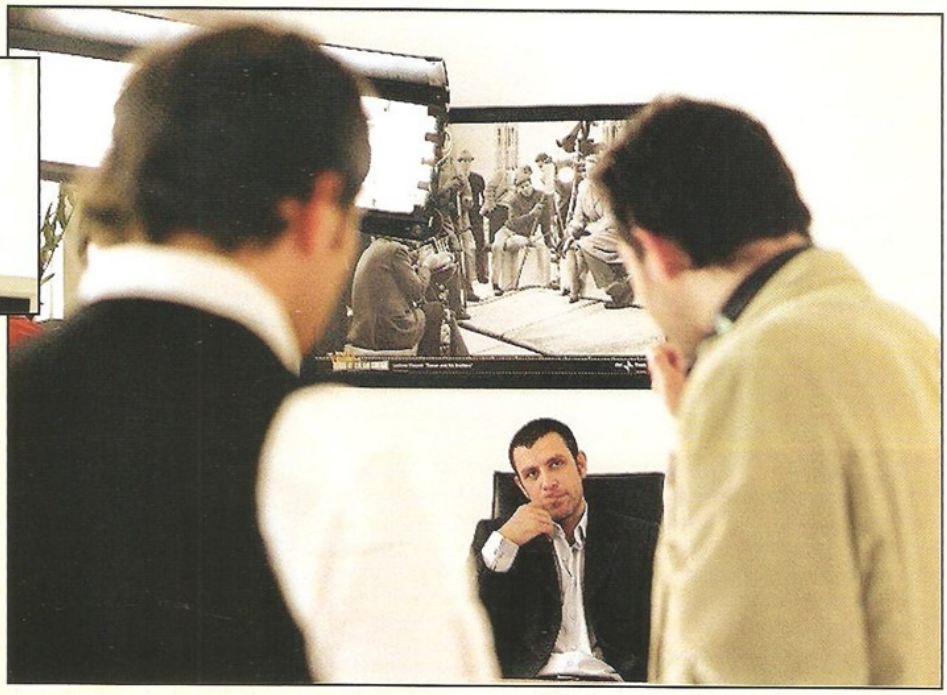

X Generation'ın halet-i ruhiyesi

"Almanya Rüyası" adlı belgeselle adını duyuran Murat Şeker, ilk uzun metrajlı filmini tamamlamak üzere. "2 Süper Film Birden" adlı bu yapım, 2000'li yılların gençliğinin ruh halini ve dünyaya bakış açısının izdüşümlerini ortaya koymayı hedefliyor. Sinema tutkunu, 33 yaşındaki Necati'nin en büyük hayali, video kamerayla çekmeye çalıştığı "Yer Çekimi Sıfır" isimli filmi tamamlayıp sinema perdesinde insanlara gösterebilmektir. Ancak filmine karısı ve yardımcısı dışında hiçbir yapımcıdan maddi destek sağlayamaz. Projesini hayata geçirirken meydana gelen beklenmedik gelişmeler, Necati'yi bir mafya hesaplaşmasının ortasına düşürdüğü gibi yaşamındaki tüm insanları etkileyecek sonuçlar doğuracaktır. Necati'yi Fatih Akın, Emir Kusturica gibi ünlü yönetmenlerle çalışmış olan Tim Seyfi'nin canlandırdığı filmde Uğur Polat, Beste Bereket, Nejat İşler ve Cahit Berkay da rol alıyor.

ARTHUR ET LES MINIMOYS

Miniler, minicikler, Minimoylar

1999 tarihli "The Messenger: The Story of Joan of Arc"tan beri yönetmenliğe ara verip yapımcı ve senarist olarak çalışmalarını sürdüren Luc Besson, sessizliğini 6 sene sonra "Angel-A" ile bozmuştu. Yönetmenin üzün süredir üzerinde çalıştığı bir proje vardı aslında: 2003'te Fransa'da best seller olan çocuk kitabı "Arthur Et Les Minimoys"u sinemaya uyarlamak. Besson'un EuropaCorp adlı film stüdyosunda hazırlanan filmin animasyon bölümleri 3 boyutlu. Film, kayıp dedesinin bıraktığı ipuçlarını izleyerek, boyları iki milimetre olan minimoyların ülkesinde geçen, üç gün içinde gizli hazineyi bulmak ve kötü kalpli bir büyücüyle mücadele etmek zorunda kalan 10 yaşındaki Arthur'un ma-cerasını anlatıyor. "Finding Neverland" ve "Charlie and the Chocolate Factory"nin çocuk yıldızı Freddie Highmore, Arthur'u canlandırıyor. Madonna da Princess Selenia'yı seslendiriyor. 4 bölümlük bir seri olarak planlanan maceranın iki bölümü Arthur ile Minimoylar, Arthur ve Yasak Kent adıyla 2005'te Can Yayınları'ndan çıkmıştı.

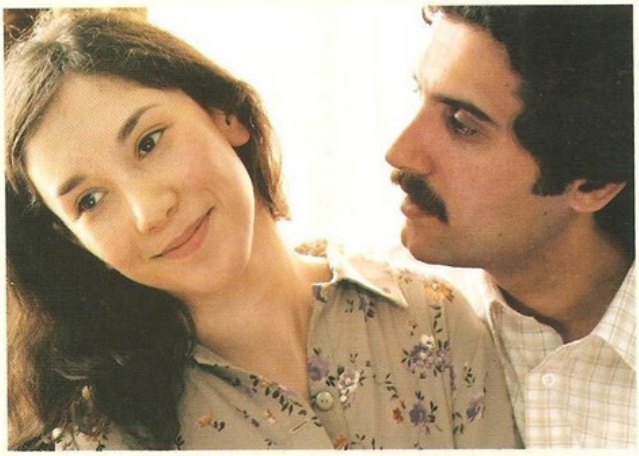

EVE DÖNÜŞ

İhtilalde pişer, bize de düşer

"Eve Dönüş", 1980 ihtilalinin gölgesinde sadece yaşamsal varlıklarını devam ettirebilmek adına hayat mücadelesi veren fakir bir işçi ailesinin, trajikomik olduğu kadar duygulu ve yaralı hikâyesini beyazperdeye taşıyan bir dönem filmi... Senaryo üzerinde yaklaşık 9 yıldır çalışan Ömer Uğur, aynı zamanda yönetmen koltuğunda oturuyor. Filmde olaylar, İstanbul'un kenar mahallelerinde yaşayan, siyasetten ve gündemden hayli uzak duran sıradan insanların gözünden anlatılıyor. Memet Ali Alabora, Sibel Kekilli, Savaş Dinçel, Altan Erkekli ve Perihan Savaş'ı biraraya getiren ve çekimleri İstanbul'da gerçekleştirilen film, Eylül 2006'da vizyona girecek.

HAPPY FEET

Ayaklarımı durduramıyorum

"La Marche de l'empereur-İmparatorun Yolculuğu"ndan sonra yeniden sevimli penguenlerin alemindeyiz. Antarktika'daki Penguenler İmparatorluğu'nda her penguen gerçek aşkını şarkılar aracılığıyla bulmaktadır. Şarkı söylemek, her penguen için eş bulmanın en doğal yoludur. Ancak Memphis ve Norma Jean'in oğlu Mumble, şarkı söyleme yeteneğinden yoksun olarak doğmuştur. Çok kötü bir sese sahip olan Memphis şarkı söyleyemese de mükemmel dans etmektedir. Bu animasyonun yönetmeni "Mad Max" serisinin babası George Miller. Seslendirme kadrosundaki isimler ise ünlülerin resmigeçidi gibi: Robin Williams, Hugh Jackman, Elijah Wood, Nicole Kidman, Brittany Murphy...

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

MY BLUEBERRY NIGHTS

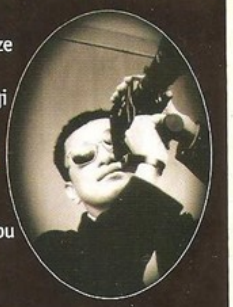

"In the Mood for Love-Aşk Zamanı" ile gönlümüze taht kuran Wong Kar Wai'nin yeni projesi "My Blueberry Nights", yönetmenin İngilizce çekeceği ilk yapım olma özelliğini taşıyor. Filmin oyuncu kadrosunda Norah Jones, Jude Law, Natalie Portman ve Rachel Weisz bası çekiyor. Grammy ödüllü şarkıcı Norah Jones, filmde gerçek aşkı bulmak için Amerika'yı baştan sona kateden ve bu yolculuk boyunca birbirinden değişik insanlarla karşılaşan genç kadını canlandıracak.

Gösterim tarihi: Henüz kesinleşmedi

I'M NOT THERE

Bob Dylan'ın müzikle bütünleşmiş hayatı beyazperdede... "Velvet Goldmine" ve "Far from Heaven"dan tanıdığımız Todd Haynes'in yöneteceği "I'm Not There"de Christian Bale, Cate Blanchett, Charlotte Gainsbourg, Richard Gere, Heath Ledger ve Julianne Moore rol alıyor. Oyuncular, Dylan'ı hayatının farklı dönemlerinde ünlü şarkıcıyı canlandıracak. "The Aviator"daki Katharine Hepburn rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar kazanan Blanchett'in yine yeteneğini konuşturması bekleniyor. Filmin çekimlerine bu yaz Romanya'da başlanacak.

Gösterim tarihi: 2006 sonu

A DREAM OF RED MANSIONS

"Driving Miss Daisy"nin yönetmeni Bruce Beresford, Çin'de geçen bir aşk hikâyesi için kolları sıvadı. Senaryosunu Donald Martin'in yazacağı "A Dream of Red Mansions"ın başrollerini Kate Hudson ve Ken Watanabe (The Last Samurai, Memoirs of a Geisha) paylaşacak. 1949'da yani Çin devrimi sırasında geçen film, bu ülkede bulunan Amerikalı gazeteci (Hudson) ile idealist bir devrimcinin (Watanabe) aşkını anlatacak.

Gösterim tarihi: Henüz kesinleşmedi

NO COUNTRY FOR OLD MEN

Coen Kardeşler, yüklüce bir paranın etrafında şekillenen trajikomik bir filmle karşımıza gelecek. All the Pretty Horses'dan tanıdığımız yazar Cormac McCarthy'ın aynı adlı eserinden uyarlanacak olan "No Country for Old Men", tesadüfen büyük miktarda nakit para ve gizlenmiş eroin bulan bir avcının şiddet dolu bir maceraya adım atmasını konu alıyor. Biraz western biraz da kara film kokan filmin başrolünde yani başı belaya giren avcı rolünde Josh Brolin'i izleyeceğiz. Çekimler Texas ve New Mexico'da yapılacak.

Gösterim tarihi: Henüz kesinleşmedi

THE HITCHER

Robert Harmon'un 1986 yapımı korku-gerilim filmi "The Hitcher" yeniden beyazperdeye uyarlanıyor. Otostop yaparak bindiği araçlarda dehşet saçan katilin macerasını anlatan filmde katili yani John Ryder'ı Rutger Hauer canlandırmıştı. Yeniden çevrimde bu rolü Sean Bean devralacak. Filmin senaryosunu Jake Wade Wall (When a Stranger Calls) ve Eric Bernt (Romeo Must Die) yazacak. Bu yaz çekimlerine başlanması planlanan filmin yönetmeni ise video klipleriyle tanınan ve ikinci sinema filmine imza atacak olan Dave Meyers.

Gösterim tarihi: Henüz kesinleşmedi

Almodovar'cılara iki sürpriz

Ünlü İspanyol yönetmen Pedro Almodovar'ın "Çıplak Ten" ve "Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar" adlı filmlerinin DVD'leri A.E. Film tarafından Saga Collection dizisi içinde satışa sunuldu.

1988 tarihli "Mujeres Al Borde De Un Ataque De Nervios- Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar" Pedro Almodovar'ı dünya çapında üne kavusturmus ve Antonio Banderas'ın çıkış filmi olarak hafızalarda yer etmiş bir klasik. Kara mizahın en kesif örneklerinden biri olan film, İspanya'nın havalı apartman dairelerinden birinde yollan kesisen dört histerik kadının gülünç macerasını konu alır. Pepa (Carmen Maura), kendisinden ayrılmak isteyen sevgilisi Ivan'a (Fernando Guillen) kafayı takmıştır; Candela (Maria Barranco), genç sevgilisinin aslında bir terörist olduğunu anlamıştır; Lucia (Julieta Serrano), 20 yıl kaldığı psikiyatri kliniğinden yeni çıkmıştır ve Marisa (Rossy de Palma), Ivan'ın oğluyla evlilik planları yapmaktadır. Hepsi de hırslarını çıkarmak için bir yol aramaktadır. Yabancı Dilde En İyi Film dalında Oscar adayı olan ve Venedik Film Festivali'nde En İyi Senaryo ödülünü alan "Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar"ın DVD'sinde Almodovar filmografi ve fotoğraf galerisi bulunuyor.

Pedro Almodovar'ın 1997'de yönettiği "Carne Trémula- Çıplak Ten", yönetmenin en sehvetli ve erotik filmlerinden birisi olarak biliniyor. Yirmi yasındaki Victor (Liberto Rabal), ilk birlikteliğini bir diskoda tanıştığı Elena (Francesca Neri) ile yasar. Genç kadını aklından çıkaramaz ve onu yeniden görmek için evine gider. Ancak uyusturucu bağımlısı Elena'nın o gece görmek istediği tek kisi satıcısıdır. Victor ile Elena arasında çıkan tartışma iki polisin eve gelmesiyle trajik bir yön alır. Victor polislerden birini vurmakla suçlanıp hapse girer. Özgürlüğüne kavustuğu gün aklında sadece Elena'dan öç almak vardır. "Çıplak Ten"in DVD'sinde Almodovar filmografi ve fotoğraf galerisi yer alıyor.

Kaymaklı müzikler

Bol ödüllü "Dondurmam Gaymak"ın orijinal film müzikleri albümü çıktı.

25. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Jüri Özel Ödülü, 13. Altın Koza Film Festivali'nde Halk Jürisi Ödülü, Jüri Özel Ödülü ve Turan Özdemir'e En İyi Erkek Oyuncu Ödülü... Küçük bir dondurmacının büyük markalara karsı hayatta kalma mücadelesini komik bir dille anlatan "Dondurmam Gaymak" hem jürilerin hem de halkın gönlüne taht kurmus görünüyor. Yönetmenliğini Yüksel Aksu'nun üstlendiği yapımın orijinal film müzikleri albümü de Rh Pozitif Müzik Yapım & Rh Pozitif Publishing isbirliği ile müzik marketlerde yerini aldı.

Film için yapılan özgün müzikler, oyun havalarına getirdikleri farklı ve eğlenceli yorumlarıyla müzikseverlerin yakından tanıdığı Baba Zula imzalı. Daha önce "Tabutta Rövaşata", "Dokuz" filmlerinin müziklerini de yapan Baba Zula, Fatih Akın'ın "İstanbul Hatırası" filminde yer almıştı. 23 kısa parçanın yer aldığı albümde Baba Zula'nın film için bestelediği parçaların yanısıra "Ula Mahalli Sanatçıları"nın katılımı müzige renk katıyor. Filmden diyalogların bulunduğu soundtrack'de Oral Günüç, Hakkı Bulut, Kınka'nın da parçalarına yer veriliyor.

Sony'den kısa film yarışması

Sony Pictures Home Entertainment'ın, genç sinemacılara ve Türk sinemasına destek olmak amacıyla iki senedir düzenlemekte olduğu kısa film yarışmasının üçüncüsüne basvurular basladı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın maddi katkılarıyla 01.06.2006 - 01.09.2006 tarihleri arasında düzenlenecek olan 3. Ulusal Kısa Film Yarışması'nda su ödüller verilecek: En İyi Film'e 5000 YTL ve Sony HC3 - HD kamera, En İyi Animasyon'a 2500 YTL ve Sony HC96 - MİNİ DV kamera, En İyi Belgesel'e 2500 YTL ve Sony SR90 - HARD DISK kamera, En İyi Deneysel'e 2500 YTL ve Sony DVD 505 kamera, En İyi Kurmaca'ya da 2500 YTL ve Sony DVD405 kamera. Yarışmada dereceye girenler 14.09.2006 tarihinde düzenlenecek törenle ödüllerini alacak.

Ayrıntılı bilgi için: Tel: 0212 311 13 58
turkey.info@sonybmg.com www.sonybmg.com

ÜÇ 10 'LUK LİSTE

En Sevdiklerim / Rengârenk Filmler

Blade Runner, 1982 / Ridley Scott
Les enfants du paradis (Cennetin Çocukları), 1945 / Marcel Carne
Stranger than Paradise (Cennetten de Garip), 1984 / Jim Jarmusch
Angst essen Seele auf (Korku Ruhu Kemirir), 1974 / R. Werner Fassbinder
Il Portiere di Notte (Gece Bekçisi), 1974 / Liliana Cavani
Dolls (Bebekler), 2002 / Takeshi Kitano
Cristo si è fermato a Eboli (İsa Eboli'de Durdu), 1979 / Francesco Rosi
Beau Serge (Yakışıklı Serge), 1958 / Claude Chabrol
L'Annee Derniere a Marienbad (Geçen Yıl Marienbad'da), 1961 / Alain Resnais
Leningrad Cowboys Go America, 1989 / Aki Kaurismaki

"En" On Yönetmen

Abel Ferrara
Jim Jarmusch
François Ozon
Ken Loach
Bruno Dumont
Rainer Werner Fassbinder
Fred Kelemen
Alain Resnais
Wong Kar-Wai
Takeshi Kitano

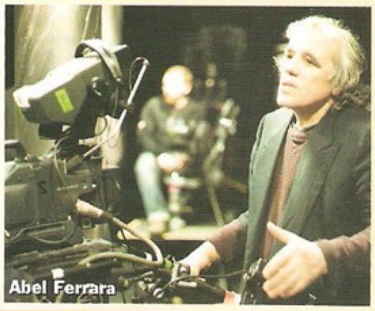
Abel Ferrara

On Oyuncu

David Strathairn
Phillip Seymour Hoffman
Dirk Bogarde
Morgan Freeman
Ed Harris
Jeff Bridges
John Gielgud
Ian McKellan
Catherine Keener
Frances McDormand
Julianne Moore

Morgan Freeman

Sevin Okyay

(Doğum tarihi: 25.11.1942) Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ni bitirdikten sonra devamsızlık nedeniyle 2 kere filolojiden, 2 kere de İktisadi ve Ticari İlimlerden atıldı. 1965'de çevirmenliğe, 1975 yılından itibaren de gazeteciliğe basladı. İstanbul Film Festivali sırasında Federico Fellini'nin "Ve Gemi Gidiyor" üzerine kaleme aldığı ilk sinema yazısı 1984 yılında Milliyet'te yayınlandı. O gün bugündür sinema üzerine yazmaya devam eden Okyay, Radikal'deki muhtelif köşelerden spor ve müzik üzerine kalem oynatmayı çok şükür ihmal etmiyor. Fırsat buldukça roman ve deneme türünde kitaplar çıkartıyor. Popüler Sinema'nın ilk yazarlarından biri olan Okyay, Sinema Merkez'in "gönül bağı kadrosu"nun değişmez isimlerinden. Ve bilmeyenler için son bir not: Dergimiz yazarı Kutlukhan Kutlu'nun da annesi.

Adana'nın Altın Koza'sı var...

Adanalı sinemaseverlerin salonları doldurarak desteklediği festival 30 binlik bilet satışıyla gelecek yıllar için ümit verdi. **MURAT ERŞAHİN**

İlki 1969 yılında düzenlenen Altın Koza Film Şenliği, henüz ilk yılında büyük ses getirmiş, ülkenin önemli kültür ve sanat etkinlikleri arasındaki yerini almıştı. 7 yıllık bir aranın ardından 31 Mayıs-5 Haziran 2005 tarihleri arasında 12. Altın Koza, Türk sinemasına ve sinemaseverlere tekrar merhaba dedi. Bu yıl da, 5-11 Haziran tarihleri arasında 13.'sü düzenlendi 'Altın Koza Film, Kültür ve Sanat Festivali'nin. Türk sinemasının ünlü isimleri ve basın mensuplarıyla birlikte Adana Şakir Paşa Havaalanı'na indiğimizde, aynı geçen yılki gibi büyük bir ilgi ve coşku ile karşılandık. Festival konukları için hazırlanmış çelenkler ve çiçeklerin arasından, daha doğrusu uzağından, bir sinema yazarına yakışan çekingenlik ve mesafe içinde mütevazı adımlarla kaçarak bizi bekleyen otobüslere bindik. Adana sokakları, turuncu, beyaz ve sarı renkli afisler, flamalar ve posterlerle festivalin bütün coşkusunu yansıtıyordu. Festivalin resmi açılışı 6 Haziran akşamı Cinebonus Sinema'sında yapıldı. 7 Haziran sabahı, sinemaya açtık gözlerimizi. Türk sinemasının ünlü sanatçılarının Adana sokaklarında halkı selamladığı 'Sevgi Korteji', oldukça samimi bir havada gerçekleşti. Adana halkının, özellikle genç izleyicilerin ilgisi hemen fark ediliyordu. Festivalin ardından kaydedilen 'otuz bin'i aşan biletli izleyici sayısı, yerel halkın sinema sevgisinin kanıtıydı zaten. Festival tarafından geleneksel olarak verilen 'Yaşam Boyu Onur Ödülleri', 8 Haziran gecesi düzenlenen festival balosunda sahiplerine takdim edildi. Sunuculuğunu, mikrofonda 50. yılını geride bırakan usta isim Halit Kıvanç'ın üstlendiği törende, yakın zamanda yitirdiğimiz, 81 yıllık hayatında 119 filme imza atan Türk sinemasının büyük ustası Atıf Yılmaz, senarist-yönetmen Safa Önal, usta oyuncular Fatma Girik ve Şener Şen, 'onur ödülleri' ile alkışlandılar. Gece, yerel tınılara modern bir 'sound'la değer katan Candan Erçetin'in nefis konseriyle sona erdi. Erçetin'in eğlendirirken hüzünlendiren şarkıları eşliğinde sahneye fırlayıp dans eden, Pelin Esmer'in enfes filmi "Oyun"a hayat veren Toros dağlarının Arslanköy'lü kadınlarının samimi eğlencesi görülmeye değerdi. 9 Haziran'da Türk sinemasının en üretken yönetmenleri arasında yer alan 'ustasız usta' Atıf Yılmaz, 'Atıf Yılmaz'ın Ardından' adlı oturumla anıldı. Sinema yazarı Burçak Evren, Mehmet Açar, senarist-yönetmen Safa Önal, oyuncu Lale Mansur ve yönetmen Erdoğan Kar'ın katıldığı oturumda, Önal ve Mansur, Atıf Yılmaz'a ait anılarını anlatırken, gözyaşlarını tutamadılar. Yılmaz'ın sinema camiasında 'Atıf Usta' olarak anılmasının anlamlı olduğunu söyleyen Mehmet Açar, 'usta yönetmenin sinemaya estetik, farklılık ve yenilikçi halkalar eklediğini belirtti. Festivalin kapanış töreni 10 Haziran Cumartesi saat 20.30'da Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda gerçekleşti. Sunuculuğunu Ceyda Düvenci ve Toprak Sergen'in üstlendiği gecede, festival kapsamında düzenlenen Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması ve Öğrenci Filmleri Yarışması'nda verilen ödüller sahiplerini buldu. Bir hafta süren festivalde, yarışma filmlerinin dışında, 'Akdeniz'den Beyazperdeye', 'Dünya Sineması' 'Kıssadan Hisse Dünya', 'Dünyadan ve Türkiye'den Belgesel Filmler', 'Altın Koza Kısa Film Seçkisi', 'Kısaca Adana', 'Türk Sinemasında Bir Usta Oyuncu: Kadir İnanır' bölümlerinde, yerli-yabancı 200'e yakın film sunuldu. Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu, Cinebonus Sinemaları, Arıplex Sinemaları, Seyhan Oteli Sinema Salonu, 75. Yıl Sanat Galerisi, Mimar Sinan Açık Hava Tiyatrosu ve Merkez Park'ta düzenlenen festival, bir hafta boyunca sanatseverlere unutulmazlar anlar yaşattı. Dönüş yolculuğunda uçağımızın küçük penceresinden aşağıya, Adana'ya son kez bakarken 'kesinlikle kaliteli ve keyifli bir festivaldi' diye düşündük içimizden ve festivale emeği geçen, bize büyük bir nezaket ve özveriyle ev sahipliği yapan herkese sevgiler yolladık. Tabii sanatsever Adanalılara da. 14. Altın Koza'da tekrar buluşmak üzere İstanbul'a, evlerimize yol alırken altımızda uzanan Seyhan nehrinde filmler akıyordu...

"Dondurmam Gaymak" yine kalpleri fethetti.

13. Altın Koza Film Festivali ödülleri

Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması sonuçları

EN İYİ FİLM ÖDÜLÜ: Beş Vakit (Yön: Reha Erdem), (Yapımcı: Ömer Atay)

JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ: Dondurmam Gaymak (Yön: Yüksel Aksu)

YILMAZ GÜNEY ANI ÖDÜLÜ: Oyun (Yön: Pelin Esmer)

EN İYİ YÖNETMEN ÖDÜLÜ: Ezel Akay (Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?)

EN İYİ SENARYO ÖDÜLÜ: Levent Kazak / Ezel Akay (Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?)

EN İYİ MÜZİK ÖDÜLÜ: Taner Onat / Serkan Sönmezocak (Gen)

EN İYİ GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ ÖDÜLÜ: Veli Kuzlu (Gen)

EN İYİ SANAT YÖNETMENİ ÖDÜLÜ: Hakan Yarkın / Naz Erayda / Eren Akay (Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?)

EN İYİ KURGU ÖDÜLÜ: İlker Canikligil (Gen)

EN İYİ KADIN OYUNCU ÖDÜLÜ: Feride Çetin (İki Genç Kız)

EN İYİ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ: Turan Özdemir (Dondurmam Gaymak)

EN İYİ YARDIMCI KADIN OYUNCU ÖDÜLÜ: Zeynep Eronat (Sen Ne Dilersen)

EN İYİ YARDIMCI ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ: Bülent Emin Yarar (Beş Vakit)

UMUT VEREN GENÇ KADIN OYUNCU ÖDÜLÜ: Elif İscan (Beş Vakit)

UMUT VEREN GENÇ ERKEK OYUNCU ÖDÜLÜ: Ali Bey Kayalı (Beş Vakit)

EN İYİ STÜDYO: Şafak Film Stüdyoları (Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü?)

MANSİYON - Umut Veren Genç Yönetmen Ödülü: Togan Gökbakar (Gen)

HALK JÜRİSİ ÖDÜLÜ- Dondurmam Gaymak (Yön: Yüksel Aksu)

Jüri üyeleri: Selma Güneri (oyuncu), Cengiz Argun (yapımcı), Garo Mafyan (müzisyen), Gülriz Sururi (oyuncu), Hüseyin Kuzu (senarist), Kenan Ormanlar (görüntü yönetmeni), Mehmet Güleryüz (ressam), Menderes Samancılar (oyuncu), Prof. Dr. Naci Güçhan (öğretim üyesi), Hüsamettin Ünlüoğlu (yönetmen), Sevin Okyay (sinema yazarı)

Öğrenci Filmleri Yarışması sonuçları

BELGESEL: Bisikletim (Tolga Sert, Esra Var, Seda Özdemir - Anadolu Üniversitesi)

CANLANDIRMA: "Uzak" Doğu (Ali Can Meydan - Anadolu Üniversitesi)

DENEYSEL: Iskat (Onur Şentürk - Anadolu Üniversitesi)

KURMACA: Müteredditt (Eray Mert - Ankara Üniversitesi) ve Kapı 2 (Kemal İleri - Marmara Üniversitesi) arasında paylaştırıldı.

Ön Jüri üyeleri: Rıza Sönmez (oyuncu), Cem Altınsaray (sinema yazarı)

Jüri üyeleri: Işıl Özgentürk, Yüksel Aksu, Lale Mansur, Ceyda Düvenci, Mehmet Açar

Temmuz ayında **sinema** dergisine abone olan herkese orjinal Victorinox çakı hediye

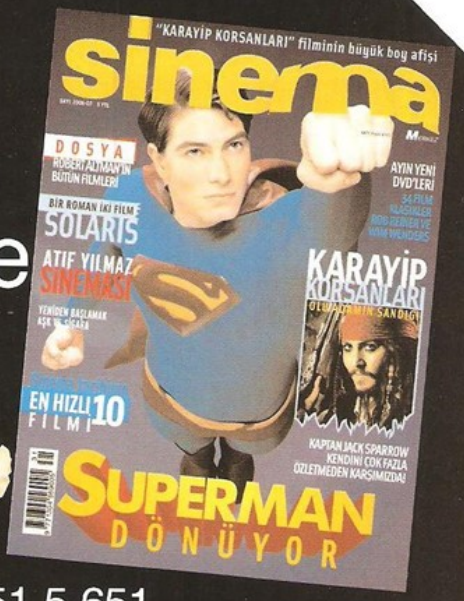

Abone hattı: (216) 651 5 651

2 yıllık abonelik karşılığında

VICTORINOX

Büyük bıçak, küçük bıçak, tirbüşon, konserve açacağı, küçük tornavida, kapak açacağı, tornavida, kablo sıyıracağı, delme bıçağı, halka, cımbız, kürdan, makas, çok maksatlı askı

1 yıllık abonelik karşılığında

VICTORINOX

Büyük bıçak, küçük bıçak, konserve açacağı, küçük tornavida, kapak açacağı, tornavida, kablo sıyıracağı, halka, cımbız, kürdan

Hediyeniz aboneliğinizin 2. sayısı ile birlikte gönderilecektir.
Derginiz her ay yurtiçikargo güvencesi ile adresinize ulaştırılacaktır.

Palmiye pazarı

Dünyanın en önemli ve prestijli festivali olarak anılan Cannes Film Festivali bu yıl da sosyetenin uğrak noktası oldu. Özellikle kırmızı halı ve Altın Palmiye seçkileri ilgi çekici isimlere kucak açtı. KEREM AKÇA

Büyük Hayalkırıklığı Ödülü'nün sahibi belli

Ana program ve yan etkinlikleri dahil ettiğimizde Cannes'da 100 civarı film sunuldu ama asıl konusulan, çıkış yapan yeni yetenekler değil pazarda hangi filmin kaç paraya hangi ülkelerde alıcı bulduğu idi. Festivalin film pazarında yaklaşık 6000 film alıcılarla buluşuyor. Bunun yanında bir fuar, bir de bütün ülkelerin satıcılarına ait çadırların bulunduğu özel köy kuruluyor.

Cannes'ın en önemli festival olarak anılmasını sağlayan asıl özellik ise Altın Palmiye yarışması ve bu yarışma nedeniyle şehre akan ünlüler. Festival Cannes'da yaşayanlara ünlüleri kırmızı halıda yürürken görmekten başka birşey sağlamıyor aslında. Zira bütün gösterimler sadece akredite olmuş konuklara açık (market katılımcıları, basın mensupları, film ekipleri vd.) Dolayısıyla festival tamamen uluslararası bir kesime hitap ediyor.

Bu yıl Altın Palmiye için yarışan 20 filmin arasında genelde bilindik yönetmenlerin filmleri vardı ve neredeyse hepsi politik bir noktaya parmak basarak seçkiye temasal bir bütünlük getirdiler. Ödülü alan "The Wind That Shakes The Barley", I. Dünya Savaşı döneminde İngiliz - İrlandalı denkleminde bir çatışma hikayesi anlatırken iki milletten öz kardeş olan birer kişiyi merkeze yerleştirerek konuyu derinlemesine işliyordu. Yarışmanın en güçlü filmi olarak gözüken "Babel", yönetmen ödülüyle yetindi. Filmde biri Japonya, biri Afganistan, diğeri ise ABD-Meksika sınırında gelişen üç hikaye birleştirilerek anlatılıyor; üçünde de 11 Eylül'ün getirdiği ırkçı tavır masaya yatırılıyordu. Sinemasal olarak ise tek bir söylem etrafında, Babil kulesinin kelimesel metaforu olan iletişimsizlik etrafında birleşiliyordu.

Muhtemelen yılın en çok tartışılacak ve izleyenleri ikiye bölecek filmi "Southland Tales" (Richard Kelly), bilimkurgu parodisi yaparken interaktif bir yapı kuruyor ve pastiş kavramına yakın duran bir hikaye iskeleti kuruyordu. İçine birçok tür filminden öğeler yerleştirirken Richard Kelly, kendi benliğine yarasır şekilde tür kırması bir film çekmişti. Politik olarak da Bush'un muhafazakar ve milliyetçi tavrını derinlemesine eleştiren bir söylem yakalıyordu.

Bruno Dumont'un Jüri Büyük Ödülü alan filmi "Flanders" ise yönetmenin minimalist sinemasını en saf haliyle gördüğümüz bir filmdi. Anti-militarist tavrıyla dikkat çekerken savaşın kötü etkilerini masaya yatırıyor, sinemasının olmazsa olmaz öğeleri seks ve şiddeti de es geçmiyordu. Guillermo Del Toro, İspanya'da çektiği, kariyerinin en iyi filmlerinden biriyle yarışmanın en dikkat çekici ismi oluverdi. Yönetmen, Franco dönemindeki faşizmi eleştirirken, ilk döneminde yaptığı gibi karamsar bir çocuk masalı anlatıyordu. "Pan's Labyrinth", İspanya'nın karanlık (koyu yeşil tonları hakim) coğrafyasında Sergi Lopez'in müthiş "kötü subay" portresiyle de desteklenivordu.

Nuri Bilge Ceylan'ın FIPRESCI ödülü alan yeni filmi "İklimler" ise festivalin en çok beğenilen filmlerinden biri oldu. Ceylan'ın Fransız bir ortak yapımcıyla çalışması teknik anlamda ortaya çok iyi bir iş çıkmasını sağlamıştı. Yarışmanın diğer dikkat çeken yapımları ise Aki Karusmaki'nin her zamanki işlerini anımsatan "Lights in The Dusk", Almodovar'ın ilk günlerine dönüş sinyalleri verdiği absürd durum komedisi "Volver", Nanni Moretti'nin eleştiri oklarını Berlusconi'ye çevirdiği politik komedisi "The Caiman" ve Andrea Arnold'un önümüzdeki sezonun en çok merak edilmeye aday ilk filmi "Red Road" oldular. En büyük hayal

"The Bothersome Man"

"İklimler"in teselli ödülü eleştirmenler jürisinden geldi.

kınklığı olarak ise Richard Linklater'ın yapı bozucu filmi "Fast Food Nation" ve Sofia Coppola'nın ruhunu kaybettiği "Marie Antoinette" anılabilir. Festivalin yarışma bölümü dışında diğer bölümlerde de ilginç yapımlarla karşılaşmamız mümkündü. Genelde sadece Fransız filmlerinin dahil edildiği bu bölümlerde, diğer ülkelerden de ilginç yapımlar çıktı karşımıza. Özellikle programda 4 animasyon filminin yer alması dikkat çekti (Richard Linklater'ın A Scanner Darkly'si dahil). Etkinliğin en önemli sürprizi kuşkusuz "Den Brysomme Mannen / The Bothersome Man" (Jens Lien) oldu. Bu Norveç bilimkurgusunda, bir taraftan Aki Kaurismaki, bir taraftan "Being John Malkovich", diğer bir taraftan ise "Open Your Eyes" etkisi görmek mümkündü. Norveç kültüründeki iletişimsizlik ve yabancılaşmanın yansıdığı yapım, ülkeyi bir distopya haline getiriyor ve bir karakterin toplumsal durumun içindeki kaybolmuşluğunun altını çiziyordu. Gizemli ve minimalist bir filmdi... Bir diğer sürpriz ise son yıllarda yükselise geçeceğinin sinyallerini veren Avustralya sinemasından geldi. Murali K.Thallun'un ilk filmi "2h37", Gus Van Sant'in "Fil - Elephant" filmindekine benzer bir yapı kotarıyordu. Bir okulda işlendiğini bildiğimiz cinayeti başa dönerek her biri farklı bir soruna sahip 4-5 genç karakterin gözünden "bakış açıları"nı önemseyerek uzun planlarla yansıtıyor ve filmini etkileyici bir sonla bitirmeyi başarıyordu. Avusturya'dan gelen "PingPong" (Mathias Luthardt) üvey anne ile oğlu arasında yaşanan cinsel ilişkiye odaklanan, aile kurumu üzerine soğuk ama dikkat çekici bir filmdi... Un Certain Regard (Belirli Bir Bakış) bölümünün kapanış filmi olan Pang kardesler imzalı "Re-Cycle", son günde yapılan gösterimiyle bütün dikkatleri üzerine çekti. Biraderler hayalet alt türü ile bilimkurgunun siberpunk anlayışını birleştiren, asın yüksek temposuyla olumlu olduğu kadar, olumsuz tepki yaratan bir film yapmışlardı. Alejandro Jodorowsky'e yapılan 2 filmlik saygı durusu içindeki "Holy Mountain"ın yıllardır kayıp olan kopyasının gösteriminde neredeyse izleyicilerin yarısının salonu terketmeleri dikkat çekiciydi. Sanatçının daha çok bilinen filmi "El Topo"nun gösteriminde de durum pek farklı değildi. "Clerks 2"nin geceyarısı seansında yapılan tek gösterimi sırasında ilk filmin gerçek bir kült olduğu bir kez daha kanıtlanırken, Kevin Smith'in ne kadar uçan bir kisilik olduğu tescillendi. Sahneye smokininin altına sort ve spor ayakkabı giyerek çıkan yönetmen, yaklasık 5 dakikalık konusmasıyla renkli kisiliğini kanıtladı ve filmin sonunda hayranları tarafından sevgi seliyle uğurlandı. Filmin gösteriminin konukları arasında Richard Kelly de vardı. Basın toplantılarından yansıyan birkaç önemli görüntü ise "United 93"de terörist karakterini canlandıran Khalid Abdalla'nın kendisini müslümanların ve Arapların temsilcisi veya günah çıkartıcısı olarak gördüğünü söylediği duygusal konusmanın ardından göz yaslarına hakim olamaması ve "Southland Tales"in basın toplantısında Richard Kelly'e sorulan bir soruda yönetmene David Kelly (David Lynch ile karıştırılıyordu) olarak hitap edilmesiydi.

"Pan's Labyrinth"

SONUÇLAR

ANA YARIŞMA

Altın Palmiye: "The Wind That Shakes The Barley" (Ken Loach)

Jüri Büyük Ödülü: "Flanders" (Bruno Dumont)

Jüri Özel Ödülü: "Red Road" (Andrea Arnold)

Altın Kamera: "A Fost sau n-a fost" (Corneliu Porumbiou)

Yönetmen: Alejandro Gonzalez Innaritu ("Babel")

Senaryo: Pedro Almodovar ("Volver")

Kadın Oyuncu: "Volver" ekibi

Erkek Oyuncu: "Indigenes" ekibi

FIPRESCI: "Iklimler" (Nuri Bilge Ceylan)

BELİRLİ BİR BAKIŞ

Büyük Ödülü: "Luxury Car" (Wang Chao)

Jüri Özel Ödülü: "Ten Canoes" (Rolf De Heer)

Kadın Oyuncu: Dorothea Petre ("Cum Mi-Am Petrecut Sfarsitul Lumii")

Erkek Oyuncu: Don Angel tavira ("El Violin")

Jüri Başkanı Ödülü: "Meurtrieres" (Patrick Grandperret)

FIPRESCI: "Hamacka Paraguaya"

ULUSLARARASI ELEŞTİRMENLER HAFTASI

Büyük Ödülü: Les Amitiés Maléfiques (Emmanuel Bourdieu)

Acid Ödülü: Pingpong (Mathias Lunhardt)

Sacd Ödülü: The Bothersome Man (Jens Lien)

YÖNETMENLERİN 15 GÜNÜ

Genç Bakış Ödülü: Day Night Day Night (Julia Loctev)

CICAE Ödülü: Anche Libero va Bene (Kim Rossi Stuart)

Avrupa Sineması Ödülü: A Fost sau n-a fost (Corneliu Porumbiou)

FIPRESCI: "Bug" (William Friedkin)

En iyisini "sakladılar"

Biraraya gelen 42 sinema yazarı, Haziran 05-Haziran 06 arasındaki sürede gösterime giren en iyi yabancı filmleri seçti. SİYAD'ın listesinde Michael Haneke'nin yönettiği "Cache - Saklı", geçtiğimiz hafta sinemalarımızda gösterime giren "Sil Baştan" ve Cronenberg'in filmi "Şiddetin Tarihçesi" ilk üç sırayı paylaştı.

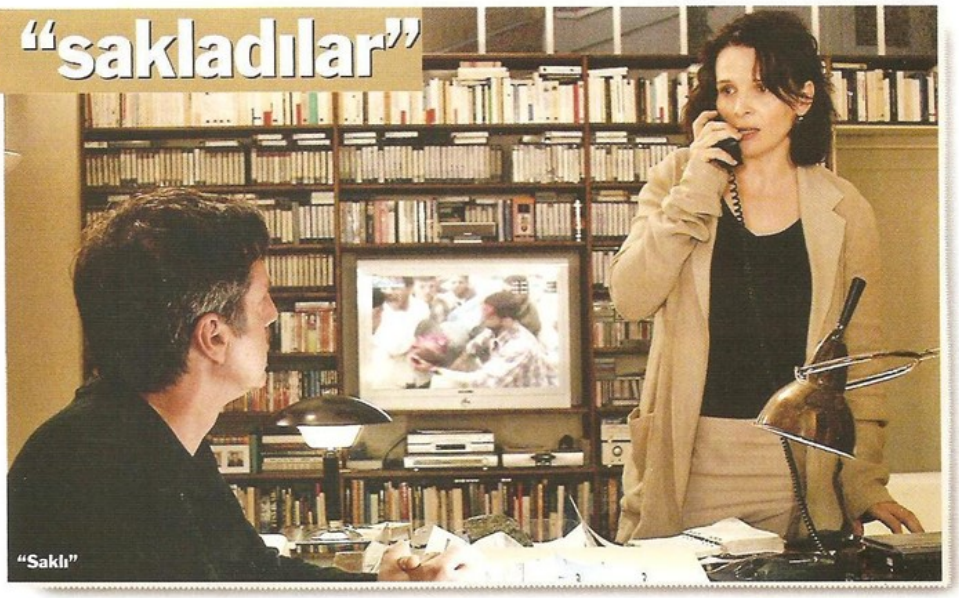
"Saklı"

SİYAD ilk 20 film

"Şiddetin Tarihçesi"

"Sil Baştan"

1. Saklı - Cache / Michael Haneke
2. Sil Bastan - Eternal Sunshine of the Spotless Mind / Michel Gondry
3. Şiddetin Tarihçesi -A History of Violence / David Cronenberg
4. Günah Şehri - Sin City / Robert Rodriguez
5. Brokeback Dağı - Brokeback Mountain / Ang Lee
6. Whisky / Juan Pablo Stoll
7. Çarpışma - Crash / Paul Haggis
8. Syriana / Stephen Gaghan
9. Hemşire - Vera Drake/ Mike Leigh
10. Münih - Munich / Steven Spielberg
11. İyi Geceler İyi Şanslar - Good Night and Good Luck / George Clooney
12. Maç Sayısı - Match Point / Woody Allen
13. Gilles'in Karısı - La Femme de Gilles / Frederic Fonteyne
14. Savaş Tanrısı - Lord of War / Andrew Niccol
15. Vaat Edilen Cennet - Paradise Now / Hany Abu - Assad
16. Yeni Dünya: Amerika'nın Kesfi - The New World / Terrence Malick
17. Manderlay / Lars von Trier
18. Köpek - Bombon - Bombon el Perro / Carlos Sorin
19. Evet - Yes / Sally Potter
20. Mürekkep Balığı ve Balina - The Squid and the Whale / Noah Baumbach

Seçimlerde liste veren yazarlar ise söyle sıralandı: Ahmet Ilgaz, Ali Ulvi Uyanık, Atilla Dorsay, Ayla Kanbur, Banu Bozdemir, Berke Göl, Burak Göral, Burçin Yalçın, Cem Altınsaray, Coşkun Çokyigit, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Kömürcüoğlu, Deniz Yavuz, Engin Ertan, Erol Bilem, Esin Küçüktepepınar, Fatih Özgüven, Fırat Yücel, Kutlukhan Kutlu, Mehmet Açar, Murat Emir Eren, Murat Ersahin, Murat Özer, Necati Sönmez, Necla Algan, Nihal Bengisu Karaca, Okan Arpac, Ömür Gedik, Özgür Şeyben, Rıza Kıraç, Sevin Okyay, Şenay Aydemir, Talip Ertürk, Tuna Erdem, Tunca Arslan, Uğur Vardan, Uygar Şirin, Yeşim Tabak, Zeynep Tül Akbal ve Zahit Atam.

Not: Bu filmler, 16 Haziran'dan itibaren Ankara'da Kızılay Büyülü Fener, İstanbul'da Beyoğlu sinemalarında gösterime sunulacak.

Son 5 yılın ilk 5'leri

00-01
1. Kaplan ve Ejderha (Ang Lee)
2. Trafik (S. Soderbergh)
3. Karanlıkta Dans (Lars Von Trier)
4. John Malkovich Olmak (Spike Jonze)
5. Bilinmeyen Kod (M. Haneke)

01-02
1. Aşk Zamanı (Wong Kar Wai)
2. Mulholland Çıkmazı (David Lynch)
3. Akıl Defteri (C. Nolan)
4. Paramparça Asklar Köpekler (A. G. Inarritu)
5. Yüzük Kardeşliği (P. Jackson)

02-03
1. Konuş Onunla (P. Almodovar)
2. Orada Olmayan Adam (J. Coen)
3. Geçmişi Olmayan Adam (A. Kaurismaki)
4. Piyanist (M. Haneke)
5. Saatler (Stephen Daldry)

03-04
1. Kill Bill (Q. Tarantino)
2. 21 Gram (Inarritu)
3. Bebekler (T. Kitano)
4. Duvara Karşı (Fatih Akın)
5. Tanrı Kent (Meireilles - Lund)

04-05
1. Dönüş (A. Zvyagintsev)
2. Ruhların Kaçışı (H. Miyazaki)
3. Boş Ev (Kim Ki Duk)
4. İhtiyar Delikanlı (Chan-woon Park)
5. Milyonluk Bebek (C. Eastwood)

Bir şarkıcı bir oyuncu

Genç şarkıcı Mandy Moore, son yıllarda rol aldığı filmlerle oyunculukta da iddialı olduğunun sinyallerini veriyor.

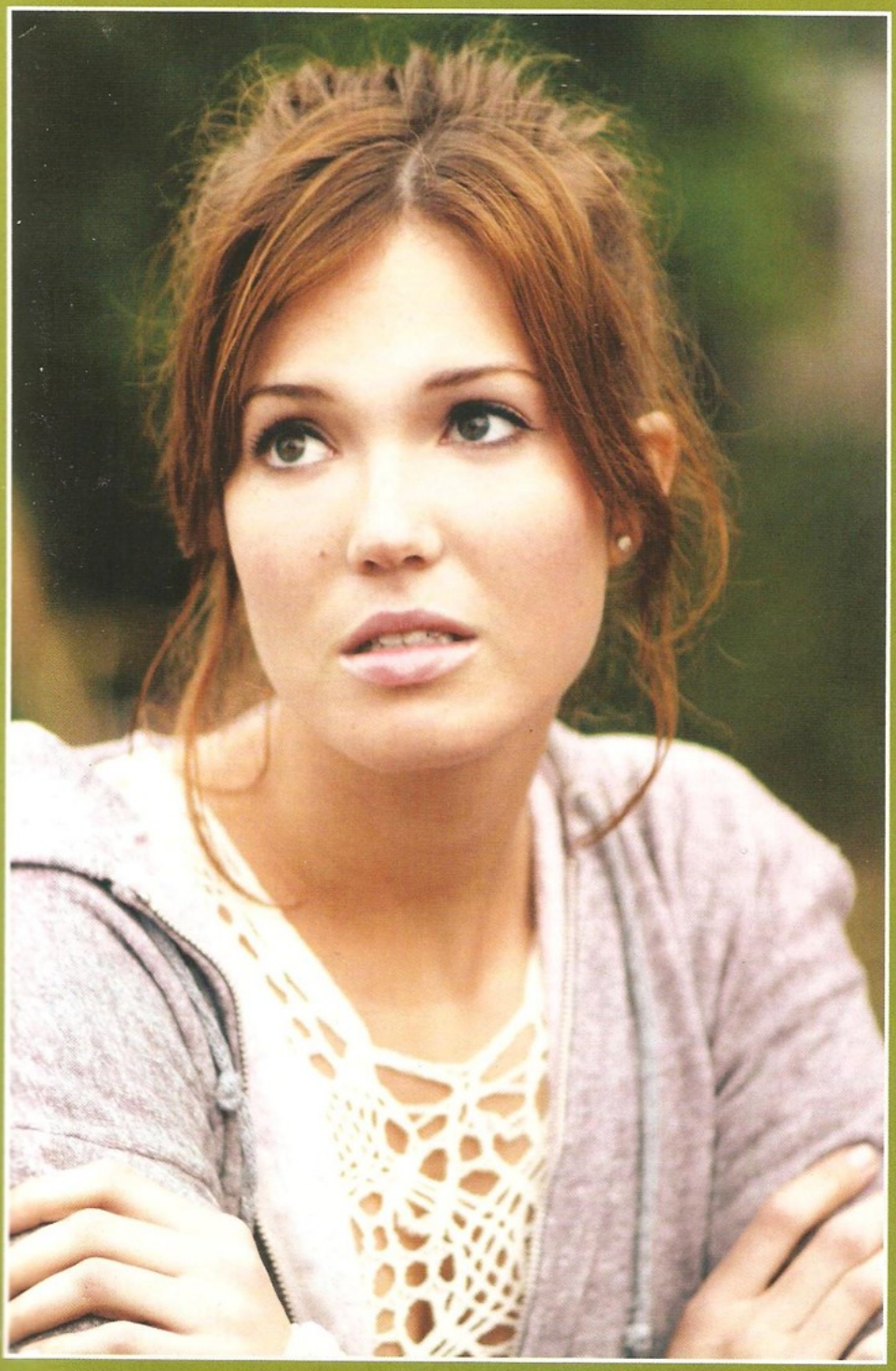

Sanşın haliyle iki meslektası, Britney Spears ve Christina Aguilera'ya benzetiliyor. Madonna, Whitney Houston, Mariah Carey ve Spears gibi müzik dünyasından ve klipler aleminden beyazperdeye transfer isimlerden biri... Oyunculuk alanında favorileri Ryan Phillippe ve Gwyneth Paltrow. Günden güne gelişen filmografisine bakılırsa Mandy Moore'un beyazperdedeki serüveni uzun soluklu olacak gibi görünüyor.

Amanda Leigh Moore, 10 Nisan 1984'te Nashua-New Hampshire'da dünyaya geldi. Annesi Stacy muhabirlik yapmış eski bir gazeteci, babası Don ise pilot. Scott adlı bir ağabeyi ve Kyle (Mandy'nin Candy adlı müzik videosunda yer aldı) adında bir erkek kardesi var. Mandy küçükken Moore ailesi Orlando-Florida'ya taşındı. Şarkı söylemeye 9 yaşındayken katıldığı, bir müzikal tiyatronun yaz kampında başlayan Mandy, anne-babasının desteğiyle ses eğitimi üzerine dersler alıp yerel tiyatroların müzikallerinde küçük rollerde göründü. Küçük çaplı ilk söhretini "Milli Marş Kızı" olarak kazandı. Zira kendisi Orlando'daki belli başlı spor karşılaşmalarında Amerikan milli marşı The Star-Spangled Banner'ı söylüyordu. 1999'da ilk albümü - Candy ve Walk Me Home'un da yer aldığı- So Real'ı çıkarttı. Bunu, 2000'de I Wanna Be With You, 2001'de Mandy Moore, 2003'te Coverage ve 2004'te de The Best Of albümleri izledi. 1996'da "Street Rats" adlı bilimkurguda ve video için çekilen "Magic Al and the Mind Factory" adlı aile komedisinde ismi göründü. MTV'de kendisinin sunduğu bir şov programı hazırladı. "Dr. Dolittle 2"de disi yavru ayıyı seslendirdi. 2001 tarihli "The Princess Diaries"daki amigo kızların lideri olan popüler lise güzeli Lana rolüyle gerçek anlamda sinemaya ilk adımını attı. Daha sonra filmler pes pese geldi: "A Walk To Remember", "All I Want", "How To Deal" ve "Saved!". Bu seneki Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan, Richard Kelly'nin yönettiği "Southland Tales"de rol aldı. "American Dreamz"de ise TV'deki yetenek yarışmasından star olarak çıkabilmek için her şeyi göze almış şarkıcı Sally'yi canlandırdı. Ünlü tenisci Andy Roddick ve aktör Zach Braff ile ilişkisiyle magazincilerin gündeminden düşmeyen Moore şu sıralar "Romance & Cigarettes" ile sinemalarımıza konuk oluyor.

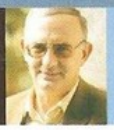

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

Cannes 2006'dan geriye kalanlar

Cannes 2006, bilmiyorum, belki bir Türk filmi de yarıştığı için mi neden, basınımızda alışılmıştan çok kendine yer bulan ve adeta günügününe izlenen bir festival oldu. 28 Mayıs'ta bittiği için, şenlik yazıları geçen aya yetişmedi. İşte size 59. Cannes şenliğinden bir izlenimler demeti.

Bu yıl, benim izleyebildiğim kadarıyla, yan bölümlerin oldukça zayıf olduğu ve asıl sürprizlerin yarışmalı bölümden geldiği bir yıldı. Gerçi herkesin üzerinde anlaştığı katıksız başyapıtlar pek çıkmadı, ama çeşitli özellikleriyle ilgiye değer filmler çoktu. Ve onların Cannes sonrasında daha sağlıklı biçimde değerlendirileceğine inanıyorum. O koşuşturmalı, sinirli ve gergin ortam, kimi zaman buna olanak vermiyor.

Önce benim için büyük hayalkırıklıklarından söz edeyim. "Donnie Darko"nun yönetmeni Richard Kelly'nin yazıp yönettiği "Southland Tales - Güney Öyküleri"nin hiç tadına varamadım. Bu uzun, karmaşık, benmerkezci ve narsist film tam anlamıyla sinirime dokundu. Benzer şeyleri Paolo Sorrentino'nun sözümona klasik İtalyan komedisini hayata döndürmeye çalıştığı "Aile Dostu" veya Portekizli Pedro Costa'nın sanırım örnek aldığı Manoel de Oliveira'dan bile daha kapalı ve muamma bir sinema deneyimi sunduğu "Juventude Em Marcha - Haydi Gençlik" filmleri için de söyleyebilirim. Elbette "renkler ve zevkler tartışılamadığı" için, bu filmlere sahip çıkanlar da oldu: örneğin hep şaşırtıcı seçimler yapmasıyla ünlü Liberation gazetesi... Demek ki, bize de (sinemalara veya festivale) gelirlerse, iyi bir tartışma ortamı doğacak demektir.

Bana orta halli gözüken filmlere gelince... Öncelikle Fransız filmleri yine tartışmalıydı. Kadın oyuncu-yönetmen Nicole Garcia'nın bir gurup erkeğin koşut biçimde gelişen yaşam öykülerine göz attığı psikolojik insan ilişkileri yumağı "Selon Charlie - Charlie'ye Göre", sanırım yönetmene taşıyamayacağı bir yük getirmiş, o da bunu kaldıramamıştı. Xavier Giannoli, "Quand j'Etais Chanteur- Ben Şarkıcıyken"de yaşı geçmek üzere olan ve nostaljinin kanatlarına sığınmış bir kabare şarkıcısının öyküsünü anlatırken, belki Gerard Depardieu'yü gerçekten iyi kullanıyordu. Ama Fransızların nedense bayıldığı bu film de bence orta karardı ve hele yarışmada hiç yeri yoktu. Fransa-Belçika ortak-yapımı, Lucas Belvaux'nun "La Raison du Plus Faible - Zayıfın Hakkı" filmi, yine bir 'erkek gurubu' öyküsü ve çağdaş Belçika'ya, onun en alt kesimlerine bakan bir tür modern kara film denemesiydi. Ancak belli ölçüde başarılmış...

Fransız demişken, bence daha iyi Fransız filmlerine de bakalım. Bruno Dumont'un "Flandres" adlı filmi, yine Belçika'nın ayni adlı yöresinde günümüzde geçen bir öyküyü ustalıkla anlatıyordu. Taşralı bir gurup genç insanın en doğal biçimde gelişen duygusal ve cinsel ilişkileri, içlerinden bir gurubun kanlı bir savaşa (Afganistan ya da İrak) gitmesi, acılı savaş deneyimleri ve yeniden o sakin hayata dönüş... Ayni biçimde, Magrip kökenli Rachid Bouchareb de "Indigenes- Yerliler" adlı filmde, ikinci büyük savaşta Fransa'nın yanında yer alıp savaşan Magrip ülkesi halkının öyküsünü anlatıyordu. Bu film, yer yer bir savaş filmi havasına bürünse de sonuç olarak Fransa ile Kuzey Afrika'nın Arap halkları arasında varolmuş ve bir ölçüde hala varolan sorunlara, ırkçılığa, aşırı milliyetçiliğe, kültür çatışmasına vb. şeylere yürekli biçimde değindiği için ilgi gördü ve hatta ödül lisesine bile girdi. Nihayet, festivali kapatan yarışma-dışı "Transilvanya", hep çingene kültürüne dönük filmler yapagelen Tony Gatlif'in bu kez kamerasını Romanya'ya

çevirdiği hoş bir yapımdı, belki onun en iyi filmi...

ABD'nin festivalde Avrupa galalarını yapan "Da Vinci Şifresi", "X-Men 3" gibi gösterişli filmlerinin yanısıra üç filmi yarıştı. Sofia Coppola'nın "Marie Antoinette"i tarihsel gerçeklere uyumsuzluğu, siyasal yanının eksikliği ve sanki sorumsuzluğuyla ağır biçimde eleştirildi. Ama Coppola'nın yapmak istediği zaten gerçek anlamda tarihsel bir serüven sunmak değil, talihsiz kıraliçenin kişiliğinde, "The Virgin Suicides" ve "Lost in Translation" gibi önceki filmlerinin doğrultusunda, yine birden kendisini zor koşullarda bulmuş masum bir genç kız karakterini incelemekti. Ve bu açıdan film hiç de fena sayılmayabilirdi. Richard Linklater'in "Fast Food Nation"u sanki bir Michael Moore projesinin dramatize edilmiş haliydi. Ama 'hazır yemek' türüne karşı savaş açan bu film de yer yer kimi kalıplara ve klişelere saplanmaktan kendini alamıyordu.

Meksikalı Alejandro Gonzales İnarritu'nun merakla beklenen son filmi "Babel- Babil" ise değişik tepkiler aldı. Yönetmene özgü biçimde dört ayrı hikayenin içiçe anlatılmasına dayanan film, yine bir kazanın ateşlediği bir raslantılar zincirini başlatıyor ve film ilerledikçe, farklı ülkelerde geçen hikayeler beklenmeyen ya da tam tersine tam beklendiği biçimde, birbirlerine bağlanıyordu. Film hoştu, ilginçti, çağdaş dünya üzerine çok şeyler söylüyordu. Belki temel birkaç kusuru dışında: tüm hikayeler ayni ölçüde başarılı değildi. Brad Pitt - Cate Blanchett ikilisinin oynadıkları hikaye, sanki biraz imalat kokuyor ve diğerlerinden kopuk duruyordu. Ve ayrıca yönetmenin üç filminde de ayni yapıyı kurması, artık biraz fazla geliyordu. Yine de "Babil" kuşku yok ki festivalin en iyilerindendi.

İtalyan filmi, Nanni Moretti imzalı Berlusconi parodisi "Il Caimano", keskin bir mizahla kotarılmış bir siyasal taşlamaydı, ama sanki fazla İtalyan ve fazla konjonktüreldi. İspanyol filmi, Pedro Almodovar'ın son eseri "Volver - Geri Dönmek" ise beni mest etti. Yönetmen son filmlerinin bıçak sırtı gibi keskin duygusallığından bir ölçüde sıyrılmışa benziyor ve bize, kahramanlarını yine kadınların oluşturduğu garip bir öykü anlatıyordu. Ve içinde geri dönen ölülerin, etrafta dolaşan hayaletlerin bulunduğu bu hikayede, sanki dram, komedi, müzikal ve fantastik gibi farklı türleri yeniden, özgün biçimde birleştiriyordu.

Fin ustası Aki Kaurismaki ise "Şafak Işıkları" adlı son filmini Chaplin'in "Şehir Işıkları"na adamıştı. Saf ve temiz bir genç adamın toplumun alt kesimlerine ait bir avuç 'arkadaşı' tarafından nasıl aldatılıp sömürüldüğünü anlatan film, Kaurismaki'ye özgü mizahı yine taşıyordu, ama sanki onun en iyilerinden biri değildi. Danimarka yapımı "Red Road - Kızıl Yol" ise festivalin en beğenilen filmlerinden oldu. İngiliz kadın yönetmen Andrea Arnold, bu ilk filminde bir kadının odak noktası olduğu şaşırtıcı bir intikam öyküsü anlatıyordu. Bu biçimci film, keşke finalde o denli melodrama dönüşmekten de kaçınabilmiş olsaydı!...

Çin sinemasından gelen ve tek başına Uzak-Doğu'yu temsil eden "Yaz Sarayı"nı göremedim. Latin Amerika'dan Meksika yapımı "Pan'ın Labirenti", fantastik sinemaya yepyeni tadlar getirmiş olan Guillermo del Toro imzasını taşıyordu. Ama ikinci dünya savaşı İspanya'sında, bir gurup asiyle general Franco kuvvetleri çatışması arasında yeraltı güçleriyle ilişkili fantastik bir hikayeyi anlatan filmde, bu iki hikaye ve iki tavır arasında sanki bir ölçüde bir doku uyuşmazlığı sorunu vardı. Arjantin filmi "Bir Kaçışın Öyküsü" ise ülkesinin yakın tarihinden yola çıkan, etkileyici, ama pek kalıcı olmayan bir siyasal aksiyon filmi sayılabilirdi.

Ve geldik son filmlere... İngiltere'yi temsil eden son Ken Loach filmi "The Wind that Shakes the Barley- Rüzgar Çıkıyor" (bu adı filmin Fransızca adından çevirerek kullanıyorum, bana daha doğru ve gerçekçi geliyor), ilk başta oynadığı için göremediğim bir film oldu. Çoğu kimse bu filmin onun "en iyilerinden" olmadığını söylüyordu. Allahtan filmi son Pazar günü tekrar seansında yakaladım. Ve doğrusu çok sevdim. Loach o ünlü İngiliz-İrlanda çatışmasının başlangıç yıllarına gittiği filminde, hem bize ilgiyle izlenen bir siyasal sinema örneği sunuyor, hem de yüzyılı etkileyen bir çatışmanın anatomisine, iki yanın da işlediği hatalara ve karşılıklı suçlara olabildiğince nesnel biçimde yaklaşıyor. Altın Palmiye ödülü "tüm kariyerine" verilmiş de olsa, bence bunun bir sakıncası yok. Ama tüm bunlar, "Rüzgar Çıkıyor"un aslında tartışmalı bir yarışmada en iyilerden biri olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

Bizden katılan "İklimler" ise hem Nuri Bilge Ceylan'ın, hem de Türk sinemasının yüzünü ağartan bir çalışma. Yönetmen ilk kez hemen yalnızca bir kadın-erkek ilişkisine eğildiği bu filminde, yine tam bir görsellik ustası olduğunu kanıtlıyor ve bize adeta nefes kesecek bir dille bir hikaye anlatıyor. Bence tek zaafı, senaryosu: keşke biraz daha özenle hazırlansa, konuşmalar biraz daha özel, kişisel ve özgün diyaloglara dayansaydı... Ceylan bir görsellik ustası olduğu ölçüde bir yazar değil çünkü... Ama bunu bir yan öge olarak söylüyorum. Yoksa film hem onun filmografisi içinde çok özel bir yer tutuyor, hem de bu yıl Cannes'da yarışan en iyi filmlerden biriydi. Değerli bir FİPRESCİ ödülü aldı, ama keşke daha büyük bir ödüle ulaşabilseydi... Oldu mu yani Kar-Wai, bize de bu yapılır mıydı?!!

Yan bölümlerde çok özel birşeyler pek yoktu... Un Certain Regard bölümünü açan, 18 yönetmenin 18 skecinden oluşan "Paris, Seni Seviyorum"u çok sevdim. Ama görebildiğim diğer filmler, Marco Bellocchio, Cemşid Usmonov, Richard Linklater veya Patrick Grandperret gibi bilinen isimler dahil, beni çok heyecanlandırmadı. Göremediğim kimi filmler daha iyiymiş dediler. Ama hep öyle olmaz mı? Resmi bölümde olup yarışma-dışı gösterilen filmlerden John Cameron Mitchell'in şaşırtıcı 'gay' eğlenceliği "Shortbus", Anne Fontaine'in son filmi "Nouvelle Chance - Yeni Bir Şans", en ilginçleri arasındaydı. Kısa filmler arasında yarışan Belma Baş imzalı "Poyraz", son derece düzgün ve iyi bir filmdi. Ama kısa filmler deyince, Norveç yapımı "Sniffer" adlı film öylesine yenileyiciydi ki... Nitekim bu daldaki yarışmada birinci oldu. Hiç izleyemediğim La Quinzaine des Realisateurs bölümünün bu yıl diğer yan bölümlerden daha iyi olduğu da söylendi. Artık diğer festivallere... ■

"Indigines - Yerliler"

"İklimler"

SUPERMAN gel bizi kurtar

1987'de şanına yakışmayan başarısız bir devam filmiyle sinema dünyasına veda etmek zorunda kalan ünlü çizgi roman kahramanı Süpermen'i hayata döndürme çalışmaları on yıl sonra nihayet sonuç verdi. 250 milyon dolarlık operasyonun başında ünlü kahramanı hayata döndürebilmek uğruna mutant dostlarını ve yeni film projesi "Logan's Run"ı yarı yolda bırakmayı göze alacak kadar büyük bir Süpermen tutkunu olan Bryan Singer var. Yılın en heyecan verici stüdyo prodüksiyonlarından birisi olan "SUPERMAN DÖNÜYOR"da (Superman Returns) bıraktığından çok farklı bir dünyayla karşılaşan süper kahramanımız bakalım değişen dünyaya uyum gösterebilecek mi?

DERLEYEN: SENEM E. IŞMEN

İyiliğin, erdemin, özgürlüğün ve aynı zamanda Amerikan tarzı yaşamın dünyaca kabul görmüş bir sembolü haline gelen Süpermen, 1938'de Action Comics'te yayınlanmaya başladıktan sonra büyük bir hızla önce çizgi roman dünyasını sonra da radyo, televizyon ve sinema gibi diğer mecraları birer birer ele geçirmiş, zaman içinde dünyanın en ücra köşelerinde bile tanınan bir popüler kültür efsanesine dönüşmüştü. Ne var ki hepimizin bildiği gibi dünyanın bu en uzun soluklu süper kahramanının sinema macerası bundan 20 yıl kadar önce şanına yakışmayan başarısız bir devam filmiyle sona ermişti. 1978'de Richard Donner yönetmenliğindeki bir filmle başlayan Süpermen serisinin sonunu getiren dördüncü filmin ("Supermen IV: The Quest For Peace") başarısızlığı kısmen hikayeyi ısrarla kendisi yazmak isteyen serinin yıldızı Christopher Reeve'in çevreci bir mesaj üzerine oturan amatörce senaryosuna, kısmen de o sırada bir darboğaz yaşayan Cannon Film'in bütçeyi son dakikada yarıya düşürmesinden kaynaklanan gülünç derecede zayıf efekt çalışmasına bağlanmıştı. Aradan altı yıl geçtikten sonra Batman serisinin başarısından etkilenen Warner Bros. Süpermen'in film haklarını satın aldı. On yılı aşan hazırlık süreciyle yılan hikayesine dönen ve bu süreçte daha tek kare çekilmeden stüdyoya 40 milyon dolara mal olan meşhur 'Süpermen'i hayata döndürme projesi' işte böyle başladı.

Operasyonda görev alan ilk yönetmen Kevin Smith'ti. Söylentilere göre Smith'in projesi yapımcısı Jon Peters'ın enteresan önerilerinin kurbanı olmuştu. Önce Süpermen'in kostümünü baştan aşağı siyaha çevirmeyi teklif eden Peters, daha sonra da Çelik

"Superman Dönüyor"

Clark Kent'in editörü Perry White (Frank Langella) ve mesai arkadaşları Jimmy Olsen (Sam Huntington) ile Lois Lane (Kate Bosworth).

"Donner'ın filmi Süpermen'i bir kişilik haline getirmişti. Aslında üç farklı kişilik tabii; çiftlikteki Clark, gazetedeki Clark ve Kal-El. Her karakter kendine özgü bir varlık gösteriyordu ve Donner duyguların sınırlarını zorluyordu." B. Singer

Adam'ın Yalnızlık Kalesi'nde bir kutup ayısıyla dövüşmesini önerince (sebebi kutup ayılarının hayvanlar aleminin en vahşi canlıları olmasıydı) Smith'in iyice sinirleri bozulmuştu. Peters, bütün bunlar yetmezmiş gibi bir de Süpermen rolünde "bir katilin soğuk, siyah gözleri"ne sahip olduğunu ileri sürdüğü Sean Penn'i görmek istediğini söyleyince Kevin Smith arkasına bakmadan projeyi terk etmişti.

Kevin Smith'in yerini alan ikinci yönetmen Tim Burton'ın ilk işi ondan kalan senaryoyu çöpe atmak oldu tabii. Burton'ın projenin sorumluluğunu üstlenmesine kimsenin diyecek lafı yoktu ancak yönetmenin Süpermen rolüne Nicolas Cage'i seçmesi hayranlarda resmen öfke uyandırmıştı. Bu nedenle bir miktar cesareti kırılan Warner Bros. önerilen bütçenin birden bire 200 milyon dolara yükselmesini de bahane ederek projeyi bir süreliğine dondurup yeni alternatifler aramaya girişti. Wolfgang Petersen'ın yönetmesi düşünülen "Batman Vs. Superman" projesi fazla uzun soluklu olmadı. Stüdyo onun yerine McG'nin yöneteceği bir projeye şans verme kararı almıştı. Ancak bu sefer de McG zamanlamayla ilgili sorunlar nedeniyle projeden ayrılınca yerine Brett Ratner getirildi. Yeni Süpermen projesine hazırlandığı sıralarda bir gün başı sıkışınca teknik ekibe önereceği bir isim sormak için meslektaşı ve dostu Bryan Singer'ı arayan Ratner, bu telefon konuşmasının Singer üzerinde nasıl bir etki yarattığından habersizdi büyük ihtimalle. O sırada bir başka filme hazırlanan Singer, arkadaşının Süpermen projesinin yönetmenliğini üstlendiğini duyduğu gün nasıl derin bir kıskançlık duyduğunu açıkça itiraf ediyor bugün. Empire Dergisi'ne verdiği bir röportajda Singer, "İyi bir arkadaş olarak üzerime düşeni yapmış aklıma gelen en iyi adamları tavsiye etmiştim ama açıkça söylemek gerekirse onu deli gibi kıskandım."

Brett Ratner'ın Singer'la yaptığı telefon görüşmesinden yalnızca birkaç hafta sonra bütçe konusundaki anlaşmazlıklar sebebiyle projeden ayrılması ve onu izleyen gelişmeler-

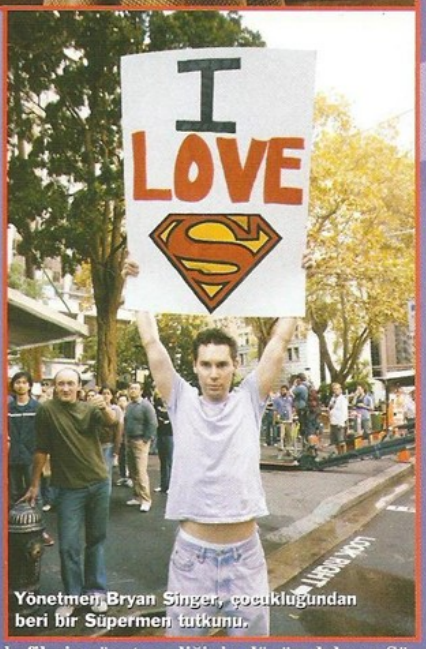

Yönetmen Bryan Singer, çocukluğundan beri bir Süpermen tutkunu.

le filmin yönetmenliğinin dönüp dolaşıp Süpermen'in büyük bir hayranı olan ve hatta kendi yaşam öyküsüyle onun yaşamı arasında kurduğu benzerlikler nedeniyle ünlü kahramana özel bir yakınlık duyduğu bilinen Bryan Singer'a gelmiş olmasının tesadüfün ötesinde bir anlamı olmalı diye düşünüyor insan. Bir şeyi gerçekten istersek bütün evre-

Yeni Süpermen

Süper kahramanın çizgi roman suretine benzerliği, atletik fiziği ve Clark Kent'le paylaştığı Orta Amerikalı kökeniyle Bryan Singer'ı yeni Süpermen olabileceğine ikna eden BRANDON ROUTH, Christopher Reeve'in yerini doldurabilecek mi?

9 Ekim1979'da Iowa'ya bağlı Des Moines'de doğup, yakınlardaki Norwalk kasabasında -ki sözkonusu kasabanın ekranların ilk Süpermen'i George Reeves'in memleketi Woolstock'a çok yakın olduğu söyleniyor- büyüyen Brandon Routh, okul yıllarında yüzme, spor ve tiyatro gibi birçok aktiviteyi aynı anda sürdüren bir hayli sosyal bir gençmiş. Liseden sonra bir yıl Iowa Üniversitesi'ne devam ettikten sonra oyuncu olmayı kafasına koyarak Hollywood'un yolunu tutmuş. İlk kez 1999'da "Odd Man Out" adlı pek uzun soluklu olmayan bir sitcom'da rol almış. Sonra "Gilmore Girls" adlı bir başka dizi, bir yıl boyunca rol aldığı "One Life to Live" adlı bir diğeri gelmiş. "Cold Case" ve "Will & Grace" gibi daha geniş kitlelere hitap eden daha popüler dizilerde misafir oyuncu olarak görünmüşlüğü var ama o kadar, yani biraz deneyimli ama tanınmamış bir yüz arayan Bryan Singer için ideal bir oyunculuk geçmişi var. Tıpkı ilk Süpermen filminin yönetmeni Richard Donner gibi Süpermen mitini sürdürebilmek için yeni ve naif bir yüze ihtiyacı olduğunu düşünen ve yalnızca Amerika'dan değil İngiltere, Kanada ve Avustralya'dan da birçok adayı değerlendiren Singer aradığı her şeyi onda bulmuş. Hayatında hiç bu kadar yoğun bir çalışma yapmadığını ve en çok uçma sahnelerinde zorlandığını söyleyen genç aktör, Süpermen rolüyle özdeşleştirilerek kariyerinde bir tıkanma yaşamaktan korkmuyor. Empire Dergisi'ne verdiği bir röportajda, "Başlangıçta bu beni düşündürüyordu ama artık film sanayinin eskisine göre çok daha geniş olduğunu düşünüyorum. Bir sürü film, bir sürü proje var. Aktörler kendi projelerinin yapımını üstleniyor, ben de kendi projelerimi yaratabilirim" diyor.

BRANDON ROUTH

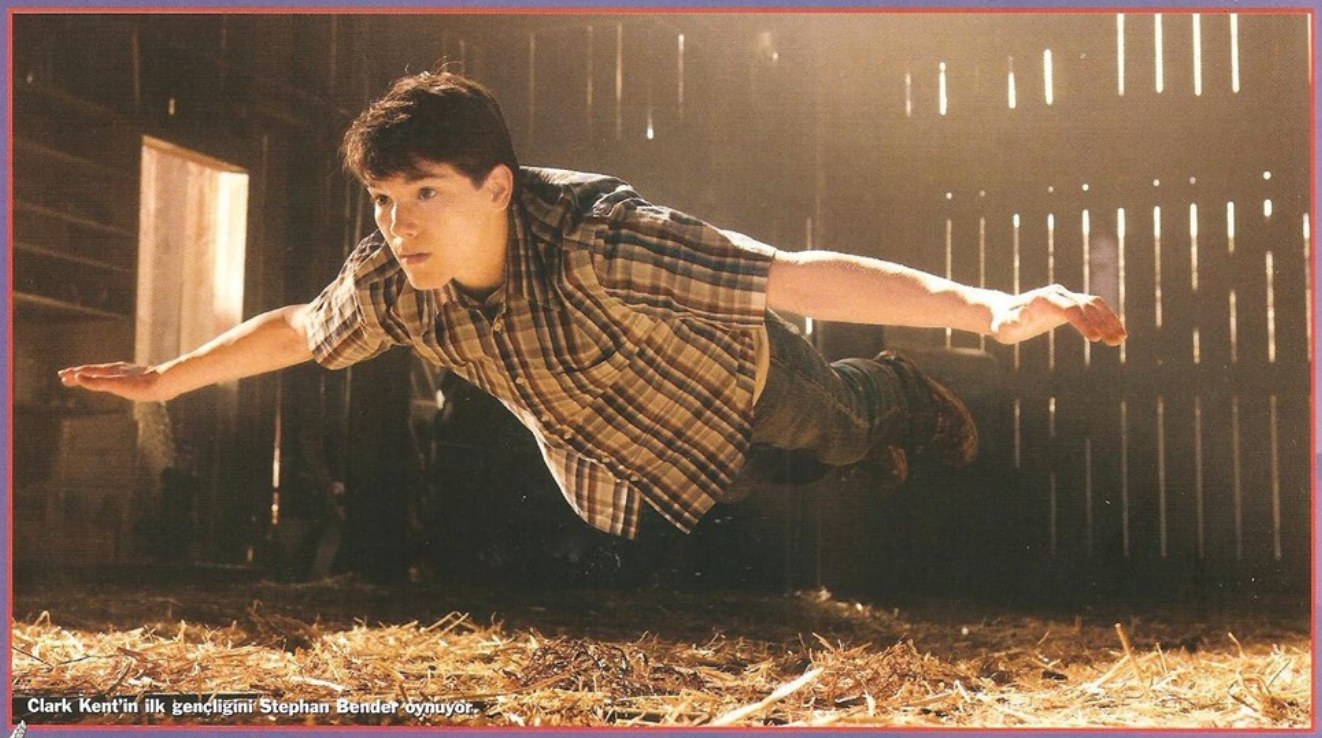

Clark Kent'in ilk gençliğini Stephan Bender oynuyor.

"Bence artık daha üstün bir erdem anlayışına sahip bir kahramanla buluşmanın zamanı gelmişti. Süpermen çağımızın sinik dünyasındaki seyirci için tünelin ucunda görünen ışık olabilir." Bryan Singer

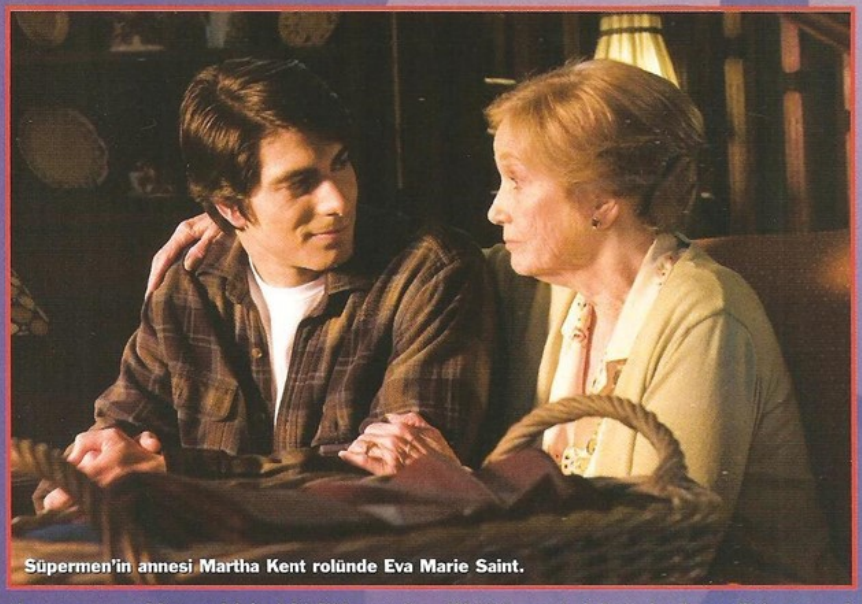

Süpermen'in annesi Martha Kent rolünde Eva Marie Saint.

nin onun gerçekleşmesi için işbirliği yaptığı doğru mu yoksa? Brett Ratner'ın yerini almak üzere bir kez daha projenin başına geçen McG bu sefer de stüdyonun ekonomik sebeplerle Avustralya'da çekim yapmakta ısrar etmesi üzerine yönetmenliği bırakınca bunca yönetmenden ve bunca zamandan sonra nihayet birilerinin Bryan Singer'a teklif götürmeyi akıl etmiş olması ilginç gerçekten çünkü. Yönetmenin tam o sırada "Logan's Run" adlı bir film üzerinde çalışmakta olduğunu bilen ve sonra da yaratıcısı olduğu "X-Men" serisini bitirmek isteyeceğini tahmin eden stüdyo yetkililerinin Singer'dan pek umutları yokmuş aslında ama yine de denemeye değer diye düşünmüşler. Teklifin yapıldığı toplantıdan yaklaşık 72 saat sonra Singer prodüksiyon tasarımcısı Guy Hendrix Dyas'ı aramış ve aynen şöyle demiş: "Logan üzerinde çalışmayı bırakın. Onun yerine Süpermen'i yapıyoruz."

On yılı aşan hazırlık süreciyle bütün zamanların en fazla ertelenen projelerinden biri haline gelen Süpermen filmi bunca zamandır onunla gerçek bir bağ kuracak ve bu sayede Süpermen'e ilişkin samimi ve inandırıcı bir hikaye anlatabilecek yönetmeni bekliyordu belki de. "X-Men" serisinde çizgi roman dünyasına ait bir hikayeyi sinemanın kendine özgü dilini kullanarak görselleştirmeyi ne kadar iyi becerebildiğini gösteren Bryan Singer çocukluğundan beri büyük bir hayranlık duyduğu süper kahramanla kurduğu özel bağ dolayısıyla da bu film için en doğru seçim gibi görünüyor. "George Reeves'in oynadığı televizyon dizilerinden Richard Donner'ın filmine varıncaya dek hep bu karakterin büyük bir hayranı oldum" diyor yönetmen. "Ben evlat edinilmiş bir çocuğum, o da öyle. Tek çocuğum, o da öyle. Günlük yaşamımda bayağı sakarımdır, Christopher Reeve de o rolde bir hayli sakar bir Clark Kent portresi çizer. Bu basit sebeplerle onunla aramızda gerçek bir bağ olduğunu düşünmüşümdür hep, benim en sevdiğim süper kahraman olmasının sebebi buydu. Kendi Süpermen hikayemi kendimce anlatmayı bu kadar önemsememin sebebi de bu." Singer'a göre bu karakterin en belirleyici özelliklerinden birisi popüler kültür içindeki yerini koruduğu bunca yıl içinde değişen dünyaya rağmen Süpermen'in iyiliğin ve erdemin tartışmasız ve sarsılmaz bir temsilci-

Modern zamanın Lois Lane'i

Süpermen'in büyük aşkını oynamak üzere kamera karşısına geçen genç oyuncu KATE BOSWORTH, Katherine Hepburn'ün beyazperde kimliğinin ayrılmaz bir parçası olan güçlü ama kırılgan kadın modelini ilham almış.

Yeni Süpermen Brandon Routh kadar olmasa da dünya seyircisinin pek tanımadığı bir yüz Kate Bosworth. Tabii şimdilik. Bu rolle kariyerinde önemli bir çıkış yapma fırsatı yakalayan Los Angeles doğumlu 23 yaşındaki oyuncu, bunu ikinci kez birlikte oynama şansı bulduğu Kevin Spacey'ye borçlu sayılır. Zira ikinci yönetmenlik denemesi olan 2004 yapımı filmi "Beyond the Sea"de 50'li yılların ünlü pop şarkıcısı Bobby Darin'in hikayesini anlatan ve aynı zamanda başrolde Kate Bosworth'le birlikte kamera karşısına geçen Spacey, genç oyuncunun bu filmdeki performansından çok memnun kalınca Lois Lane rolüne oyuncu arayan yönetmen Bryan Singer'a onu tavsiye etmiş. Filmi ön gösterimde izlemiş ve Bosworth'ün etkileyici performansını bir kenara not etmiş olan Singer da fazla düşünmeden Bosworth'ü Brandon Routh'la birarada görmek için deneme çekimine davet etmiş. Aralarındaki uyumu gördükten sonra da son kararını vermiş.

Bugün, özellikle de Lois Lane rolünü aldıktan sonra Hollywood'un umut vaat eden genç yetenekleri arasında önemli bir yer edinmiş durumda olan Bosworth çoğu meslektaşının aksine mesleğe büyük iddialarla başlamış değil. Lisede okurken sırf film endüstrisini merak ettiği için katıldığı bir oyuncu seçmesi gelecekle ilgili bütün planlarını değiştirmiş. İlk denemesinde Robert Redford'ın "The Horse Whisperer" filminde küçük bir rol kapmış. Bu filmdeki deneyiminden sonra oyunculuğu ciddi olarak düşünmeye başlamış ve hedefleri giderek büyümüş. Liseyi bitirmek ve seçtiği meslekle ilgili kararlarını netleştirmek için 18 aylık bir ara verdikten sonra "Young Americans", "Remember the Titans" ve "The Newcomers" gibi dizilerde kamera karşısına geçmiş ve 2002 yapımı "Blue Crash" filminde aldığı ilk başrolle yeniden sinema seyircisinin karşısına çıkmış. Ardından Val Kilmer'la birlikte rol aldığı "Wonderland", "Win A Date with Ted Hamilton!" adlı bir romantik komedi ve sonra da sektörün en saygı duyulan isimlerinden biri olan Kevin Spacey ile başrol oynama fırsatı bulduğu "Beyond the Sea" gelmiş. Ve işte şimdi burada.

Çizgi romanlar hiçbir zaman ilgisini çekmemiş ama Süpermen herkes gibi onun da en iyi tanıdığı kahramanlardan biri. "Lois Lane'in en sevdiğim tarafı güçlü bir kadın ve inanılmaz bir rol modeli olması" diyor. "Aynı zamanda kırılgan bir yanı var. Katherine Hepburn'ün canlandırdığı o müthiş, güçlü ama aynı zamanda kırılgan kadın karakterleri örnek aldım."

"Superman Dönüyor"

İşte kostüm ekibinin ikonlaşmış kostümünün genel çizgilerinden uzaklaşmadan çağdaşlaştırmaya çalıştığı yeni Süpermen kostümü.

si olmaya devam etmiş olması. "Süpermen efsanesinin değişimden çok evrime ilişkin bir yanı var" diyor. "1941'in dünyası 1978'inkinden çok farklıydı, bugünün dünyası da o günden çok farklı. Zaman içinde tabii ki birçok değişik düşmana karşı savaştı, farklı kostümler giydi falan ama hiç değişmeyen bir şey vardı. Süpermen özel yeteneklerini hep insanlığa örnek olacak şekilde, dünyanın iyiliği için kullandı."

İnsanlığın iyiye gideceğine duyulan inancın giderek azaldığı günümüzün sinik dünyasında böyle bir kahramanın hikayesini anlatmayı özellikle ilgi çekici bulduğunu söylüyor Singer. "Geçtiğimiz beş on yıl içinde sinemada gücünü öfkesinden alan pek çok sinik kahramanla karşılaştık. Bence artık daha üstün bir erdem ve iyilik anlayışına sahip bir kahramanla buluşmanın zamanı geldi." diyor. "Süpermen çağımızın sinik dünyasındaki seyirci için tünelin ucunda görünen ışık olabilir; bu filmdeki Süpermen'in dünyaya bakışı buraya ilk geldiği zamanki kadar net çizgiler taşımıyor olsa da."

Bryan Singer filmini, Richard Donner'ın 1978 yapımı filmi "Superman: The Movie" ile "Superman II" filmlerinin mirasını sürdüren bir film olarak görüyor. Süpermen'in babası Jor-El rolündeki Marlon Brando'nun performansının Donner'ın filminde kullanılmamış olan bazı bölümlerinin bu filmde karşımıza çıkacak olması da bunun işaretlerinden birisi zaten. Filmin senaryosunu Bryan Singer'la birlikte kaleme alan yazarlardan birisi olan Michael Dougherty, "Donner'ın filmine bir devam filmi çekiyor-

muş gibi düşünmemizin hikayeyi kurgularken bize esneklik ve güven kazandırdığını düşünüyorum" diyor. "Farkında olsun ya da olmasın herkesin bir şekilde başlangıç hikayesini bildiğini fark ettik. Farklı düzeylerde olsa da herkes Süpermen'in kim olduğunu biliyordu. O yüzden biz sadece o hikayeyi nasıl sürdürebileceğimizi düşündük."

Gerçekten de klasik hikayeyi bilmeyenimiz yoktur herhalde. Büyük bir felaketin eşiğindeki gezegenleri Krypton yok olmadan hemen önce babası Jor-El tarafından dünyaya gönderilen Kal-El, Orta Amerika'da küçük bir kasabada Kent ailesi tarafından büyütülmüş, dünyadaki anne babası ona Clark Kent adını vermiştir. Clark, insanlar arasında büyümüş olmasına rağmen onlardan biri olmadığını yaşı ilerledikçe anlamaya başlar. İnsanların hayal bile edemeyecekleri süper güçlere sahiptir ama onlarla birarada yaşayabilmesi için bu güçleri gizleyerek çift kişilikli bir yaşam sürmek zorundadır: Bir tarafta yumuşak başlı, mütevazı bir genç olan Clark Kent, öte yanda insanların yardım feryadını duyduğu anda ortaya çıkan bir süper kahraman, yani Süpermen...

Şimdi, yönetmen Bryan Singer'ın "X-2"de de birlikte çalıştığı senaryo yazarları Michael Dougherty ve Dan Harris'le birlikte kurguladığı Süpermen'in dönüş hikayesinde olayların nasıl bir seyir izleyeceğine bakalım isterseniz. Süpermen'in esrarengiz bir biçimde ortadan kaybolmasının üzerinden beş yıl geçmiştir. Yokluğunda Metropolis'te suç oranı iyice yükselmiş hatta şehrin sınırlarını aşmıştır. Bu arada Lex Luthor (Kevin Spacey) hapishaneden çıkmış ve Süpermen'in teknolojik sırlarını kişisel kazançları uğruna kullanmak üzere harekete geçmiştir. Daily Planet'in yıldız muhabiri Lois Lane ise Süpermen ona tek kelime etmeden ortadan kaybolduktan sonra hayatına devam etmiş, onun yokluğuna alışmış ve hatta "Dünyanın Neden Süpermen'e İhtiyacı Yok?" başlıklı makalesiyle bir Pulitzer ödülü kazanmıştır. Üstelik artık editörünün yeğeniyle nişanlıdır ve en önemlisi de beş yaşında bir oğlu vardır. Süpermen'e gelince o, evrendeki yerini aradığı uzun yolculuk onu yeniden Kent çiftliğine, yani bildiği tek ailesinin yanına getirmiştir. Metropolis'e geldiğinde Lois Lane'in gözlerindeki tek bir bakışla burasının yani bu kusurlu ama özünde iyi insanlarla dolu Dünya'nın gerçek evi olduğunu bir kez daha anlar. Üstelik Lex Luthor'ın hain planlarını hayata geçirmek üzere olduğu şu günlerde dünyanın ona her zamankinden fazla ihtiyacı vardır.

Singer, "Beklenmedik anda geri dönen eski sevgililerle ilgili bir hikaye aslında" diyor film için. "Altı yıl sonra Dünya'ya döndüğünde Süpermen aynı Süpermen'dir ama herkes hayatına devam etmiş ve Dünya onun için daha acımasız, daha zor bir yer olmuştur. Temelde mesihlerin ya da büyük kurtarıcıların geri dönüş hikayelerine benziyor biraz ama aynı zamanda bir aşk hikayesi."

Singer'ın da bu filmi büyük bir aşkla çektiği açıkça belli. Film üzerinde çalışmaya başladığı andan itibaren aklında hep çocukluğunda annesiyle birlikte New Jersey'deki sinemada seyrettiği 1978 yapımı film varmış. Donner'ın filminin Süpermen efsanesini ele alışındaki insancıllıktan etkilenmiş en fazla ve kendi filmini de benzer bir yaklaşımla şekillendirmek için elinden geleni yapmaya çalışmış. "O film gücünü karakterden alıyordu" diyor. "Süpermen'i bir kişilik haline getirmişlerdi. Aslında üç farklı kişilik tabii; çiftlikteki Clark, gazetedeki Clark ve Kal-El. Her karakter kendine özgü bir varlık gösteriyordu filmde ve Donner duyguların sınırlarını zorluyordu." Projenin sorumluluğunu almadan önce Donner'ın onayını ve desteğini aldığı söylenen yönetmen, Marlon Brando'nun ilk filmden kalma çekimlerini de bu sayede ele geçirmiş zaten.

Böylece senaryo yazarlarıyla birlikte tıpkı Donner'ın yaptığı gibi aksiyondan önce karakterler üzerinde yoğunlaşmaya karar vermişler ve Süpermen kimdir, neden güçlüdür, umduğunu bulamadığı bir keşif yolculuğundan kendisi ve ailesiyle ilgili daha fazla şey öğrenmek üzere geri döndüğünde ve dünyanın onu unutmuş olduğunu gördüğünde neler hisseder, üstelik bir de Lois'in bir çocuğu olmuş ve Daily Planet'te dünyanın artık Süpermen'e ihtiyacı olmadığına dair yazılar yazmaya başlamışsa gibi sorulara cevap aramaya başlamışlar. Bu soruların bir çoğuna cevap ararken kendi çocukluğuna gittiğini söylüyor Singer. "Hıristiyanlar'ın çoğunlukta olduğu bir mahallede yaşayan tek Yahudi aileydik" diyor. "Annemle babam ben 13 yaşındayken boşanmıştı. Mahallede annesiyle babası boşanan ilk çocuktum. Evlat edinilmiş, Yahudi, annesiyle babası boşanmış bir tek çocuk." Bütün bunlar onu Süpermen'e yaklaştırıyor ve onu anlamasını kolaylaştırıyordu. Süpermen karakterinin kilit noktasını Dünya'dan yüzlerce ışık yılı uzaklardaki Krypton'da değil de çocukluğunda araması gerektiğini keşfetmişti

Çizgi roman onunla başladı

Kurşundan hızlı! Lokomotiften güçlü! Özgürlüğün, adaletin ve Amerikan tarzının temsilcisi. Çizgi roman tarihinin ilk süper kahramanı.

1932'de, çizgi karakterlerin henüz çizgi romanlarda değil gazetelerde yayınlanan çizgi bantlarda boy gösterdiği bir dönemde Joe Shuster ve Jerry Siegel adındaki Amerikalı iki genç tarafından yaratılmıştı Süpermen. İki genç, müthiş bir fikir bulduklarını düşünüyorlardı ama çok geçmeden acı gerçekle yüzlestiler. Hiçbir gazete, binaların üzerinden uçan, arabaları yerinden kaldıran yani hiçbir inandırıcılığı bulunmayan insanüstü güçlere sahip bir karaktere sayfalarında yer vermek niyetinde değildi. Shuster ve Siegel, Süpermen'in maceralarını kendi çıkardıkları "Science Fiction" adlı bir fanzinde yayınlamaya basladılar çaresiz. Onlara inanan bir yayınevi bulmaları yıllar aldı ama sonradan DC Comics adını alacak olan National Periodics, bu cesareti gösteren ilk yayınevi olarak payına düşen ödülü fazlasıyla alacaktı. O sıralar yeni bir kahraman arayısı içindeki DC Comics, iki gencin bir zamanlar çizgi bant olarak bile yayınlatamadıkları kahramanın maceralarını kendine ait bir çizgi romanda yayınlayacaktı. O güne kadar balyalar halinde bayiilerden geri dönmüs olan ilk çizgi romanların aksine Süpermen, 1938'de Action Comics'in 1. sayısında yayınlandığı günden itibaren Amerikan okuru üzerinde inanılmaz bir etki yarattı. Action Comics'in her sayısı 1.5 milyon satmaya basladı. Bir yıl sonra kendi adını taşıyan bir çizgi roman olarak yayınlanmaya baslayan Süpermen çok geçmeden çizgi roman piyasasının sınırlarını asarak radyo programlarını, televizyonu, sinemayı, oyuncak piyasasını ve tabii ülke sınırlarını da asarak dünyayı etkisine alan bir fenomene dönüstü. Çizgi romanda Altın Çağ olarak bilinen, bu mecraya yönelik ilginin doruğa çıktığı dönemin Süpermen'in ortaya çıkısıyla basladığı kabul edilir. 70 yıla yakındır dünya üzerindeki popülaritesinden hiçbir sey kaybetmeyen pek az kahramandan birisi olan Çelik Adam'ın çizgi romandaki yolculuğu hala devam ediyor. Dünyada DC Comics tarafından yayınlanmaya devam eden çizgi roman her ay 40 ülkede 25 farklı dilde milyonlarca hayranıyla bulusuyor. Bir süre öncesine kadar Arka Bahçe Yayıncılık tarafından çıkarılan Türkçe baskısına ise su anda ara verilmis durumda.

"Superman Dönüyor"

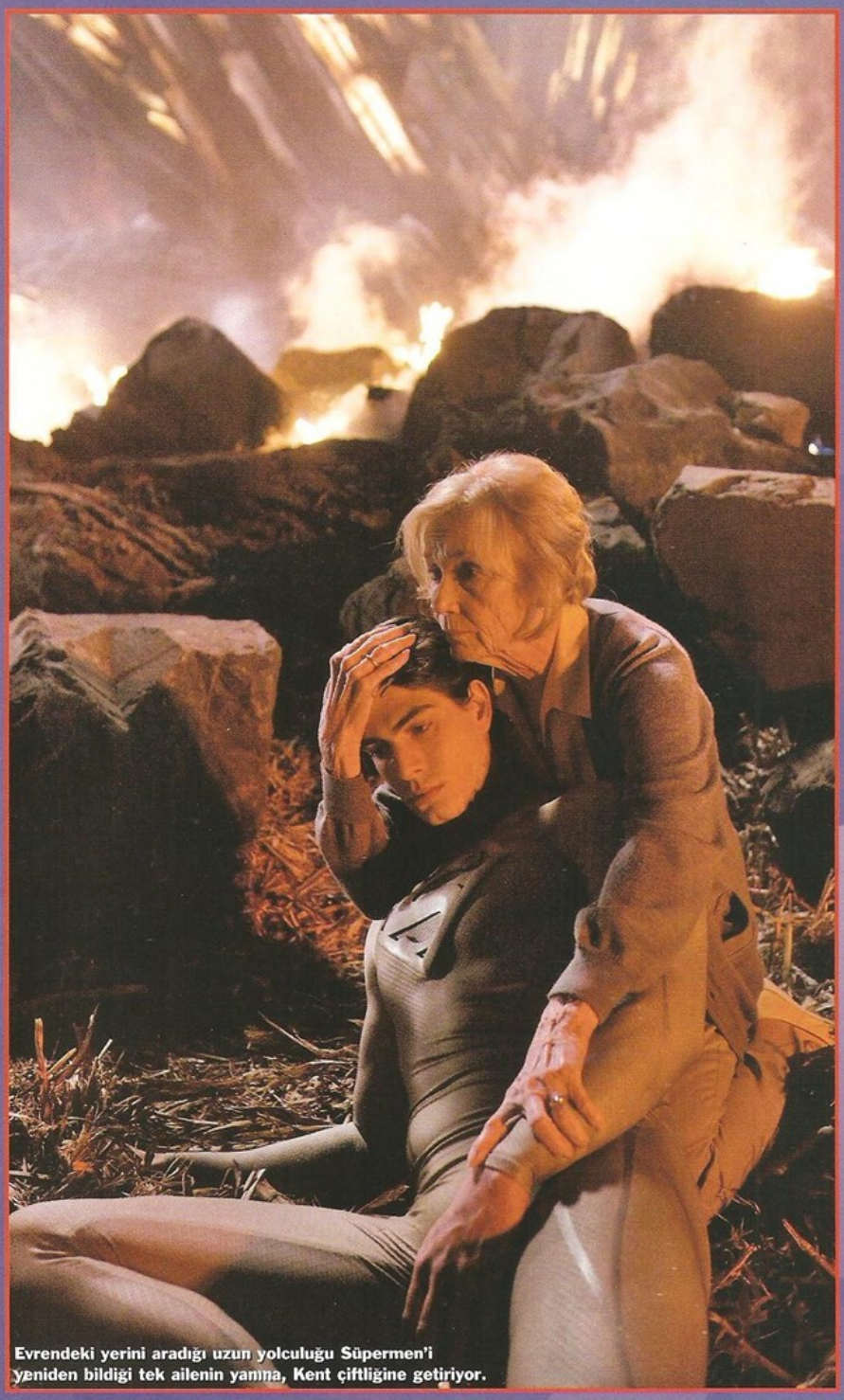

Evrendeki yerini aradığı uzun yolculuğu Süpermen'i yeniden bildiği tek ailenin yanına, Kent çiftliğine getiriyor.

"İnsanlar hep hangisinin maske hangisinin gerçek karakteri olduğunu merak ederler. Aslında her iki kimliği de bir tür maskedir. Süpermen kimliğinde biraz gösteri merakı, Clark kimliğinde de kendini insanlar arasında fark edilmez kılma çabası vardır. Gerçek olansa çiftlikte Kent ailesi tarafından büyütülen çocuktur" Bryan Singer

böylece. "Evet, büyük oranda Kent ailesinin ürünüydü Süpermen" diyor. "Bilirsiniz insanlar hep hangisinin maske hangisinin gerçek kimliği olduğunu merak ederler. Aslında her iki kimliği de bir tür maskedir. Süpermen kimliğinde biraz gösteri merakı, Clark kimliğinde de kendisini insanların arasında fark edilmez kılma çabası vardır. Gerçek olansa çiftlikte Kent ailesi tarafından büyütülen çocuktur. Brandon'a her zaman o çocuk olması gerektiğini söyledim. Süpermen'in ve Clark'ın kökeninde o çiftlikte büyüyen çocuk var. Gerçek olan karakter o."

Süpermen rolüne oyuncu ararken de Richard Donner'ın izinden giden Singer, projenin önceki dönemlerindeki oyuncu seçmelerine katılmış adaylardan Brandon Routh'ta karar kıldı biliyorsunuz. Richard Donner, Süpermen'i neden tanınmamış bir aktörün canlandırması gerektiğini şöyle açıklıyor; "Süpermen'i oynayacak aktör her kimse Jor-El'in oğlunu canlandırmalı. Bu karaktere gerçeklik ve saflık getirmeli ve sonra da bir süper kahramana dönüşmeli. Bu rolü seyircinin zihninde geçmişe ait referanslara sahip bir aktörün oynaması büyük bir hata olur. Sanırım Bryan da benimle aynı fikirdeydi. O aktörü bir başka rolde hatırladığınız anda Süpermen karakterini kaybedersiniz. Bir adamı uçurmak ve bunu inandırıcı kılmak istiyorsanız tanınmamış birini seçmelisiniz."

Singer'ın dikkatini ilk bakışta Süpermen'in çizgi romandaki suretine ve aynı zamanda Christopher Reeve'e benzerliğiyle çeken, Orta Amerika'da büyümüş ve yalnızca birkaç pembe dizide kamera karşısına geçmiş genç bir aktör olan Brandon Routh'un performansından çok memnun olduğunu söylüyor yönetmen. "Deneme çekimine katılan diğer aktörlerin çoğu Süpermen rolü yapıyordu ama Brandon'ın rol yapmanın ötesine geçerek Süpermen olabileceğini hissettim" diyor.

Önceki filmlerde Gene Hackman tarafından başarıyla canlandırılan, Süpermen'in ezeli düşmanı Lex Luthor rolündeyse Singer'ın "Olağan Şüpheliler" filmindeki Verbal Kint rolüyle En İyi Yardımcı Oyuncu Oscar'ı alan Kevin Spacey'yi izleyeceğiz. Lex Luthor rolünü Kevin Spacey'yi düşünerek yazdıklarını söyleyen yönetmen "'Olağan Şüpheliler'den sonra tekrar birlikte çalışabileceğimiz bir proje arıyorduk ve Kevin bu rol için gerçekten çok uygundu" diyor. "Mizah ve sinizmin mükemmel birleşimine sahip, üstelik müthiş bir aktör." "Olağan Şüpheliler"den sonra "Amerikan Güzeli" filmdeki rolüyle de Oscar kazanan aktörün Lex Luthor yorumu şöyle; "daha karanlık, daha sert, intikam güdüsüyle hareket eden bir adam ama yine mizahi bir yönü var. Tam bir kapitalist. Çok geniş ölçekli, son derece karmaşık, korkunç planları var ama sonuçta ne istediği belli. Payına düşeni almak."

Yeni Süpermen filmi projesi gündeme geldiğinden beri en fazla merak edilen şeylerden

Filmin kötü adamı Lex Luthor rolünde Kevin Spacey'yi, yakın dostu Kitty Kowalski rolünde Parker Posey'yi izleyeceğiz.

birisi de Çelik Adam'ın nasıl bir düşmanla karşı karşıya geleceğiydi. Projenin on yıllık geçmişi boyunca bu konuda pek çok fikir ortaya atıldı. Süpermen'in kıyamet gününe karşı savaşacağı, dev örümceklerle ya da kutup ayılarıyla mücadele edeceği söylendi. Bryan Singer'ın Süpermen'in önüne koyduğu engel, projeyi önceki yönetmenlerden çok daha farklı bir yaklaşımla ele almış olduğunun açık bir göstergesi. Singer, bu macerada Süpermen'in önündeki en önemli engelin onsuz yaşamaya alışmış görünen sevgilisi Lois Lane'in sahip olduğu çocuk olduğunu düşünüyor. "Lois Lane'i nişanlısından ayırabilir ama işler biraz daha karmaşık bu sefer. Zamanı beş yıl geri döndürüp bir çocuğu ortadan kaldıramazsınız" diyor yönetmen. "Bu Süpermen'in karşı karşıya geldiği en önemli sorun bence. Haince planlar yapan bir kötü adamımız var. Lex Luthor, Süpermen'in üstesinden gelmek zorunda kalacağı pek çok fiziksel engel yaratıyor, ama eninde sonunda Süpermen'in bunların altından kalkacağını biliyor insan. Oysa bu çocuk yüzünden içine düştüğü ikilem nasıl çözeceğini hiçbir şekilde tahmin edemediğimiz bir sorun. Yine her zamanki gibi kahramanlık ve üstesinden gelinecek fiziksel engeller var tabii ama Süpermen'in bu filmdeki temel sorunu Lois Lane'in sahip olduğu bu çocuk."

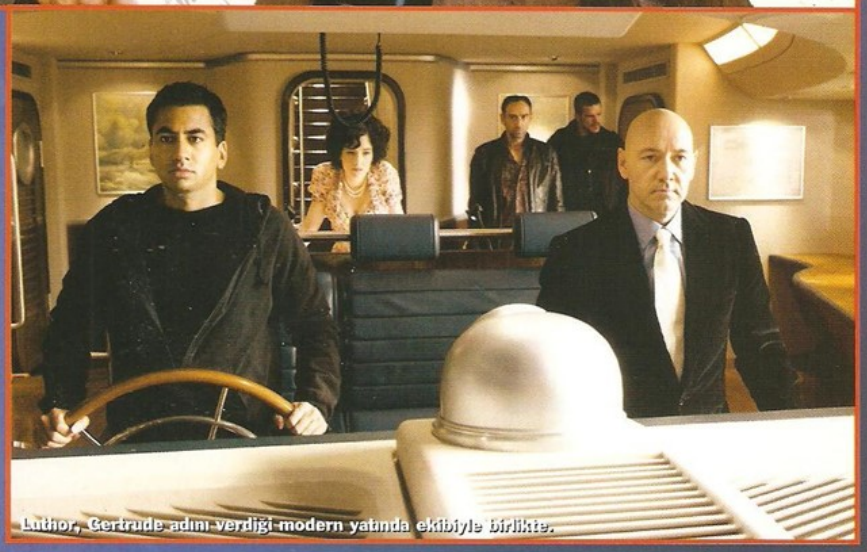

Luthor, Gertrude adını verdiği modern yatında ekibiyle birlikte.

Marlon Brando'nun bile (arşiv görüntülerle) yer aldığı güçlü bir oyuncu kadrosunu biraraya getiren filmde izleyeceğimiz oyuncular arasında Clark'ın annesi Martha rolündeki Eva Marie Saint, Daily Planet gazetesinin editörü Perry White rolünde izleyeceğimiz Frank Langella ve Clark'ın yakın dostu Jimmie Olsen rolünde izleyeceğimiz Sam Huntington da var. İlk kez "Supermen Returns" filminde karşımıza çıkacak iki yeni karakterden birisi olan Lois Lane'in nişanlısı Richard White'ı X-Men serisindeki Cyclops rolüyle hatırlayacağınız James Marsden, Singer'ın ilk iki Süpermen filmindeki Miss Tessmacher karakterinden esinlenerek geliştirdiği bir diğer yeni yarakter olan Lex Luthor'ın yakın dostu Kitty Kowalski'yi ise Parker Posey oynuyor.

Süpermen kostümünün üzerine yerleştirilen

"Superman Dönüyor"

Lois Lane beş yıl önce ona tek kelime etmeden ortadan kaybolan sevgilisini affedebilecek mi?

"Beklenmedik anda geri dönen eski sevgililerle ilgili bir hikaye aslında. Mesihlerin ya da büyük kurtarıcıların geri dönüş hikayelerine benziyor biraz ama aynı zamanda bir aşk hikayesi." Bryan Singer

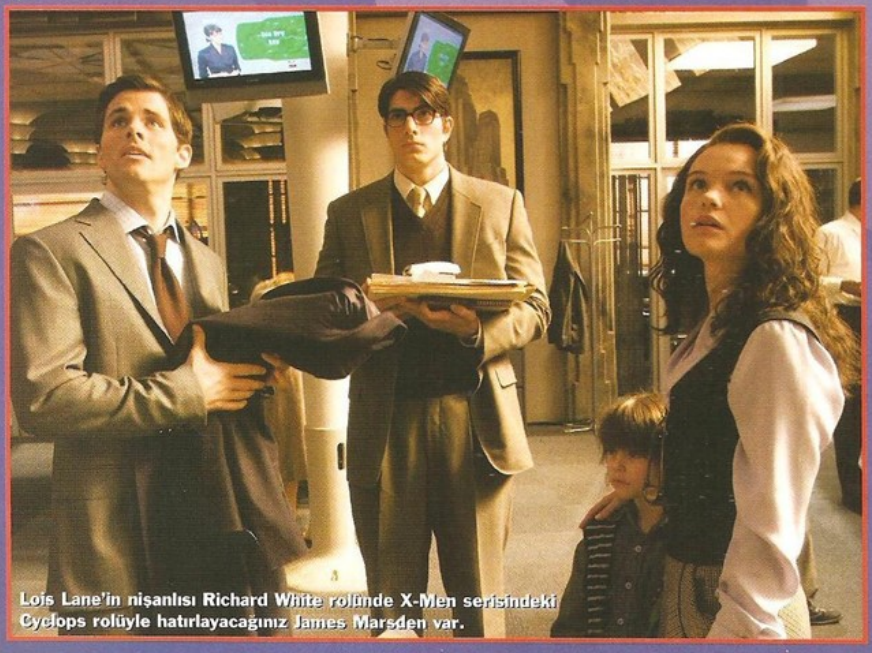

Lois Lane'in nişanlısı Richard White rolünde X-Men serisindeki Cyclops rolüyle hatırlayacağınız James Marsden var.

"S" harfinin boyutlarından Metropolis'in tasarımına kadar prodüksiyonun her ayrıntısıyla ilgilenen ve Süpermen'in 20 yıl aradan sonraki dönüşünü sinema seyircisi için unutulmaz kılmak için elinden geleni yapan Bryan Singer on yıldır bu projenin başına gelen en iyi şey olmalı. Süpermen tutkusunu, yukarıdaki sözlerinde ipuçlarını görebildiğimiz karakter odaklı kişisel yaklaşımını, "Olağan Şüpheliler" ve X-Men serisinde kanıtladığı yönetmenlik yeteneğini ve bu projede sahip olduğu imkanları göz önünde bulundurduğumuzda ortaya iyi bir film çıkacak gibi görünüyor. Üstelik kısıtlı imkanları yüzünden seyirciyi Süpermen'in gerçekten uçtuğuna inandırmayı bile başaramayan "Süpermen IV"ün tam aksine, teknolojinin geldiği son noktayı temsil eden bir efekt çalışmasına sahne olan filmde bu kez Süpermen'in gerçekten uçacağından emin olabilirsiniz. "Uçuş sahnelerinde Brandon'la birlikte kendi fizik kanunlarımızı yarattık" diyor Singer. "Havadaki bir uçağı yakalamak için ne kadar güç sarfetmelidir? Ne zaman sıçramalı, ne zaman süzülmelidir? Uçarken eller nasıl hareket eder? Tehlikeli sahnelerden sorumlu uçuş ekibi ve Brandon'la yaptığımız bitmek tükenmek bilmeyen tartışmalarımız ve tabii sahip olduğumuz teknoloji sayesinde Brandon daha önce hiçbir Süpermen'in uçamadığı kadar iyi uçacak." ■

Önceki filmler

Süpermen ilk kez 1941 yılında 17 bölümlük bir animasyon diziyle ekrana taşınmıştı. O günden bu yana sayısız dizide ve video piyasası için çekilen 30'u aşkın filmde seyircinin karşısına çıkan süper kahramanın beyazperde geçmişinde beş sinema filmi var.

Superman and the Mole-Men (1951)

Yön: Lee Sholem

Süpermen'i o sıralar tanınmamış olsa da bu rolle büyük bir söhrete kavuşacak olan George Reeves'in, Lois Lane'i ise Phyllis Coates'un canlandırdığı ilk Süpermen uyarlamasında Clark Kent gazeteci arkadaşı Lois Lane'le birlikte dünyanın en derin petrol kuyusunun açılışını haber yapmak üzere küçük bir kasabaya gönderilir. Kuyunun açılmasıyla birlikte yeryüzüne çıkan parlak gözlü, küçük, tuhaf yer altı yaratıklarıyla, onlardan korkan halkı savunmak amacıyla bir çete kuran ve bu "canavarlar"ı temizlemeye girişen Luke Benson arasındaki çatışma üzerine kurulu filmde Süpermen tehlikeleri ortadan kaldırmak üzere her zamanki gibi tam zamanında duruma el koyar. 58 dakika uzunluğundaki siyah beyaz film, ilk Süpermen dizisi olan "The Adventures of Superman"in (52-58 yılları arasında 104 bölüm) pilot bölümüydü bir anlamda. Sonradan yeniden kurgulanarak iki bölüm halinde televizyonda gösterilmişti. Filmde ve sonra dizide de Süpermen'i canlandıran George Reeves çok uzun yıllar Süpermen'le özdeşleştirilen bir aktör oldu.

Superman: The Movie (1978)

Yön: Richard Donner

Klasik hikayeyi, yani ünlü kahramanın Krypton'daki doğumunu, Dünya'ya gelişini, Kansas'ta küçük bir kasabada geçen çocukluğunu, geçmişiyle ilgili gerçekleri ve süper güçlerini keşfettikten sonra Dünya'daki sorumluluğunun bilincine vararak büyük şehirdeki çift kişilikli yaşamına başlamasını, Lois Lane'le ilişkisini ve Lex Luthor'la mücadelesini çizgi romana sadık başarılı bir yorumla sinemaya uyarlayan ilk büyük bütçeli yapım olan film, zamanının ötesindeki efekt çalışmasıyla da takdir toplamıştı. İlk kez bu filmde Süpermen kostümünü giydiğinde tanınmamış genç bir aktör olan Christopher Reeve, filmin olağanüstü başarısı üzerine çekilen üç devam filminde de aynı rolü üstlendikten sonra ortak hafızamıza Süpermen karakteriyle bütünleşmiş olarak yerleşti. Lois Lane rolündeki Margot Kidder'ın, Lex Luthor rolündeki Gene Hackman'ın, Süpermen'in babası Jor-El'i oynayan Marlon Brando'nun, Süpermen rolünde beklenenin üzerinde bir başarı gösteren Reeve'in performansları, Süpermen mitini ustalıkla perdeye taşıyan Richard Donner'ın yorumu ve tabii John Williams'ın müziğiyle unutulmazlaşan film, hala sinema tarihinin en iyi süper kahraman filmlerinden biri kabul edilir.

Superman II (1980)

Yön: Richard Lester

Süpermen kimliğini gizleyerek Daily Planet gazetesindeki görevini sürdüren yumuşak başlı muhabirimiz Clark Kent ikinci filminde adalet ve düzen için savaşmaya devam eder. Bu sefer karşısında Dünya'yı dize getirmek üzere memleketi Kripton'tan gelen kendisiyle aynı güçlere sahip hapishane kaçkınları vardır. Bu arada sevgilisi Lois Lane, Clark Kent'le Süpermen'in aynı kişi olduğunu keşfetmiştir. Lois Lane'le normal bir yaşam istiyorsa güçlerinden vazgeçmesi gereken süper kahramanımız kritik bir yol ayrımındadır. Yapım şirketiyle mahkemelik olan Marlon Brando dışında ilk filmin oyuncu kadrosunu koruyan filmde ilk filmin yönetmeni Donner'ın yerini komediden gelen bir yönetmen olan Richard Lester almıştı. Lester, filmin resmi yönetmeni görünse de devam filminin çekimlerinin hangi aşamasında görevi Donner'dan devraldığı tam bir muammaydı. Film bu sebeple birçok tartışmaya konu olmuş, tarzları birbirinden çok farklı olan iki yönetmenin çekimlerinin birarada kullanıldığı iddiasına inananlar filmle ilgili olumsuz eleştirilerini bu iddiaya dayandırmıştı. İlk filminkini aratmayan bir giseye ulaşan ikinci film bütün bu tartışmalara ve bazı kusurlarına rağmen serinin başarılı halkalarından biri olarak görülür.

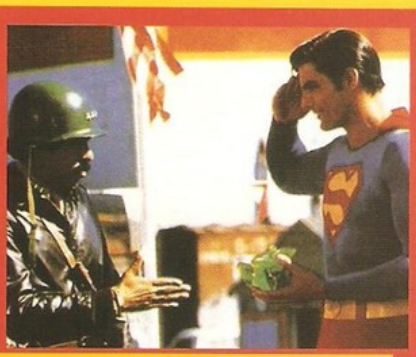

Superman III (1983)

Yön: Richard Lester

Yönetmenliğini Richard Lester'ın tek başına yaptığı kesin olan bu filmin serinin en zayıf halkalarından biri olması ikinci filmin Donner'ın önceden çektiği bölümler sayesinde kurtulmuş olduğu yolundaki tezini doğruluyordu sanki. Süpermen'i yine Christopher Reeve'in canlandırdığı filmde Çelik Adam bu kez kendine karşı savaşıyordu. Serinin kötü adamı Gene Hackman'ın yerini alan yeni kötüler, zenginliğinin sınırlarını genişletmek için yapmayacağı şey olmayan açgözlü işadamı Ross Webster (Robert Vaughn) ile hain planlarını hayata geçirmekte ona yardımcı olan bilgisayar dahisi Gus Gorman'dı (Richard Pryor). Süpermen'i devre dışı bırakmak için kullandıkları sentetik Kriptonit Çelik Adam'ı öldürmek yerine içindeki kötülüğü ortaya çıkarınca kahramanımız kendine karşı savaşmak durumunda kalıyordu. Efektler yine hayranlık uyandırmıştı ancak elestirmenlerin çoğunun özellikle ciddiyetten uzak, zayıf hikayesi yüzünden topa tuttuğu film, Süpermen'i her şekilde perdede görmekten zevk duyan hayranlardan bazıları dışındaki hemen herkes için tam bir hayalkırıklığıydı.

Superman IV: The Quest for Peace (1987)

Yön: Sidney J. Purie

Richard Lester'ın yerini alan yeni yönetmen Sidney J. Furie'nin çektiği dördüncü film, öncekinden de büyük bir hayalkırıklığı yaratarak serinin sonunu getiren film olarak tarihe geçti. Bu bölümde Süpermen insanlığın en büyük düşmanını keşfediyor ve nükleer silahları ortadan kaldırmak üzere harekete geçiyordu. Seriye geri dönen Gene Hackman'ın canlandırdığı Lex Luthor bu kez nükleer silah sanayisinin babalarından biri olarak karşımıza çıkıyor ve Süpermen'i ortadan kaldırmak için onunla aynı güçlere sahip Nükleer Adam diye bir android üretiyordu. Christopher Reeve, Margot Kidder ve Gene Hackman'ın üstün çabalarına rağmen ayakta duramayan film, özel efekt çalışmasıyla da önceki filmleri mumla aratıyordu.

Bir zamanlar Havana

Andy Garcia yapımcı, oyuncu ve yönetmen olarak yıllardır hazırlandığı projesi "THE LOST CITY-KAYIP ŞEHİR" ile, Castro'nun devriminden hemen önce ve sonrasının Havana'sını anlatıyor. Garica'nın senaryosunu ünlü yazar Guillermo Cabrera Infante ile yazdığı Küba müziğiyle dolu bu nostaljik filme, Bill Murray ve Dustin Hoffman da eşlik ediyorlar. DERLEYEN: EBRU ÇELİKTUĞ

Küba'nın başkenti Havana, 1950'li yıllarda Karayip Adaları'nın Paris'i olarak hatırlanıyor. Gerek gece hayatının renkliliği gerekse adanın tempolu ve pek çok Latin dansının orijini olan hareketli müziğinin de katkısıyla sadece Kübalılar'ın değil, Avrupa sosyetesinin de eğlence merkezi olan Havana, ne yazık ki anti demokratik bir ülke başkenti olarak, diktatör Batista'nın egemenliğinde ve yaklaşan sosyalist devrimin eşiğinde, 1958'de en karışık günlerini yaşar. 1940'ın demokratik anayasasını yeniden geri getirme çabası, pek çok kişinin silahlanarak yeraltına inmesini ve iç savaş tehlikesini de beraberinde getirir. Öte yandan Fidel Castro ve Che Guevera'nın devrimci güçleri Havana'ya gitmek ve Batista'yı devirip Küba'yı özgürleştirmek için hazırlık yapmaktadır. Sonuçta devrim gerçekleşir, Batista kaçar ve devrim sonrası bazı Kübalılar ABD'ye iltica ederler. İşte, iltica edenler arasında, henüz 5,5 yaşındaki Andy Garcia da vardır ve bir daha asla Küba'ya dönemeyecek olan ailesiyle ABD'de yaşamını sürdürür.

Kendini bildi bileli anavatanıyla ilgili bir film çekmek isteyen Garcia, Paramount Pictures'ın üst düzey yöneticilerinden Frank Mancuso Sr., yaklaşık 16 yıl önce kendisine aklında bir film projesi olup olmadığını sorduğunda, Küba'da geçen bir "Casablanca" çekmek istediğini söylemiş. Mancuso da hemen bir senarist bulup çalışmalara başlamasını istemiş. O zaman Garcia, Latin Amerika edebiyatının ünlü ismi Kübalı yazar Guillermo Cabrera Infante ile temas kurmuş ve yazarı uzun yıllardır yaşadığı Londra'da ziyaret ederek projesinden bahsetmiş. Film eleştirileriyle de ünlü bir yazar olan Infante, özellikle Garcia'nın çok sevdiği ve Havana'nın devrim öncesi gece hayatının iç yüzünü pek çok boyutuyla gözler önüne seren "Tres Tristes Tigres" (Ülkemizde "Kapanda Üç Kaplan" adıyla çevrildi) romanına geniş ölçüde dayanan ve Garcia'nın anılarıyla da desteklenen "Kayıp Şehir"in senaryosunu kaleme almış. 1990'da senaryo tamamlandığında 350 sayfa kadarmış. (Bu arada 2005 yılında Infante hayatını kaybetti.)

Paramount Pictures'daki yönetim değişiklikleri, yeniden yapımcı arayışı ve mali şartlar gibi pek çok engelleyici nedenden dolayı sık sık ileri bir tarihe ertelenen film, sonunda çekilebildi. Ama çekimler yasal zorunluluklar ve kısıtlı bütçe nedeniyle Dominik Cumhuriyeti'nde sadece otuz beş günde bitirildi. Yağmur ve fırtına mevsimine kalmamak çekimlerin hızlandırılmasının en

Bill Murray Küba'da yaşayan Amerikalı yazar karakterinde büyük olasılıkla Infante'yi canlandırdı.

önemli nedenlerinden biriydi.

Havana'nın en şık gece kulüplerinden birinin, El Tropico'nun (Havana'nın dillere destan kulübü Tropicana'yı sembolize ediyor) sahibi olan Fico Fellove (Andy Garcia) git gide karışmakta olan politik ortamda ailesini, kendisini ve kulübünü koruyabilmek için mücadele etmektedir. El Tropico'nun devamlı müşterisi olan Amerikalı bir yazar (Bill Murray), olup bitenleri alaycı bir tarzda seyirciye anlatır. (Bu tiplemenin kaynağı, büyük ölçüde Infante'nin kendisi). Bu arada devreye gece kulübünü bir kumarhaneye çevirmek için teklifte bulunan bir mafya babası, Meyer Lansky (Dustin Hoffman) girer; Fico'nun iki erkek kardeşi Castro'ya katılıp gerilla olur ve kardeşlerinden birinin geride bıraktığı karısı Aurora'ya (ünlü İspanyol model Ines Sastre) Fico aşık olur...

Tüm bu olayların fonunda El Tropico ve Küba müziği yer almakta. Andy Garcia, öncelikle Küba müziğinin büyük bir hayranı ve takipçisi olarak geniş bir arşive sahip ve aslında 1993 yılında ilk kez yönetmenliğe, mambonun yaratıcısı olduğu söylenen Kübalı basçı ve besteci Israel "Cachao" Lopez ile ilgili bir konser belgeseli (Cachao...Como Su Ritmo No Hay Dos) çekerek adım atmıştı. Lopez'in bir albümünün de yapımcılığını üstlenmişti ve bu albüm Grammy ödülü kazanmıştı. "Kayıp Şehir"de kendi besteleri de var ve kırk şarkılık film müziği albümünde yer alıyor.

Aslında başlarda sadece bir film çekme isteği varmış ve Garcia ortaya nasıl bir şey çıkacağını bir türlü kestiremiyormuş. Ta ki, Infante'nin "Kapanda Üç Kaplan"ını okuyana dek. Havana'nın gece hayatını, şehrin sakinlerini ve müziğini olağanüstü güzellikte bir dille ve bolca kelime oyunlarıyla anlatan roman ve sonrasında Infante ile olan konuşmaları; içerisinde aşk öyküsü, aile dramı, devrim, dans ve müzik olan; "Casablanca", "Doktor Jivago", "Cabaret" ve hatta "Baba II" gibi filmlerin tadında bir film çekmeye karar vermesini kolaylaştırmış.

Andy Garcia'nın en fazla etkilendiği film, Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman'ın rol aldıkları efsanevi klasik "Casablanca" olmuş: "Havana'da bir gece kulübü sahibi olan kahramanın tıpkı 'Casablanca'daki gibi sevdiği kadına kavuşamaması, 'Kayıp Şehir'de benim de kullandığım bir metafordu; Fico'nun Aurora'ya kavuşamaması aynı zamanda ülkesine bir daha dönememesini de simgeliyordu" diyor Garcia. Şık ve seçkin kişilere ev sahipliği yapan bir işletmenin yöneticisi olarak, tıpkı Rick gibi Fico da politik değil ve bu hayatın sonsuza kadar sürmesini istiyor. Amerika'nın özellikle Hollywood filmleriyle empoze ettiği "Amerikan rüyası"nın etkileri Havana'da da kendini gösteriyor: Vegas tarzı şovlar yapan revü kızları, pırıl pırıl Amerikan arabaları, ilginç ve pahalı kıyafetler ve neon ışıkları hep Amerikan kültürünün izlerini taşıyor.

Filmde Batista, Che ve Castro gibi tarihin önemli siyasi figürleri de canlandırılıyor. Ama Kübalı pek çok göçmen gibi Garcia'nın da Castro devrimiyle ilgili fikirleri pek farklı değil; Batista'dan daha demokratik olmayan bir diktatör olduğunu düşünüyor. Aynı şekilde efsanevi Che'nin de zannedildiği gibi biri olmadığını öne süren sürgündeki Kübalılar, onu pek çok idam cezasının sorumlusu olarak nitelendiriyorlar. Walter Salles'ın "Motosiklet Günlükleri"ndekinden çok farklı bir Che ile karşılaşacak olmamızı Garcia şöyle açıklıyor: "Che, 'Motosiklet Günlükleri'nde 18 yaşındaydı, bir çocuktu. 'Kayıp Şehir'deyse otuzlu yaşlarının başında. Yolculuğunun tamamen farklı, karanlık bir parçasında. Hayatının ve kendisinin son derece romantize edildiğini düşünüyorum. Bazıları onun baskılı tişörtlerini giyiyor ama kim olduğunu bilmiyorlar. Che'nin Küba'daki devrimden sonra karanlık bir geçmişi var. İnsanlar da bunu araştırmadıkça öğrenemeyecekler. Ayrıca, bir rock yıldızı kadar da yakışıklı. Eğer gözlüklü, koca burunlu ve kel olsaydı bir tişörte basılıp basılmayacağından emin değilim".

Castro ise tam bir diktatördü ve Kübalı zenginlerin elinde ne varsa almıştı. Tabii bu açıdan filme sol kanattan gelen en önemli eleştirilerin başında, ülkede Batista'nın neden olduğu yoksulluğun ve adaletsizliğin hiçbir şekilde gösterilmemesi ve devrimcilerin Batista'nın anti demokratik yönetimini aynen devam ettirdiklerinin ileri sürülmesi geliyor. Ya da mesela Batista'nın polisleri öldürdüğü sahnelerde Amerikan hükümetinin destekleri yansıtılmıyor; 1860'larda Küba'nın Amerikan sömürgesi oluşu da... Garcia ise tarihe bir de kendi ailesi gibi ne Batista'cı ne de Castro'cu olmayan ve bu nedenle ülkeyi sonsuza dek kaybetmek zorunda kalan azınlıkların gözüyle bakmak gerektiğini söylüyor. Ayrıca teknik açıdan Garcia'nın kamerayı pek de ustaca yerleştirmediği ve çok uzun, sıkıcı bir film çektiği yolunda da eleştiriler var.

Filmde en komik kareler, Bill Murray'ın sahneleri. Garcia, Bill Murray'a doğaçlama yapması ve içinden geldiği gibi oynamasını söylese de Murray, senaryoyu çok beğendiği için fazla dışına çıkmaya kendi açısından gerek görmemiş. Andy Garcia ile sık sık özel hayatlarında golf oynayan Murray, senaryoyu okuduktan sonra, "isterse kimse filmi seyretmesin, ben mutlaka içinde olmak istiyorum" diyerek daha yıllar öncesinden projeye dahil olmuş. Garcia onun filme Groucho Marx tarzı bir absürdlük kattığını düşünüyor.

Dustin Hoffman'ın canlandırdığı Yahudi gangster Meyer Lansky ise gerçekten yaşamış biri; Garcia, onu Miami sahilinde pek çok kez köpeğiyle gezerken görmüş. Son derece güçlü ve gizemli bir öyküsü olan bu gangster, filmin etkili ve ilginç karakterlerinden biri.

İspanyol model Ines Sastre ise, Rico'nun kardeşlerinden birinin karısı Aurora rolünde. Rico ile bir araya gelmeleri imkansız, çünkü o devrimden yana ve ülkesini terk etmeyerek başka bir yol çiziyor kendine.

Yıllar sonra hayalini gerçekleştiren Andy Garcia, farklı bir politik bakış açısıyla, zengin Küba müziğinin en güzel ve bol örnekleriyle, kısıtlı ama akıllıca harcanmış bir bütçeyle, beş yaşında ayrılmak zorunda kaldığı ülkesinin en çalkantılı dönemini göstermeye çalıştığı filmiyle tartışmalar yaratacağa benziyor. ■

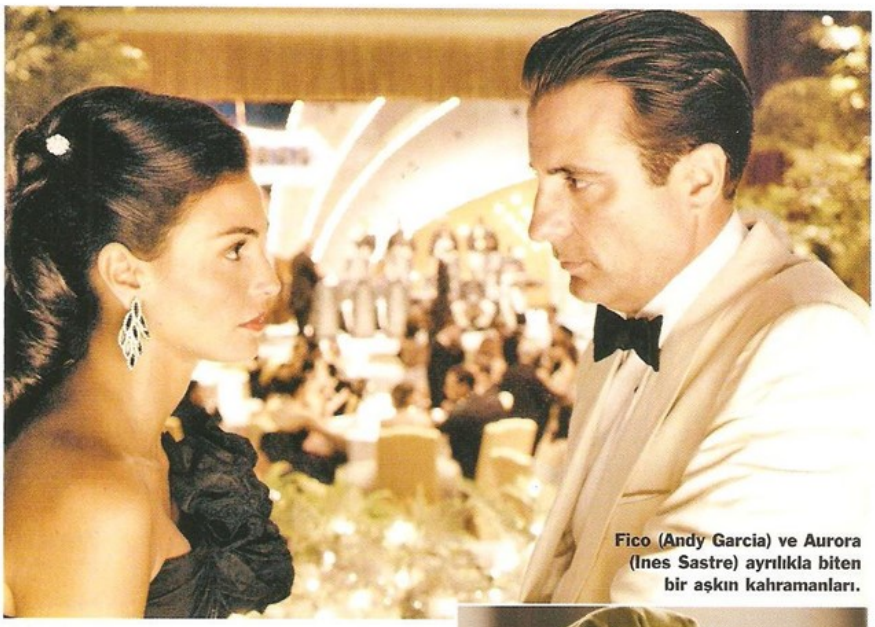

Fico (Andy Garcia) ve Aurora (Ines Sastre) ayrılıkla biten bir aşkın kahramanları.

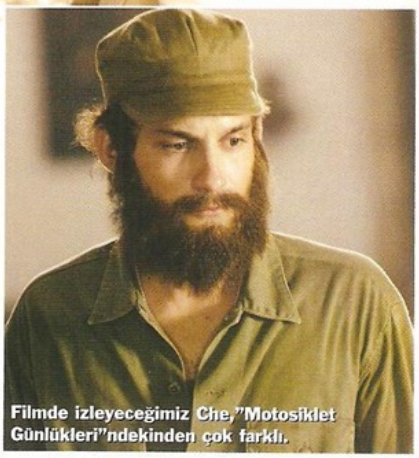

Filmde izleyeceğimiz Che,"Motosiklet Günlükleri"ndekinden çok farklı.

Cehennem için alıştırmalar

Marc Forster gerçek ve düş arasında geçen bir psikolojik gerilim olan "GiTME - STAY" ile geri dönüyor. "Monster's Ball" ve "Düşler Ülkesi" ile büyük başarı yakalayan yönetmenin yeni filminde Ewan McGregor ve Naomi Watts başrolde karşımıza çıkacak. **ALKAN AVCIOĞLU**

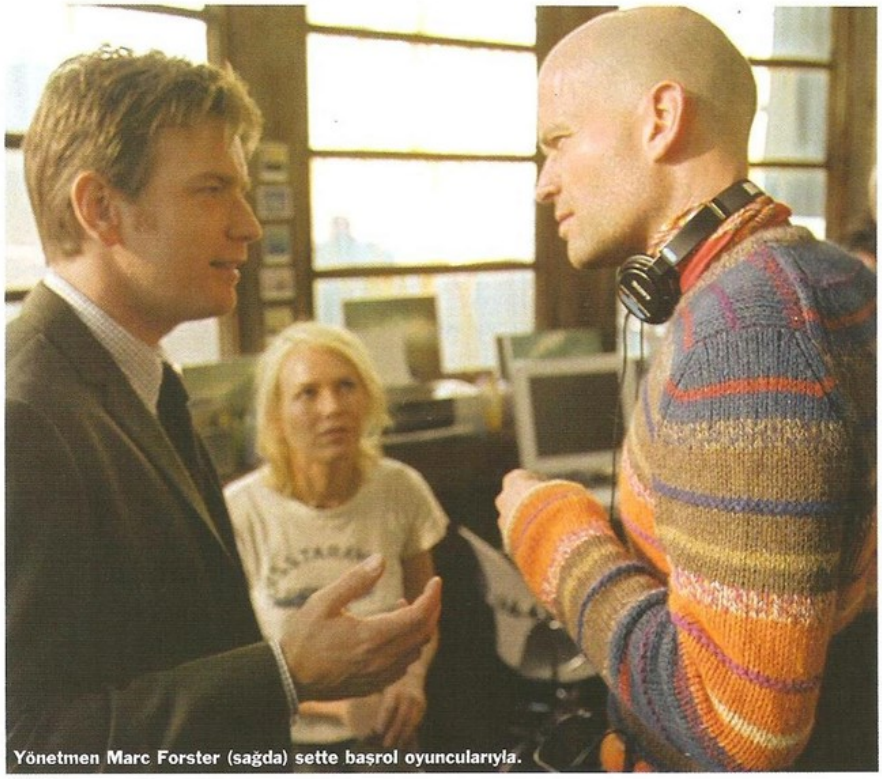

Yönetmen Marc Forster (sağda) sette başrol oyuncularıyla.

2000 yılında çektiği "Everything Put Together" başta Sundance Film Festivali'nde olmak üzere dikkatleri çekince Marc Forster için başarıya uzanacak olan yolun kapısı aralanmıştı. Öyle ki, yönetmen bir sene sonra "Monster's Ball"u çekerken bile olacakları aklının ucundan geçirememişti. Gelgelelim, zaten karşımızda 12 yaşına kadar tek bir film izlememiş ve İsviçre'de büyümüş birisi var. Almanya doğumlu olan Marc Forster sinemada izlediği ilk film olan "Kıyamet"ten (Apocalypse Now) öyle etkilenmiş ki, belirttiğine göre o andan itibaren yönetmen olmak tek hayali haline gelmiş. 20 yaşına geldiğinde bu hayali için New York'a taşınan Forster burada 3 sene film okulunda okumuş. Yönetmen olabilmek için ülkesinden taşınmayı bile göze almış olsa da, başarı hedeften ziyade bir hayalmiş Forster için. Senelerdir ortalıkta dolaşan ve yıldız isimlerin ilgilendiği bir senaryo olarak "Monster's Ball"un genç bir yönetmenin eline düşmesi ilginç ama Marc Forster'ı bulması belki daha da ilginçti. Kimse Forster'ın bu işin altından kalkabileceğini düşünmüyordu ama "Monster's Ball" seneye damgasını vuran filmlerden biri oldu ve Forster'ın 12 yaşından beri düşlediği şey artık hayatıyla iç içe geçmeye başladı. Halle Berry sarsıcı performansıyla En İyi Kadın Oscar'ını kazandı ve stüdyolar Marc Forster'ın kapısını tıklatmaya başladı. Forster, kendisine gelen birçok teklifin ardından kariyerinin kritik döneminde doğru tercih yapmayı başarmış olsa gerek ki 3 sene sonra "Düşler Ülkesi - Finding Neverland" ile bir kez daha hedefi tutturdu. Hatırlanacağı gibi Johhny Depp'in James Barrie'yi can-

İskoç oyuncu Ewan McGregor'u okul psikiyatristi Marc Forster rolünde seyredeceğiz.

landırdığı film, "Peter Pan"ın yaratım sürecine odaklanıyordu. 7 dalda Oscar adaylığı kazanan "Düşler Ülkesi" eleştirmenlerin de gönlünü fethetmişti.

Ancak yönetmen bir sene sonra Ewan McGregor ve Naomi Watts'ın başrollerde olduğu stilize bir psikolojik gerilim olan "Stay - Gitme" ile geri dönünce bir şey iyice netleşti: Marc Forster aynı janrda film çekmekten uzak duran, arayışçı bir isimdi. Yönetmenin "Gitme"den sonraki filmi olacak "Stranger Than Fiction"ın bir Will Ferrell komedisi olduğu düşünülürse, ne dediğimiz daha iyi anlaşılır. Böyle düşündüğümüzde, 19. yüzyıl İngiltere'sinde geçen biyografik dönem filmi "Düşler Ülkesi"nden sonra Marc Forster'ın dijital efektleri ve kurguyu birinci plana alan bir psikolojik gerilim filmi çektiğini görmek çok da şaşırtıcı durmuyor. Ama yine de, 2000'lerin son modası olarak hikayenin finalinde "twist" (keskin dönüş) içeren ve "Jacob's Ladder", "Makinist" gibi bilinçaltında kabuslar yaratan filmlerle akraba olan bir filmin yönetmenlik koltuğunda Marc Forster'ı tahayyül edebilmek zaman alabilir.

Bir sanat eseri olarak intihar

"25. Saat"in kitap yazarı ve senaristi olan David Benioff'un Ambroce Bierce'ın "An Occurence at Owl Creek Bridge" adlı kısa hikayesinden esinlenerek yazdığı "Gitme"nin senaryosu Marc Forster'ın önüne 2003 yılında gelmiş. En başlarda David Fincher için düşünülen proje, Fincher'ın çok yoğun olması nedeniyle Forster'a gelmiş. Forster, senaryonun kendisi için birçok şans yarattığını söylüyor. Sonuç olarak hikaye onun için, farklı bir türe el atmanın yanısıra tamamen farklı bir iş yapmanın, deney-

gundem

"Gitme"

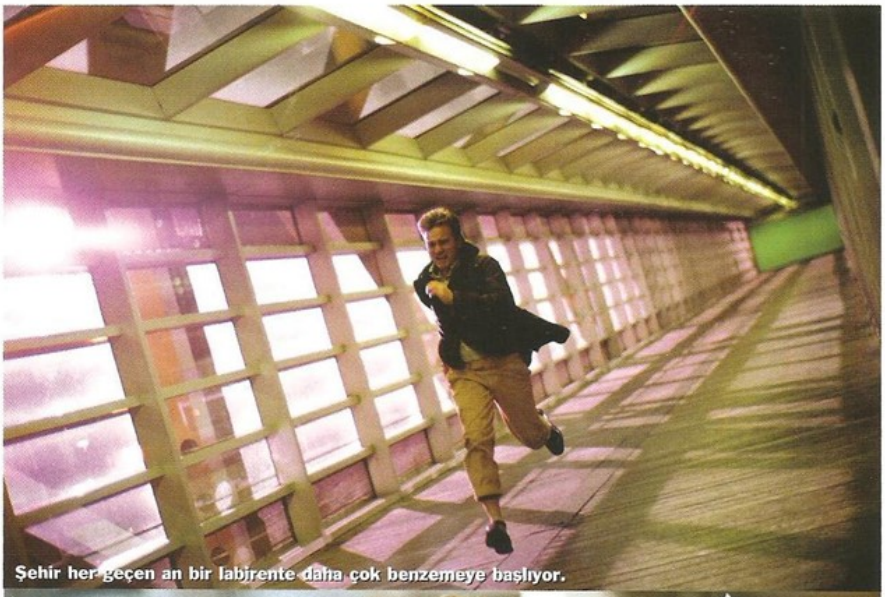

Şehir her geçen an bir labirente daha çok benzemeye başlıyor.

Sam Forster'ın sevgilisi Lila'yla olan ilişkisi de olaylardan etkileniyor.

"A listesinden bir oyuncu kadrosu ve muazzam New York mekanları var. Ama 'Gitme' izleyiciyi başka bir yere, başka bir gerçekliğe götürmeyi ve onlara özgün bir deneyim yaşatmayı hedefliyor. Arkasından uzunca bir zaman konuşulacak filmlerden." Yapımcı Bill Carraro

selliğe soyunmanın fırsatı haline gelmiş. Forster'ın metinden çok biçimi önemsediğini ifade ettiği filmde Ewan McGregor'un canlandırdığı okul psikiyatristi Sam Foster, 21. doğum gününde intihar etmeyi planlayan bir hastasını bu intihardan kurtarmaya çalışıyor. Ancak Sam, Henry Letham'ın (Ryan Gosling) intiharını engellemek için durumunu ve hayatını araştırmaya başlayınca kendisini tuhaf olayların içinde buluyor. Gitgide artan gerçeküstü olaylar hayatını ve sevgilisi Lila (Naomi Watts) ile olan ilişkisini de etkilemeye başlıyor. Film boyunca daha çok Sam'in kayboluşu ön planda olsa da, pişmanlık ve suçluluk duygularıyla dolmuş olan Henry hikayenin asıl merkezini oluşturuyor. İntiharını bir sanat çalışması olarak önceden duyurmuş olan kurmaca bir sanatçıyı, Tristan Reveau'yu idolu haline getirmiş olan Henry, ölmesi gerektiğini ve artık kurtarılması için çok geç olduğunu vurguluyor. Keza Henry'nin kolundaki sigara yanığını görüp "Kendini niye yaktın?" diye soran Sam, cehennem için alıştırma yaptığı yanıtını alıyor. Sam, Henry'nin ölme obsesyonunun perde arkasındaki gizemini çözmeye çalıştıkça iki karakterin rolleri de iç içe geçiyor. Etrafındaki bazı insanlar Sam'i Henry zannetmeye başlarken Lila bile ona bir defasında Henry demekten geri kalmıyor. Sam gerçeklikle olan ilişkisini gittikçe yitirince kendini her şeyin birbirine karıştığı, şehrin tuhaf bir hal aldığı bir labirentte buluyor.

Forster, filminin bu esrar perdesini aralamaktan çok o atmosferi kurmayı ve o hislere ışık tutmayı hedeflediğini söylüyor. Bu eksende, filmin bir sürpriz son içermesi onun için pek mühim değil. "Son yıllarda bu tarz sonlara sahip filmler olduğunun farkındayım" diyor Forster ve ekliyor: "Ama 'Altıncı His' gibi gerçekten finalindeki twist üzerine kurulu bir filmdeki gibi bir şey değil". Forster'ın söylediklerine bakınca "Gitme"de mekanın, ışığın, kostümün neden bu kadar önemli bir hale geldiğini anlayabiliriz. Nitekim filmin biçim olarak sunuluşuna bakıldığında ilk dikkat çeken şey görsel tasarım. Bu görsel tasarım, New York'un kolay kolay tanınmayacak hale gelene kadar dijital efektlerle deforme edilişini de içeriyor. Gerçekliğin yok olduğu, neyin nerede bitip nerede başladığının belli olmadığı bazı sahneler için (özellikle de Brooklyn Köprüsündeki final sahnesinde) Nucoda Data Conform adıyla bilinen bir görsel efekt teknolojisi kullanılmış. Brooklyn Köprüsü film için en fazla önem arz eden ve yönetmenin deyişiyle "New York'ta çekildiğinin belli olabileceği" tek mekanı oluşturuyor. Bu köprüde çekim yapabilmek için oldukça zorlu bir süreç sonrası izin alabilseler de, prodüksiyon tasarımcısı köprünün bir kısmının devasa bir kopyasını inşa etmiş stüdyoya. Köprüdeki sahnelerin bir kısmı gerçek mekanda, bir kısmı stüdyoda çekilmiş.

Nicolas Roeg filmleri, Godard'ın "Alphaville"i ve en çok da Richard Lester'ın "Petulia"sından ilham aldığını belirten Marc Forster bir tabloymuş gibi filmin her karesiyle uğraştıklarını ve oynadıklarını belirtiyor. "Bazı kısımları M.C. Escher'in çalışmaları gibi, ne başlangıçları ne sonları belli. Kişisel olarak yaşamlarımızın da böyle olduğunu düşünüyorum. Reenkarnasyona inanan bir insanım" diye de ekliyor. Bahsedilen görsel stratejinin devamı kamera açılarında ve kurguda da kendini belli ediyor. Çarpık çerçeve düzenlemeleri, jump-cut'lar (sıçramalı kesmeler), çoğu sahne geçişinde (transition) abartıya kaçan grafik eşleştirmeler bunlardan bazıları... En alışıldık açı-karşı açı sahnesinde bile 180 derece kuralını bozan, karakterleri birbirinden farksızlaştırmaya çalışan, seyirciyi filme yabancılaştıran tercihler bolca mevcut. Forster da geleneksel film çekiminin çoğu kuralını yıkmaya çalıştıklarını belirtiyor. Sonuç itibari ile izleyicinin başından sonuna filmde ne olup bittiği hakkında hiçbir fikri olmadığı bir anlatım yakalamaya çalışılmış. Yapımcılardan Bill Carraro da bu olgunun farkında. Öyle ki, "Bu film her gün izleyeceğiniz açık sözlü,

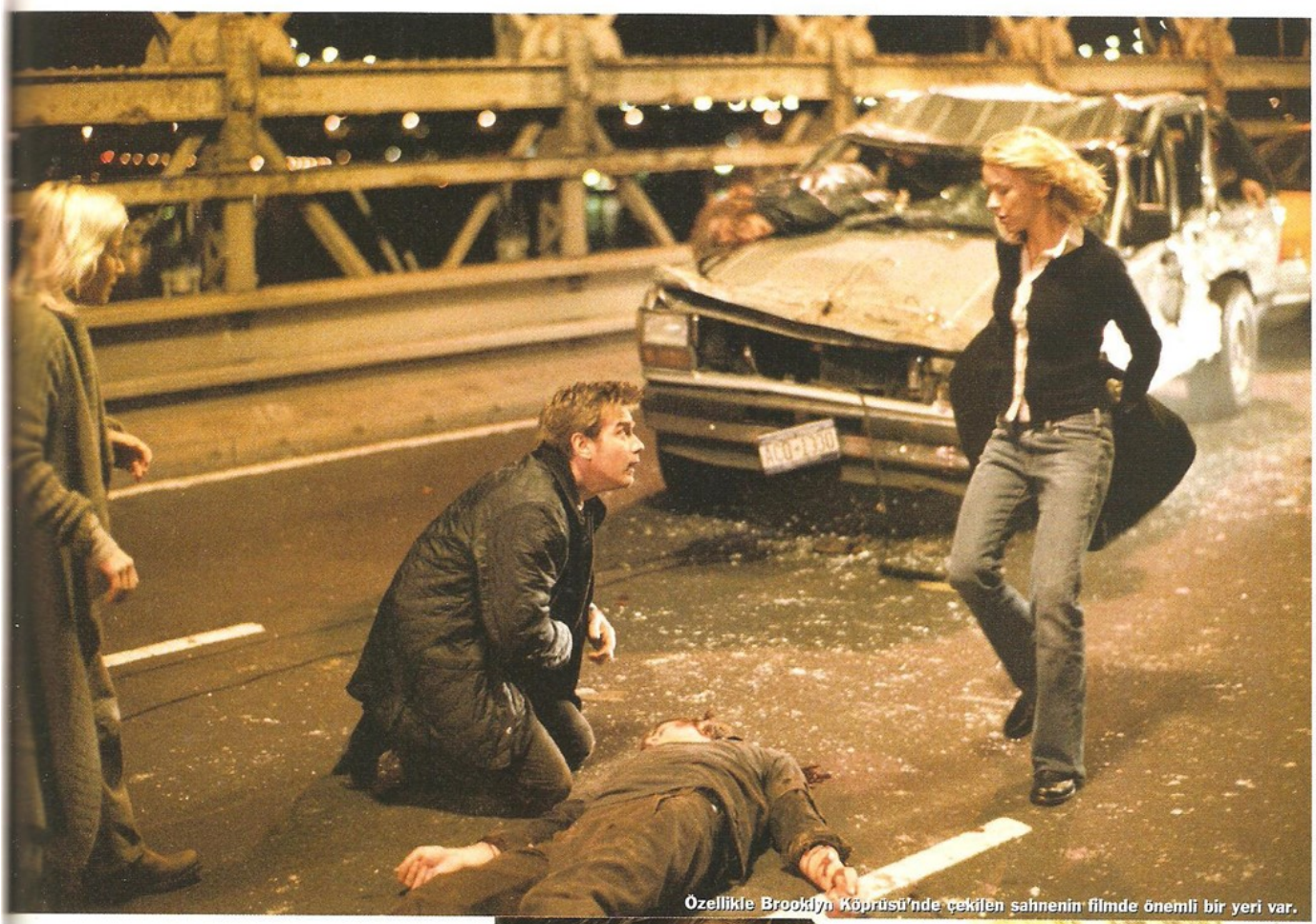

Özellikle Brooklyn Köprüsü'nde çekilen sahnenin filmde önemli bir yeri var.

düz dramatik anlatımlardan biri değil" diyor. Carraro şöyle devam ediyor: "A listesinden bir oyuncu kadrosu ve muazzam New York mekanları var. Ama 'Gitme' izleyiciyi başka bir yere, başka bir gerçekliğe götürmeyi ve onlara özgün bir deneyim yaşatmayı hedefliyor. Arkasından uzunca bir zaman konuşulacak filmlerden". Bir prodüktörün, genç bir sinema öğrencisi edasıyla en temel kuralları yıkan, seyirciyi anlatımıyla rahatsız etmeye çalışan bir filmden böylesi haz edebileceğine şüpheyle de bakılabilir tabii. "Gitme", aslında Marc Forster'ın stüdyo sisteminin içinde gerçek anlamda çektiği ilk film. "Monster's Ball" (Lions Gate), "Düşler Ülkesi" (Miramax) majör başarılara ulaşsa da, stüdyo sisteminin dışında çekilmiş filmler olarak değerlendiriliyor. Carraro'nun bu iddialı sözleri böyle bir filmi kılıfına uydurmaktan başka bir şey olmayabilir. Bilakis "Gitme"nin anlatımında taşıdığı iddialı tavır, filmin çöktüğü noktanın temelini oluşturuyor.

Sam'in sevgilisi Lila rolünde Naomi Watts'ı seyretme şansını bulacağız.

İlk tökezleyiş?

"Gitme"nin fark edilmemesi imkansız olan bir görsel ya da anlatım stratejisi olduğu ortada. Bu strateji ekseninde ufacık detaylara çok önem verilse ve gerçekdışı bir sinemasal evren kurulmaya çalışılsa da, bu denemeler o kadar çok yapılıyor ki, bir noktada "yapmış olmak adına" yapılmaya başlanıyor. Hemen hemen her plandan sonra uygulanan geçiş tercihleri, açı kurallarının mütemadiyen yıkılmaya çalışılması böyle bir ciddiyetin altında ters etki yaratmaya başlayabiliyor. Üstelik "Gitme"nin izleyicisine verdiği bu kabak tadı bir tesadüf de olmamalı ki eleştirmenler tarafından film hakkında yazılan olumlu bir görüşe rastlamak pek mümkün

"Gitme"

değil. Amerikalı sinema yazarlarının birçoğu kafa karışıklığı ve eziyet istemiyorsanız bu filme "Gitme"yin ("Stay" away) tarzında şeyler yazarak acımasız olmaktan çekinmediler. Filmin Amerika'da elde ettiği gişe hasılatı ise 4 milyon dolar bile olamadı. Forster'ın önceki filmlerinden "Monster's Ball" 31 milyon doları, "Düşler Ülkesi" de 51 milyon doları geçmişti. Üstelik "Gitme"nin çok daha büyük bir proje olarak daha ilk haftasında 1684 sinema salonunda birden gösterime girdiği düşünülünce durum daha da vahimleşiyor. "Monster's Ball" açılış haftasında sadece 7, "Düşler Ülkesi" de 8 salonda vizyona girmiş. Zamanla tabii ki bu salon sayısında çok büyük artış olmuştu ama hiçbirisi en popüler anında bile "Gitme"nin açılış haftasındaki salon sayısına yaklaşamamıştı. Bu açıdan bakınca "Gitme"nin Hollywood basamaklarını hızlı tırmanmakta olan Marc Forster'ın ilk tökezlemesi olarak değerlendirileceği düşünülebilir.

Bu tökezleme Forster için daha da kritik olsa gerek. Çünkü "Gitme", bazı biçimsel özellikleri; kurgusu, planları ve özellikle geçişleri hikaye için birinci planda tuttuğundan özenli bir çalışma istiyor. Sahne geçişlerini bu şekilde yapmak için çekimleri ona göre yapmayı ve kamera açılarını buna uygun belirlemeyi gerektiriyor. Forster, tüm bunlar için çekimler başlamadan tek tek storyboard çalışması yaptığını ve tüm planları önceden tasarladığını belirtiyor. Bu kadar özenli bir çalışmanın hayal kırıklığıyla sonuçlandığını görmek daha da kritik. Gerçi bu özenli çalışma, filmin artı yönlerini de oluşturmuyor değil. "Gitme", her planında birçok detay gizliyor. Arka planda kalan ve kolay fark edilmeyen birçok detay üzerine çok çalışılmış. Kostümlerden dekora, ses miksajından renklere film boyunca, hikayenin sırrı için ipucu olacak detaylar bütünlüklü bir tekrarlama içinde inşa edilmiş. Bu olgular ne olursa olsun türün hayranlarını ve ipuçlarıyla dolu gerilimleri sevenleri tatmin edecektir. Dolayısıyla filmin en büyük artılarından biri üzerine iyi düşünülmüş arkaplan detaylar barındırması ve bunların bir tutarlılık göstermesi... Ayrıca karşımızda sağlam bir soundtrack de var: Asche & Spencer'ın yaptığı ana müziğe Massive Attack, Photek, Peace Orchestra, Damien Rice gibi isimlerin şarkıları eşlik ediyor. Birçok eleştirmen mekan kullanımı, müzik ve görsel atmosfer yaratma açısından avantajlara sahip filmin tüm bunları bir hiç uğruna harcadığından bahsediyor."Gitme" teknik açıdan son modayı yakalamaya çalışan düşünsel olarak varoluşçuluğa eğilim gösteren bir film. Ama kendini fazla ciddiye almasının ve iddiasının altından tam anlamıyla kalktığı söylenemez.

Son tahlilde Forster'ın "Gitme"si görsel açıdan taşıdığı özen ile takdir toplayabilir. Öte yandan, bunalımlı karakterini ve hikayesini anlaşılmaz sunmayı "cool" sanan Amerikan filmlerinden sıkılanlar için tam bir kabak tadına da dönüşebilir. Ama olumlu ya da olumsuz her iki varsayımda da, Marc Forster'a umut bağlayanların şaşıracağı kesin. Finalde filmin esrarı çözülüyor. Ancak Forster gibi nitelikli filmlere imza atmış bir yönetmenin tüm bu denemeleri neden bu kadar abartıyla kullandığı sorusunun esrarı çözülemiyor. ■

Beynimde biri var!

Bazı filmler sonunda "Hepsi bir rüyaymış" dedirtir. Bazıları hafızalarda gezinir bazıları hastalıklı zihinlerde yaşananları gerçek gibi sunar... Sonuçta seyirci karakterin zihnine girmiştir artık. Her şeyi onun gözünden takip etmektedir. Bu trüğü kullanan filmlerin 2000'lerdeki birkaç örneğini tekrar hatırlayabiliriz.

Mulholland Drive (2001)
(Mulholland Çıkmazı)

Yön: David Lynch

"Eraserhead" veya "Kayıp Otoban" gibi Lynch filmleri de süphesiz bu kategoriye ait. Ama böyle bir liste için "Mulholland Drive" daha doğru bir tercih olabilir. Nitekim karakterin gördüğü bir rüyayı bu kadar başarılı sunan ve gerçek hayatla iç içe geçiren bir film daha düşünmek zor. Filmde izleyici, Hollywood'a aktris olmak için gelmiş ancak seçmeleri geçemeyince öfkesinden bir kiralık katil tutan Betty'nin uykusunda gördüğü rüyasını izliyordu. Filmin son kısmında Betty uyanınca herkesin ve her seyin gerçek dünyadaki yerleri ortaya çıkıyor, izleyici de gerçek bir rüyadan uyanınca yaşanan kısa sersemlik anı gibi gerçekleri birbirine karıştırıp olayların Betty'nin zihnine nasıl bir karşılık bulduğunu iyice anlayabiliyordu.

Spider (2002)

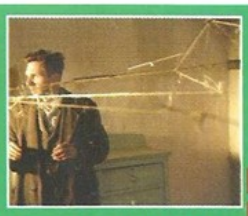

Yön: David Cronenberg

Birçok film bir karakterin dünyayı nasıl algıladığını sinemasal olarak verebilir ancak film bunu bastan sona yapıyorsa ve karakterin algıladığı halüsinasyonumsu dünya gerçeğinden çok farklıysa film listenin kriterlerini karşılayabilir. "Spider" izleyiciyi sizofren bir beynin içine soktuğu için Cronenberg'in hakkını alamamış filminden bahsetmemize bahane olmaya yeter. Filmde Ralph Fiennes'ın canlandırdığı Spider, akıl hastanesinden çıkıp bir rehabilitasyon evine yerleşiyordu. Sürekli mırıldanan ve notlar alan Spider kendi dünyasında yaşarken simdiki zaman ile geçmis zaman birbirine karışmaya başlıyor, izleyici de Spider'ın çocukluğunu ve yaşadığı travmatik olayı onla beraber bir daha yaşıyordu. Klasik Cronenberg üslubu olmasa da "Spider" yönetmenin en iyilerinden pek aşağı kalmayan bir yapım.

Identity (2003)

Yön: James Mangold

James Mangold'un izleyici beklentileriyle oynamayı iyi kotaran filmi aynı anda iki hikaye anlatıyordu. Bir tarafta fırtınalı hava yüzünden bir motelde konaklamak zorunda kalan 10 kişi, diğer tarafta bir yargıcı, idam edilmekte olan mahkumun aslında akıl hastası olduğuna dair ikna etmeye çalışan bir doktor. Motelde ölümler ardı arkasına gelmeye başlıyor ve klasik bir gerilim hikayesi akıyordu. Ancak filmin sonunda, akıl hastası olan mahkumun zihninde olan bitenleri, onun alt kisiliklerini izlediğimizi anlıyorduk. Karakterin zihnine bizi sürpriz son için götüren filmlerden.

Makinist (2004)
(Machinist)

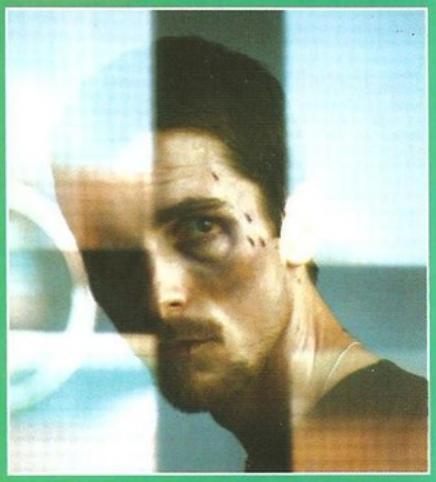

Yön: Brad Anderson

"Makinist", bir ayağı "Repulsion"a diğer ayağı "Jacob's Ladder"a uzanan halüsinasyon ve paranoya dolu örneklerden. Christian Bale, siddetli insomnia (uykusuzluk) hastalığı çeken ve bir senedir uyumadığı için akıl sağlığını giderek kaybeden, gerçekle halüsinasyonu birbirinden ayıramayan Trevor Reznik adında bir fabrika işçisini canlandırıyordu. Trevor ile beraber konumlandırılan izleyici onun kabus gibi dünyasının içine giriyor ve Trevor'un çöküşüne tanık oluyordu. "Makinist" geçtiğimiz sene ülkemizde de gösterime girmişti.

"Gitme" ne yazık ki eleştirmenlerden fazla yüz bulamadı.

Sil Baştan (2004)
(Eternal Sunshine of the Spotless Mind)

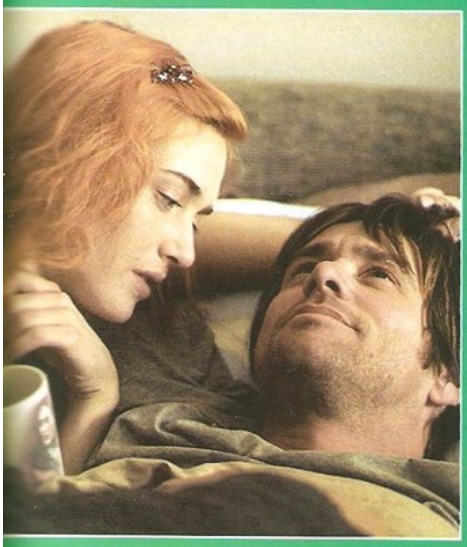

Yön: Michel Gaundry

Charlie Kaufman'ın senaryosunu yazdığı, Gondry'nin ikinci kez yönetmenlik koltuğuna oturduğu film şimdiden 2000'lerin en iyi filmlerinden birisi olarak konuşuluyor. Ülkemizde geçtiğimiz ay gösterime giren filmde Joel, hafızada istenilen anıları silen bir şirketin olduğunu ve kız arkadaşının da bu şirket aracılığıyla aralarındaki ilişkinin anılarını sildirdiğini öğrenince, aynı işleme başvuruyordu. Ancak silme işlemi sırasında işler ters gidiyor ve izleyici Joel'in zihninde dönüp bitenler ekseninde ikilinin ilişkisinde, Joel'in anılarında bir yolculuğa çıkıyordu. Filmin En İyi Özgün Senaryo Oscar'ını kazandığını hatırlatalım.

Kapı Komşusu (2005)
(Naboer)

Yön: Pal Sletaune

Norveçli yönetmen Pal Sletaune 75 dakikalık filminde kız arkadaşı tarafından terk edilen John'un yaşamına çekiyordu izleyiciyi. John'un oturduğu dairenin yanına taşınan iki kız ile başlayan tuhaf gelişmeler ve gerilim gitgide artıyordu. Bu yüzeyin altındaysa "Kayıp Otoban"daki gibi sevgilisini öldürdüğünü kabullenemeyip fanteziye sığınan bir adamın bilinçaltı beliriyor. Sletaune'nin başarılı bir atmosfer yarattığı mütevazı filmi, geçtiğimiz sene ülkemizde de vizyona girmişti.

Klimt (2006)

Yön: Raul Ruiz

Şili'li yönetmen Raul Ruiz çağdaş sinemanın gördüğü en yaratıcı isimlerden birisi. Son filmi "Klimt"te izleyiciyi Avusturyalı ressam Gustav Klimt'in bilinçaltına, oradan da hayatı ve eserlerine çekiyordu. Lineer anlatımı tamamen dışlayan filmde Ruiz'in alegorik anlatımı kadar John Malkovich de filmin bel kemiği sayılabilir. Geçtiğimiz aylarda İstanbul Film Festivali'nde gösterilen "Klimt", bazı sıkı Ruiz hayranlarına hayal kırıklığı yasatsa da görkemini hiçbir anında kaybetmeyen bir filmdi.

Tideland (2006)

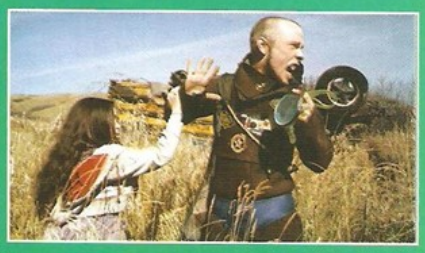

Yön: Terry Gilliam

Yine bir karakterin zihninden filtrelenen dünya vakası. Ama bu sefer durum oldukça farklı, bir akıl hastasından söz etmiyoruz. Terry Gilliam, son filminde izleyiciyi küçük bir kızın fantastik dünyasına götürüyordu. Tüm filmi annesi ve babası ölen Jeliza-Rose'un bakış açısından, onun yaşadığı gibi sunuyordu Gilliam. Her kişiyi, her olayı ve her nesneyi zihninde yeniden konumlandıran ve anlamlandıran Jeliza-Rose belki de bu sayede yaşadığı zor olaylara karşı güçlü olabiliyordu. Tamamen bir masal izlemekten farkı ise Jeliza-Rose'un dış dünyayı halüsinasyonumsu fantastik iç dünyasına göre yaşamaya çalışmasıydı. Konuşan bebekler, köpekbalığı olan bir tren, hurdalardan yapılmış bir denizaltı bu dünyada karşımıza çıkanlardandı. "Tideland"in, İstanbul Film Festivali'nde izleyici karşısına çıktığını hatırlatalım.

İşçi sınıfı müzikali

John Turturro, "Mac" ve "Illuminata"dan sonra üçüncü kez kamera arkasına geçti ve bir müzikale imza attı: "ROMANCE & CIGARETTES - AŞK VE SIGARA". Bir aşk üçgeni etrafında geçen ve ilhamını büyük ölçüde Turturro'nun kişisel tarihinden alan film, eğlenceli bir müzikal komedi. DERLEYEN: EBRU ÇELİKTUĞ

Coen Kardeşler'in yürütücü yapımcı olarak destekledikleri bu üçüncü yönetmenlik denemesinde, yetenekli oyuncu John Turturro, kendi deyimiyle bir "işçi sınıfı operası" ile karşımıza çıkıyor. 2005 yılında Venedik Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü'ne aday olan film, orta yaş bunalımının eşiğindeki Nick Murder'ın (James Gandolfini) tutkulu bir ilişki yaşadığı Tula (Kate Winslet) ve karısı Kitty (Susan Sarandon) arasında kalışını ve sadakatsizliğin bedelini konu alıyor. Kitty, kocasına yazılmış bir aşk şiiri bulduğunda hemen onunla yüzleşir ve ihanetin intikamını alabilmek için kuzeni Bo'dan (Christopher Walken) yardım ister. Nick ise üç kızının annelerinin tarafını tutmasıyla, ağzı bozuk ve fütursüz Tula'ya olan arzusunun ve ailesini kaybetme tehlikesinin arasında kalır. Bazen trajik bazen komik durumlara düşerek kendisini aşk ve saygının gerçek anlamını keşfedeceği bir yolculuğun ortasında bulur.

Karakterler duygularını ve kendilerini ifade etmek için sözcüklerin yetersiz kaldığı durumlarda şarkılara ve dansa baş vuruyorlar. Mesela Nick'in kızlarından birinin erkek arkadaşı, Barry White'ın şarkı sözleriyle konuşuyor. (Eğer Fatboy Slim'in "Weapon of Choice" şarkısının klibinde Christopher Walken'ı dans ederken görmediyseniz, Aşk ve Sigara'da Kuzen Bo'yu canlandıran oyuncunun Tom Jones klasiği 'Delilah' eşliğindeki dansını kaçırmamanızı öneririz).

"Aşk ve Sigara", geçmişi "Barton Fink"in çekildiği günlere dayanan bir proje: Barton Fink karakterini canlandırırken, daktilonun başına oturduğunda gerçekten bir şeyler yazmaya başlamış ve bunu Fink karakterinin gerçekliğini perçinleyecek bir ayrıntı olarak düşünmüş. Sonra, sette işi bittiğinde ve ne zaman boş kalsa, yazdıkları biriktikçe birikmiş; arada iki ayrı film çekse de, Barton Fink'in çekimlerinde yazdıkları hep bir ayakkabı kutusunda ve tabii aklının bir köşesinde yeniden ortaya çıkmayı beklemiş. 2000 yılında beş ayrı filmde oyunculuk yaptıktan sonra da dinlenmek ve kutudakilere bir el atmak için kendine zaman ayırmaya karar vermiş.

Filmin, genelde John Turturro'nun hayatından büyük ölçüde izler taşıdığını söylemek yanlış olmaz. Özellikle bol küfürlü ve belden aşağı konuşmalar (Kate Winslet'in canlandırdığı Tula başta olmak üzere) Turturro'nun ilk gençliğinde New York'ta yaşadığı mahallenin kozmopolitliğine dayanmakta. Queens'te Liverpoollu, İskoçyalı, İrlandalı ve İtalyan komşularla çevrili mahallede yaşamış olan yönetmen, babasının da bol küfürlü konuştuğunu belirtiyor. Yönettiği ilk filminden sonra Charles Bukowski'nin "Kadınlar" adlı bir kitabını filme çekmesini istediklerinde, ortaya çıkacak filmin neredeyse yetişkinlerce seyredilemeyecek kadar bol X'li bir film olacağını düşünmüş ve eserin özgünlüğünü bozmamak için projeden vazgeçmiş. "Aşk ve Sigara"nın senaryosunu yazarken de böyle kirli bir dilin spiritüellik ve duygusallıkla zıt da olsa yan yana farklı bir lezzet katacağını görmüş. Filmin müzikleri, Turturro'ların bol nüfuslu ama dar evlerinde dinlenen müziklerden derlenmiş: Engelbert Humperdinck, Janis Joplin, Tom Jones, James Brown, Nick Cave, Frank Sinatra ve pek çok klasik müzik örneği. Ayrıca, senaryoyu yazarken sürekli saksofon ve Ella Fitzgerald da dinlediğini belirtiyor. Tabii bu şarkıların seçimi kadar telif sorunlarının da çözülmesi bir hayli vakit almış ve pahalıya patlamış.

Filmin en otobiyografik yönüyse, Turturro'nun ifadesiyle "edepsiz havası". Bunu özellikle annesinin rahatlığından, en kötü zamanlarda bile ortalığı neşelendirecek bir şeyler bulup ortaya çıkarmasından esinlenmiş: "Annem profesyonel bir şarkıcıydı ve erkek kardeşleri caz müzisyeniydi. Bu yüzden evimizde bol bol müzik dinler-

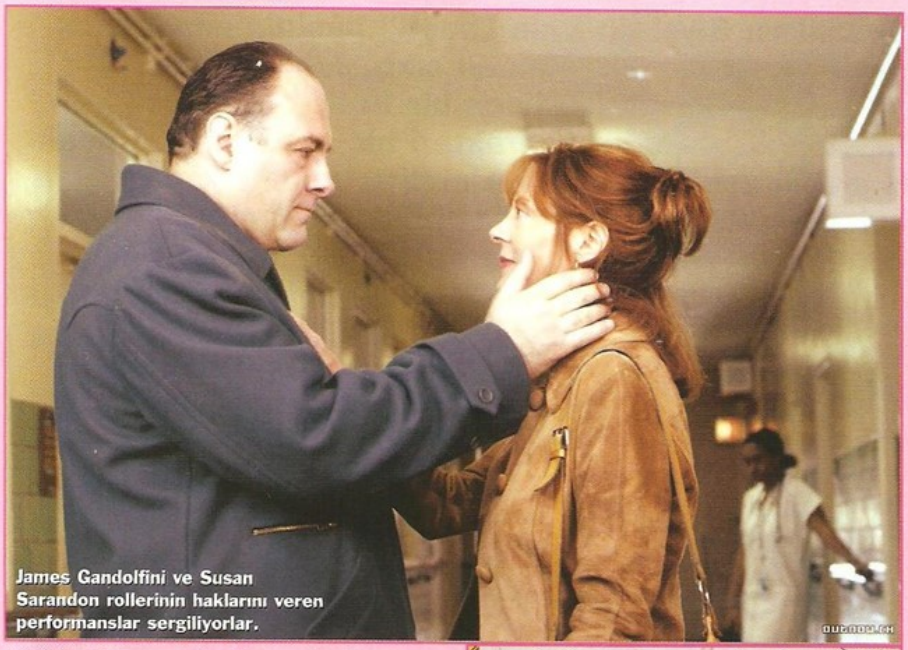

James Gandolfini ve Susan Sarandon rollerinin haklarını veren performanslar sergiliyorlar.

dik. Mesela senaryoda -filme çekmekten vazgeçtiğim- gerçekten olmuş bir şey vardı: babamın morali çok bozuktu ve annem onun için striptiz yaptı! Leopar desenli iç çamaşırlarıyla seksi bir dansa başladı. Ben ve erkek kardeşlerim de seyrediyorduk. Ne yaptığını anlamıyorduk, çünkü çok küçüktük. Hatta ben 8 mm'ye çektim ve sonunda babamın yüzünde bir gülümseme belirdi!".

Nick Murder rolünü kimin oynayacağını ise Coen kardeşler, ülkemizde de gösterime giren "Sopranolar" dizisinden de tanıdığımız James Gandolfini'yi önererek çözmüşler. Ama Gandolfini'nin "Sopranolar"dan vakit bulup tam zamanlı olarak "Aşk ve Sigara"da çalışabilmesi için iki yıl geçmesi gerekmiş. Turturro, Gandolfini'nin doğal oyunculuğunu çok beğeniyor ve onu 1930'lu ve 1940'lı yılların oyuncularına benzetiyor.

John Turturro, Tula içinse Jane Campion'ın erotik psikodraması "Holy Smoke"daki oyunculuğunu çok beğendiği Kate Winslet'a teklif götürmüş sadece. Winslet'ın "Holy Smoke"daki teklifsizliğinden, uçukluğundan ve başına buyrukluğundan çok etkilenmiş. Ama tanıştıklarında "Sil Baştan"ı yeni bitirmiş olan Winslet çok zayıfmış ve bu karşılaşma Turturro'yu düş kırıklığına uğratmış: kafasındaki şehvetli, gösterişli, etine dolgun, dünyevi Tula için Winslet adeta sıskalıktan ölmek üzereymiş. Daha sonra Winslet hamile kalınca herkes paniğe uğramış ama Turturro çok sevinmiş; artık Tula'yı kimin oynayacağı kesinleşmiş çünkü. Filme başladıklarında bebeğini dünyaya getirmiş olan Winslet doğumda aldığı kilolarla ideal Tula'ya dönüşmüş bile. Winslet, Tula'yı bir Amerikalı gibi yorumlamak istediyse de, Turturro, Queens'teki İngiliz komşularına sadık kalmayı tercih etmiş. Winslet'ın İngilizce'nin çeşitli aksanlarını ve özellikle Sheffield aksanını çok güzel konuşması, Tula'yı alt sınıfa ait kilmakta yardımcı olmuş.

Kuzen Bo rolünde "Delilah" şarkısıyla dans eden Christopher Walken, aslında tiyatro ve dans kökenli bir oyuncu. Hatta Judy Garland ile karşılıklı dans ettikleri de olmuş. Walken'ın en bilinen özelliğiyse, kendisine önerilen hemen her rolü kabul etmesi. Bu konuda pek seçici davranmamakla bazen suçlansa da, oyunculuğu çok sevdiği için her teklifi değerlendirdiğini; filmin bütünüyle asla ilgilenmediğini hatta kendi diyalogları dışında senaryonun hiçbir şeyiyle ilgilenmediğini belirtiyor röportajlarında.

Kate Winslet ağzı bozuk Tula'yı başarıyla canlandırıyor.

Nick'in ihanetinden sonra annelerinin tarafını tutan ve ona zulmeden kızları rolündeyse Mandy Moore, Aida Turturro ve Mary-Louise Parker var. Üç kız kardeş mahalledeki delikanlılarla flört etmekten arta kalan boş zamanlarında evin arka bahçesinde punk şarkılarını bağıra çağıra söylemekle uğraşıyorlar.

"Aşk ve Sigara" sıradan bir müzikal değil. New York'un işçi sınıfına ait bir müzikal. Umutsuzluktan coşku ve neşeye, pek çok tonda duyguyu barındıran ve bunların arasına aşk, şehvet, ihanet, kurtuluş, ölüm yani yaşama dair her şeyi serpiştiren bir film. Turturro, pek çok aşk filmi seyrettiğimizi ama aşkın verdiği zararı da göstermeye çalıştığını ifade etmekte. Bu nedenle filmde "Batı Yakasının Hikayesi" ve "Cumartesi Gecesi Ateşi"nin etkilerini hissediyoruz. Turturro, filmde ayrıca Yunan trajedilerinin ve opera tadının da olmasını istemiş. Çünkü Yunan trajedilerinde her türlü insanlık durumu vardır, kahramanlar anneleriyle sevişen, babalarını öldüren en uç tiplerdir. Ama her zaman bir koro vardır, şarkılar söylenir. John Turturro da eğlencenin yanısıra dramı da es geçmeyerek eğlenceli bir sirke gitmişcesine renkli bir dünya yaratmak istemiş. ■

Tom Jones klasiği

Gal Kaplanı Tom Jones'un 1968'deki hiti Delilah, "Aşk ve Sigara"da Christopher Walken'a eşlik ediyor. Bu yıl İngiltere Kraliçesi Elizabeth tarafından 41 yıldır insanları şarkılarıyla mutlu ettiği için Sir ünvanı verilen Tom Jones'un en sevilen parçalarından biri olan Delilah'nın sözleri pek de iç açıcı değil. İhanete uğrayan bir erkeğin kıskançlıkla işlediği karanlık bir cinayeti anlatmasına rağmen çok sevilen ve listelerden uzun süre inmeyen Delilah'nın sözleri şöyle:

I saw the light on the night that I passed by her window
I saw the flickering shadows of love on her blind
She was my woman
1As she deceived me I watched and went out of my mind
My, my, my, delilah
Why, why, why, delilah
I could see that girl was no good for me
But I was lost like a slave that no man could free
At break of day when that man drove away, I was waiting
I cross the street to her house and she opened the door
She stood there laughing
I felt the knife in my hand and she laughed no more
My, my, my delilah
Why, why, why delilah
So before they come to break down the door
Forgive me delilah I just couldnt take any more
She stood there laughing
I felt the knife in my hand and she laughed no more
My, my, my, delilah
Why, why, why, delilah
So before they come to break down the door
Forgive me delilah I just couldnt take any more
Forgive me delilah I just couldnt take any more

"Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı"

2003'te "Karayip Korsanları: Siyah İnci'nin Laneti" filminin umulmadık başarısıyla korsan filmleri tarih olmaktan çıktı. Johnny Depp'in yaratıcı performansı sayesinde şimdiden bir Hollywood klasiği haline gelen Kaptan Jack Sparrow karakteri hiç ara vermeden çekilen iki devam filminde bir yıl arayla yeniden sevenlerinin karşısına çıkacak. Senaryo yazarından yönetmenine yapımcısından oyuncularına ilk filmin başarısında rol oynayan tüm kadroyu biraraya getiren devam filmlerinden ilki, yani "KARAYİP KORSANLARI: ÖLÜ ADAMIN SANDIĞI" (Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest) bu ay gösterime giriyor. DERLEYEN: SENEM E. İŞMEN

Korsanlık müessesinin altın çağı, keşifler çağında, yeni dünyanın zenginliklerinin zamanın güçlü devletleri arasında paylaşılmakta olduğu bir devirde yaşanmıştı. Bu dönemde korsanlar, yeni keşfedilen toprakları sömürgeleştirme yarışına giren eski dünya ülkelerinin birbirlerine karşı kullandıkları birer güç haline gelmiş, bu mücadelenin ve dolayısıyla korsanların merkez üssü de Karayipler olmuştu. Gore Verbinski'nin 2003 yapımı filmi "Karayip Korsanları: Siyah İnci'nin Laneti", korsanlığın altın çağının yaşandığı devirde geçen bir filmdi, ancak korsan filmlerinin altın çağı çoktan geçmişti. 40'lı ve 50'li yıllarda görkemli Hollywood prodüksiyonlarında seyirciyle buluşan ve gişede harikalar yaratan kılıç şıkırtılı korsan filmleri 60'lardan itibaren gözden düşmeye başladı. Sonraki yıllarda seyirciyi yeniden açık denizlerde romantik maceralara sürüklemek isteyen yapımcılar ya da yeni bir solukla türü canlandırmak isteyen sinemacılar çıktı ama aralarında James Goldstone'un 1976 yapımı filmi "Swashbuckler"ın, Roman Polanski'nin 1986 yapımı filmi "Pirates"ın, Spielberg'in 1991 yapımı filmi "Hook"un ve Renny Harlin'in büyük bir bütçeyle hayata geçirdiği filmi "Cutthroat Island"ın da yer aldığı bu denemelerin hemen hiçbiri seyirciye eski korsan filmlerinden aldığı tadı vermemiş ve hepsi gişede irili ufaklı hayalkırıklıkları yaratmıştı. Üstelik bir zamanlar ardı ardına çekilen korsan filmlerinin ortak olarak kullandığı devasa gemiler, büyük setler ve her türlü teçhizat tarihe karışmış olduğundan yeni bir film çekmek için bütün bunları sıfırdan imal etmek gerekiyor, bu da yeni bir korsan filminin eskisinden çok daha pahalıya mal olmasına sebep oluyordu. Özellikle Renny Harlin'in "Cutthro-

Kaptan'ın "eceli" rekabeti

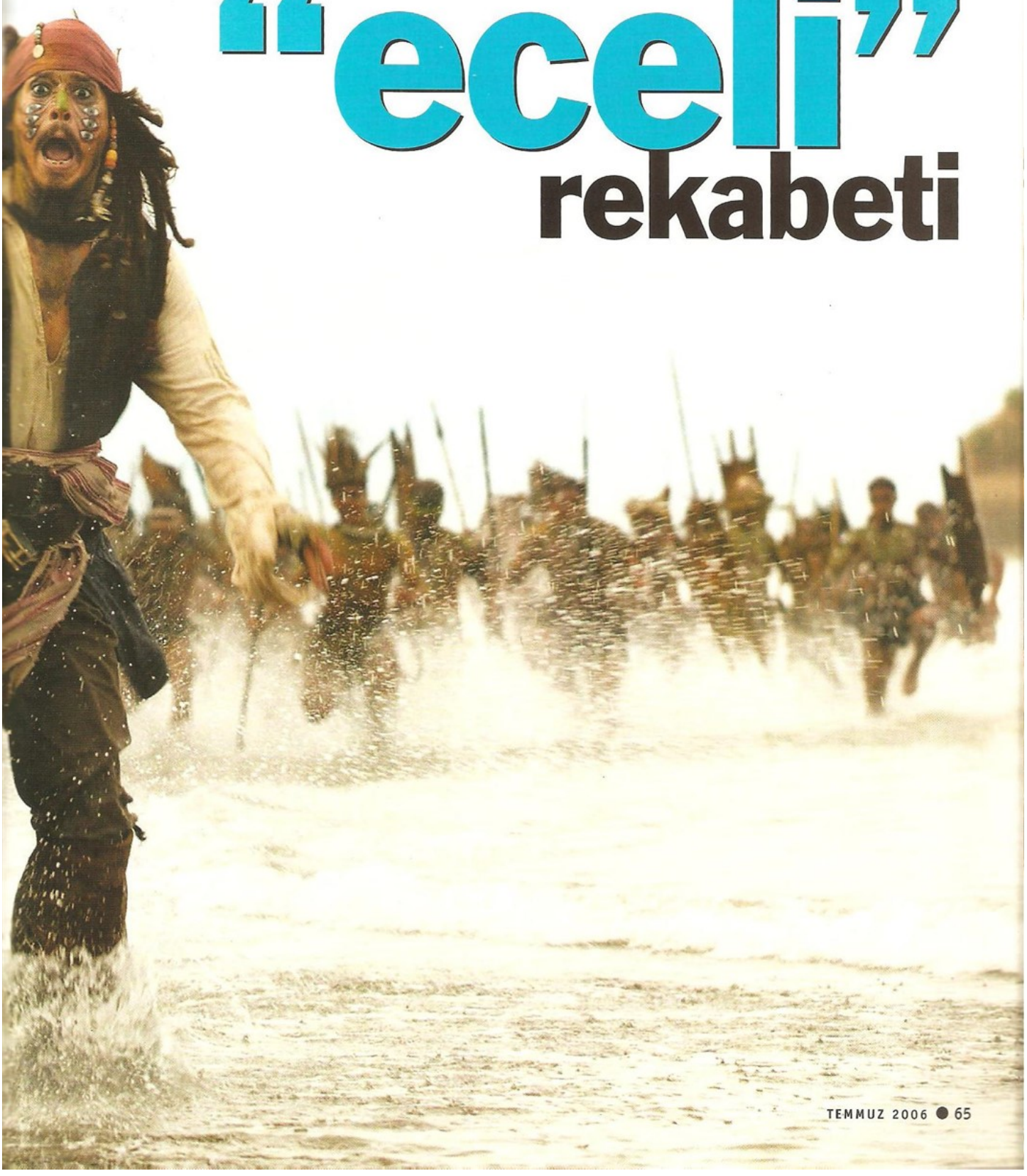

"Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı"

Elisabetin Swann ve Will Turner'ın düğün planları suya düşmüş görünüyor.

"Ted ve Terry'nin ayışığında iskelete dönüşen, öldürülmeleri mümkün olmayan ve bildiğimiz korsanların aksine hazineyi çalmak yerine eski yerine bırakmak zorunda olan korsanlarla ilgili fikirlerini çok yeni ve ilginç buldum." J. Bruckheimer

at Island" ile yaşadığı büyük hayalkırıklığından sonra Hollywoodlu yapımcılar korsan filmlerinden uzak durmaları gerektiğini iyice anlamışlardı artık.

Hal böyleyken Disney'in -üstelik de bir sinema filmi için hiç de iyi bir fikir gibi görünmeyen korsan temalı bir eğlence parkından yola çıkarak geliştirdiği- yüksek bütçeli büyük bir korsan filmi projesiyle ortaya çıkmasını kimse pek akıllıca bulmadı tabii. Seyircinin beklentisi düşüktü. Söylentilere göre çekimler sırasında bir ara filmin başrol oyuncusu Johnny Depp'in sıradışı performansından görüntüler izleyen stüdyo yetkilileri bile projeye duydukları inancı kaybedecek olmuşlardı. Önemli rollerde Keira Knightley ve Orlando Bloom gibi henüz bu tür büyük prodüksiyonlardaki gişe potansiyelleri test edilmemiş olan iki genç oyuncunun yer alması ayrıca düşündürücüydü. Ne var ki beklentilerin aksine film gişede olağanüstü bir başarı gösterdi. 650 milyon doların üzerine çıkan dünya hasılatıyla bütün zamanların en fazla gişe yapan filmleri listesinde 21. sıraya yerleşti. Eleştirmenlerin çoğu filme bayıldılar. Akademi üyeleri filmi beş dalda (En İyi Erkek Oyuncu dalında Johnny Depp, En İyi Ses, En İyi Makyaj, En İyi Ses Kurgusu, En İyi Görse Efektler) Oscar'a aday gösterdi. En önemlisi de Johnny Depp'in yaratıcılığını, zekasını ve karizmasını konuşturarak hayat verdiği Kaptan Jack Sparrow karakteri her yaştan seyircinin gönlünü kazanarak bütün zamanların en sevilen korsan karakterlerinden birisi oldu. Johnny Depp'in yaratıcı performansı bir kenara herkes filmin başarısının uyumlu bir ekip çalışmasının ürünü olduğu konusunda hemfikirdi. Ekibin başında,

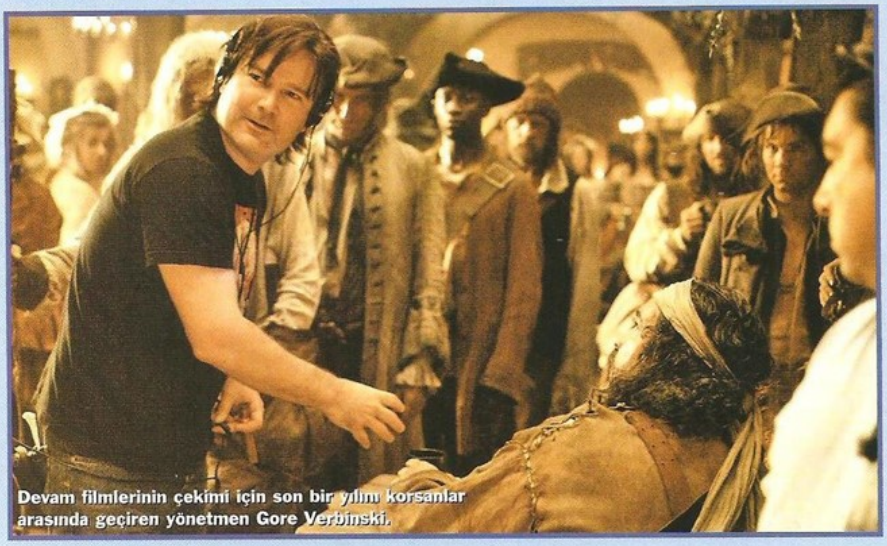

Devam filmlerinin çekimi için son bir yılını korsanlar arasında geçiren yönetmen Gore Verbinski.

Çok iğrenç biliyoruz ama Davey Jones'un nasıl göründüğünü merak edersiniz diye düşündük. Rahatsızlık verdiysek kusura bakmayın.

Korsan aleminin Azrail'i

Uçan Hollandalı gemisinin efsanevi kaptanı, Jack Sparrow'un kendisine olan kan borcunu tahsil etmeye geliyor bu bölümde. Devam filminin yeni karakterlerinden Davey Jones'u, yoğun bir makyaj ve efekt çalışmasıyla tanınmaz halde karşımıza çıkacak olan İngiliz aktör BILLY NIGHY oynuyor.

Davey Jones nasıl bir rol oynuyor hikayede?

Bu filmdeki başlıca görevi insanların yüreğine ölüm korkusu salmak. Aşk ve kader yüzünden dönüşüm geçirmiş bir adam. Filmi izlediğinizde de göreceğiniz gibi görünüşü yarı mürekkep balığı yarı yengeç bir yaratığa benziyor ama içinde bir yerlerde bir adam var ve sonradan anlayacağımız sebeplerle bu adam bir İskoç. Davey Jones yalnızca ölüm anınızda karşınıza çıkar ve size bir anlaşma önerir. Aslında sizin açınızdan bu pek anlaşma sayılmaz çünkü başka seçeneğiniz yoktur ve sözkonusu olan korkunç bir anlaşmadır. Hayal bile edemeyeceğiniz bir biçimde onun malı haline gelirsiniz. Gemisi ve adamlarıyla birlikte okyanustaki en büyük güçtür. Dolayısıyla sizden yanaysa durumunuz sahanedir ama eğer karşınızdaysa her şeyi unutun daha iyi.

Hikayeyi özetlemeniz gerekirse ne söyleyebilirsiniz?

Jack Sparrow, Davey Jones'la bir anlaşma yapmıştır. Bu çok şeytanca bir anlaşmadır ve Jack'in zamanı dolmuştur. Siyah İnci'yi geri almış ve yaşamına devam etme hakkı kazanmıştır ama şimdi borcunu ödeme zamanıdır. Film boyunca bu borcu ödemekten kurtulmanın yollarını arar. Öte yanda Keira ile Orlando'nun aşk hikayesi devam eder ki bu hikayede Jack Davenport da çok önemli bir rol oynar. Bence gerçekten harika bir senaryo.

Davey Jones'u aksiyon sahnelerinde görecek miyiz?

Evet, birçok aksiyon sahnem var. Kılıç dövüşü filan... Daha önce hepsini biraz denemiştim, yine çok eğlenceliydi.

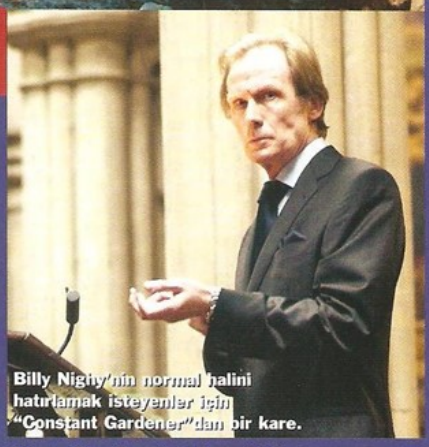

Billy Nighy'nin normal halini hatırlamak isteyenler için "Constant Gardener"dan bir kare.

Johnny Depp'le çalışmak nasıldı?

Hem meslektaş hem de arkadaş olarak örnek bir adam bence. Harika bir arkadaş, bir centilmen, bir demokrat -politik anlamda değil, genel duyarlılığını kast ederek söylüyorum- ayrıca çok komik, düzgün, vicdanlı bir adam. Her şeyiyle harika biri.

Önceki işlerinizle karşılaştırdığınızda bu filmi nereye koyuyorsunuz?

Tamamen kendine özgü bir kategoride değerlendirmek lazım. Karşı koyması zor bir proje bir kere.

"Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı"

Will Turner (Orlanda Bloom) bir kez daha Jack Sparrow'la tekinsiz bir maceraya atılıyor.

"Bütün iş hikaye anlatmasını bilmek. Yeni karakterlerimiz, daha geniş boyutlu, daha komik ve daha heyecanlı bir senaryomuz var. Film nasıl karşılanacak onu bilemem ama senaryomuzun harika olduğunu söyleyebilirim." Jerry Bruckheimer

çok deneyimli bir yapımcı olmasına rağmen bu filmle belki de kariyerinin en önemli çıkışlarından birini yapan, "Beverly Hills Cop", "Top Gun", "Crimson Tide", "Con Air", "Armageddon", "Black Hawk Down", "Pearl Harbour" ve "King Arthur" gibi filmlerin yapımcısı Jerry Bruckheimer vardı. Senaryo, son zamanların en başarılı animasyon filmlerinden birisi olan "Shrek"in senaryosuyla Oscar'a aday gösterilen Ted Elliott ve Terry Rossio'ya aitti. Bruckheimer'ı bu projeye ikna eden de onlardı aslında. "Nereden iyi bir film çıkacağından hiçbir zaman tam olarak emin olamıyorsunuz ama sezgilerime güveniyorum" diyor Bruckheimer. "Ted ve Terry'nin ayışığında iskelete dönüşen, öldürülmeleri mümkün olmayan ve bildiğimiz korsanların aksine hazineyi çalmak yerine eski yerine bırakmak zorunda olan lanetlenmiş korsanlarla ilgili fikirlerini çok yeni ve ilginç buldum. Bir tema parkının filmi değildi aslında bir tema parkının adını almış olsa da son derece kendine özgü bir filmdi." Bu ilginç hikayeyi filme çekense, reklam ve video klip çalışmalarıyla tanındıktan sonra "Mouse Hunt", "TheMexican" ve "The Ring" filmlerine imza atan yönetmen Gore Verbinski'ydi. Johnny Depp, Keira Knightley, Orlando Bloom ve Geoffrey Rush'ın başı çektiği oyuncu kadrosuysa uyum içinde çok iyi bir iş çıkarmışlardı. İlk filmin gösterime girmesinden yalnızca birkaç hafta sonra stüdyo iki devam filmiyle "Karayip korsanları'nı bir seriye dönüştüreceğini açıkladı. Yapımcı Jerry Bruckheimer, "Aslında biz daha ilk filmi çekerken devam filmi çekmeyi düşünüyorduk ama stüdyonun böyle bir düşüncesi yoktu" diyor. "Basın, korsan temalı bir eğlence parkından yola çıkarak bir film projesi geliştirmiş olmamızı eleştirip duruyordu, çünkü korsan

Karayip halkı filmde vahşi yamyamlar olarak gösterilmelerine tepki göstermiş.

Jack Sparrow döndü

Bir yıl arayla gösterime girecek iki devam filminin çekimleri için bir yıldır Kaptan Jack Sparrow'u canlandıran JOHNNY DEPP, her yaştan seyircinin gönlünde taht kuran klasik Disney karakterlerinden biri olmasını umduğu bu rolde defalarca yeniden kamera karşısına geçebileceğini söylüyor.

Siyah İnci, Kaptan Jack için ne ifade ediyor?
Siyah İnci özgürlüğü temsil ediyor. Kaptan Jack'in tek gerçek aşkı.

Ölü Adam'ın Sandığı'nda Jack Sparrow'u nasıl bir macera bekliyor?
Maddi kazancın ötesinde çok özel bir amacı olduğunu söyleyebilirim. Daha ziyade tuhaf, manevi bir yolculuk. Son derece essiz bir şeyin peşinde.

Anahtar sandık ve kalp nasıl bir rol oynuyor filmde?
Filmin başlarında Sparrow "siyah nokta"yı alıyor ki bunu alan her korsan sonunun geldiğini anlar. Eğer bir korsansanız, denize çıkıyorsanız ve biri size siyah noktayı teslim ederse sonunuz geldi demektir. Bu, artık Davey Jones'un malı olduğunuzu gösterir. Tahmin edebileceğiniz gibi bu durum Jack'in işini çok zorlaştırıyor. Onu daha manevi bir yolculuğa ve belki biraz da paniğe sürüklüyor.

Davey Jones'a borcunuzu ödeme zamanı geldi yani öyle mi?
Evet. Jack yıllar önce Davey Jones'la bir anlaşma yapmış ve zaman doldu. Borcunu ödeme zamanı geldi. Tabii ki ödememek için elinden geleni yapacak ama sonuçta karşısındaki Davey Jones. O her şeyin sonu demek, yaşamı ve ölümü, tabii en fazla da ölümü temsil ediyor.

Daha dünyevi düşmanlar da çıkacak mı karşısına peki?
Evet. Doğu Hindistan Ticaret Şirketi'nin temsilcisi olan Beckett var. Kumpanya çok büyük bir mali ve ticari gücün merkezi ve korsanlar için büyük bir tehdit. Dolayısıyla hem Davey Jones hem Beckett beşbaşına büyük birer tehlike oluşturuyorlar Jack için.

Kaptan Jack'in çok egzotik ve özgün bir kostümü var. Nasıl ortaya çıktı?
Bu karakterin en önemli esin kaynaklarından birisi, yani bir anlamda Kaptan Jack çorbasının ana malzemelerinden birisi Keith Richards'tır. Keith'le biraz vakit geçirdim. Her görüştüğümüzde üzerine, saçına yeni bir şeyler takmış oluyordu. Bu saçından sarkan ne diye soruyordum, 'Ha, evet onu Bermuda'dan aldım' diyordu. Oradan aklıma geldi. Jack de çıktığı yolculuklarda, değişik yerlerdeki maceralarında gördüğü şeyleri yanına alıp üzerine takabilir diye düşündüm. Böylece üstüne üstünlüğü her küçük parçanın bir hikayesi oldu.

İkinci filmde Jack yamyamların saldırısına uğruyor galiba. O sahnenin çekimleri nasıldı?
Son derece yorucuydu. Yamyam kostümü giymiş 200 adam peşimdeydi. Hepsi kumsalda beni koşturuyorlardı. Onlar için mükemmel bir ziyafetti. Ayak bileğime kalın bir halat bağlıydı ve suyun içinde can havliyle koşmam gerekiyordu. Benim için çekmesi çok eğlenceli bir sahne olduğunu söyleyemem ama sonuç buna değdi galiba.

"Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı"

İlk filmden bu yana bir hayli değişmiş ve sıkı bir korsana dönüşmüş görünen Elisabeth Swann (Keira Knightley) bu bölümde bol bol dövüşecek.

filmleri gişede ölü bir yatırım olarak görülüyordu. Film iş yapmaya başlayana kadar stüdyoyu ikna edemedik tabii ama ilk birkaç haftadan sonra, yeni filmi yazmaya başlayın, dediler."

Bu kez beklenti çok daha yüksek elbette. Üstelik Hollywood'da devam filmlerinin de pek iyi bir şöhreti yok ama ardı ardına çekilen ve bir yıl arayla gösterime girecek olan iki devam filminin en büyük avantajı ilk filmin başarısından sorumlu ekibi eksiksiz olarak yeniden biraraya getirmiş olması. "World's End" adındaki üçüncü film 2007'de gösterime girecek. Adını, Robert Louis Stevenson'ın birçok korsan filmine kaynaklık eden klasik romanı "Treasure Island/Hazine Adası"daki bir korsan şarkısından alan "Dead Man's Chest"iyse bu ay izleyeceğiz.

Bu bölümde Kaptan Jack Sparrow bir kez daha kendini doğaüstü bir entrikanın içinde buluyor. Denizcilerin korkulu rüyası, efsanevi Kaptan Davey Jones (Billy Nighy) yıllar önce yapılan şeytani bir anlaşmanın süresi dolunca kan borcunu ödetmek üzere geri dönüyor ve korkunç yaratıklarla dolu hayalet gemisi Uçan Hollandalı'yla birlikte Kaptan Jack'in peşine düşüyor. Zaman giderek daralırken Kaptan Jack bu anlaşmadan sıyrılmanın bir yolunu arıyor çünkü aksi takdirde lanetlenerek sonsuza dek Davey Jones'un kölesi olmaya

mahkum edilecek. Bu yetmezmiş gibi ilk filmde de karşımıza çıkmış olan Doğu Hindistan Ticaret Şirketi, denizleri korsanlardan temizleme amaçlı bir operasyon başlatıyor ve ilk işi önceki filmin sonunda Kaptan Jack'in serbest bırakılmasında rol oynayan herkesi tutuklamak oluyor. Bu bölümün başlıca kötü adamlarından birisinin İngiliz aktör Tom Hollander'ın canlandırdığı Doğu Hindistan Ticaret Şirketi'nin temsilcisi Lord Cutler Beckett olduğunu söyleyebiliriz. Kaptan Jack'ın bitmek tükenmek bilmeyen dertleri düğün hazırlıklarına başlamış olan Will Turner (Orlando Bloom) ile Elizabeth Swann'ın (Keira Knightley) mutluluk planlarını da altüst etmiş oluyor böylece ve genç çift bir kez daha onunla birlikte tehlikelerle dolu bir maceraya sürükleniyor. Peşindekileri atlatmak ve Davey Jones'a karşı koymanın bir yolunu bulmak üzere sonu belirsiz bir yolculuğa çıkan grup, bu arada karşılarına çıkan Bir Voodoo büyücüsü olan Tia Dalma'dan (Naomie Haris) aldıkları tavsiyelerle yola devam ediyorlar. Bir noktadan sonra aralarına Kaptan Jack'in serbest bırakılmasında rol oynayanlardan birisi olan ve muhtemelen bu nedenle Kraliyet Donanması'ndan ayrılmak zorunda kalan Elisabeth Swann'ın eski nişanlısı James Norrington da (Jack Davenport) katılıyor.

Yapımcı Jerry Bruckheimer, temelde senaryo yazarları Ted Elliott ve Terry Rossio ile filmin yönetmeni Gore Verbinski'nin eseri olduğunu ama yapımcı ortaklarıyla birlikte kendisinin de katıldığı bir ekip çalışması sonucunda ortaya çıktığını söylediği devam filminin senaryosuna çok güveniyor. İlk filmin başarısında senaryonun çok önemli rol oynadığını düşünüyor ve yeni filme de yine bu nedenle güveniyor. İkinci filmin çekimlerinin henüz tamamlanmadığı günlerde verdiği bir röportajda, "Bütün iş hikaye anlatmasını bilmek" diyor. "Yeni karakterlerimiz var. Daha geniş boyutlu, daha komik ve daha heyecanlı bir senaryomuz var. Film nasıl karşılanacak onu bilemem ama senaryonun harika olduğunu ve çekimlerin gördüğüm kadarını çok etkileyici bulduğumu söyleyebilirim."

Bizde de dünyayla aynı anda gösterime girecek filmle ilgili pek fazla ipucu yok şu anda elimizde ne yazık ki. Ancak filmi ön gösterimlerde izlemiş birkaç gazetecinin olumlu izlenimleri dikkat çekiyor. Orijinal filmin soluk bir kopyası olmaktan ileri gidemeyen çoğu devam filminin aksine her anlamda ilkinden daha zengin ve sürükleyici bir filmle karşılaşacağımız iddia ediliyor. Özellikle de Davey Jones karakteriyle yarı insan yarı deniz canlısı yaratıklar olan Uçan Hollandalı gemisinin müretebatında kendini gösteren makyaj ve efekt çalışmasının başarısından söz ediliyor. İlk filmde Kaptan Jack Sparrow karakterini yaratma aşamasında son derece özgür davranmasına izin verildiği bilinen Johnny Depp'in Rolling Stones'un gitaristi Keith Richards'tan esinlenerek geliştirdiği bu sıradışı korsan karakterini oynamak üzere büyük bir zevkle kamera karşısına geçtiğini biliyoruz. Her şey yolunda giderse ilk filmden aşağı kalmayan bir performansla karşımıza çıkacaktır. Dolayısıyla ilk filmin hayranlarını memnun etme olasılığı yüksek bir devam filmiyle karşılaşacağız gibi görünüyor. Sonucu bekleyip göreceğiz. Şimdilik serinin dördüncü bir filmle devam edip etmeyeceğiyse meçhul. Bu konuda herhangi bir açıklama yapılmadı ancak çoluk çocuk izlenebilen bir Disney kahramanı olarak ölümsüzleşmeye kararlı görünen Johnny Depp, çekilirse dördüncü ya da beşinci filmlerde seve seve oynayacağını söylüyor. ■

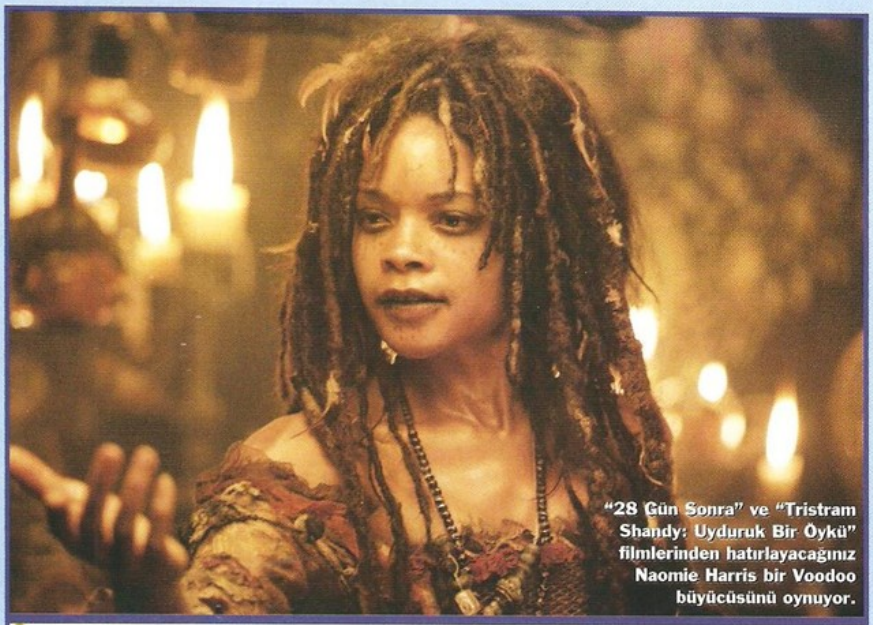

"28 Gün Sonra" ve "Tristram Shandy: Uyduruk Bir Öykü" filmlerinden hatırlayacağınız Naomie Harris bir Voodoo büyücüsünü oynuyor.

Meşhur sandığın sırrına filmi izleyince ereceğiz.

Ragetti (Mackenzie Crook) ve Pintel (Lee Arenberg) ilk filmden tanıdığımız karakterler.

"Karayip Korsanları: Ölü Adamın Sandığı"

Hollywood açık denizlerde

60'lı yıllardan itibaren yüksek prodüksiyon maliyetleri nedeniyle yapımcılar için cazibesini yitirmeye başlayan korsan filmleri altın çağını 40'lı ve 50'li yıllarda yaşamıştı. Sonraki yıllarda türü canlandırma amaçlı birkaç girişim oldu ama hiçbiri umulan başarıyı göstermedi. İşte geçmişten bugüne korsan filmi deyince ilk aklımıza gelenler...

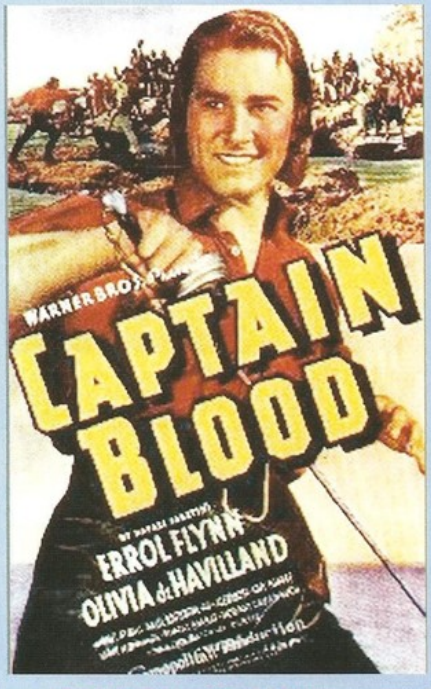

Captain Blood (1935)

Yön: Michael Curtiz

17. yüzyıl İngiltere'sinde sırf isyana katılmış yaralı bir arkadaşına yardım ettiği için Kral'a ihanetle suçlanan Dr. Peter Blood (Errol Flynn) köle olarak güzel Arabella Bishop'a (Olivia de Havilland) satılır. Sonra arkadaşlarıyla birlikte kaçıp bir İspanyol gemisini zorla ele geçirerek korsanlığa başlar. Bir zamanların kılıç sıkıştılı filmlerinin büyük yıldızı Errol Flynn'in çıkış filmi sayılabilecek olan "Captain Blood" korsan filmlerinin ilk klasiklerinden biridir. Rafael Sabatini'nin aynı adlı romanından uyarlanan ve denizde geçen bazı dövüş sahneleri 1924 yapımı "The Sea Hawk"tan alınmış olan film, gisede büyük bir başarı göstermiş, eleştirmenlerden çok iyi tepkiler almıştı, Ayrıca iki başrol oyuncusunu büyük bir üne kavuşturdu ve En İyi Film dalında Oscar'a aday gösterildi. Yönetmeni Michael Curtiz ve etkileyici müziğinin bestecisi Erich Wolfgang Korngold ise muhtemelen o zamanlar henüz bugünkü kadar kusursuz olmayan oylama sisteminin azizliğine uğrayarak resmi olarak Oscar'a aday gösterilmedikleri halde Akademi üyelerinden resmi adaylardan daha fazla oy toplamışlardı.

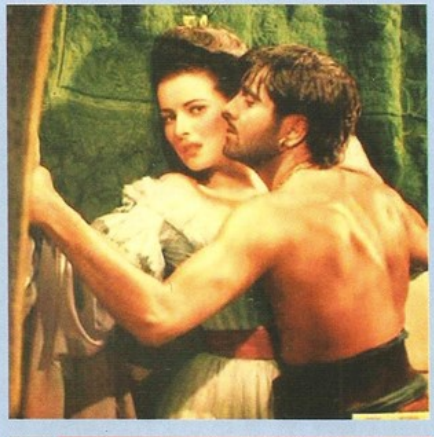

The Black Swan (1942)

Yön: Henry King

Meşhur korsan Henry Morgan, Jamaica valiliğine atanarak Sir Henry Morgan olduktan sonra kendisi gibi korsanlığı bırakıp sadık bir vatandaş olmuş olan eski dostu James Waring'i (Tyrone Power), kötülüğüyle ünlü Kaptan Billy Leech'i (George Sanders) ve gemisi Siyah Kuğu'yu ele geçirmekle görevlendirmiştir. Ancak bu arada Waring, eski valinin bir asilzadeyle evlendirilmek üzere olan güzel kızı Margaret Denby'yi (Maureen O'Hara) kaçırmıştır. Önceleri disiyle tırnağıyla Waring'e karşı koyan genç kadın Waring'le Billy Leech arasındaki mücadeleye tanık oldukça kendini esir alan adamla ilgili olumsuz fikirlerinden uzaklaşmaya başlar. Tutkulu bir aşk öyküsüyle açık denizlerde geçen nefes kesici bir macerayı birleştiren başarılı bir romantik macera filmi olan "The Black Swan" müziği ve görsel efektleriyle Oscar'a aday gösterilmiş, görüntü yönetmenliğiyle Oscar kazanmıştı.

The Sea Hawk (1940)

Yön: Michael Curtiz

Rafael Sabatini'nin romanından uyarlanan ve türünün en iyi örneklerinden birisi sayılan filmde en unutulmaz performanslarından birini sergileyen Errol Flynn, 16. yüzyılda Kraliçe Elizabeth (Flora Robson) tarafından İspanyol donanmasına saldırmak üzere görevlendirilen ünlü bir korsan olan ve savaş taktikleriyle İspanyolları saskına çeviren Geoffrey Thorpe'u oynuyordu. Thorpe'un hedef olduğu karmaşık saray entrikalarıyla peliküle aktarılmış en etkileyici savaş sahnelerinin mükemmel bir birleşiminden oluşan film sanat yönetmenliği, müziği, özel efekt ve ses çalışmasıyla Oscar'a aday gösterilmişti.

Sinbad the Sailor (1947)

Yön: Richard Wallace

Sessiz film döneminin kılıç dövüşlü filmlerinin yıldızı Douglas Fairbanks'le aynı adı taşıyan oğlu Douglas Fairbanks Jr. sayısız televizyon ve sinema yapımına konu olmuş ünlü masal kahramanı Sinbad'ı canlandırdığı bu filmde Maureen O'Hara, Walter Slezak ve Anthony Quinn'le birlikte rol alıyordu. Güçlü oyuncuları, başarılı görüntü çalışması, romantizmi, mizahı ve macerayı ustalıkla harmanlayan ilgi çekici hikayesiyle en popüler Sinbad uyarlamalarından birisi olan filmde ünlü kahraman bu kez de Büyük İskender'in kayıp hazinesinin peşinde egzotik diyarlara yelken açıyordu.

Treasure Island (1950)

Yön: Byron Haskin

Sinemaya en fazla uyarlanmış eserlerden birisi olan İskoç yazar Robert Louis Stevenson'ın aynı adlı klasik romanının en iyi uyarlamalarından birisi olan Disney yapımı film, eskimiş ve modası geçmiş olsa da, seyretmekten bıkmadığımız bir macera klasiği. Hatırlayacağınız üzere genç denizci Jim Hawkins (Bobby Driscoll) Kaptan Flint'in bir adaya gömdüğü sanılan hazineyi bulmak üzere Karayipler'e bir sefer düzenler. Ne var ki tek bacaklı ünlü korsan Long John Silver'ın da (Robert Newton) aynı hazinenin peşinde olduğundan habersizdir.

The Master of Ballantrae (1953)

Yön: William Keighley

50'li yılların en bilinen korsan filmlerinden birisi de İskoç yazar Robert Louis Stevenson'ın defalarca televizyona da uyarlanmış olan aynı adlı romanından yapılmış ilk ve tek sinema uyarlaması olan "The Master of Ballantrae"dir. Bu tür roller için artık biraz yaşlı bulunmaya başlayan 43 yasındaki Errol Flynn'ın son kılıç sıkıştılı filmlerinden birisi olan film, 18. yüzyılın ortalarında İngiltere Kralı'na karşı bir isyana katılan ancak yenilen ve çareyi Batı Hint adalarına kaçmakta bulan bir İskoç lordunun açık denizlerdeki maceralarını ve intikam duyguları içinde kaybettiği toprakları ve güzel Lady Alison'ı (Beatrice Campbell) almak üzere İskoçya'ya geri dönüsünü anlatır.

Swashbuckler (1976)

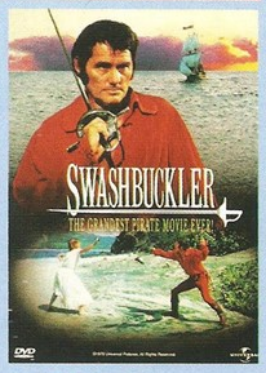

Yön: James Goldstone

Eski popülerliğini kaybetmiş olan korsan filmlerini hayata döndürme amaçlı ilk girişimlerden birisi olan filmde Robert Shaw tarafından canlandırılan korsan Ned Lynch, Jamaika'da hükümet yetkililerinin elinde ölmekten kurtardığı yakın dostu Nick Debrett ile soylu bir aileden gelen güzel ve cesur bir kadın olan Jane Barnett'i de yanına alarak Lord Durant'ın diktatör rejimi altında ezilen Jamaika halkını özgürlüğüne kavusturmak için kahramanca bir mücadeleye girişir. "Bütün zamanların en büyük korsan filmi" sloganıyla gösterime çıkan film eli yüzü düzgün bir korsan filmi izlemeyi özleyen seyirciyi memnun etmiş olsa da beklenenin çok altındaki gişe hasılatıyla yapımcılarını hayalkırıklığına uğratmış ve türü yeniden hayata döndürme planlarını suya düşürmüştü.

Pirates (1986)

Yön: Roman Polanski

Polanski'nin ilk aksiyon macera denemesi olan ve yönetmenin absürd mizah anlayışının izlerini taşıyan bu sıradışı korsan filminde Walter Matthau yedi denizlerin en tehlikeli korsanlarından biri olan Kaptan Red rolünde kamera karşısına geçmiş ve kariyerinin en fazla övgü alan performanslarından birini çıkarmıştı. Eleştirmenlerden pek iyi tepkiler almamış olsa da enteresan ve eğlenceli bir deneme olarak sinema tarihindekini yerini alan film, kurbağa anlamına gelen "the frog" lakaplı denizci (Chris Campion) dostuyla birlikte bir İspanyol gemisine sızmayı başaran ve gemideki Aztek hazinesini keşfettikten sonra isyana meyilli tayfaları da yanına alarak gemiyi ele geçirmeye çalışan Kaptan Red'in heyecanlı ama aynı zamanda komik hikayesini anlatıyordu.

Hook (1991)

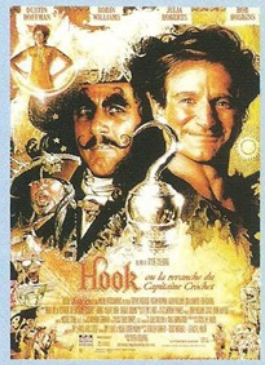

Yön: Steven Spielberg

Spielberg'in modernize edilmiş Peter Pan yorumunda Peter Pan, Robin Williams tarafından canlandırılan 40 yasında iskolik bir avukata dönüşür. Peter Banning, ailesine hiçbir zaman yeterince zaman ayırmayan bir adamdır. Ailece gittikleri İngiltere seyahatinde kızıyla oğlu acımasız korsan Kaptan Hook (Dustin Hoffman) tarafından kaçırılınca Peter sadık dostu Tinkerbell'in de (Julia Roberts) yardımıyla unuttuğu bir dünya olan Neverland'e döner, burada geçen çocukluğunu hatırlar, yeniden uçabilmeye başlar. Artık çocuklarını kurtarmak için Kaptan Hook'la savaşmaya hazırdır. "Hook", Spielberg'den çok daha iyisini bekleyen eleştirmenleri hayalkırıklığına uğratan bir film olsa da John Williams'ın bestelediği "When You're Alone" şarkısıyla Oscar almış ve korsan rolündeki Dustin Hoffman'ın performansı övgüye değer görülmüştü.

Cutthroat Island (1995)

Yön: Renny Harlin

Korsan filmlerine yönelik ilgiyi canlandırma amaçlı en büyük ve en yakın tarihli girişimlerden birisi olan filmde, büyük bir hazinenin peşine düşen kadın korsan Morgan Adams (Geena Davis) amacına ulaşmak için acımasız bir korsan olan amcasına (Frank Langella), her an isyana kalkışabilecek olan yeteneklerinden şüphe duyan adamlarına ve korsanlık faaliyetlerini durdurmak için harekete geçen kraliyet yetkililerine karşı mücadele veriyordu. Yönetmeni Renny Harlin'in ve başta Morgan Adams rolündeki Geena Davis olmak üzere oyuncularının bütün çabalarına rağmen başarısız bulunan film, eleştirmenlere göre aksamadan yürüyen bir aksiyon macera sunmasına karşılık orijinallikten yoksundu.

"Yeniden Başlamak"

Bağışlamak özgürleştirir!

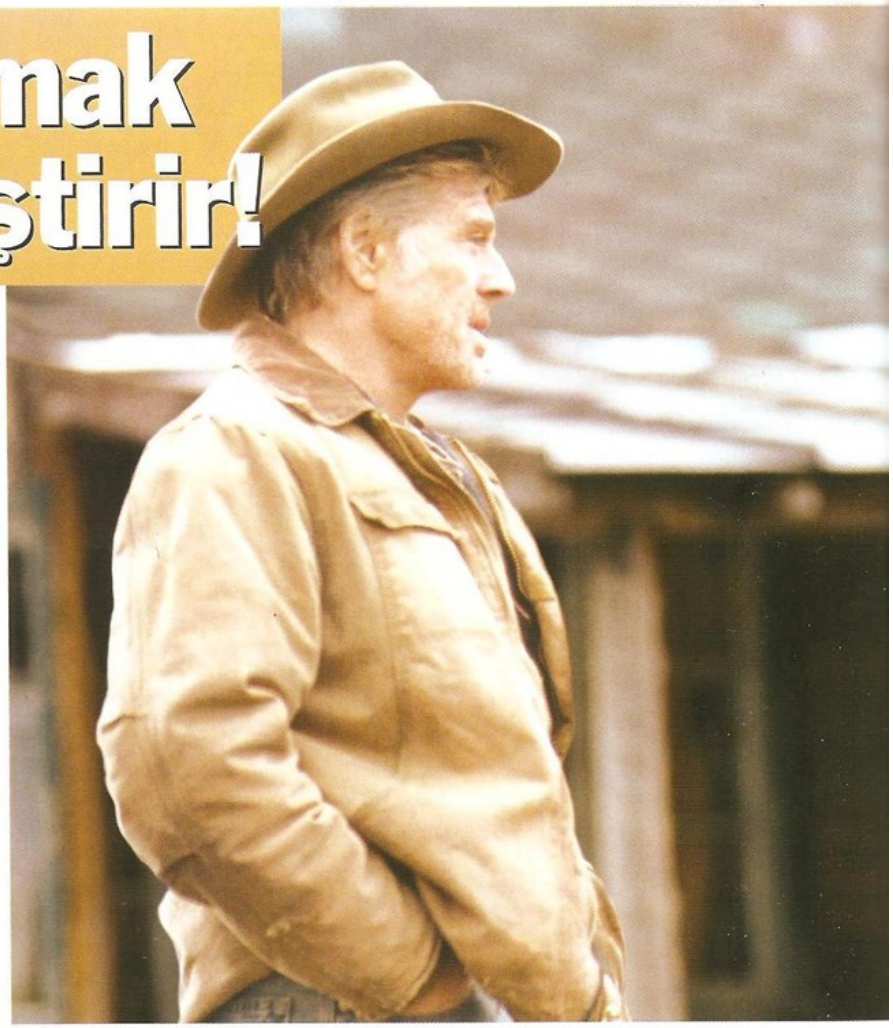

Lasse Hallstörm'ün "Casanova"dan sonra vizyona girecek bir diğer filmi "YENİDEN BAŞLAMAK" (AN UNFINISHED LIFE), Robert Redford, Morgan Freeman ve Jennifer Lopez'den oluşan kadrosuyla dikkat çekiyor. Hallstörm, çok sevdiği aile dramına bu kez nefis doğa manzaraları eşliğinde dönerken insanın kendiyle ve diğerleriyle yüzleşmesini, affedebilmeyi ve kabullenmeyi işliyor; şiddetin maddi ve manevi açıdan açtığı yaraları da göstererek.

DERLEYEN: EBRU ÇELİKTUĞ

İsveç'in İngmar Bergman'dan sonra dünya sinemasına armağan ettiği en ünlü yönetmenlerden birisi olan Lasse Hallstörm, bu kez her zamanki sade, yumuşak ve pastel renkli tarzına uygun olarak gene bir aile öyküsünü, kendini ve ötekini bağışlama ve kabul etme temasını taşıyor beyaz perdeye. Senarist-yazar Mark Spragg'ın "Where Rivers Change Direction" adlı biyografisini tamamladıktan sonra eşiyle birlikte bağışlama konusunu işleyen bir film senaryosu yazma isteği sonucunda ortaya çıkan "Yeniden Başlamak", çiftin yaşlı insanların bilgeliğine ve doğaya olan sevgilerinden ilham alıyor. Ayrıca bir yan konu olarak işlenen kadınlara uygulanan şiddeti ve buna karşı kadınların aldıkları tavrı da uzun süre araştırmışlar. Virginia Spragg eski bir terapist ve yaptığı araştırmalar sonucunda, bir kadının ona şiddet uygulayan partnerinden tamamen kurtulmadan önce yaklaşık beş kez ayrılmaya çalıştığını, ama bazılarının ne yazık ki izleyen altı ayda eşi tarafından öldürüldüğünü öğrenmiş. "Omen"in de yapımcısı olan Alan Ladd Jr.'ın kızı Kellian Ladd'in eline geçen senaryo, çok beğenilince yönetmen arayışı başlanmış ve tabii böyle bir konuda akla ilk gelen isim, orijinal karakterlere ve "işlevini yitirmiş ailelere" olan merakıyla tanınan Lasse Hallstörm olmuş. Hallstörm'le uzun zamandır çalışan ve onun filmlerinin prodüktörü olan Leslie Holleran için senaryo tam da "Hallstörm'lük"müş: "Lasse ve ben hikayelerde benzer ve farklı yönler olmasını isteriz. Bu hikayede farklı olan Einar ve Mitch'in ilişkisiydi. Bu sevgi ilişkisi iki erkek arasında ve bunu çoğu filmde göremeyiz." Hallstörm için de bu iki yaşlı adamın dostluğu filmin en özgün kısmını oluşturmakta.

Einar (Robert Redford), oğlunun bir trafik kazasında henüz yirmili yaşlarında ölmesiyle hayata küsmüş bir çiftlik sahibini canlandırıyor. Çiftliğin de bakımını bırakıp hayatını daha sade ve sorunsuz sürdürmeye çalışan Einar, yakın arkadaşı Mitch'in (Morgan Freeman) çevredeki bir boz ayının saldırısına uğraması sonucu onun bakımını üstlenir. Yüzü ve özellikle sırtı derin pençe yaralarıyla kaplı Mitch artık çalışamaz durumdadır ve çektiği ağrılar için de Einar tarafından iğneleri vurulmalıdır. Bu arada sevgilisinden gördüğü şiddet nedeniyle Einar'ın yanına taşınmak zorunda kalan Jean (Jennifer Lopez) ve kızı Griff (Becca Gardner) çıkıp gelince Einar'ın oğluyla ilgili anıları ve acısı canlanır; çünkü gelinini trafik kazasının sorumlusu olarak görmüştür ve torununun varlığından bile haberdar değildir. İşte bu dört kişi, yemyeşil ormanlarla ve dağlarla çevrili göz alıcı bir coğrafyada, belki doğanın da yardımıyla birbirlerini ve kendilerini affetmeyi, tolere etmeyi ve kabullenmeyi öğrenmeye çalışırlar.

Artık daha çok kendini kurucusu olduğu Sundance Bağımsız Film Festivali'nin çalışmalarına yoğunlaştıran 70 yaşını süren Robert Redford, huysuz ve acılı Einar rolünde karşımıza çıkıyor ve rolü hakkında şunları söylüyor: "Çiftlik sahiplerinin hayat tarzı geçmişte kaldı. Kültürümüzün temeli olan çiftçilik, teknoloji ve gayrı menkul gibi sektörlerin ön plana çıkmasıyla geriledi. Einar'a benzeyen karakterlerle büyüdüğüm için onları çok iyi tanıyorum. Lasse ile çalışmam da önemli çünkü bir yönetmen olarak filmlerindeki duyarlılık hoşuma gidiyordu. Bana, konuşmalarım arasında oyunculuğumu da göstermem için fırsat tanıyacağını biliyordum. Böyle bir hayat tarzında aile içinde sözcüklere fazla yer olmaz, çünkü hayat zordur. Einar, içinde affetmeye yer olmayan bir inzivaya çekilip etrafına bir duvar örüyor. Böyle durumlarda affetmek, hatalı olabileceğini kabul etmek anlamına gelebilir ki bu bazı insanlar için gerçekten zordur."

Morgan Freeman'i gene yardımcı bir rolde izlemek pek çoğumuza "Milyon Dolarlık Be-

Varlığını yeni öğrendiği torunu Griff ile (Becca Gardner) Einar (Robert Redford) hayatında yeni bir sayfa açıyor.

Mitch (Morgan Freeman) uğradığı boz ayı saldırısı yüzünden bakıma muhtaç bir duruma düşüyor.

bek"teki ve "Seven"daki performanslarını hatırlatacağa benziyor. Bu kez bir boz ayının saldırısıyla bedensel olarak handikaplı duruma düşen Mitch karakterini canlandıran Freeman, her zamanki sakin, bilge ve görmüş geçirmiş tarzıyla filme damgasını vuruyor. Aynı kuşak oyuncular olarak Redford ile birbirlerini tamamlamışa benzeyen Freeman hakkında Redford şunları söylüyor: "Mitch Bradley rolü için Morgan Freeman mükemmel bir seçimdi. Morgan'a aktör olarak her zaman saygı duymuşumdur. Onunla 'Brubaker'da beraber çalışmıştım. Sundance'da yeni yeteneklere yardım etme konusunda çok istekliydi. Yani aramızda önceden oluşmuş bir bağ vardı". Freeman'a göre Mitch, yaşadığı fiziksel travmanın yol açtığı değişiklikleri kabul etmiş ve artık bu durum onu üzmüyor. (Oysa Einar"n acısı duygusal anlamda hala kendisine zarar veriyor ve altından kalkmakta güçlük çekiyor). Mitch, hayatı olduğu gibi kabul etmenin arkadaşına da faydalı olacağına inanıyor. Üstelik Mitch ayıyı affetmiş bile, onun doğal olarak saldırgan olduğunu, kendisini bir tehdit gibi algıladığı için saldırdığını ve hatta yeniden doğaya salınması gerektiğini düşünüyor.

Jean rolünün neden Jennifer Lopez'e verildiğini anlamak güç olsa da, yapımcılar bu seçimlerinin altında yatan nedenin, çekici ama çatlak, kırılgan ve suçluluk hisleriyle dolu, çocuğuna iyi bir hayat sağlamak isteyip yanlış kişilerle yanlış ilişkiler yaşayan bir karakteri canlandırmada güzelliğinin de desteğiyle Jennifer Lopez'i doğru oyuncu olarak görmeleri olduğunu belirtiyorlar. Ama Jean'in babasının adını taşıyan kızı Griff söz konusu olduğunda belki de yepyeni bir yetenekle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz: Becca Gardner bu "erkek fatma" tiplemesiyle yaşından beklenmedik bir yorumla rolüne renk katıyor. 1990 doğumlu genç oyuncu 2003'te "What Ever Happened to Alice" adlı bir korku filminde bir hayaleti canlandırmış ve iki yıl sonra "Yeniden Başlamak"ın deneme çekimlerinde binlerce aday arasından sıyrılıp rolü alabilmiş. Çocuk oyuncularla rahat çalışmasıyla tanınan Hallstörm de işin sırrını şu sözlerle açıklıyor: "Çocuklarla da diğer aktörlerle çalıştığım gibi çalışıyorum. Onlara saygı duymalısınız, cesaretlendirmelisiniz ve onlara ihtiyacınız olduğunu hissettirmelisiniz. Yani çocukları yönetmek konusunda farklı bir yaklaşımım yok. Önemli olan onları kamera karşısında rahat hissettirebilmek." Gerçekten de Hallstörm'ün sette yarattığı huzur ve sakinlik, işlerin yavaşça ve huzurla yürümesi başta Jennifer Lopez olmak üzere pek çok set görevlisini de etkileyip şaşırtmış. Sette bir aile ortamı yaratmaya çalışa bu yüzden de kemikleşmiş teknik ekibiyle çalışmayı tercih eden Hallstörm, üçüncü kez görüntü yönetmeni Oliver

Jennifer Lopez tüm iyi niyetiyle Jean rolünde karşımıza çıkıyor

Stapleton ile çalışmayı seçmiş: "Aramızdaki iletişim çok hızlı, bu da harika bir şey. Her şeyi tam hayal ettiğim gibi görüntülüyor."
Filmin Robert Redford, Morgan Freeman ve Jennifer Lopez ve Becca Gardner'ın yanısıra, filmin önemli rollerinden birisi Bart adlı bir ayıya ait: Alaska'da annelerinin bir avcı tarafından vurulmasından sonra kardeşiyle koruma altına alınarak Utah'da hayvan terbiyecileri tarafından büyütülen Bart, "Dr. Doolittle" ve "Growing Up Grizzly" gibi filmlerde oynamış. Arka ayakları üzerinde dikilebilen, yere uzanabilen, gösterilen noktaya gidebilen, pençeleriyle alkışlayabilen ve istendiğinde saldırgan olup horlayabilen Bart, filmin kilit karakterlerinden biri halinde denebilir.

Morgan Freeman'in yüzündeki ve sırtındaki yara izleri için Oscar ödüllü makyaj sanatçısı Matthew W. Mungle ile ("Bram Stroker's Dracula") çalışılmış ve tabii bölgedeki ayı saldırılarından kurtulanlar üzerinde araştırmalar yapılarak, yaranın bir yıl sonraki halinin nasıl olacağı üzerinde durulmuş. Yüzdeki izler için bir saat, sırttaki izler içinse iki saat harcanarak Morgan Freeman'in performansını arka plana atmayacak nitelikte plastik makyaj yapılmış.
Lasse Hallstörm'ün zengin doğa manzaralarıyla bezeli ve temelde affetmeyi konu alan bu sakin ve mütevazı filmi, Redford hayranlarını, oyuncunun yetmiş yaşının getirdiği olgun performansa şahit ederek tatmin edeceğe benziyor. ■

Sinemada İsveç sadeliği

LASSE HALLSTÖRM, genelde ekzantrik kişilerle dolu, aile kurumunu irdeleyen filmler çekmeyi seven biri olarak tanınırken arada sırada farklı filmler çekmekten de zevk almakta. Ülkemizde "Şeytanın Eseri, Tanrı'nın Parçası" adıyla gösterime giren "Cider House Rules" ile en iyi yönetmen dalında Oscar adayı olan Hallstörm'ün , en son vizyona giren filmi "Casanova" idi.

My Life as a Dog, 1985

Lasse Hallstörm'ün adının ilk kez uluslararası ün kazandığı filmi. 1950'lerin sonlarında, tüberküloz hastası annesinin yanından çocuksuz akrabalarının yanına gönderilen 12 yaşındaki işçi çocuğu Ingemar'ın (Anton Glanzelius) hüzünlü öyküsünü konu alan filmde, Hallstörm'ün filmlerinde göstermeyi çok sevdiği eksantrik kişiler adeta resmi geçit yapıyor. Bunların başında da Ingemar'ın yanına gönderildiği, hiç durmadan aynı şarkıyı defalarca dinleyen, kıvırcık kızıl saçlı amcası Gunnar (Tomas von Brömssen), kendini erkek gibi gösterip okulun futbol takımına girmek isteyen, Ingemar'ın ilk gençlik aşkını yaşadığı erkek fatma Saga (Melinda Kinnemann) geliyor. Reidar Johnsson'un otobiyografik öğeler taşıyan romanından uyarlanan film, kısa filmlerle başladığı kariyerini artık Avrupalı bir sinemacı olarak tanınma aşamasına taşıyan Hallstörm'ün ilerideki filmleri için de bir ipucu niteliğinde. Uluslararası pek çok ödüle aday olup kazanan film, 1988'de en iyi yabancı film dalında Altın Küre aldığı gibi aynı yılın akademi ödülleri arasında en iyi yönetmen ve senaryo dallarında da aday olmuştu.

Once Around, 1991

Hallstörm'ün ABD'deki ilk filmi ve güçlü kadrosuyla dikkat çekiyor: Gena Rowlands, Richard Dreyfuss, Holly Hunter, Danny Aiello ve Laura San Giacomo. 30'lu yaşlarının başındaki Renata (Holly Hunter), uzun süreli ilişkisinden ayrılır ve Karayipler'deki bir satış seminerinde kendine fazlasıyla güvenen ama yaşça biraz büyük Sam (Richard Dreyfuss) ile tanışır. Birbirlerine

yıldırım askıyla tutulan ikili, Renata'nın birbirine sıkı sıkıya bağlı İtalyan ailesiyle biraraya geldiğinde, ailenin Sam'e olan yoğun tepkisiyle karşılaşırlar. Sam gevezedir, gürültücüdür, herkes onu sevsin ister ve bu da özellikle Renata'nın anne ve babasını (Gena Rowlands ve Danny Aeillo) çılgına çevirmektedir. Steven Spielberg'ün "Always"inden iki yıl sonra gene biraraya gelen Holly Hunter ve Richard Dreyfuss, komedi ve dramda ne kadar yetenekli oyuncular olduklarını bu filmle bir kez daha ispatlarken, Hallström'ün temel konuları aile, özgün ve benzersiz aile üyeleri, hayatın iniş çıkışları ve sürprizler olmaya devam ediyor.

What's Eating Gilbert Grape, 1993

Iowa'nın Endora kasabasının sıkıcı atmosferinde sıkışık bir hayat sürmek zorunda olan Gilbert'ın (Johnny Depp) öyküsü, Peter Hedges'ın kendi romanından uyarladığı senaryosuyla, Lasse Hallstörm'ün çok sevdiği aile hikayelerinden biri. Salondaki kanepeden kıpırdayamayan obez annesi, zihinsel engelli kardesi ve çalıştığı bakkal dükkanı ve kasabadaki evli bir kadınla yasadığı iliski arasında her seyi geride bırakıp gidememeden muzdarip Gilbert'ın, karavanla kasabaya gelen kıza aşık olmasıyla biraz da olsa renklenen hayatı, izleyenleri etkilemis ve çok kolay duygusal sömürüye dönüsebilecek hikaye basarıyla perdeye aktarılmıştı. Leonardo Di Caprio, zihinsel engelli kardes Arnie rolünde en iyi yardımcı erkek oyuncu dalında Oscar adayı olmuştu. Bu performansı "Yağmur Adam"daki Dustin Hoffman ile karşılaştırılmıştı.

Something to Talk About, 1995

Thelma & Louise"in senaristi Callie Khouri'nin yazdığı fimde, Julia Roberts, her sey yolunda gidiyor zannederken kocasının beklenmedik ihanetiyle sarsılan Grace'i, Dennis Quaid esi Eddie'yi, Robert Duvall baskıcı baba Wyly'yi, Gena Rowlands anne Georgia'yı, Kyra Sedgewick ise sivri dilli kızkardesi Emma'yı canlandırıyor. Komedi, dram ve romantizmi biraraya getiren filmde, kocasının ihanetinden sonra yaşamını yeniden kurmaya çalısan Grace'in en fazla yardım aldığı kişi, kız kardesi Emma oluyor. Hallstörm, eksantrik aile üyelerinin varlığıyla renklenen bir kadın filmi çekerken, iyi bir oyuncu yönetmeni olduğunu bir kez daha ispatlamıştı.

The Cider House Rules, 1996

Gene bir edebiyat uyarlaması, bu kez John Irwing'in romanından yazarının uyarladığı ve Hallstörm'ün en iyi yönetmen dalında akademi ödüllerine aday olduğu film, John Irwing'e en iyi senaryo uyarlaması ve Michael Caine'e en iyi yardımcı erkek oyuncu dallarında Oscar kazandırmıştı. (Michael Caine, bu rolün o güne dek en iyi performansını gösterdiği rol olarak tanımlıyor). 1940'ların ortasında New England'da bir yetimhanede baslayan Homer'ın öyküsü, naif ve içe isleyen bir dille anlatılıyor. Yetimhanenin başındaki Doktor Larch (Michael Caine) tarafından adeta evlat edinilen ve tıp eğitimi almamasına rağmen, doktorun o yıllarda yasadısı olan kürtaj ameliyatlarına katılan Homer, günün birinde gene kürtaj için başvuran Candy (Charlize Theron) ve erkek arkadası Wally (Paul Rudd) ile tanışıp, yetimhane dısında da bir hayat olduğunu düsündüğünden onlara katılır. Kendisi kalp hastası olduğu için savasa katılamamıştır. Wally ve Candy ile elma bahçesinde çalısmaya başlar, ama Wally'nin savasa gitmesiyle Candy'ye aşık olur. Doktor Larch ise umutsuzca Homer'ın geri dönüşünü bekler. Kürtaj, ensest, kimsesizlik gibi konuları isleyen film, Hallstörm filmografisinin en güçlü ve ses getiren çalışması...

Chocolat, 2000

Juliette Binoche ve Hallstörm'ün eşi Lena Olin'in, "Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği"nden sonra bir kez daha biraraya getiren film, aynı sekilde, Hallstörm'ün Johnny Depp ile "What's Eating Gilbert Grape"ten sonra ikinci kez birlikte oldukları proje. 1960 yılında geçen öykü, bu kez Fransa'nın güneyindeki bir kasabaya kızıyla birlikte gelen bekar bir annenin, kilisenin tam karşısına açtığı çikolata dükkanının etrafında geçiyor. Binoche, Joanne Harris'in yazdığı romanı okuyunca çok sevmis ve filme aktarılması için elinden geleni yapmıştı. Paris'te bir çikolata dükkanında gerçekten çikolata yapmayı da öğrenen Binoche'un yanısıra Alfred Molina, Judi Dench, Carrie-Anne Moss ve kısa bir süre görünse de hayranlarını sevindiren Johnny Depp'in rol aldığı film, seks, hayat ve çikolata arasındaki hedonist bağları ortaya koyuyordu. Hallstörm'ün en iyi filmi olmamasına rağmen, 2001'de bes dalda akademi ödüllerine aday olmayı başarmıştı.

The Shipping News, 2001

"Brokeback Dağı" adlı kısa hikayesiyle tanıdığımız Annie Proulx'un Pulitzer ödüllü romanından uyarlanan "The Shipping News"da Kevin Spacey, Julianne Moore ve Judi Dench ve Cate Blanchett basrolleri paylasıyor. Film, yazarının ısrarıyla New Foundland kıyılarında yani öykünün gerçek mekanında çekilmisti. Az tanıdığı Petal (her zamankinden çok farklı bir Cate Blanchett) ile fazla tanımadan evlenen Quoyle (Kevin Spacey), matbaada çalısan uysal ve sıradan biridir. Petal kızını evlat edinmek isteyen birilerine satıp çılgın hayatının bir uzantısı gibi görünen trafik kazasında ölünce, Quoyle de teyzesinin (Judi Dench) çağrısıyla köklerinin olduğu New Foundland'daki bir balıkçı köyüne hayatını taşır. Orada yerel bir gazetede bu kez muhabir olarak çalışmaya başlar ve kendi gibi bir dul olan Wavey (Julianne Moore) ile tanışır. Berlin Film Festivali'nde Hallstörm'ün en iyi yönetmen ödülü olarak aday olduğu film, Oscar'lı ve Oscar adaylığına sahip oyuncu kadrosuna ve görüntü yönetmeni Oliver Stapleton'un son derece güzel karelerine rağmen, elestirmenlerce basarısız bir edebiyat uyarlaması olarak ruhsuz bir film seklinde değerlendirilmisti.

Casanova, 2005

18. yüzyılın efsanevi kisiliklerinden Giacomo Casanova, ajan, yazar, kumarbaz, simyacı ve sairdi. Kadınlarla arası fazlasıyla iyi olan bu tarihi kisilik, Hallstörm'ün rejisiyle filme bir kez daha dönüsürken (daha önceki uyarlamalarda Donald Sutherland, Marcello Mastroanni, Richard Chamberlain -TV dizisinde-, Alain Delon, Tony Curtis oynamıslardı) gene gerçek mekanlarda yani Venedik gibi tarihin belli bir noktasında kalmıs gibi gözüken ve nefis görüntüler veren tarihi bir sehirde çekildi, ama ne yazık ki fazla beğenilmedi. Yeni Casanova "Brokeback Dağı"nın çekimlerinin bitmesiyle adeta oynadığı bu riskli rolü temize çıkarması için bir fırsat niteliğinde Heath Ledger'a sunuldu; Hallstörm'ün esi Lena Olin yardımcı rollerden birini alırken, Casanova'nın kalbini çalan öncü feminist Francesca karakteriniyse Sienna Miller canlandırdı. Kostümlerin, mekanların son derece zengin ve göz doldurucu olmalarına rağmen daha sevimli ve eğlenceli olabilecek bir Casanova filmi, ne yazık ki fazla dağınık ve yorucu anlatımıyla beklenen ilgiyi uyandıramadı.

Güney Kore usulü intikam

Kim Jee-Woon, ülkemizde de beğeni kazanan gerilim filmi "Karanlık Sırlar"dan sonra, yeni filmi "ACI TATLI HAYAT" ile sinemalarımıza tekrar konuk oluyor. Bu ay içerisinde vizyona sunulacak olan film, Güney Kore sinemasında son dönemde alıştığımız bir tadı; "intikam" temasını tekrar perdeye taşıyor. ALKAN AVCIOĞLU

Bir janr filmini iyi kılabilen şey nedir? Janrın özelliklerine sıkı sıkıya bağlı kalıp türün hali hazırdaki kodlarını, geleneklerini iyi kullanması mı, yoksa bu geleneklere ufak yenilikler getirip türün özelliklerini revizyona sokması mı? Ya da ait olduğu janrın filmlerini bir havuz olarak kullanıp tekstler arası göndermelerle sinemasal hazza yönelmesi mi? Şüphesiz üçünden biri veya üçü birden olabilir ama Kim Jee-Woon'un yeni filmi "Acı Tatlı Hayat" özellikle 3. şıka ayak basıyor. Andre Bazin 1950'lerde western üzerinden bildiğimiz anlamda tür sinemasından, janrdan sözediyordu ama janr kavramının bildiğimiz haliyle Anglo-Sakson film teorilerinde yerini alması 1960'ların sonunu buluyordu. 1990'lara doğru Steve Neale seyirci beklentilerini de hesaba katarak, janrın prodüksiyon, pazarlama ve tüketimden ayrı düşünülemeyeceğinden bahseden yazarlardan biriydi. Janrların zaman içerisinde kendi kendini devşirme özelliklerinin kaynağını burada arayan çok yazar oldu. İzleyicilerin değişen beklentileriyle karşılıklı ilişki içerisinde olan janrlar, popüler kitle eğlencesinden uzağa gidemezdi. "Acı Tatlı Hayat" da bir gangster filmi olarak türün kodlarını dönüştürmekle, yeni arayışlara gitmekle ilgilenmeyen fakat türün tarihini arkasına alarak sinemasal hazza yönelen bir film. Bu açıdan yönetmenin deyişiyle "film noir ve gangster türü arasında" bir yere konuşlanan ve üzerine aksiyon sosu döken "Acı Tatlı Hayat" özellikle türü sevenlere her şeyden önce sağlam bir seyir zevki vaat ediyor. Üstelik "Karanlık Sırlar"daki görsel düzenlemeleri ve atmosfere verdiği alışılmışın dışındaki önemle dikkatleri çeken Kim Jee-Woon'un stilize üslubuyla şekillenmiş bir biçimde...

"Acı Tatlı Hayat" kötü patron ve onun hizmetinde yıllardır sadık çalışan kişi arasındaki klasik hikayeden başka bir şey değil aslında: Amerika'nın en büyük oyuncu ajansı CAA tarafından Asya'nın James Dean'i diye lanse edilen Lee Byung-heon'u Sun-woo adında bir mafya çalışanı rolünde izliyoruz. Patronunun restoranını işleten ama bir yandan da çıkan belalarla ilgilenen Sun-woo, sadakatiyle patronu Kang'in en güven duyduğu adamlardan biridir. Bir gün Kang, Sun-woo'dan genç ve güzel sevgilisi Hee-soo'yu 3 gün boyunca izlemesini ister. Hee-soo'nun birisiyle görüştüğünden şüphelendiğini söyleyen Kang, bunu araştırmasını ve böyle bir şey varsa ikisini de öldürmesini ve kendisine haber vermesini talep eder. Kang'in sözünü ettiği güzelliğine uygun olarak kadraja önce bacaklarıyla giriş yapan Hee-soo, Sun-woo'yu da etkiler. Sun-woo, Hee-soo ve sevgilisini yakalar ama patronunun verdiği talimatlara uymak kolay olmayacaktır. Bu noktadan sonra olayların akışı farklı cereyan eder ve hikayeye filmin ana motiflerinden intikam teması hakim olur. "Acı Tatlı Hayat"ın patron ve çalışanın eski hikayesine dayandığını söyledik ama Kim Jee-Woon'un görsel çalışması ve anlatım tarzı sayesinde filmin pek de geleneksel olmadığını belirtmek gerekir. Kariyerine tiyatro yönetmenliğiyle başlayan Kim Jee-Woon sinemaya geçtiğinde basamakları hızla tırmanmıştı. İlk filmi "The Quiet Family"de janrları iç içe geçiren tarzıyla dikkat çekmiş ve Portekiz'in Fantasporto Film Festivali'nde de En İyi Film Ödülü'nü almıştı. İkinci filmi "The Foul King" ile övgü toplasa da asıl uluslararası çıkışını "Karanlık Sırlar" ile

2003'te yakaladı. Birçok festivalden ödülle dönen bu doğaüstü korku filmi, kimilerine göre Güney Kore'nin son zamanlarda çıkardığı en yetenekli yönetmenlerden birini müjdeliyordu. Ardından gelen 40 milyon dolar bütçeli "Acı Tatlı Hayat" önce Asya'daki birçok film festivalinde izleyici karşısına çıktı. Hatırlanacağı gibi "Acı Tatlı Hayat" ülkemizde de 2005 yılında 42. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin "Asya'dan Seçme Filmler" bölümünde gösterilmiş, yönetmen de festivale konuk olmuştu. Daha sonra Fransa, İngiltere gibi bazı Avrupa ülkelerinde gösterim şansı bulan film oldukça iyi eleştiriler aldı. Kim Jee-Woon filmlerinde dikkat çeken şeylerin başında değişik türlerde çalışıyor olsa da filmlerinde kendine özgü (özellikle görsel anlamda) bir üslup yaratması geliyor. "Karanlık Sırlar"da korku türüne odaklanıp filme melankolik bir atmosfer enjekte ederken, "Acı Tatlı Hayat"da ise gangster türüne odaklanıp filmin yapısını bol referanslı bir hale getiriyor. Kim Jee-Woon "Bazen bir tema seçmek belirli bir janrı zaruri kılıyor. Ve bir janr üzerine konsantre olup o janra hakim olursanız başarısızlık ihtimaliniz düşüyor" diye belirtiyor. Kim Jee-Woon ayrıca belirli bir janra yönelmenin, örneğin korku filmi yapmanın box-office'te belirli bir kitle için cazibe taşıdığına da değiniyor ve bu yüzden yıldız bir oyuncu kadrosuna para ayırmaktansa prodüksiyon değerlerini yükseltmeyi tercih ettiğini söylüyor.

"Acı Tatlı Hayat" hem kitsch olmaktan hoşnut olan pop-noir yapısıyla hem de taşıdığı intikam temasıyla özellikle "İhtiyar Delikanlı" ile çok karşılaştırıldı. Bir düzeye kadar ortak noktalar taşıdıkları kesin ama "Acı Tatlı Hayat" bir noktadan sonra özellikle temaya yaklaşımıyla taban tabana zıt bir yere kayıyor. Kim Jee-Woon da "Hikaye bile aslında tamamen farklı," diyor. Her şeyden önce 'İhtiyar Delikanlı' evrensel bir hikaye anlatıyor. 'Acı Tatlı Hayat' ise had safhada kişisel bir hikayeyi". "İhtiyar Delikanlı" ve yönetmeni Park Chan-wook'dan bahsettiği röportajında Jee-Woon ilginç bir noktaya da değiniyor: "Benim önceki filmlerim de Park Chan-wook'un filmlerinin dünyasından oldukça farklı bir yerde duruyor aslında. Benzer filmleri sevsek de Park Chan-wook daha çok erkeksi filmlere hayranlık duyuyor. Ben, Agnes Varda'nın 'Happiness'i, Peter Jackson'ın 'Heavenly Creatures'ı ve Victor Erice'in 'The Spirit of the Beehive'i gibi daha narin ve feminen filmleri severim".

Bu söylediklerine rağmen "Acı Tatlı Hayat"ı Park Chan-wook'un filmlerindeki erkeksilikten farklı bir yere konuşlandırmak mümkün değil. Üstelik "İhtiyar Delikanlı"yı pek çok sahnesinde çağrıştırdığı da söylenebilir. Bazen "İhtiyar Delikanlı"nın parodisini izlediğiniz hissine bile kapılıyorsunuz. İntikam motifinin kullanımı veya Sun-woo'nun çok sayıda insanla dövüştüğü sahneler "İhtiyar Delikanlı"yı çağrıştıra dursun film, başka filmlere de sayısız gönderme yapıyor. Hemen açılışta Sun-woo'yu gece kulübü içerisinde takip eden kamera "Goodfellas - Sıkı Dostlar"a gönderme yaparken, "Carlito's Way"i anımsatan masa sahnesi, adeta bir Coen filminden fırlayan silah satıcıları ve daha birçok ayrıntı film kültüründen ayrı düşünülemeyecek bir yaratım sürecine işaret ediyor. Zaman zaman yakuza kültürüyle Amerikan gangster filmlerini harmanlayan Takeshi Kitano'nun ince mizah duygusunu hissetmek mümkün. Kim Jee-woon'un bu film için esinlendiği ilk isim olarak gösterdiği Jean Pierre Melville'in filmlerindeki kamera açıları, kurgusu kendisini hissettirse de en çok Tarantino etkisi göze çarpıyor, özellikle de müzik kullanımıyla. Keza o da Tarantino'dan çok fazla etkilendiğini gizlemiyor. Tarantino özellikle "Kill Bill"de Uzakdoğu'dan çok şey ödünç almıştı, Kim Jee Woon da adeta Tarantino'nun elinden geçmiş haliyle geri ödünç alıyor. Sun-woo'nun "Kill Bill"i hatırlatacak şekilde diri diri toprağa gömülüp çıkmasının hemen akabinde, "Pulp Fiction"da Harvey Keitel'in John Travolta ve Samuel L. Jackson'ı üzerlerine su püskürterek temizlediği sahneye selam çakması, bundan zevk alır bir tavırla filmde yer ediniyor. Tabii "Acı Tatlı Hayat"ın bunları niye kullandığı ve filmin kendini ciddiye alıp almadığının muğlak olması ciddi bir handikap. Zira yaptığı göndermeler bir tarafa, filmin bazı anlarında çok keskin ve adeta kendini ciddiye almayan başarılı bir mizah anlayışı mevcut. Ama bu, filmin kendini ciddiye alan tavrının üzerine dökülmüş küçük bir sos gibi de görülebilir. Bu açıdan filmin finalinin kritik bir önem taşıdığını belirtelim. Filmin açılış bölümünden sonra stil oyunlarının karakterleri ve dramatik yapıyı fazlasıyla geri plana düşürdüğünü de kabul etmek gerekiyor. Neticede "Acı Tatlı Hayat" eski usul intikam/aksiyon hikayesinin Güney Kore usulü çekildiğinde neye benzeyeceğini merak edenlerin kaçırmaması gereken bir film. Yazıda bahsi geçen filmleri, sözkonusu janrı ve Uzakdoğu sinemasını seviyorsanız sinema salonunun yolunu tutmanızda fayda var. ■

Ve sonuçta her şey tabii ki yine bir aşk meselesi yüzünden...

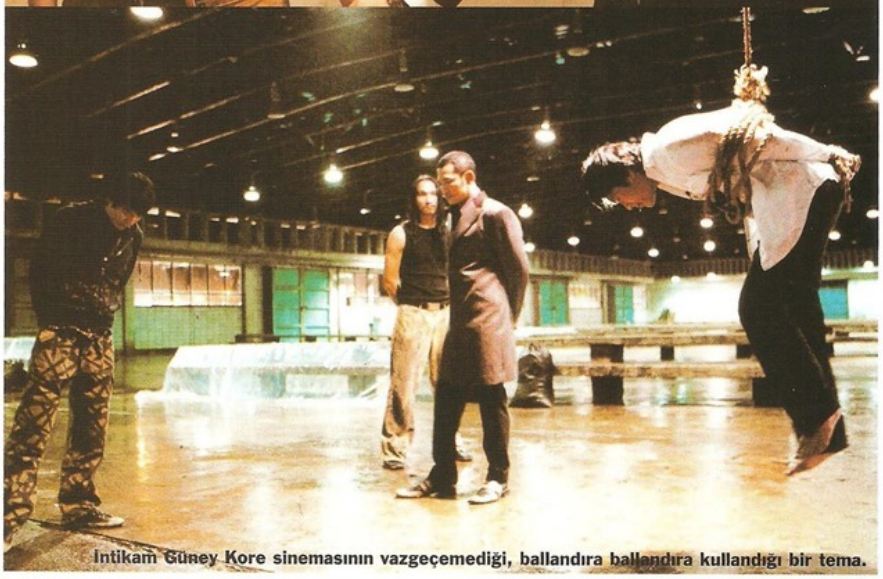

İntikam Güney Kore sinemasının vazgeçemediği, ballandıra ballandıra kullandığı bir tema.

1925 yılında Kansas City'de (Missouri) doğan Altman, daha lise yıllarında ses kayıt cihazlarıyla denemeler yapıyordu. Aynı eyalette, Lexington'da bir askeri akademiden mezun oldu ve hava kuvvetlerinde B-24 uçaklarının pilotu olarak görev yapmaya başladı. Ama pilot olarak fazla vakit geçiremedi. Calvin adlı bir film şirketinde film çekmenin tekniklerini iyice öğrendiği bir dönem geçirdi, eğitim ve reklam filmleri, belgeseller çekti. Bunun ardından Alfred Hitchcock'un sunduğu gerilim öykülerinden iki bölüm çekti ve televizyon dönemi başladı (1957). 1960'lar pek çok televizyon dizisi çekerek geçti, içlerinde ülkemizde de oynayan "Bonanza" da olmak üzere... 1970 ise, Altman'ın adeta miladı oldu: 15 yönetmenin reddettiği "M*A*S*H"in senaryosu eline geçti; savaş aleyhtarı, kara mizahla örülü sıradışı bir komedinin kendi elinde nasıl bir külte dönüşeceğini hissetmişcesine, kendisini bir marka haline getirecek filmi çekti. Yetmişlerin en farklı, ses getiren filmlerinden bazılarını yönetirken, lise yıllarından beri ses kayıtlarına olan tutkusu gelişti ve bugün bile kullanılan bir kayıt sistemini, çok katmanlı ses kaydını ilk kez kullanmaya başladı. Ayrıca hareketli kamerayı, zoom objektifi kullanışı ve belgesel havasında çektiği filmler, Altman'ın kendine özgü tarzını meydana getirdi ve sadece teknik farklılığıyla değil, konuyu ele alış şekli, işleyişi ve klasik ana akım filmlerle adeta dalga geçercesine ezberleri terse çeviren filmleriyle -doğal olarak- ülkesinde bir Avrupalı sinemacı gibi görülmeye başlandı. Seksenler ise "Popeye-Temel Reis" başarısızlığıyla geldi, zaten her zaman bıçak sırtı bir yönetmen olarak hem eleştirmenler hem de izleyenleri şaşırtmakta üstüne yoktu; ya çok beğeniliyor ya da yerin dibine sokuluyordu, 1992'ye kadar olan filmleri birkaç "inci" dışında, genelde tiyatro oyunu uyarlamalarıydı ve Altman'ı biraz daha sektörün dışına itti. Ama Altman, 1992'de "The Player" ve 1993'te "Short Cuts" ile adeta küllerinden yeniden doğan Phoenix gibi herkesi şaşırttı, üstelik yetmişine yaklaşmış olmasına rağmen hala içindeki çocuğun afacanlığı ve muzipliğiyle, muhalefet etmeye, dalga geçmeye ve eğlenmeye devam ederek.

İki kez evlenen ve 11 yıldır bir kadının kalbini taşıdığını ilk kez geçenlerde itiraf eden Altman, meğer bunu film stüdyolarının tekliflerini devam ettirmeleri için yıllarca saklamış. Öyküden çok karakterlere ve onların tepkilerine ağırlık veren, oyunculara bol bol doğaçlama imkanı tanıyarak, her zaman bol oyunculu filmlerle ("Secret Honor" hariç) iyi bir oyuncu yönetmeni olarak tanınan Altman'ın uzun metrajlarını hatırlatmak istedik. Pek çok filminin mülkiyetinin hangi stüdyoya ait olduğu hala bir bilmece olduğundan telif sorununun çözülmesi imkansız gibi, bu yüzden de tüm Robert Altman filmlerini VCD/DVD formatında izleyebilme şansımız çok az.

Countdown (1968)

Oyn: James Caan, Robert Duvall

DVD: yok.

Robert Altman'ın bu ilk uzun metrajı, eli yüzü düzgün bir bilim-kurgu ve dram. Aya çıkılmadan bir yıl önce çekilen bu "aya çıkış" konulu film, Rusların aya insan göndereceği bilgisiyle harekete geçen NASA'nın, önceliği elde edebilmek için çalışmalara başlaması ve iki astronot arasında, askeri kökenli değil (Robert Duvall), sivil kökenli olanını (James Caan) seçmesiyle meydana gelen olayları işliyor. Bir yıl boyunca ay üssünde yalnız başına kalacak olan astronotun sadece kitapları olacaktır ve bir yıl sonra kendisini gelip alacak olan aracı bekleyecektir. Altman'ın filmin bütününde kontrolünün olmadığı, kiralık bir yönetmen olarak çalıştığı filmde, James Caan ve Robert Duvall'in birbiriyle çatışan ve dostlukları ağır basan iki arkadaşı canlandırmadaki gerçekçi yorumları filmi izlenir kılmakta.

That Cold Day in the Park (1969)

Oyn: Sandy Dennis, Michael Burns

Bütçe: 500.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Peter Miles'ın romanından, Altman tarafından biraz farklılaştırılarak uyarlanan film, zengin ama yalnız bir kadının yakınlardaki parkta bir gece bankta oturup ıslanmakta olan genç bir hippie'yi evine alması ve sonra kendisiyle beraber yaşaması için ısrarını ve gelişen olayları anlatı-

Çok uzun tek bir film gibi...

Hollywood ve ana akım filmlerinden uzak kalmayı başarıp, "kendi türkülerini söyleyen" bağımsız bir film yönetmeni olarak 80 yaşını devirdi ROBERT ALTMAN. İnişli çıkışlı kariyeri boyunca çok çeşitli konularda birçok farklı türde filmler çekse de, kendine ait tarzından ve bakış açısından hiç taviz vermedi. Avrupa'da hep takdir edildi, Hollywood'da ise biraz üvey evlat muamelesi gördü. 2005 Oscar ödülleri sırasında aldığı Yaşam Boyu Başarı Ödülü'yle bugüne kadar yaptığı her şey bir anlamda takdir edilmiş oldu. Bu ay "Kumpanya"sını seyredeceğimiz Altman: "Bu ödül bütün filmlerime verilmiş gibi, ama ben aslında çok uzun tek bir film yaptım" dedi... EBRU ÇELİKTUĞ

yor. (Altman'ın romana olan küçük müdahalesi, aslında kadın kahramanın baskı altında bir erkek eşcinsel olmasıymış.) Yalnızlık, yalıtılmışlık ve git gide yaşlanıyor olmanın verdiği çaresizlikle, tutkuyla bağlandığı genç adam karşısında ne yapacağını bilemeyen Frances rolünde Sandy Dennis (1967'de "Who's Afraid of Virginia Woolf"taki oyunculuğuyla en iyi yardımcı kadın oyuncu Oscar'ına sahip), oldukça beğenilmişti. Altman'ın yarattığı psikolojik gerilim ise Roman Polanski'nin tarzına yakındı.

M*A*S*H (1970)

Oyn: Donald Sutherland, Elliott Gould, Robert Duvall

Bütçe: 3.500.000 USD

Gişe: 73.000.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Kore Savaşı sırasında bir grup gezici hastane doktorunun savaş korkusuna karşı koyabilmek için geliştirdikleri savunma mekanizması olarak yorumlanabilecek "matraklıklar"ı, küçük bütçesine rağmen müthiş gişesiyle Robert Altman'ın kült filmi haline gelmişti. 1960'ların sonunda, Amerikan hükümetine ve dine karşı duyulan güvensizliklerle beslenen karşı kültür mizahının Altman'ın cesur tavrıyla birleşmesiyle ortaya çıkan film, daha sonra 11 sezon devam eden bir televizyon dizisi klasiğine dönüşmüştü. (Henüz on dört yaşındaki oğlu, filmin şarkılarından "Suicide is Painless-İntihar acısızdır"ın sözlerini yazmıştı.) Üst üste binen diyaloglar, bol zoomlu ve devamlı hareket eden kamera ve alaycı mizahıyla "M*A*S*H", Robert Altman'ı bir anda Hollywood'un en üstün yönetmenlerinin yanına taşımış ve adeta alameti farikası olmuştu. Filmin topladığı pek çok ödül arasında Cannes Film Festivali'nde Altman'a verilen Altın Palmiye Ödülü'nü, en iyi film dalında Altın Küre Ödülü'nü ve en iyi senaryo dalında akademi ödülünü sayabiliriz.

Brewster McCloud (1970)

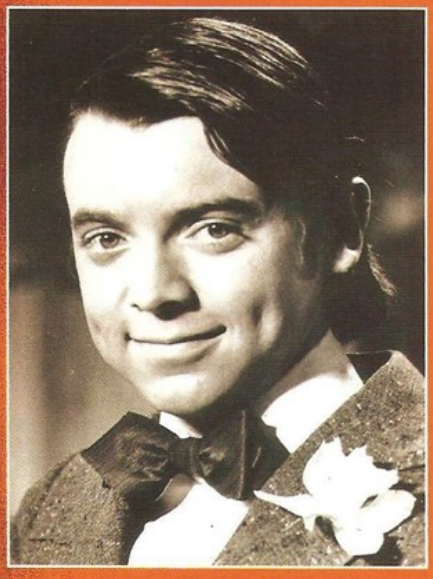

Oyn: Bud Cort, Shelley Duvall

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Kendi filmleri arasında en başarılı addettiği filmde, hayatta en büyük arzusu bir çift kanatla uçabilmek olan uçuk, zeki ve entelektüel Brewster'ın (Bud Cort) komik ve saçmalıklarla dolu öyküsünü anlatan Altman, doğaçlama yönetmenliğini bir kez daha gözler önüne seriyor. Brewster'a -belki de etrafta işlenen cinayetlerin faili olan- bir koruyucu melek (Sally Kellerman) ve Brewster'a aşık olup ona çalıştığı marketten sağlıklı yiyecekler çalıp getiren Hope (Jennifer Salt) yardımcı oluyor. Brewster Houston'daki dev kongre ve spor salonunda, kanatlarıyla uçmaya çalışıyor ve oranın rehberi Suzanne (Altman ile ilk kez bu filmde çalışıp Altman oyuncu kulübüne giren Shelley Duvall) ise Brewster'ın kendisiyle beraber olması karşılığında yardımda bulunacağını söyleyip sürekli taciz ediyor. Altman, mizah tarzının tam anlamıyla yerine oturduğu, bu her şeyden bahsedip aslında hiçbir şey anlatmayan filmiyle güldürmeye devam etti.

McCabe & Mrs. Miller (1971)

Oyn: Warren Beatty, Julie Christie, Keith Carradine

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

O güne dek yapılmış olan western filmleri arasından Robert Altman farkıyla öne çıkan ve Julie Christie'ye en iyi kadın oyuncu dalında Oscar adaylığı kazandıran film, Vahşi Batı'ya farklı ve gerçekçi bir gözle bakıyor. Edmund Noughton'ın 1959 tarihli romanından uyarlanan filmde, Warren Beatty, geçmişi muallak John McCabe'i, Julie Christie ise ortağı Mrs. Constance Miller'ı canlandırıyor. Presbiteryen kilisesinin hüküm sürdüğü bir kasabada, genelev ve bar açan McCabe, kısa süre sonra İngiliz Mrs. Miller'ın

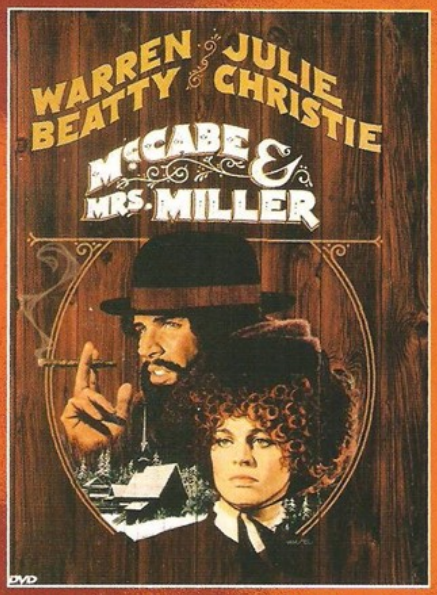

teklifiyle genelevin işlerini Miller'a devreder. McCabe gönlünü Miller'a kaptırsa da, genç kadın afyon çekerek geçmiş pişmanlıklarını unutmaya çalışmaktadır. Vahşi Batı'da tabii ki devreye bu kar eden işletmeleri ele geçirmek isteyen kötü adamların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Leonard Cohen'in hüzünlü müziğiyle süslenen film, put kırıcı bir yönetmenin, western çekerken bile türe neler katabileceğinin güzel bir örneği.

Images (1972)

Oyn: Susannah York, Rene Auberjonois

Bütçe: 807.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Kocasıyla bir kır evinde inzivaya çekilip yazmakta olduğu çocuk kitabına yoğunlaşmak isteyen Cathryn (Susannah York), burada geçmişinde kendisini yaralayan ilişkileriyle hesaplaşma içerisine girer ve içlerinden birini -iki yıl önce bir uçak kazasında ölmüş olsa da- hayalinde bir kez daha silahla vurur: ama aslında kocasının pahalı kamerasına nişan almıştır. Gördüğü halüsinasyonlar, duyduğu sesler Cathryn'i delirme noktasına getirir. Bu güç ve gelgitli rolde müthiş bir oyun çıkaran Suannah York Cannes Film Festivali'nde en iyi kadın oyuncu ödülünü alırken, Altman Altın Palmiye adaylığıyla yetinmişti.

The Long Goodbye (1973)

Oyn: Elliott Gould, Sterling Hayden

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Ünlü yazar Raymond Chandler'ın yarattığı dedektif Philip Marlowe'un 1970'ler Los Angeles'ına taşınan macerasında, başarılı bir kara filme imza atan Altman, türler arasında gezintisini sürdürmeye devam etti. Elliout Gould'un yorumladığı Marlowe (daha önce Humphrey Bogart da canlandırmıştı), sigara üstüne sigara içen, hep mırıldanıp duran, kadınlarla ilişkisi olmayan ve yalnızlığını iyice perçinleyen akıllı kedisiyle yaşayan tam bir anti kahramana dönüşmüştü. Yakın arkadaşını Meksika sınırına götürüp eve döndüğünde, bir katile yardım etmekle suçlanır: arkadaşının karısı öldürülmüştür. Marlowe, arkadaşının daha sonra intihar haberini alır. Bu arada, tıpkı 1950'lerin kara filmlerinde olduğu gibi işin içine bir gangster, bir sarışın ve çalınmış uyuşturucu parası da girer. Gangster Rydell'ın (Sterling Hayden) kaslı kötü adamlarından biri rolünde ise bir sürpriz var: Arnold Shwarzenegger!

Thieves Like Us (1974)

Oyn: Keith Carradine, Shelley Duvall

Bütçe: 800.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Gene Raymond Chandler'ın 1949 tarihli romanı "They Live By Night"tan uyarlanan Nicolas Ray filminin yeniden çevrimi olan film, 1930'ların depresyon döneminde Mississippi'de bir hapishaneden kaçan üç suçlunun etrafında geçiyor. Aslında sıradan insanların şartlar gereği nasıl basitçe yoldan çıkabileceğini gösteren filmde, Keith Carradine ve Shelley Duvall sade ve gerçekçi oyunlarıyla oyuncu olduklarını adeta unutturuken, Louise Fletcher ilk kez beyaz perdede rol aldı.

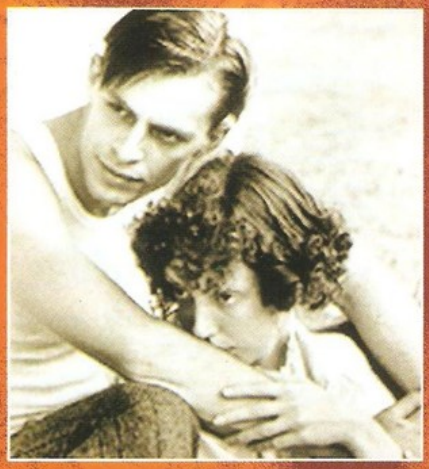

California Split (1974)

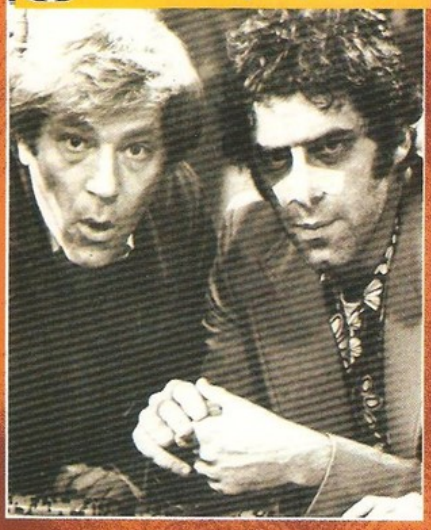

Oyn: Elliot Gould, George Segal

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Yalnız ve işsiz Bill'in (George Segal) kaybedecek hiç bir şeyi yoktur. Kumarda tanıştığı Charlie (Elliot Gould) ile arkadaş olur ve bir ekip oluştururlar. Kumarhaneleri gezmeye, Charlie'nin iki fahişeyle paylaştığı evde kalmaya, yeraltı dünyasının değişik tipleriyle takılmaya ve tam da bir Altman filminden bekleneceği üzere bütün bunları sanki rastlantısal olarak yaşamaya koyulurlar. Elliot Gould "M*A*S*H" ve "The Long Goodbye"dan sonra bir kez daha Altman'ın has oyuncularından biri olarak karşımıza çıkarken, Altman "M*A*S*H" ile temellerini attığı kendine özgü mizah anlayışıyla bu kez kumarbazların dünyasına ayna tutuyor.

Nashville (1975)

Oyn: Keith Carradine, Jeff Goldblum, Scott Glenn, Geraldine Chaplin

Bütçe: 2.200.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Pek çok eleştirmenin yetmişlerin en iyi beş filminin içinde mutlaka olması gerektiğini düşündüğü tam bir Altman klasiği. Amerika Birleşik Devletleri'nin kuruluşunun 200. yılına bir yıl kala, country müziğin beşiği Nashville'den insan manzaraları sunan Altman, Vietnam sonrasında değer sistemleri yerinden oynayan Amerikan toplumunu oluşturan mozaiği gözler önüne seriyor. Filmin her zamanki geniş kadrolu Altman filmlerinde olduğu üzere başrol oyuncusu yok. Senaryo sadece oyunculara karakterleri hakkında genel bir fikir sahibi olmaları için yazılmış ve bu nedenle bol bol doğaçlama yapılmış. Kamera akarcasına karakterlere yoğunlaşıyor, çünkü gene olaylar değil karakterlerin tepkileri ön planda. Filmdeki şarkılar, oyuncular tarafından canlı söylenip kaydedilmiş ve Keith Carradine'ın "I'm Easy" yorumu en iyi özgün şarkı dalında Oscar kazanmış. 24 ana karakterin yanısıra filmdeki tüm müzisyenler Nashville'li gerçek müzisyenler.

Buffalo Bill and the Indians, or Sitting Bull's History Lesson (1976)

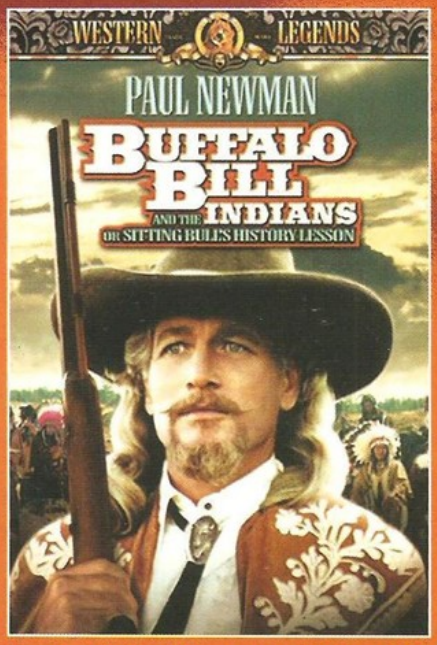

Oyn: Paul Newman, Harvey Keitel, Geraldine Chaplin

Bütçe: 6.000.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Berlin Film Festivali'nde Robert Altman'a Altın Ayı Ödülü kazandıran film (Altman'ı ABD'den çok Avrupa anlayıp takdir etmiştir zaten), "Nashville"den sonra bir kez daha ABD tarihine eğiliyor. Amerikan folklorunun önemli tiplerinden biri haline gelmiş olan Buffalo Bill (William Frederick Cody), buffalo avıyla olduğu kadar şovmenliğiyle de isim yapmış biriydi. Arthur Copit'in piyesinden uyarladığı filmde, Altman'a senaryo yazımında Alan Rudolph eşlik etmiş. Buffalo Bill kendi adı etrafında oluşmuş efsaneyi paraya çevirmek için şov yapmaya başlar: aralarında rodeocuların, silahlı soyguncuların da bulunduğu gezici bir grup kurar. Aralarına Oturan Boğa'yı da katmak isterler ama tabii beyazların yaptıkları katliamlarla yazılı Amerikan tarihinin, bu en yakın şahidi, onların istediği şekilde şova katılıp kendisinden istenen replikleri söyleyecek midir?

3 Women (1977)

Oyn: Shelley Duvall, Sissy Spacek

Bütçe: 1.500.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Robert Altman gördüğü bir dizi rüyadan esinlenerek (mekan, konu ve kasting bile belliymiş) ve en çok da Ingmar Bergman'ın "Persona"sından aldığı ilhamla yazıp yönettiği bu filmde, üç kadının öyküsünü anlatıyor: utangaç, münzevi ve silik genç bir kadın olan Pinky (Sissy Spacek), aynı işyerinde çalıştığı ve duygusal olarak yakınlaştığı Millie (Shelley Duvall) ile Kaliforniya çölünün ortasında bir sitede aynı evde yaşamaya başlar. Site sahibinin hamile eşi Willie (Janice Rule) ise herkesten kendini soyutlamış mutsuz bir kadındır. Pinky'nin Millie'ye olan sevgi ve hayranlığı amansız bir tutkuya dönüşüp "Millie olmak istemek" aşamasına gelecek ve ciddi bir kimlik yitimine neden olacaktır.

A Wedding (1978)

Oyn: Carol Burnett, Mia Farrow, Lauren Hutton

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir. 4 filmlik Robert Altman Koleksiyonu'nda bulunuyor.

Aile ve düğün kavramlarına alaycı bakışıyla bir Altman komedisi. Amerika'nın en önemli ritüellerinden biri olan "düğün", Altman'ın elinde kaotik bir komediye dönüşüyor. Birbirine taban tabana zıt iki aile olan Corelli'ler ve Brenner'lar, düğün için bir araya geldiklerinde, önce her şey gerçek olamayacak kadar iyi görünmektedir. Ama çözülmeler yavaş yavaş başlar ve işler çığırından çıkar. Pek çok eleştirmenin en fazla yıldız verdikleri Altman filmi, usta yönetmenin "M*A*S*H" , "Nashville" ve "Gosford Park" gibi başyapıtlarının yanında yer alıyor.

Quintet (1979)

Oyn: Paul Newman, Vittorio Gassman, Fernando Rey

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir, 4 filmlik Robert Altman Koleksiyonu'nda bulunuyor.

Altman'ın projeye başladıktan bir müddet sonra babasını kaybetmesi filmin hikayesindeki karamsar havayı arttırıyor. Dünya uzak bir gelecekte buzlarla kaplı bir gezegene dönüşmüş durumda. Hayatta kalmak çok zor ve belki de bu endişeler ve umutsuzluk nedeniyle insanlar aralarında tuhaf ölüm oyunları oynuyorlar. Fok avcısı Essex (Paul Newman), ölmüş bir oyuncunun yerine geçerek kardeşinin ölümünü sorgulamaya başlar. İpuçlarını takip ettikçe aslında kendi sonuna yaklaştığını fark eder. Tom Pierson'ın filmin havasına büyük katkısı olan ve Londra Senfoni Orkestrası'nca yorumlanan müziğiyle birlikte, Altman'ın en değişik ve esrarengiz filmlerinden biri olarak tanımlanan "Quintet", bazılarınca en kötü filmler listesinde ilk sıralarda yer alan bir kült.

A Perfect Couple (1979)

Oyn: Paul Dooley, Martha Heflin,

Bütçe: 1.500.000 USD

DVD: yok

Birbiriyle karakter olarak kesinlikle uyuşmayan iki kişi "çöpçatan kompüter" sayesinde eşleşirler; ilk randevu berbat geçse de zıtların çekimi kuralı gereği birbirleriyle görüşmemezlik edemezler. Sheila (Martha Heflin) grubuyla beraber komünal bir hayat süren rock şarkıcısı, ellilerine yaklaşmakta olan Alex (Paul Dooley) ise pederşahi bir Yunan ailesinin aklı başında oğludur. Sheila asla Alex'in ailesiyle tanıştırabileceği bir eş adayı değildir ama Alex ailesince aforoz edilme pahasına da olsa Sheila'yı evine götürür... Sonrasını tahmin etmek zor değil. Müzikleriyle ve her zamanki Altman mizahıyla süslü, karşı konulamayacak bir Altman filmi.

HealtH (1980)

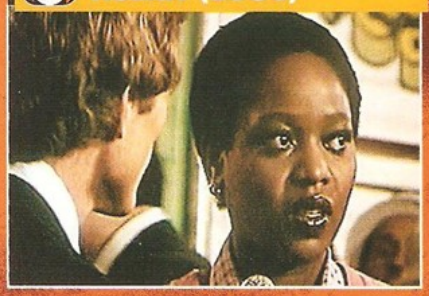

Oyn: Carol Burnett, Glenda Jackson, James Garner, Lauren Bacall

DVD: yok

Robert Altman bu politik taşlamayı 1980 başkanlık seçimleri yapılırken vizyona sokmak istediyse de Fox yöneticileri, başlarını derde sokmamak için projeyi iki yıl rafta beklettiler. Florida'daki bir otelde yapılan ve Happiness, Energy and Longevity Through Health kelimelerinin baş harflerinden oluşan ne idüğü belirsiz bir kongre etrafında dönen film, başkanlık seçim kampanyasını acımasızca eleştiriyor. Bu kongrede birbirine rakip olan iki başkan adayı var; bunlardan biri, Lauren Bacall'ın canlandırdığı, (1980'de 56 yaşında olmasına rağmen) 83 yaşındaki alıngan bir yaşlı kız (üstelik aniden katatonik bir hale giriveriyor) Esther Brill; diğeriyse, Glenda Jackson'ın oynadığı şakadan anlamayan, mizah duygusu zayıf ve hemen her konuşması bitmez tükenmez bir monoloğa dönüşen Isabella Garnell. Filmin tek handikapı, sadece çekildiği dönemdeki ABD toplumunda olup biten olayları konu aldığı için dünyanın her yerinde anlaşılmayacak esprilerle dolu olması, diyor bazı eleştirmenler. James Garner, Esther'in menajerini, Carol Burnett Beyaz Saray danışmanını canlandırırken; Alfre Woodard beyazperdede ilk kez bu filmde otel yöneticisi olarak rol alıyor.

Popeye (1980)

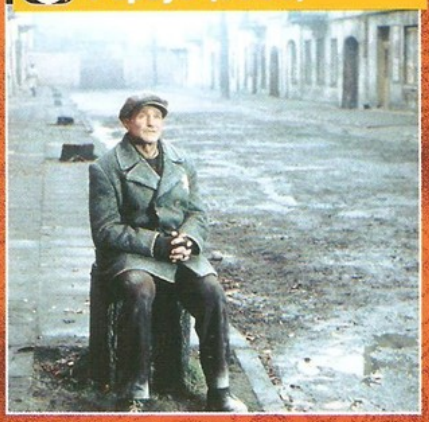

Oyn: Robin Williams, Shelley Duvall

Bütçe: 20.000.000 USD

Gişe: 49.800.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Arthur Penn, Mike Nichols ve Hal Ashby gibi yönetmenlerden sonra Altman'a emanet edilen proje, geniş bir bütçeye sahipti. Malta'da kurulan setlerde çekilen bu ünlü çizgi roman uyarlaması, genel olarak başarısız bir Altman müzikali olarak ünlendi. Shelley Duvall ve Robin Williams'ın olumlu eleştiriler aldığı film gişede de yapımcılarını hüsrana uğratmadı. Altman, henüz bilgisayar efektlerinin olmadığı bir dönemde protez adaleli kolları, kısık gözleri ve yamuk gülümseyişiyle son derece kanlı canlı bir Temel Reis yaratmıştı. Filmi sevenlere göre Altman gerçekten çok zor bir işin altından kalkarak samimi ve gerçekçi bir Temel Reis uyarlaması yapmayı başarmıştı.

Come Back to the Five and Dime Jimmy Dean, Jimmy Dean (1982)

Oyn: Sandy Dennis, Cher, Karen Black

Bütçe: 850.000 USD

DVD: yok

Ed Graczyk'in oyununu Broadway'de de sahneleyen Altman, James Dean hayran kulübü üyesi bir grup kadının 20 yıl sonra bir araya gelerek hayatlarının muhasebesini yapmaları ve hesaplaşmalarını konu alıyor. 1955 yılında James Dean hayranı lise mezunu bir grup kız, yakınlarda "Giant" filminin çekileceği haberiyle müthiş heyecanlanırlar. Mona (Sandy Dennis), Sissy (Cher), Stella Mae (Kathy Bates), Edna Louise (Marta Heflin) ve Juanita (Sudie Bond) geçmişe ait anılarını yad ederlerken gizemli bir kadın (Karen Black) ortaya birden çıkıp son derece çarpıcı açıklamalarıyla grubu sarsar. Geçmişi ve geleceği aynalar kullanarak zengin bir görsellikle sunan Altman, sahne tasarımını son derece zekice yapan David Gropman'ın yardımıyla, tiyatro eserinin film versiyonunu başarıyla çekmişti.

Streamers (1983)

Oyn: Matthew Modine, Michael Wright

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Piyes yazarı David Rabe'in (Hurlyburly) New York'ta Mike Nichols'ın rejisiyle sahnelenen oyunu, piyesleri filme aktarmayı seven Altman tarafından başarıyla filme aktarılmıştı. Bir kışlada Vietnam'a gönderilmeyi bekleyen acemi askerlerin birbirleriyle, üstleriyle olan ilişkileri, cinsellik, ırkçılık, politika, toplum meseleleri hakkında konuşmaları ve git gide artan öfkenin trajik sona yaklaşmasını anlatan film, Altman'ın anti militarist tavrını bir kez daha ortaya koyuyordu. Askerlerden birinin Vietnam'da savaşmaktan kaçabilmek için intiharıyla başlayan gerilim ve ölümün tatsızlığı film boyunca hissediliyordu. Özellikle getto kökenli siyah Carlyle rolündeki Michael Wright'ın, etrafındakilerin karanlık yönleriyle yüzleşmelerini sağlayan ve adeta katalizör işlevi gören yorumu övgüye değer bulunmuştu.

Secret Honor (1984)

Oyn: Philip Baker Hall

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Robert Altman, 1974'deki Watergate skandalından 11 yıl sonra, herkesi bir kez daha şaşırtarak -çünkü çok kalabalık kadrolarla film çeken bir yönetmen olarak bilinirken tek oyuncuyla bir tiyatro oyununu filme çekme cesareti göstermişti- "Secret Honor"a imza attı. "Magnolia"dan hatırladığımız usta oyuncu Philip Baker Hall'un, doksan dakikalık Richard M. Nixon performansı (fiziksel benzerlik de çarpıcı) son derece başarılı. Watergate skandalının ardından istifasını veren Nixon, kişisel ofisinde bir şişe Chivas Regal, dolu bir tabanca ile skandalın nedenleri başta olmak üzere, okul günleri, aile hayatı, politik kariyeri, eski başkanlar, Yahudiler, liberaller, medya, Beyaz Saray hakkında içini döküyor ve hesaplaşıyor.

Fool For Love (1985)

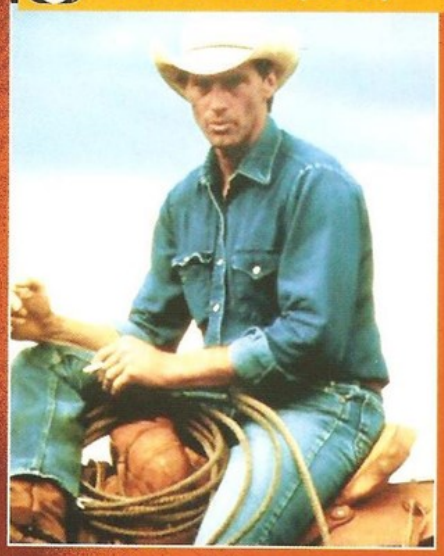

Oyn: Sam Shephard, Kim Basinger, Harry Dean Stanton

Gişe: 468.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Sam Shepherd'ın Pulitzer Ödüllü oyunundan perdeye uyarlanan "Fool For Love", tutkulu, öfkeli, bol kavgalı bir aşkı konu alıyor. Çöl ortasında bir motelde May (Kim Basinger) ve Eddie (Sam Shepherd) lise yıllarından beri sürüp giden garip ilişkilerini masaya yatırıyorlar; onların şimdi ve geçmiş arasında yaptıkları yolculuğa, her şeyi dışarıdan içerek izlemekte olan yaşlı bir adam (Harry Dean Stanton) eşlik ediyor. Birbirlerine karşı son derece karışık duygular hisseden Eddie ve May, anne ayrı baba bir kardeş olduklarını öğrendiklerinde ensest ilişkinin dehşetini bir anda enselerinde hissediyorlar. Dünyanın en uç noktasında olduklarını hissini veren tozlu çöl filmin atmosferine derinlik katarken, Altman seksenlerin en güzel aşk ve tutku filmlerinden birine imza atıyor.

Beyond Therapy (1987)

Oyn: Julie Hagerty, Jeff Goldblum, Glenda Jackson

Gişe: 790.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Bu kez Robert Altman'ı Woody Allen'ın tehlikeli sularında görüyoruz: New York'lu nevrotikler ve terapistleri! Aslında bir tiyatro oyunundan Altman'ın yazarı Christopher Durang ile birlikte senaryolaştırdığı film, ne yazık ki beklenen ilgiyi görmemişti. Bruce (Jeff Goldblum) ve Prudence (Julie Hagerty) birbiriyle yemeğe çıktıkları ilk gece, müthiş bir kafa karışıklığıyla birbirlerini bir daha asla görmek istemediklerini düşünerek ayrılıyorlar. Çünkü Bruce biseksüel olduğunu ve halihazırda bir erkek arkadaşıyla beraber yaşadığını söyleyince, iflah olmaz bir nevrotik olan Prudence, acilen psikiyatristini ziyaret etmek istiyor. Bu noktadan sonra Bruce'un erkek arkadaşı Bob, onun tam tiyatroluk annesi ve her ikisinin psikanalistleri olaya dahil oluyor.

O.C. and Stiggs (1987)

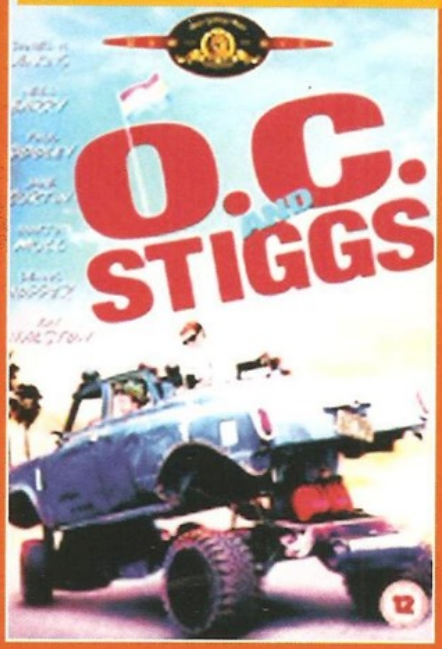

Oyn: Daniel Jenkins, Neill Barry

Bütçe: 7.000.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Arizonalı iki yeniyetme olan O.C. ve Stiggs'in hayattaki en önemli amaçlarından biri, komşuları olan dört kişilik bir aileyi olabildiğince delirtmektir. Müzisyen idolleri King Sunny Ade'in Mexico'ya konsere geldiğini öğrenince yarım akıllı arkadaşları Barney ile yola çıkarlar. Seksenlerin yeniyetme komedi filmlerine Altmanvari bir bakış olarak izlenebilir.

Vincent & Theo (1990)

Oyn: Tim Roth, Paul Rhys

Gişe: 2.230.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Zamanının anlaşılamayan dehası Vincent

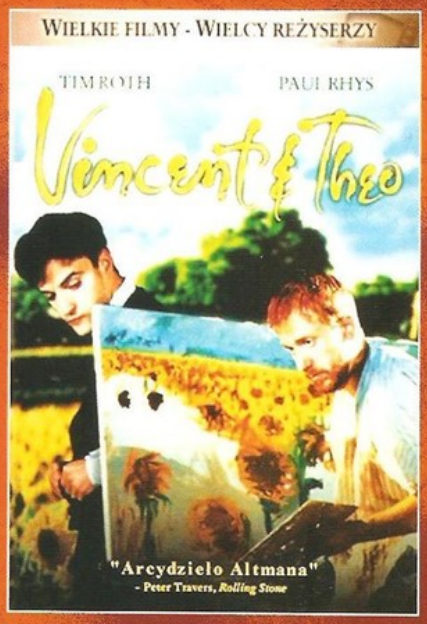

Van Gogh'un öyküsü aslında dört saatlik bir dizi olarak BBC'ye çekilecekken, Robet Altman ve yazar Julian Mitchell ressamın son yıllarına ağırlık vererek 138 dakikalık bir sinema filmi çekmeye karar verdiler. Böylece ortaya yaratıcılığının verdiği taşkınlıkla ömrü boyunca mücadele etmek zorunda kalan ve en sonunda sıcak bir öğle sonrasında ayçiçeği tarlasında canına kıyan Vincent ve "art dealer" ağabeyi Theo arasındaki sancılı ilişkinin çerçevesinde "Vincent & Theo" ortaya çıktı. Film, Van Gogh'un "Ayçiçekleri" tablosunun 20 milyon sterline satıldığı Christie's'de açılıyor... Avrupa'da daha çok festivallerde gösterilen film, zaman içinde yönetmenin bilinen ve sevilen filmlerinden biri haline geldi.

The Player (1992)

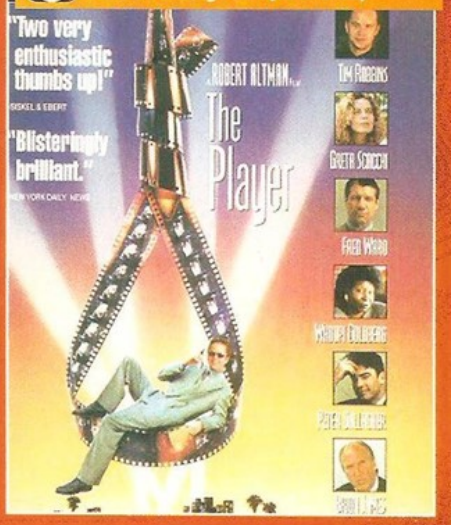

Oyn: Tim Robbins, Greta Scacchi, Whoopi Goldberg, Peter Gallagher

Gişe: 21.700.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

Bir film stüdyosunun başkan yardımcısı olan Griffin'in (Tom Robbins) işi, çalıştırdığı maaşlı elemanlarına, stüdyoya gelen senaryoları okutmak ve yorumlatmaktır. Bu projeler üzerinde müthiş bir "hayır" deme yetkisi olan Griffin, günün birinde garip bir kart alır: daha önce senaryosunu gönderip, kendisinden aranacağı vaadini alan ve aranmayan bir yazar, kendisini ölümle tehdit etmektedir. Öte yandan şirketteki sahip olduğu konumun başka bir meslektaşı tarafından tehdit edilmesi Griffin'in üzerindeki baskıyı ve yaşadığı paranoyayı arttırır. Bir gece, tehditlerin sahibi sandığı bir senaristi (Vincent D'Onofrio) öldürür. Üstelik, öldürdüğü adamın sevgilisiyle de bir gönül ilişkisine girer. Altman, yeterince ticari olmadığı için her zaman dışlandığı Hollywood stüdyolarına alaycı ve çok zekice bir bakış atarken, 90'ların başında adeta yeniden doğmuştu. "Oyuncu" birçok kişiye göre ustanın en iyi filmi olarak ünlenmekle kalmadı. Çekildiği yılın ve 90'ların da en iyileri arasında adı hep anıldı.

Short Cuts, (1993)

Oyn: Andie MacDowell, Julianne Moore, Matthew Modine, Lili Taylor

Gişe: 6.100.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

1938-1988 yılları arasında yaşamış modern Amerikan edebiyatının en sade ve ayrıksı yazarlarından olan Raymond Carver'ın kısa hikayelerinden senaryolaştırılan ve ülkemizde "Sosyeteden İnsan Manzaraları" adıyla gösterilen film, ustanın erken dönem başyapıtlarından "Nashville"e benzer bir yapıya ahip. Üç saat boyunca birbiriyle kesişen birçok karakter ve hikayeyle örülü film,

çoğu kişiye göre Altman'ın en iyi yapıtlarından biri. Belki de her biri ayrı bir filmin konusu olarak işlenebilecek öykülerin biraraya gelişinde, Robert Altman'ın rejisi kadar, iki yıl önce intihar eden kurgucu Geraldine Peroni'nin katkısı da yadsınamaz. Paul Thomas Anderson'un idolü olan Altman, bu filmle, Anderson'ın "Magnolia"sına da büyük ölçüde ilham kaynağı olmuştu.

Pret-a-Porter (1994)

Oyn: Marcello Mastroanni, Sophia Loren, Kim Basinger, Lili Taylor

Gişe: 5.850.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Robert Altman'ın bol yıldızlı ve şenlikli filmi. Belki en iyi filmi değil ama en eğlencelisi olduğu kesin. Onlarca oyuncu, modacı, mankenin bir biri ardı sıra arzı endam eylediği, modanın bizzat başrolde olduğu filmde, Paris'teki önemli bir defile çevresinde olup biten pek çok enstantane adeta "ev yapımı film" gibi, yarı belgesel tadıyla perdeye yansıyor. Marcello Mastroanni ve Sophia Loren'i, 1964'te oynadıkları "Dün, Bugün ve Yarın"a gönderme olan "ateşli" sahnelerinde yıllar sonra bir arada seyretmek de çok eğlenceli... Julia Roberts ve Tim Robbins, paylaşmak zorunda kaldıkları otel odasından defile boyunca hiç çıkmayan bir başka çifti canlandırıyorlar. Kim Basinger'ı ağzı laf yapamayan beceriksiz bir TV muhabiri olarak izlemek de keyifli. İssey Miyake, Jean Paul Gaultier, Thierry Mugler, Gianfranco Ferre gibi modacılarla Claudia Shieffer, Naomi Campbell, Helena Christensen gibi mankenler kendilerini canlandırırken, Anouk Aimee, Teri Garr, Stephen Rea, Forest Whitekar, Cher, Lili Taylor, Ute Lemper, Lyle Lowett, Jean-Pierre Castel gibi oyuncular da irili ufaklı rollerde filme renk katıyorlar.

Kansas City (1996)

Oyn: Jennifer Jason Leigh, Miranda Richardson, Steve Buscemi

Bütçe: 19.000.000 USD

Gişe: 1.350.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Film 1934 yılında ABD'nin ünlü bunalım döneminde geçiyor. Bir gangster (Harry Belafonte) tarafından kaçırılan kocasını (Delmot Mulroney) kurtarmak için, kentin sözü geçen politikacılarından birinin karısını (Miranda Richardson) kaçıran Blondie'nin (Jennifer Jason Leigh) hikayesini anlatıyor film. Biraz ağır temposuyla dikkat dağıtsa

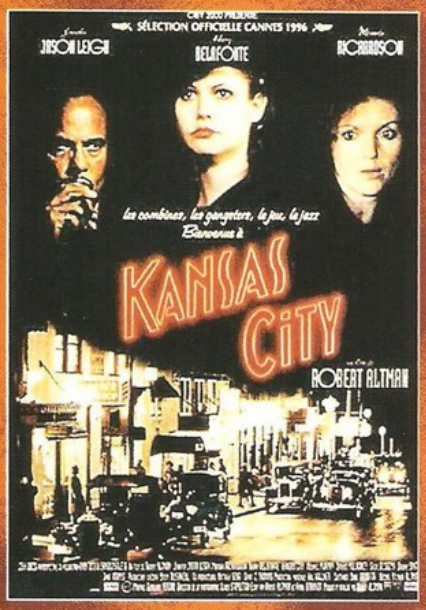

da, özellikle Harry Belafonte'nin yorumladığı ganster tiplemesi çok beğenilmiş ve sanatçıya New York Film Critics Circle Ödüllerinde en iyi yardımcı oyuncu ödülünü kazandırmıştı. Altman'ın 71 yaşında çektiği ve caz müziğiyle yoğurduğu bu dram, özellikle müziğiyle beğeni toplamış ve Kansas City'li olan Altman'a doğduğu ve büyüdüğü şehre bir selam gönderme fırsatını sunmuştu.

The Gingerbread Man (1998)

Oyn: Kenneth Branagh, Robert Downey Jr., Daryl Hannah, Tom Berenger

Bütçe: 25.000.000 USD

Gişe: 1.500.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Gene Amerika'nın güneyinde, Savannah'da geçen bir öykü ama en önemli özelliği, filmografisine bir gerilim katmak ve bunu farklı bir bakış açısıyla yapmak isteyen Robert Altman'ın eseri oluşu. Sekiz yıldır hiçbir davayı kaybetmemiş bir savunma avukatı olan Ricky Magruder (Kenneth Branagh), kendisinden uzaklaşmış ve sadakatsiz karısı Leeanne'den (Famke Janssen) kopuktur ve bir partinin sonunda arabası çalınmış olan garson kız Mallory (Embeth Davidtz) ile ilişki kurar. Ama Mallory'nin babası (Robert Duvall) başlarına bela olur. Avukatlığının sağladığı avantajlara dayanarak onu bir akıl hastanesine kapatsa da, oradan kaçan bu yaşlı kaçık, sevgililere dünyayı dar edecek gibi görünmektedir. Hollywood ile arası iyi olan, doksanların çok satan gerilimlerinden bazılarının (Pelican Brief, The Client, The Rainmaker, The Firm gibi) yazarı John Grisham'ın kenarda kalmış öyküsünden uyarlanan film, Altmanseverleri tatmin etse de, eleştirmenleri pek memnun etmedi.

Cookie's Fortune (1999)

Oyn: Glenn Close, Julianne Moore, Liv Tyler, Chris O'Donnell

Gişe: 10.919.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Robert Altman'ın çok sevdiği bir coğrafyada, Mississippi'de geçen film, gene olayların birbirine kenetlediği eksantrik kişiliklerin resmi geçidini sunuyor. Hırslı bir tiyatro yönetmeni olan Camille (Glenn Close) intihar etmiş teyzesi Jewel Mae Cookie'nin cansız bedeniyle karşılaşınca, ailesinden kimsenin böyle bir şeye kalkışmaması gerektiğinden hareketle olaya cinayet süsü verir (intihar notunu yer!) ve suç, teyzesinin ev işleriyle de ilgilenen becerikli siyah Willis'in (Charles S. Dutton) üzerine kalır. Tüm kasaba Willis'in suçsuzluğuna kefildir, o hem becerikli ve iyi yürekli birisi hem de Cookie'nin yakın dostudur. Ama kasaba dışından olayı çözmeye gelen müfettiş (Courtney B. Vance), bu kadar emin değildir. Camille'in her dediğini yapan yumuşak başlı kız kardeşi Cora rolünde Julianne Moore ve onun havai kızını canlandıran Liv Tyler göz dolduruyor. Jewel Mae Cookie rolündeyse, yaklaşık bir on yıldan sonra ilk kez bir filmde rol alan yılların Patricia Neal'i var.

Dr. T. and the Women (2000)

Oyn: Richard Gere, Farrah Fawcett, Helen Hunt, Laura Dern, Liv Tyler

Bütçe: 12.000.000 USD

Gişe: 13.100.000 USD

DVD: Türkiye'de çıktı.

Altman, kadınları seven ve filmlerinde kadın karakterlere ağırlık veren bir yönetmen. Bu kez Dallas'ın kaymak tabakasındaki kadın karakterlerle uğraşmayı deniyor. Zengin ve güzel kadınların jinekoloğu Dr. T'nin karısı Kate (53 yaşının tüm güzelliği ve cesaretiyle Farah Fawcett) bir alışveriş merkezinde sinir krizi geçirerek çırılçıplak soyunuyor... Dr. T.'nin evlenmek üzere olan kızı Dee Dee (Kate Hudson) lezbiyen sevgilisi (Liv Tyler) tarafından kaçırılıyor... Şüphesiz başka uçuk kadın karakterler de var: Komplo teo-

rilerine meraklı küçük kızı Connie (Tara Reid) ve profesyonel golfçü Bree (Helen Hunt)... Sinema tarihinde ilk kez canlı doğum sahnesinin kullanıldığı filmde, Farah Fawcett'ın soyunması için sette sadece görüntü yönetmeni, ışık şefi ve yönetmen Altman'ın bulunacağı bir ortam yaratılmak istenmiş ama Fawcett, buna gerek olmadığını söyleyerek tüm setin önünde rahatça soyunmuş ve sahne bittiğinde herkesin alkışlarıyla karşılaşmıştı.

Gosford Park (2001)

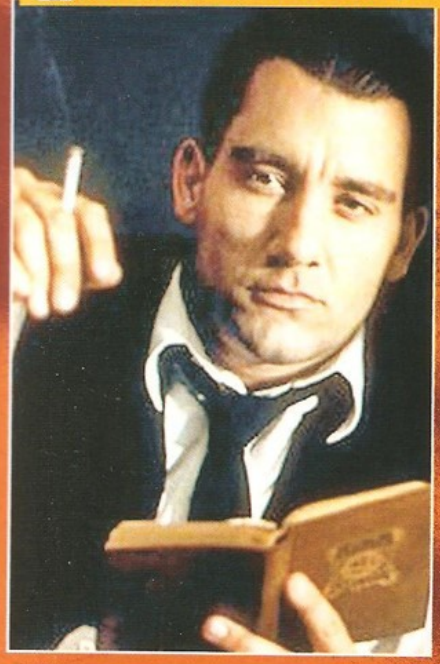

Oyn: Maggie Smith, Kristin Scott Thomas, Alan Bates, Clive Owen

Bütçe: 15.000.000 USD

Gişe: 41.300.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

İngiliz aristokrasisinin son şaşaalı dönemleri olan 1930'ların sonlarında, kır evinde av partisi için toplanan asilzadeler ve evin hizmetlileri, işlenen cinayet karşısında potansiyel şüpheli durumuna düşüverirler. 1970'lerin ünlü İngiliz TV dizisi "Aşağıdakiler, Yukarıdakiler"i anımsatan bu efendi-kölelik ilişkisi, Altman'ın merceğinden, pek çok iyi oyuncunun katılımıyla gerçek bir şölen niteliğinde. Asla sıkmayan kocaman bir partiye benzetilen Altman filmlerine en iyi örnek olarak gösterilen "Gosford Park", usta yönetmenin züppelere, ikiyüzlülüklere ve sınıfsal ayrılıklara alaycı bakışını başarıyla ele alıyor. En iyi yönetmen dalında Altın Küre'yle yetinen Altman, Oscar'a sadece aday olabilmiş ama en iyi özgün senaryo dalında "Memento"yu geride bırakarak heykeli kazanmıştı.

The Company (2003)

Oyn: Neve Campbell, Malcolm McDowell

Bütçe: 15.000.000 USD

Gişe: 2.281.000 USD

DVD: amazon.com'dan temin edilebilir.

"Çığlık" serisiyle tanıdığımız Neve Campbell, bu kez altı yaşından beri aşina olduğu bale dünyasını anlatan "The Company"de hem yapımcı hem de senaristlerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Robert Altman, dansçıların profesyonel ve özel yaşamının örülü olduğu dünyalarına, gene çok katmanlı bakış açısıyla, bu kez Chicago'daki bir dans grubu üzerinden kamerasını çeviriyor. Belgesel tadındaki filmde dansçıların provalardan başlayıp sahnedeki rol dağılımına kadar yaşadıkları her aşama gözler önüne seriliyor. Dans grubunun kibirli ve hırslı koreografı rolünde Malcolm McDowell'ı seyrediyoruz. Kanada Ulusal Balesi'ndeki günlerinden sonra ara verdiği balerinliğe dönen Neve Campbell, proje öncesinde yaklaşık iki yıl sıkı bir hazırlık yaparak rolüne hazırlanmış.

A Prairie Home Companion (2006)

Oyn: Woody Harrelson, Tommy Lee Jones, Kevin Kline, Meryl Streep

DVD: yok

Otuz yılı aşkın süregelen bir radyo programının yapımcısı ve sunucusu Gerrison Keillor ile Robert Altman'ın işbirliğinden ortaya çıkan bir film. Sözkonusu radyo şovunda, Keillor hikayeler anlatıp espriler yapar, reklamlarla dalga geçer ve tüm bunların arasına müzik serpiştirir. Film TV karşısında rekabet edemediği için bitirilecek bu radyo şovunun son gecesi üzerine kurulu... Keillor'a şov sırasında eşlik eden şarkıcı kız kardeşleri Meryl Streep ve Lily Tomlin, şarkıcı kovboylar Dusty ve Lefty'yi ise Woody Harrelson ve John C. Reilly canlandırıyor. Kevin Kline ise şovun korumasını üstlenmiş eski bir detektifi oynuyor. Eğlence dünyasının kulisini gözler önüne seren "A Prairie Home Companion", Altman'ın "şimdilik" son filmi. ■

Hız yapan filmler

Hız, gürültü ve heyecan... Sinema salonundaki güvenli koltuklara kurulup araba yarışlarını seyretmenin keyfi başka bir şeye benzemez. İşte bu nedenle, yapımcılar sadece "hız" ve "yarış" üzerine kurulu filmler çekmeyi pek ihmal etmezler. "Hızlı ve Öfkeli: Tokyo Yarışı"nın gösterime girdiği bu ay, biz de araba yarışı filmlerine bir göz attık ve sizin için en iyi 10 filmi belirledik. MURAT ERŞAHİN

Hız ve Yarış, yaşadığımız çağın en belirgin unsurları arasında yer alan iki kelime. Vahşi kapitalizmin, daha doğrusu insanoğluna dayatılan yeni dünya düzeninin ana prensibi olan 'hız'a ayak uydurma zorunluluğu, sonuç olarak 'yarışma' mecburiyetini doğuruyor. Birbirinin üzerinden geçen, bir diğerini geride bırakan insanlar. Güne uyabilme zorunluluğu, son sürat yaşanan saatler... 'Hız', Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre, dört anlam içeriyor: 1. Çabukluk, sürat. 2. Bir hareketten doğan güç, şiddet. 3. Çaba, güç, gayret, takat. 4. Alınan yolun harcanan zamana oranı.

Aynı sözlüğe göre 'yarış'; bir amaç uğruna birbirini yenmeye çalışma, rekabet, müsabaka anlamına geliyor. Hızlı olmasak veya yarışmasak, çağa adapte olmanın imkânsız hale geleceği apaçık. Diğer taraftan, 'hız' belki de insanoğlunun yaşadığının en önemli kanıtı. Bir nedenle uyanmanın, günü anlamlı kılmanın ve yaşamak için sebepler üretmenin... İnsanoğlunun en önemli uğraşı ve eğlenceleri arasında yer alıyor 'hız' ve 'yarış' kavramları. Beyazperde bunu gayet iyi bildiği için, bu önemli oluşları sıkça kullanma gayreti içinde. Sinema, bazen sporla el ele vererek en hızlı olmaya çabalıyor. İnsanoğluna, sürenin geçtiğinin ve her dakikanın ayrı bir önem taşıdığının vurgusunu yapıyor. Yedinci sanatın, doğuşundan itibaren çözdüğü en önemli nokta bu zaten: İzleyici, hızı ve yarışları çok seviyor, asla bıkmıyor ve hep daha hızlısını bulmak istiyor karşısında. Bu tip filmlerin en fazla ilgi çekenleri de 'yarışan arabaları' kullananlar oluyor. Yönetmenliğini Rob Cohen'in üstlendiği 2001 yapımı "The Fast and the Furious / Hızlı ve Öfkeli", bu tip filmlerden biri olarak özellikle gençlerin büyük ilgi ve beğenisiyle karşılandı. Yeni milenyumun ilk 'son sürat araba yarışı' sahnelerine sahip filmi, Los Angeles sokaklarında girişilen yasaya aykırı yarışları merkeze alarak, aksiyon ve gerilim dolu bir gençlik öyküsü anlatıyordu. İkinci film gecikmedi. Bu kez yönetmen John Singleton'du ve 2003'te "2 Fast 2 Furious", bu kez Miami sokaklarında motor sesleriyle birlikte izleyiciye bolca adrenalin salgılatıyordu. Bu ay gösterime giren "The Fast and the Furious: Tokyo Drift" adlı film, sokaklardaki araba yarışlarını konu alan serinin üçüncü ve şimdilik son bölümü. Bu kez, sokak yarışlarının adresi, hız ülkesi Japonya'nın başkenti Tokyo. 'Hızın tercümeye ihtiyacı yok' diyerek, filmin bize çağrıştırdığı sinema tarihindeki en 'hızlı' yapımları, özellikle içinde 'yarışan arabaların' olduğu yüzlercesi arasından dikkatimizi çeken 'on ünlü filmi' hatırlamak istedik.

10. The Racers

Yönetmen: Henry Hathaway

Oyuncular: Kirk Douglas, Bella Darvi, Cesar Romero, Lee J. Cobb, Gilbert Roland, Katy Jurado, Charles Goldner, John Hudson, George Dolenz, Agnes Laury. 1955 / ABD. İngilizce / 88 dk.

The Lives of a Bengal Lancer (1935)", "Kiss of Death / Ölüm Öpücüğü (47)" , "Fourteen Hours / 14. Saat (51)", "Niagara (53)", "How the West Was Won / Batının Zaferi (62)" gibi ünlü filmlere imza atmış Hollywood'un efsane yönetmenlerinden Henry Hathaway'in (1898-1985), 1955 tarihli filmi, araba yarışlarının ünlü adresi Monte Carlo

rallisine katılan sürücülerin maceralarını işlerken, araba sporunu odaklayan heyecanlı drama, romantik unsurlar katıyordu. Etkileyici bir kadın tarafından sponsorluğu yapılan yarışçıyı Kirk Douglas canlandırırken, güçlü oyuncu kadrosu ile öne çıkan film, kendi de bir yarışçı olan Hans Ruesch'in romanından beyazperdeye uyarlanmıştı.

7. The Italian Job

Yönetmen: Peter Collinson

Oyuncular: Michael Caine, Benny Hill, Rossano Brazzi, Noel Coward, Raf Vallone, Tony Beckley, Margaret Blye. 1969 / İngiltere. İngilizce- İtalyanca / 99 dk.

Charlie hapishaneden yeni çıkmıştır ve son bir 'büyük iş' yapmak için kolları sıvar. İtalya'da bulunan 4 milyon dolar değerindeki altını çalmak işin kolay tarafıdır. Dâhiyane planın zor olan tarafı, Torino sokaklarında bir trafik keşmekeşi yaratmaktır. Bu da, efsane İngiliz markası olan üç tane Mini Cooper sayesinde olacaktır. Cadde ve sokakları birbirine katan ufak ve hızlı arabaların zamana karşı giriştikleri yarış, ilk olarak 1969'da Michael Caine'in başrolünde beyazperdeye yansımış, Quincy Jones'un orijinal müziğiyle renklenen hızlı aksiyon, 2003'te Los Angeles sokaklarına uyarlanırken, Caine'in rolünü Mark Wahlberg üstlenmişti. Yeni filmin süsü, Charlize Theron iken, 69 tarihli orijinal filmin sürprizleri, ünlü İngiliz komedyen Benny Hill ve İtalyan aktör Rossano Brazzi olmuştu.

9. Rebel Without a Cause / Asi Gençlik

Yönetmen: Nicholas Ray

Oyuncular: James Dean, Natalie Wood, Sal Mineo, Jim Backus, Corey Allen, Dennis Hopper, Ann Doran. 1955 / ABD. İngilizce / 111 dk.

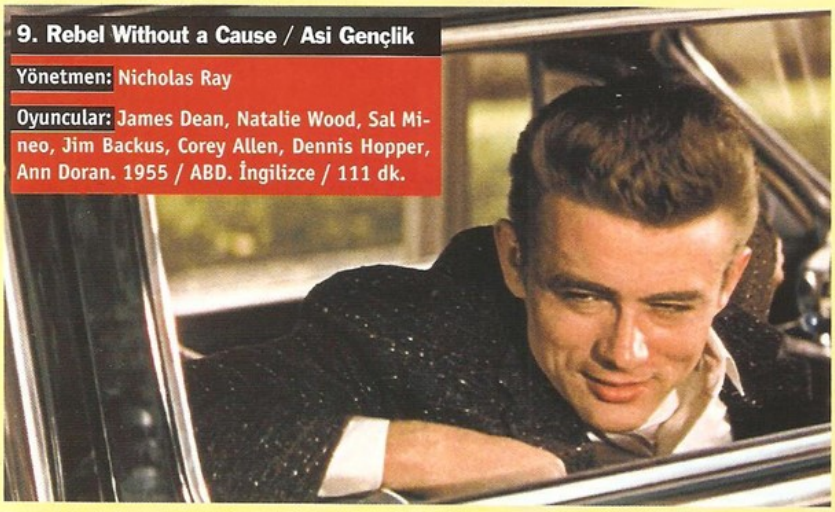

Romantik ve lirik yönetmen Nicholas Ray'in 50'li yılların gençliğine karamsar bakışı, James Dean 'mit'inin de katkısıyla bütün zamanların en önemli filmlerinden birini, "Asi Gençlik" efsanesini doğurur. Özenle baktıkları arabaları, orta sınıf Amerikan gençliğinin olmazsa olmazlarındandır. Çeteler halinde yaşayan gençlerin hız tutkusu, ölümcül araba yarışlarına dek uzanır. Jim (Dean), karakolda tanışıp aşık olduğu Judy'nin (Wood) 'takıldığı' çeteye girdiğinde, kavga ve yarışlarla hızlı yaşayan bir gençlik grubuyla karşılaşır. Jim'in, çetenin reisi Buzz'la (Allen) giriştiği yarış, dönemin en ölümcül ve hızlı oyunudur. İki genç, arabalarını bir uçuruma sürecek ve son dakikada arabadan atlayan bu yarıştan galip çıkacaktır. Varlıklarını bu tip yarışlarla kanıtlama çabasındaki gençler, kısa sürede gerçeklerle karşılaşmak zorunda kalırlar. Hızlı yaşayıp 24 yaşında hayata veda eden efsane aktör James Dean ve Natalie Wood'u biraraya getiren ve 4 dalda Oscar adayı olan kült klasik, 50'lerin anlaşılamayan gençlerine de bir ağıt niteliğindedir.

8. The Love Bug / Aşk Böceği

Yönetmen: Robert Stevenson

Oyuncular: Dean Jones, Michele Lee, David Tomlinson, Buddy Hackett, Joe Flynn

1968 / ABD. İngilizce / 107 dk.

Minik, sevimli, beyaz bir Volkswagen. Ama diğer bütün arabalardan farklı. Aklı ve kalbi olan bir arabadan söz ediyoruz, canlı bir arabadan. Ve katıldığı rallide güçlü rakiplerine rağmen şampiyon bir yarış arabasından. Aşk Böceği Herbie'den... İlk olarak 1968'de tanıştığımız, komediyle fantastik filmi buluşturan ve merkezine yarış sporunu oturtan sevimli Disney klasiği, sonuncusu 2005'te olmak üzere, beyazperdede 5 kez değişik maceralarıyla yer buldu. Sevimli ve zeki yarış arabası "Herbie", 1982'de TV dizisi olmuş, 1997'de ise bir TV filmi olarak serüvenini sürdürmüştü.

6. Vanishing Point

Yönetmen: Richard C. Sarafian

Oyuncular: Barry Newman, Cleavon Little, Dean Jagger, Victorio Meldin

1971 / ABD. İngilizce / 98 dk.

70'lerin başında çekilen muhteşem bir 'kült'. Televizyonun ilk ve altın günlerinden 'Avukat Petrocelli' olarak tanıdığımız Barry Newman'ın başrolde olduğu yol filmi, sisteme isyan eden, baş kaldıran radikal bir yapımdır. Kowalski (Newman) eski bir yarışçıdır ve teslimatçılıkla, otomobil getir-götür işleriyle hayatını kazanmaktadır. Modifiye edilmiş 70 model bir Dodge Challenger'ı, Colorado'dan California'ya götürecektir. Kowalski, bu mesafeyi hiç durmadan 15 saatten az bir sürede kat edeceğine iddiaya girer. Motosikletli polisler ve otoyol devriyelerini peşine takan Kowalski, zaman ve onu engellemeye çalışanlara karşı büyük bir hızla nefes nefese bir mücadeleye girmiştir. Temponun bir an bile düşmediği 'hızlı' film, C. Cabrera Infante tarafından beyazperdeye uyarlanmıştı. Ünlü aktris Charlotte Rampling, filmde otostopçu kadın rolünde yer almış ama rol aldığı sahneler, kurguda çıkarılmıştır. Motosiklete binen çıplak kadınlar, 'gay' otostupçular ve çölün uzayıp giden ıssızlığında eşsiz bir müzik eşliğinde yol alan bir Dodge Challenger... Birçok sinefil tarafından bugüne dek yapılan en iyi araba-yol-hız filmi olarak gösterilen yapım, 97'de TV filmi olarak tekrar çekilmiş ve 'Kowalski', Viggo Mortensen tarafından canlandırılmıştır.

5. The Cannonball Run

Yönetmen: Hal Needham

Oyuncular: Burt Reynolds, Roger Moore, Farrah Fawcett, Dom DeLuise, Dean Martin, Sammy Davis Jr., Adrienne Barbeau, Jackie Chan, Peter Fonda

1981 / ABD. İngilizce / 95 dk.

Her ne kadar eleştirmenler tarafından beğenilmese de, gişede büyük başarı yakalayan ve 1984'te devamı çekilen 81 tarihli "The Cannonball Run", ülkenin bir ucundan diğerine düzenlenen, illegal, hiçbir kuralı olmayan, her türlü hileye başvurulan popüler bir araba yarışını konu alır. Yarışmacılar, kazanmak için her yolu deneyen eksantrik kişilerdir. Burt Reynolds'dan Roger Moore'a, Dean Martin'den Sammy Davis Jr.'a, yetenekli komedyen Dom DeLuise'den, Peter Fonda'ya kadar birçok ünlü oyuncunun rol aldığı yapım, seyri kolay, keyifli, bazı anlar kahkahalarla güldüren sempatik bir yol-yarış filmidir. Kadronun büyük kısmını koruyarak, Frank Sinatra, Shirley MacLaine, Telly Savalas gibi ünlü isimlerin katılımıyla çekilen ikinci bölüm, ilk filmin basit ama sevimli ve sürükleyici yapısından uzak, başarısız bir devam filmi olarak, orijinalinin düzeyine yaklaşamaz.

4. The Fast and the Furious / Hızlı ve Öfkeli

Yönetmen: Rob Cohen

Oyuncular: Paul Walker, Vin Diesel, Michelle Rodriguez, Jordana Brewster, Rick Yune, Chad Lindberg, Johnny Strong, Matt Schulze, Ted Levine. **2001 / ABD-Almanya ortak yapım. İngilizce / 106 dk.**

Racer X' adlı bir dergi makalesinden beyazperdeye uyarlanan soluk soluğa aksiyon, Los Angeles'ın hız canavarı sokak yarışçılarını ve onların kanun dışı dünyasını öykülüyordu. Baş rollerini yeni neslin aksiyon ikonu Vin Diesel (Pitch Black, XXX, The Chronicles of Riddick) ve yakışıklı Paul Walker'ın (The Skulls, Into the Blue) paylaştıkları yeni milenyumun hızlı filmi, sergilediği güzel insanlar, güzel arabalar, gizli bir aşk ve sıkı dostluklarla gişede büyük başarı kazanmasının yanısıra, eleştirmenlerin de beğenisini elde etmişti. Geliştirilmiş güçlü motorlarla sokak yarışı yapan çete mensupları, yaklaşık 50 yıl öncesinin

Alt türler

Saate ve hıza karşı yarışlarla, yarış arabalarıyla, usta sürücülerle ve arabalarla ilgili filmler, her zaman beğenilen bir alt tür olmasının yanı sıra kendi içinde gruplara ayrılır. İşte aklımıza gelen bazı örnekler:

Araba yarışı ve yarışçılarla ile ilgili filmler

Days of Thunder (1990), Driven (2001), The Speed Merchants (1972), Red Line 7000 (1965), Cannonball (1976), Thunder in Carolina (1960), Burn 'Em Up O'Connor (1939), Death Race 2000 (1975)

Başrolde arabaların olduğu filmler

Duel (1971), Christine (1983), The Car (1977)

Arabaları kullanan filmler

The Driver (1978), Convoy (1977), Smokey and The Bandit (1977), Gone in Sixty Seconds (2000), Torque (2004)

'Asi Gençliğine' bir saygı duruşunda bulunuyorlardı. Nefes kesici sahneler ve insanı koltuğundan fırlatan ses efektleriyle oldukça gerçekçi bulunan film, 2003'te "2 Fast 2 Furious" adıyla ikinci kez beyazperdeye yansıdı. Yönetmen koltuğunu aksiyon uzmanı Rob Cohen'den devralan isim, sokakları ve çeteleri yakından tanıyan sıkı yönetmen John Singleton'du. "Boyz n the Hood", "Shaft" ve "Four Brothers" filmlerinin yaratıcı ismi, Vin Diesel'in affını isteyip, Paul Walker'ın devam ettiği yeni kadroyu başarıyla yönetiyor ve serinin üçüncü bölümü için gerekli gişe başarısını sağlıyordu.

3. The Great Race

Yönetmen: Blake Edwards

Oyuncular: Jack Lemmon, Tony Curtis, Natalie Wood, Peter Falk, Kenan Wynn, Arthur O'Connell, Vivian Vance. 1965 / ABD. İngilizce / 160 dk.

Çoğu sinefilin sinema tarihinin en iyileri listesinde bulunan "The Great Race", kazandığı birçok ödülün yanında 5 dalda Oscar için yarışmış ve "En İyi Efekt" heykelciğini elde etmişti. Yüzyılın hemen başında, New York'tan Paris'e uzanan bir otomobil yarışı ve muhteşem bir kadrodan, zeki bir komedi. Usta yönetmen Blake Edwards'ın 'slapstick' komedinin zirvesine taşıdığı yapım, Henry Mancini'nin nefis müziği ve film için yazılan orijinal şarkılarla da dikkat çekmişti. Sinema tarihinin en komik ikilisi Stanley Laurel ve Oliver Hardy'ye adanan film, yirminci yüzyılın başında tasarlanan antika yarış arabaları ve yol güzergâhında meydana gelen gırgır maceralarla hiç eskimeyen özel bir yarış klasiğiydi.

2. Le Mans

Yönetmen: Lee H. Katzin

Oyuncular: Steve McQueen, Siegfried Rauch, Elga Andersen, Ronald Leigh-Hunt

1971 / ABD. İngilizce / 106 dk.

Dökümanteri andıran yapısıyla, ilk 37 dakikasında hiçbir diyaloga yer vermeyen gerçek yarış filmi, 70'li yılların en zorlu pistinde, Fransa'nın Le Mans'ında geçen çetin bir yarışı öykülüyor. Turuncu-mavi bir Porsche 917 kullanan Amerikalı pilot Delaney (McQueen) ve Ferrari 512LM'siyle onun en büyük rakibi Alman yarışçı Stahler (Rauch) arasındaki büyük rekabet. Motor sporuna heyecan dolu bir aksiyon ve derinlikli bir dramı başarıyla ekleyen film, 70'lerden günümüze uzanan gerçek bir 'kült'. Araba yarışlarına ve hıza tutkuyla bağlı olan ölümsüz karizma Steve McQueen'in muhteşem performansıyla akıllara kazınan ve gerçek yarış arabalarıyla, gerçek pistte çekilen film için, 'bir daha asla benzeri yapılamaz' deniyor. Birkaç nesil gençliğin üzerinde silinmez bir etki bırakan film için, pit çizgisinin dumanını soluyan insanlardan oluşan meraklı izleyiciler ve eleştirmenlerin ortak görüşü şu: 'Gürültüden konuşulanları duyamazsınız, Hızdan aksiyonu izleyemezsiniz fakat arkanıza yaslanıp gerçek bir yarış heyecanı yaşayabilirsiniz'.

1. Grand Prix

Yönetmen: John Frankenheimer

Oyuncular: James Garner, Eva Marie Saint, Yves Montand, Toshiro Mifune, Brian Bedford, Jessica Walter, Antonio Sabato. 1966 / ABD. İngilizce-Fransızca-İtalyanca / 179 dk.

Eleştirmenlerin ve türün meraklılarının ortak tespiti, "Grand Prix"nin, sinema tarihinin gelmiş geçmiş en iyi motor sporu ve yarışı filmi olduğu. Monaco pistinde İngiliz takım arkadaşının geçirdiği kaza sonrası Jordan takımından uzaklaştırılan Amerikalı Grand Prix pilotu Pete Aron, Japon Yamura takımı için yarışmaya başlar. Kahramanımızı, kritik bir yarış, yasak bir aşk ilişkisi ve acı bir hesaplaşma beklemektedir. Bob Fosse'nin ünlü klasiği "All That Jazz"ı da kaleme alan Robert Alan Aurthur'un orijinal öyküsünü, usta yönetmen Frankenheimer'ın yönettiği filmde James Garner'ın rolünü Steve McQueen istiyordu. McQueen'in F1 pilotu olma düşü, beş sene sonra, 71'de "Le Mans" ile mümkün olurken, James Garner, "Grand Prix"de en iyi performanslarından birini sergiliyor, aktör; filmde yer alan gerçek F1 pilotlarından birine dönüşüyordu. Yves Montand, Toshiro Mifune ve Eva Marie Saint gibi güçlü oyuncuların Garner'a eşlik ettikleri film, 'En İyi Efekt', 'En İyi Kurgu' ve 'En İyi Ses' dallarında toplam üç Oscar'ın sahibi oluyor, izleyiciye gerçek bir Grand Prix atmosferi yaşatıyordu. Filmde, bir araba yarışçısı 'korkmuyor musunuz?' sorusuna şöyle cevap veriyordu: 'Eğer bir yarışçı gerçekten 'düşünse', yani gerçekten 150 mil hızla gittiğini düşünse ve kaza yaptığı anda ölme ya da sakat kalma ihtimalinin çok fazla olduğu gerçeğini ciddi olarak anlasa, emin olun o arabaya binmezdi. Bizler bunları düşünmüyoruz. Çok kesin olarak söyleyebilirim ki, yarışçıların hepsinde kesinlikle hayal gücü eksikliği vardır.'

Sinemanın renkli yüzü

Türk sinemasının en yaratıcı isimlerinden biriydi ATIF YILMAZ. 1950 yılında Semih Evin'in asistanı olarak başladığı meslek yaşamında 115 filme yönetmen olarak imza atmış, televizyon dizileri çekmiş, senaryolar yazmış, uzun sözün kısası, tüm hayatını sinemaya adamıştı. Yılmaz 80 yaşında aramızdan ayrıldığında hala genç bir yönetmendi. Onun gençliğinin sırrı, hiç yitirmediği yaşam sevincinde ve yeniliklere, yaratıcı fikirlere her zaman açık olan düş gücünde saklıydı... PINAR TINAZ GÜRMEN

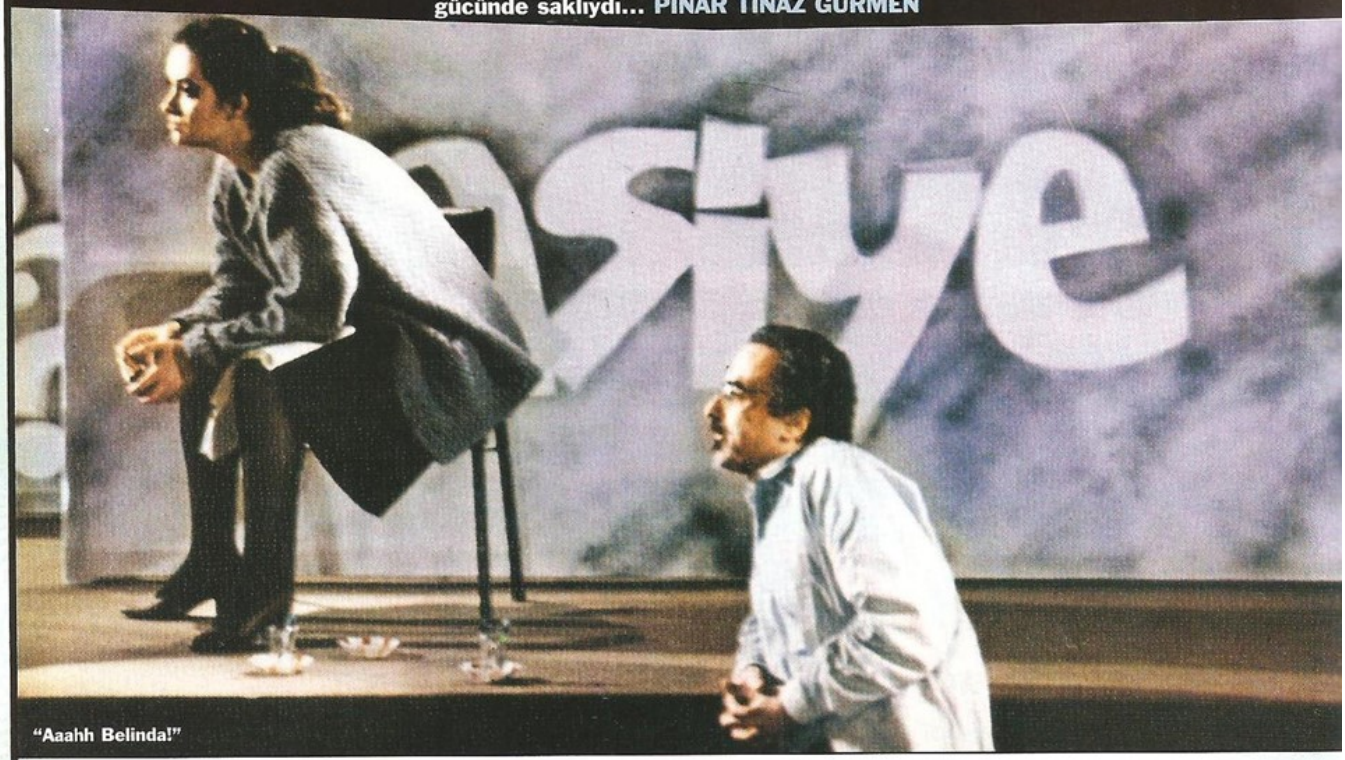

"Aaahh Belinda!"

Sanat yaşama tanıklık eder. Yaşadığı dönemin sancılarını, korkularını, güzelliklerini yansıtır sanatçı yapıtına. Bir ülkenin tarihini, bir dönemin özelliklerini öğrenmenin en iyi yoludur sanat ürünlerini incelemek. Onlar çoğu zaman resmi tarihten daha fazlasını söylerler size. Atıf Yılmaz'ın filmleri de Türkiye'nin yıllar içinde değişen çehresini, Türk insanının gelişen beğenilerini, yaşamını şekillendiren ilişki formlarını, siyasi ve kültürel duruşunu yansıtır kendine özgü espirili bir üslupla... Sıcak ve içtendir Atıf Yılmaz filmleri. Fantastik sinemanın en çılgınca öğeleriyle bezenmiş bile olsa, her zaman gerçekleri yansıtır. Filmlerinde yarattığı karakterler, ister zincirlerini kırmak isteyen bir kasaba kadını, isterse kanatlarını bilinmeyene açıp, dünyayı insanların fesatlıklarına terk eden şeytan olsun, daima bizden biridir... Onun sinemasını birkaç sayfada anlatmak elbette mümkün değil. Ama dört önemli başlık altında Yılmaz'ın eğlendirdiği kadar eleştiren ve düşündüren filmlerine kısaca değinmeyi amaçlıyoruz bu ayki yazımız ile. Sinemanın, sığ bir bakış açısıyla ticari sinema-sanat sineması ayrımına zorlandığı günümüzde Atıf Yılmaz filmleri, bir sanatçının nasıl hem popüler, hem de muhalif olabildiğinin de en güzel kanıtı aynı zamanda...

"Kadının Adı Yok"

Atıf Yılmaz ve Ulusal Sinema

Yılmaz'ın yönetmenliğe başladığı 1950'lerde Türk halkının başlıca eğlencesiydi sinema. Elektriğin yaygınlaşmasıyla, sadece şehirlerde değil, kasabalarda da sinema salonları açılmış bu ucuz eğlence halkın göz bebeği haline gelmişti. Türk sinemasının da izleyicilerinden başka dayanağı yoktu. O yıllarda ne ciddi anlamda

bir devlet yardımından, ne de büyük yatırımcıların varlığından söz edilebilirdi. Filmler yapılıyor, gişe geliri ölçüsünde yeni projeler üretiliyordu. Elbette böylesi bir sistem içinde halkın beğenileriydi birinci derecede önemli olan. O yıllarda Yılmaz da pek çok meslektaşı gibi melodramlara ve aşk filmlerine yöneldi. "Aşk Istıraptır" (1953) , "Hıçkırık" (1953), "Kadın Severse" (1955) gibi filmlerle hem seyircisine ısındı, hem de sinema tekniğini, dramatik yapı kuruluşunu ve sinema dilinin inceliklerini deneyerek, yanılarak öğrendi; kendisini geliştirdi...

Ellili yılların sonlarına doğru, Türk siyasi yaşamında varolan sıkıntılar ve bunları izleyen uyanış, elbette sanata da sirayet edecek, baskıcı tutumu bir yana ekonomik anlamda da hayal kırıklığına yol açan demokrat parti iktidarının ardından, hızlı bir özgürleşme dönemi yaşanacaktı. Zaten bir süredir, başta Kemal Tahir olmak üzere pek çok edebiyatçının eserlerinde 'kendi köklerine iniş' çabaları gözlenmekteydi ve sinemacıların da bu yolu takip etmeleri beklenen bir durumdu. Atıf Yılmaz, aralarında Metin Erksan, Halit Refiğ, Duygu Sağıroğlu, Ertem Göreç, Memduh Ün, Osman F. Seden gibi sinemacıların da bulunduğu bir grup içinde yer alarak 'Ulusal Sinema' düşüncesini destekledi. Söz konusu sanatçıların amacı, Türk sinemasına bize özgü bir kimlik kazandırmaktı. İçerik olarak bizim yazılı ve sözlü edebiyatımızdan, halkımızın yaşam felsefesinden, biçimsel anlamda ise yine bizim temaşa sanatlarımızdan ve görsel birikimimizden beslenen yeni bir form yaratmak, sinemamızı Batı etkisinden mümkün olduğunca kurtarmaktı hedeflenen... Atıf Yılmaz, Tavan Arası ressamları gurubu içinde yer alan genç bir sanatçıyken de taklitçiliğe karşı olmuş, grubuyla birlikte yayınladıkları manifestoda, Türk resminin Batı geleneğinden farklı bir yolda ilerlemesi gerektiğini savunmuştu. Doğal olarak, sinemacı kimliğiyle de aynı yolda ilerledi. 1959 yılında çektiği "Ala Geyik" ulusal sinemanın ilk örneklerinden biri oldu. Senaryosunu Yaşar Kemal'in bir öyküsünden yola çıkarak Yılmaz Güney ve Halit Refiğ ile birlikte yazdığı filmde, avcılıkla geçinen bir delikanlının sevgilisine göz koyan ağaya karşı verdiği mücadeleyi anlatıyordu. Folklorik özellikleri ile öne çıkan "Ala Geyik"in ardından aynı yıl, benzer nitelikte bir filme daha; "Karacaoğlan'ın Kara Sevdası"na imza attı. Senaryo yine aynı grup tarafından yazılmış, Yılmaz dekor ve kostüm konusunda Duygu Sağıroğlu'nun, müzikte ise Ruhi Su'nun yaratıcılığına güvenmişti. Ortaya çıkan eser ise, tüm bu emeklerin hakkını veren, şiir tadında trajik bir aşk filmiydi.

Yılmaz, ulusal sinema konusundaki düşüncelerini yıllar içinde geliştirmeye devam etti. 1968 yapımı "Köroğlu", 1972'de çekilen "Cemo" ve senaryo aşamasında Turgut Özakman ve Ergin Orbey ile birlikte çalıştığı 1973 tarihli "Mevlana" bu düşüncenin başarılı örnekleri olarak sanatçının filmografisinde yer aldı. Ayrıca 1971 yapımı "Yedi Kocalı Hürmüz" ile ulusal sinema düşüncesini biçimsel olarak da desteklemek adına farklı bir form denedi. Görüntülerin minyatür tarzında düzenlendiği filmde, derinlik duygusunu yok etmek için sadece 40 ve 90 mm. objektif ile çalışan, oyuncuları ve kamerayı yatay bir eksen üzerinde hareket ettiren, renklerde kırmızı ve turkuvaza ağırlık veren bir kostüm ve dekor çalışması ile minyatür etkisini arttırmaya çalışan Yılmaz'ın bu çabası her ne kadar beklediği etkiyi yaratmadıysa da, sinemamızın en ilginç denemelerinden biri olarak tarihe geçti.

"Hayallerim, Aşkım ve Sen"

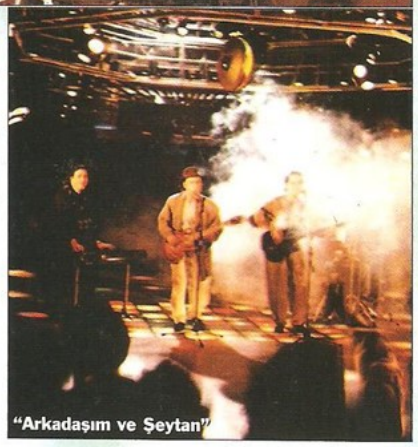
"Arkadaşım ve Şeytan"

Sonraki çalışmalarında da ulusal sinemanın temelini oluşturan düşüncelere bağlılığını sürdürdü Atıf Yılmaz. 1978 yılında çektiği "Kibar Feyzo" ile ağalık kurumunu ve başlık parasını, 1979 yapımı yarı belgesel niteliğindeki "Adak"ta, kökeni Hz.İbrahim'e dayanan bir 'kurban' hikayesini, 1990 tarihli "Berdel"de erkek çocuğu olmadığı için üzerine kuma getirilen bir kadının dramını, son filmi 2004 yapımı "Eğreti Gelin"de ise, yine geçmişimizin az bilinen bir geleneğini; delikanlıları evliliğe hazırlamak için düzenlenen 'prova evlilikleri' taşıdı perdeye, temiz bir aşk öyküsü ile...

Verdiğimiz örneklerden ulusal sinemanın sadece folklorik içeriğe sahip filmleri kapsadığı anlaşılmasın. Senaryo ister köyde, ister kentte geçsin, Türk halkına ait hikayelerin, yine Türk halkına özgü bir bakış açısıyla anlatılması demekti ulusal sinema. Yılmaz da, en marjinal görünen filmlerinde bile halkından, halkının bağlı olduğu köklerden kopmadı. Köylüsü, kentlisi, fahişesi, zengini, fakiri, dolandırıcısı ve namuslusu ile her zaman bizden karakterler yaratmaya özen gösterdi. Elbette bu konuda en büyük desteği birlikte çalıştığı senaryo yazarlarından alıyordu. Yılmaz Güney'den, Barış Pirhasan'a, Murathan Mungan'dan, Başar Sabuncu'ya, Latife Tekin'den, Ümit Ünal'a dek pek çok başarılı senarist ile çalışan Atıf Yılmaz, sanat hayatı boyunca ulusal sinemanın en önemli temsilcilerinden biri oldu.

Kimliğini arayan kadın

Çoğu kişi için bir 'kadın filmleri yönetmeni'ydi Atıf Yılmaz. Onun sinemacı kişiliğini böylesi bir tanımlamayla sınırlandırmak her ne kadar haksızlık gibi görünse de, Yılmaz'ın kadına ve kadın sorunlarına her zaman ince bir duyarlılıkla yaklaştığı su götürmez bir gerçekti. Yönetmen ilk dönem filmlerinin melodram kalıplarına sıkışmış kadın kahramanlarından, 1966 yapımı "Ah Güzel İstanbul"un Ayşe'si ile başladı kurtulmaya. Safça bir Anadolu kızı olan Ayşe, İstanbul'a şarkıcı olmak için gelmiş, ama karşısında şöhret yerine sefaleti, hayranlar yerine kendisini her fırsatta aşağılayan sosyete çevresini bulmuştu. Kırılganlığı ve ancak cahilliğine yorulabilecek cesareti ile sınıf atlamak isteyen yoksul Anadolu kızının bir sembolüydü bu karakter. Atıf Yılmaz, "Ah Güzel İstanbul"da sadece gerçekçi bir kadın tiplemesi çizmekle kalmamış, göç kavramıyla yeni yeni yüz yüze gelen İstanbul'u ve Türkiye'de değişmeye başlayan dengeleri de usta bir dille resmetmişti. 1977'e dek, hemen her filmi içinde gerçekçi kadın kahramanlar yaratmaya devam etti yönetmen. Ama onu 'kadın hikayeleri' konusunda doruğa taşıyan hiç kuşkusuz Ali Özgentürk'ün senaryosunu Cengiz Aytmatov'dan uyarlayarak yazdığı "Selvi Boylum, Al Yazmalım" oldu. Türkan Şo-

Atıf Yılmaz

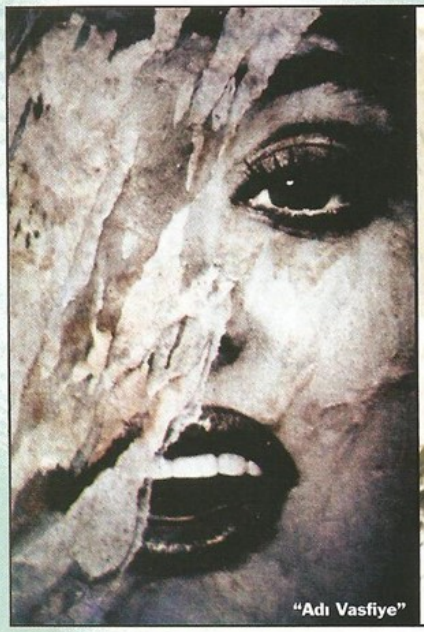
"Adı Vasfiye"

ray, Kadir İnanır ve Ahmet Mekin üçgeninde, kadının aşka ve evlilik kurumuna bakışını, ilişkilerde heyecanın, güvenin ve emeğin yerini sorgulayan Yılmaz, 1982'de çektiği "Mine" ile bir adım daha öteye gitti. "Selvi Boylum Al Yazmalım"ın Asya'sı için güven önde geliyordu ama, küçük bir kasabada sıkışıp kalmış, kocasından beklediği ilgiyi göremeyen, çevresini kuşatan anlamsız kalabalıktan bunalmış olan Mine, aşka özlem duyan bir kadındı. Karanlık geçmişinden kaçarken yolu bu kasabaya düşen İlhan ile kurduğu dostluk, kasabalıların yargısız infazı ile baltalanıyor, ister istemez bir aşk ilişkisine dönüşüyordu. Nitekim, kadının -hele ki Mine gibi güzel bir kadının- öyle ya da böyle bir 'sahibi' olmalıydı! Hikayesini oldukça cüretli sahnelerle anlatan ve Türkan Şoray'ı yıllardır süregelen meşhur yasaklarından bir çırpıda sıyıran Yılmaz, "Mine" ile seksenli yıllara damgasını vuran 'kadın konulu filmler' dönemini de başlatmış oldu.

Seksenli yıllar kadının çalışma hayatına hızla girdiği, ailesi, işi, çocukları ve kariyeri konusunda ikilemler yaşadığı, toplumdaki yerini ve özgürlüklerini sorguladığı hareketli bir dönemdi ve Yılmaz'ın filmleri de, yaşananlara tanıklık etti.

Evli ve dört çocuklu bir gecekondu kadınının aşka uyanışını ve kendi hayatının iplerini ele geçirme savaşını ele alan "Bir Yudum Sevgi"(1984), aşk adı altında süregelen sömürünün el değiştirse de, yok olmayacağını bir fahişenin yaşamı doğrultusunda anlatan "Dağınık Yatak" (1984), kadın- erkek ilişkilerine marjinal bir çerçeveden bakan ve her şart altında bir kadın dayanışmasının gerekliliğini savunan "Dul Bir Kadın"(1985), bir kasaba kadınının yaşam öyküsünün dört ayrı erkeğin bakış açısı ile anlatıldığı, esprili senaryosu kadar farklı sinemasıyla da beğeni toplayan "Adı Vasfiye"(1985), fuhuş sorununa çarpıcı bir üslupla eğilen Vasıf Öngören uyarlaması "Asiye Nasıl Kurtulur?"(1986), Duygu Asena'nın genç, yaşlı hemen her kadın tarafından okunmuş olaylı kitabından aynı adla uyarlanan "Kadının Adı Yok"(1987), olgun bir kadının cinselliği keşfi üzerine kurulu tutkulu bir aşk hikayesi olan "Ölü Bir Deniz"(1989), lezbiyen bir aşkı konu edinen ve Torino Gay ve Lezbiyen Filmleri Festivali'ne katılan ilk Türk filmi olma özelliğini taşıyan "Düş Gezginleri"(1992), yine fahişeliğe, eşcinselliğe ve kadın-erkek ilişkilerinde yaşanan açmazlara odaklanan "Gece, Melek ve Bizim Çocuklar"(1993) Yılmaz'ın karşı cinsine bakışını yansıtan filmler oldular.

Yılmaz, tüm bu filmleri yaparken, sadece Türk kadınının yaşamına ayna tutmakla kalmadı. Türk sinemasının kadın oyuncularının da kendilerini aşmalarına, yeteneklerini keşfetmelerine olanak tanıdı. Başta Türkan Şoray ve Müjde Ar olmak üzere, Hale Soygazi, Nur Sürer, Füsun Demirel, Lale Mansur, Fatoş Sezer, Hümeyra, Deniz Türkali ve daha pek çok kadın oyuncu Atıf Yılmaz filmlerinde sergiledikleri başarılı performanslar ile zihinlere kazındılar...

Fantastik sinemanın büyüsü

Yılmaz, yeniliklere açık yapısı ve kıvrak espri yeteneği ile fantastik sinemaya sık sık yakınlaştı sanat hayatı boyunca. 1986 yılı yapımı "Ahhh Belinda!", ertesi yıl çektiği "Hayallerim Aşkım ve Sen", 1988 tarihli "Arkadaşım Şeytan" ve 1997 yapımı "Nihavent Mucize" sadece Yılmaz'ın değil, genel olarak Türk sinemasının en ilginç ürünleri arasında yer aldı. Yönetmenin kolay kolay herkesin cesaret edemeyeceği konulara ve farklı biçimlere yönelmesinin ardında, hem kendisine, hem de izleyicisine duyduğu güven vardı kuşkusuz. Nitekim söz konusu filmler, mükemmel bir öngörünün karşılığı olarak hem eleştirmenler, hem de izleyiciler tarafından beğenildiler.

"Ahhh Belinda!" bir şampuan reklamında oynadığı sırada, kendisini canlandırdığı karakter olan banka memuresi, evli ve iki çocuklu Naciye'nin yerinde buluveren Serap'ın öyküsünü anlatıyor, bu sayede İstanbul'da yaşanan iki farklı hayata ayna tutuyordu. Orta halli memur ailelerinin sorunları, yaratma ve özgürleşme çabasındaki sanatçı çevresinden hayli uzaktaydı. Bu iki paralel yaşam, kadının kimliği, sorumlulukları ve özlemleri arasındaki ikilemleri de mükemmel bir şekilde betimlemişti. Serap, Naciye kimliğini tamamen benimsediği anda kurtuluyordu yaşadığı kabustan. Finalin düşündürdüğü iki şey vardı. Biri kişinin yaşadığı ortama uyum sağlamasının gerekliliği, diğeri ise bir oyuncunun ancak rolünü yaşamaya başladığında başarıya ulaşabileceği...

Yılmaz, sinema - tiyatro çevresine yakından bakmayı "Hayallerim Aşkım ve Sen" ile sürdürdü. Bu kez çocukluğundan beri hayran olduğu sinema yıldızı Derya Altınay için bir senaryo yazma çabasında olan Coşkun'un öyküsü geliyordu perdeye. Beyoğlu'nu unutulmaz bir şiir tadında resmeden Yılmaz, kurduğu büyülü atmosferde bir delikanlının hüsranla sonuçlanan senaristlik hayallerini, hiç tanımadığı platonik aşkı ile yazdığı senaryo çerçevesinde giriştiği ilişkiyi ve kanlı canlı haliyle, onu pek çok açıdan hayal kırıklığına uğratan gerçek Derya Altınay'ı anlatıyordu seyircisine. Hayaller ister aşka, ister sanata yönelik olsun, yıkılmaya mahkumdu. Belki de hayaller, tam da 'hayal' oldukları için güzeldi; gerçekleşmedikleri sürece... Film, hem eleştirmenlerden, hem de seyircilerden tam not aldı. Özellikle birbirine zıt karakterleri başarıyla canlandıran Türkan Şoray'ın oyunu görülmeye değerdi.

Fantastik öğelerle bezenmiş bir başka film olan "Arkadaşım Şeytan"da ise zorlu bir sistem eleştirisine girişmişti Atıf Yılmaz. İnsani değerlerin para ile yer değiştirdiği bir dünyada, ruhunu ele

geçirdiği genç müzisyeni yıldız yapmaya çalışan, ama kendisinden bin kat daha kurnaz olmuş insanlarla başa çıkamayıp, pes eden şeytanın öyküsüydü perdeye yansıyan. Eleştiri oklarını iş dünyasından, eğlence sektörüne, yozlaşan dostluklardan, kadın-erkek ilişkilerine dek, yaşamın hemen her noktasına gönderen yönetmen, finalde şeytana acır hale getiriyordu seyircisini.
Filmografisinin en eğlenceli yapımlarından biri olan "Nihavent Mucize"de ise, Freudyen bir hikaye ile çıktı Yılmaz izleyicilerinin karşısına. Oğlunun kadınlarla ilişkilerinde güçlükler yaşadığını gören Suzan, öbür dünyadan çıkıp geliyor, onun hayatını düzene sokmak adına, kendisinin de gözde fazla büyütülmemesi gereken normal bir kadın olduğunu ispata çalışıyordu. Esprili senaryosu ve Türkan Şoray, Haluk Bilginer, Lale Mansur ve Beyazıt Öztürk'ten oluşan kadrosuyla beğeni kazanan film, Yılmaz'ın fantastik türdeki son çalışması oldu.

Mizah yoluyla eleştiri

Bir güldürü filmi izlerken, elbette öncelikle eğlenmek isteriz. Ancak gerçek bir güldürü filmi, eğlendirirken bir yandan da düşündürür seyircisini. Sanatçı için de bulunmaz fırsatlar yaratır güldürüler. Bazen acı bir sözü mizahın içtenliğine sığınarak söylemek, çırılçıplak ortaya dökmekten daha etkilidir. Üstelik kullanılan komik unsurlar, eserin barındırdığı eleştiriyi fark ettirmeden ulaştırır istenen yere... Atıf Yılmaz güldürüleri de çoğunlukla eğlendirirken düşündürmek mantığını taşır; sırtını Türk halk edebiyatının ve temaşa sanatlarının eşsiz güldürü birikimine ve Kemal Sunal'dan, Şener Şen'e, Adile Naşit'ten, Ilyas Salman'a, Zeki Alaysa-Metin Akpınar'a dek pek çok değerli oyuncuya yaslayarak...
Atıf Yılmaz 1957 yapımı "Gelinin Muradı" ile mizah yeteneğini keşfetmeye ve güldürü türüne ısınmaya başladı. Filmografisinin ilk önemli güldürü örneğini ise 1964 yılında çektiği Haldun Taner uyarlaması "Keşanlı Ali Destanı" ile verdi. Sinekli mahallesinde yapılan muhtarlık seçimlerini türlü dolaplar ile kazanan kabadayı Ali ve zengin evlerde hizmetçilik yapan sevgilisi Zilha'nın öyküsünde, politikacıları, bürokrasiyi ve göçle birlikte hız kazanan sınıf atlama sevdasını eleştirdi. Yetmişli yıllarda çektiği güldürüler "Güllü" (1971), "Yedi Kocalı Hürmüz" (1971), "Güllü Geliyor Güllü" (1973), "Salako"(1974) ve "Hasip ile Nasip"(1976), daha çok eğlendirici yanı ağır basan filmlerdi. 1978 yapımı "Kibar Feyzo"da ise eleştirel üslubuna geri döndü yönetmen. Bu kez ele aldığı, Doğu bölgelerimizde hala varolan ağalık kurumu ve başlık parasıydı. Sevgilisi Gülo ile evlenebilmek için şehre, para kazanmaya giden Feyzo'nun öyküsünde Yılmaz'ın ön plana çıkardığı bir başka sorun ise, köyün ağasının halkını daha kolay yönetebilmek adına, onları dış dünyaya kapalı tutması ve cehaletlerinden sonuna dek faydalanmasıydı. Ancak Feyzo'nun her defasında şehirde tanıdığı bir yenilik ile köyüne dönmesi, zaman içinde halkın bilinçlenmesine neden oluyor, finalde dönen dolapların farkına varan

"Asiye Nasıl Kurtulur?"

köylüler, kendilerinde Ağa'nın karşısına dikilecek cesareti buluyordu... 1980 tarihli "Talihli Amele"yle kamerasını büyük şehre, daha doğrusu büyük şehre uyum sağlamaya çalışan bir kırsal kesim insanına çevirdi Yılmaz. Ekmek parası peşindeki bir inşaat işçisinin, bir dizi tesadüf sonucu reklam yıldızı olup, kendisini tüketim toplumunun yarattığı çirkin dünyanın içinde bulmasını ve sonuçta akli dengesini yitirmesini anlatıyordu bu kez. Film, "Anadolu delikanlısı delirmez!" gerekçesiyle sansürlendiyse de, toplumsal eleştirilerini filmlerine taşımaya devam etti Yılmaz. 1982 yılında "Dolap Beygiri" ile üniversite mezunu bir memurken, rüşvete karşı geldiği için işinden kovulan ve hayatta kalabilmek için sokaklarda hıyar satmaya başlayan Ali'nin dramını yansıttı perdeye. Namusundan ödün vermemekte kararlı olan Ali'nin öyküsü, aslında "Ne Şehittir Ne Gazi" adıyla seyircilere sunulacaktı ama sansür kurulu buna da izin vermedi... Bu kez 1986'da, Reşat Nuri Güntekin'in bir öyküsünden uyarlanan "Değirmen" için kamera arkasına geçti yönetmen. 1914 yılında küçük bir Anadolu kasabasında kaymakam olan Halil Hilmi'nin öyküsü, her döneme uyarlanabilecek bir sorunu, Güntekin'e özgü eşsiz bir mizah anlayışı ile ortaya koyuyordu. Kasabadan kovulması istenen dansöz Nadya'nın sahne aldığı bir gece, eğlencenin yapıldığı bağ evinin yıkılması, üstelik Halil Hilmi'nin de orada olması tam bir skandala yol açacakken, bir 'deprem' söylentisidir yayılıyor, yıllardır hükümet tarafından yok sayılan kasaba bir anda ilgi odağı oluveriyordu. Oysa ortada bir deprem yoktu. Ama Halil Hilmi bu fırsatı kaçırmak niyetinde değildi. Derhal kasabaya deprem olmuş süsü veriliyor, her yer hesapta yaralanmış kasabalılarla doluyor, yıllardır yoksullukla mücadele eden halk, devletin bir damla ilgisi için canla başla bu oyuna katılıyordu... "Değirmen"in çekimleri yine sansür nedeniyle oldukça zorlu geçti. Senaryonun çekilebilmesi için bir türlü izin çıkmayınca, çekimlere kaçak olarak başlayan ekip, yetkilileri her gün başka bir bahane ile oyalamak zorunda kaldı...
Yılmaz, seksenli yılların ikinci yarısından sonra, her ne kadar dram türüne ağırlık verdiyse de, pek çok filminde güldürü unsurlarını başarıyla kullanmaya devam etti. "Ahhh Belinda", "Asiye Nasıl Kurtulur?", "Adı Vasfiye", "Arkadaşım Şeytan" ve "Nihavent Mucize" yönetmenin espri yeteneğinin pırıltıları ile doluydu...
5 Mayıs 2006 günü kaybettiğimiz Türk sinemasının usta yönetmeni Atıf Yılmaz'ı bir kez daha sevgiyle anıyoruz. Onun birbirinden renkli filmleri, şüphesiz gelecek kuşaklara ilham vermeye devam edecek; gülümseterek, hüzünlendirerek, düşündürerek... ■

Solaris: Üç ayrı dünya

Solaris, sinema yolculuğu en çok konuşulan romanlardan biri. Öykü anlatıcıları için cazibesini muhtemelen her zaman koruyacak kavramlara, temalara ve icatlara yer veren bir bilimkurgu edebiyatı başyapıtı... Büyük bir sinema ustasının bu klasikten yola çıkarak yaptığı, birçok açıdan kitaptan bağımsız bir yaşama sahip olmayı başarmış bir bilimkurgu sineması klasiği... Ve 2000'li yıllarda, farklı türlerde başarılı filmler çekmesiyle tanınmış bir yönetmenin elinden çıkma, çarpıcı bir yeniden uyarlama / yeniden yapım. KUTLUKHAN KUTLU

Polonyalı usta yazar Stanislav Lem'in Solaris'i, şüphesiz bilimkurgu tarihinin en önemli yapıtlarından biri. Bunun bir değil, birçok nedeni var. Bu nedenlerin en başında da kitabın, janrda hayli kalıplaşmış biçimlerde resmedilen çok temel bir meseleyi sorgulayıp yeniden, hayli de devrimci bir şekilde, ele alması geliyor.

Söz konusu mesele, insanoğlunun dünya dışından bir zeki canlı türüyle karşılaşması meselesi. Bilimkurguda en çok ele alınmış konulardan biridir bu, ancak şöyle biraz geri çekilip tablonun geneline baktığınızda, aslında "karşılaşma"nın üç aşağı beş yukarı hep aynı terazide tartıldığını göreceksiniz. İster müşfik, ister zalim olsunlar; "uzaylılar", davranışsal açıdan insanı andıran, alışkın olduğumuz birtakım ölçütler çerçevesinde tanımlanabilecek varlıklar oldular hep. Bazen iletişim, barış, işbirliği amacıyla geldiler ("dost"); bazen sömürme, yok etme amacıyla ("düşman")... Bazen çocuksu "sevgi yaratıkları" olarak tasarlandılar, bazen bir "savaş mekanizması"nın soğuk ve hesapçı dişlileri olarak. Ancak hemen hemen her türlü senaryoda, uzaylıların görünümü insana benzesin ya da benzemesin, neredeyse istisnasız bir biçimde insan davranışı süzgecinden geçirilerek tarif edildiler. Stanislav Lem ise Solaris'de öncelikle, insani ölçütlerle tartamayacağımız, "insan davranışı"nın tamamen dışında var olan ve bu açıdan hakikaten "yabancı" bir canlıyla karşılaşma fikrinden yola çıkarak kuruyor öyküsünü.

Yabancı Zeka'yla yakın ilişkiler

Lem'in Solaris'inde söz konusu canlı, kitaba adını veren gezegen. Üstü devasa bir okyanusla kaplı bir gezegen. Solaris okyanusu, hareketli, tuhaf olaylara gebe bir kitle. İçinde birtakım oluşumlar peydahlanıp gökyüzüne doğru uzanıyor; insana kimi son derece tanıdık gelen, kimi hiç tanıdık gelmeyen biçimler beliriyor... Ve bütün bu oluşumlarıyla birlikte okyanus, bakış açısına göre anlamlı olabilecek ya da olmayabilecek devinimler sergiliyor. İnsanoğlu bu gezegenin (ve daha ziyade

okyanusun) canlı kabul edilebileceği, dahası söz konusu devinimlerin ardında bir tür "zeka" olduğuna dair şüphesiyle, Solaris'i muazzam bir takıntı haline getiriyor. Farklı farklı disiplinlerden bilim insanları meslek yaşamlarının önemli kısmını Solaris'i incelemeye ayırıyor. Ne var ki yıllar geçip "Solaris bilimi" denen yeni alanın içerdiği külliyat kendi içinde bir veri okyanusuna dönerken, aslında bu "canlı"nın ne menem bir şey olduğu eskisinden daha belirgin bir hal almıyor... Solaris denen bu esrarengiz varoluş biçimi, insanoğlunun "kainatı anlama" yolculuğu içinde tosladığı muazzam bir duvar halini alıyor.

Lem'in kitabında insanın Solaris muammasının içinde kendini kaybetmesinde başrolleri, gezegenin (ya da okyanusun) neyi "niçin" yaptığı, "ne istediği" gibi sorular oynuyor. Işin hazin yani şu ki, gezegen için bu ölçütler hiç mi hiç geçerli olmayabileceği gibi; geçerli olsalar dahi cevapların insan davranışı penceresinden bakılıp görülemeyecek türden cevaplar olması da kuvvetle muhtemel. Gerçek anlamda yabancı, tamamen insanlık-dışı bu gezegen, Lem'e kahramanlarını son derece "insani" sorunların ortasına atarak tezatı harikulade bir şekilde keskinleştirme fırsatı veriyor. Bunun sonucunda, Solaris'in kahramanları yabancı gezegende ters giden teknolojiyle, azalan kaynaklarla ya da peşlerine düşen yırtıcılarla değil, kendi iç dünyalarıyla boğuşuyorlar.

Kitabın başlamasıyla birlikte Solaris'e doğru yola çıkan Kris Kelvin'in de kısa süre sonra tanık olacağı gibi, bu gezegeni gözlem ve tetkik amacıyla kurulmuş olan istasyondaki insanlar bir süredir birtakım "konuklar" tarafından ziyaret ediliyorlar. Bu konuklar, muhtemelen onların geçmişleriyle bir şekilde ilişkisi olan insanlar - en azından istasyona geldikten sonra Kelvin'in, yıllar önce intihar etmiş karısı Harey'i yanı başında bulduğunu biliyoruz. Tüm istasyona tuhaf bir "lanetli ev" havası veren bu hortlağımsı suretler, birer sanrı ya da bedensiz birer varlık değil: etten, kandan canlılar. İstasyondakiler onların "gerçek insanlar" olmadıklarını, Solaris'in onların anılarından yarattığı birer kopya ya da temsil olduklarını biliyor... ama en azından Kelvin, eski karısının tıpkısına, cansız bir taklit muamelesi etmekte giderek zorlanmaya başlıyor ve kusursuz benzerlik ile vicdan azabının bir karışımı sonucunda, giderek Solaris'in "can üflediği" bu Harey'e kapılıyor... Ve aslında, giderek "kendine kapılıyor".

Konuklar, istasyon sakinlerinin zihinlerine kazınmış olan izlerden yaratıldıkları için aslında o çok benzedikleri kişinin bire bir aynısı değil, o kişilerin istasyon sakinlerinin zihnindeki izdüşümünün bire bir yansıması. Dolayısıyla da bir bakıma, hatırlayanlar için aslından daha gerçek bile görünebiliyorlar - çünkü tam da o kişiler tarafından hatırlandıkları gibiler. Öte yandan, amansız bir çıkmaz sokak bu elbette, çünkü insan konuğunu incelerken aslında ne tam olarak başka bir insanla, ne de yepyeni bir canlı türü olan Solaris'i incelemiş oluyor - sadece kendi iç dünyasına bakıyor. Solaris'de insanın bütün bütüne yabancı bir varlığı kendi ölçütleriyle tanımlamaya yönelik o hummalı çabası ortaya nasıl konusundan ziyade yazarlarının zihnine ışık tutan muazzam bir külliyat çıkarıyorsa, Solaris'in üretimi olan bu konuklar da yine gezegenden, hatta tıpatıp benzedikleri insanlardan çok, istasyon sakinlerinin iç dünyasına ışık tutuyor.

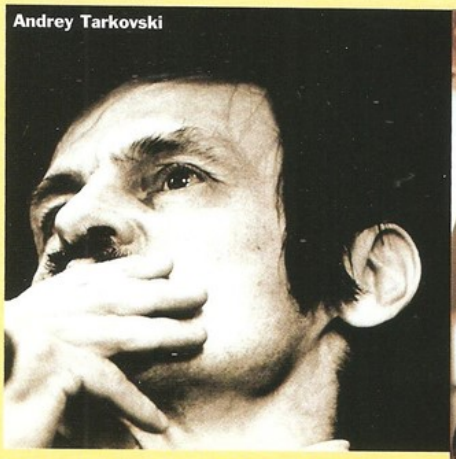
Andrey Tarkovski

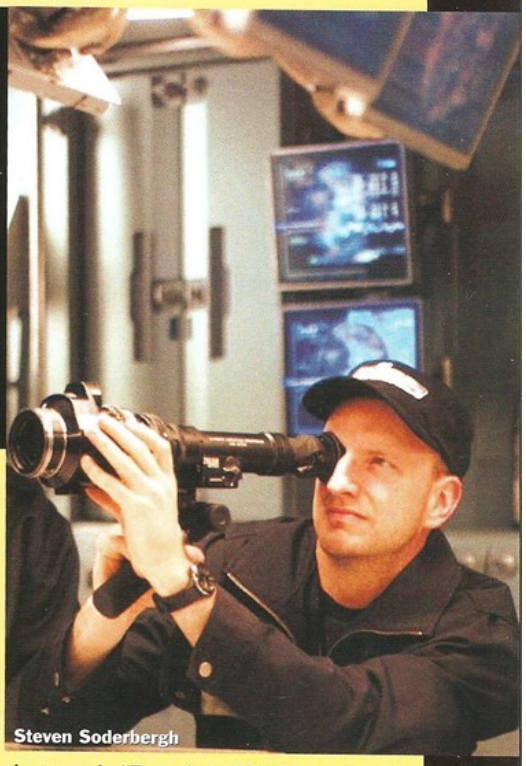
Steven Soderbergh

Solaris biraz da Lem'in bilimkurguda insanmerkezli düşünüşün ürünü olan "insansı uzaylılar"a duyduğu tepkiden kaynaklanmış bir kitap... Bu açıdan, gezegeni gözlemleyen ve inceleyen insanoğlunun nihayetinde yine kendini "insan-sı ziyaretçiler"in eşliğinde bulması hayli enteresan, hatta muzipçe görünüyor... Bu durum kitapta, insanın yabancı bir şeye bakarken ister istemez manzaraya kendini yansıtacağı, manzarayı kendi düşünüşüyle boyayacağı mefhumunun bir uzantısı halini alıyor.

Tarkovski usülü Solaris

Evet, Stanislav Lem bir açıdan insanın karanlığa bakarken kendini gördüğünü söylüyor. Andrey Tarkovski ise adeta "insan kendini görmelidir" diyor.

Büyük Rus yönetmen Tarkovski'nin Solaris'den yaptığı uyarlama, Soğuk Savaş'ın hâlâ sürdüğü yıllarda, belki alışkanlık eseri bir karşılaştırmayla "Rusya'nın '2001'e cevabı" gibisinden yorumlar getirmişti. Nispeten az filmle çok çarpıcı bir sinemasal bütün çıkarmış olan Tarkovski'nin en "nüfuz edilebilir", onun sinemasıyla arası iyi olmayanlar tarafından en kolay izlenebilir filmlerinden biri olarak da tanımlanmıştı "Solaris". Kendine özgü net bir sinema görüşüne ek olarak, belli başlı temaları ve takıntıları da iyi bilinen usta sinemacı, tıpkı kendisinden bekleneceği gibi, Lem'in romanını alıp ondan bir Tarkovski filmi çıkardı. Sonuç, kaynağını birçok açıdan andıran, aynı noktadan hareket eden ama bambaşka öncelikler doğrultusunda hareket edip, bambaşka yollara sapan bir uyarlama oldu. Ortaya çıkan senaryodan hiç mi hiç memnun kalmamış (filminse tamamını izlememiş) olan Lem, şöyle diyordu: "Tartışmalarımızdan birinde Tarkovski'ye de söylediğim gibi, Solaris'i yapmadı ki o, Suç ve Ceza'yı yaptı."

Göründüğü kadarıyla Tarkovski, insana hiç-

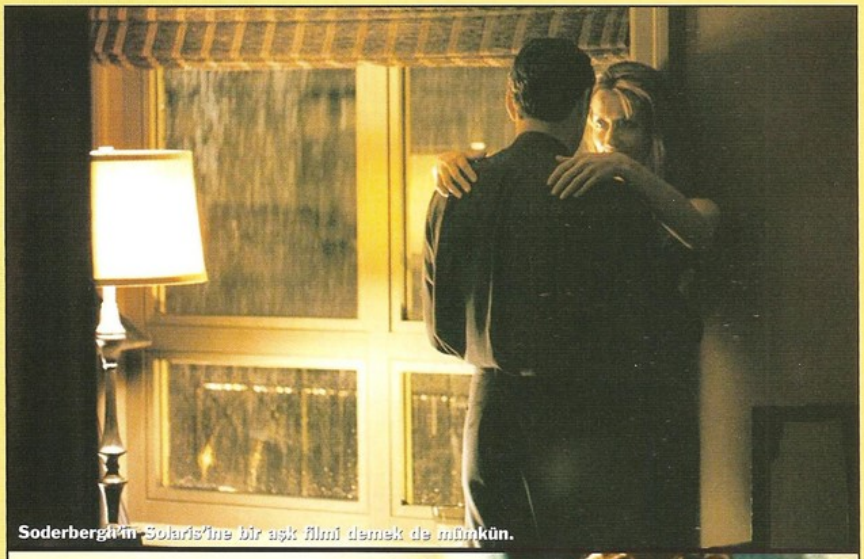

Soderbergh'in Solaris'ine bir aşk filmi demek de mümkün.

Tarkovski'nin Solaris'i aşkı daha çok bir yan tema olarak kullanıyor.

bir açıdan benzemeyen yepyeni bir canlı türüyle karşılaşmayla ya da "çözümlenemez" bir zeka mefhumunun genel olarak insanoğlunun düşünsel faaliyetinde yarattığı çalkalanmayla değil, kitaptaki tezatın tek bir tarafı (ve yerine göre hem göz, hem de manzara) olarak kullanılan "insanın iç dünyası" ile ilgileniyordu. Bunun en açık kanıtı, Lem'in kitabında insanoğlunun bu yabancı varlığı anlama ve çözümleme çabasının çarpıcı bir resmini çıkaran o uzun "Solaris bilimi" bölümlerini neredeyse tamamıyla atmasıydı. Stanislav Lem'in romanı, aynı zamanda muzip bir "akademik çalışmalar parodisi" olarak da işler... Öykü akışının içine ansızın giren ve sayfalarca süren teoriler, hipotezler, bitmek bilmez sınıflandırma/etiketleme çabalarının dökümleri, insanoğlunun Solaris'de yaşamış olduklarının hem kapsamlı bir resmini çıkarır, hem de bu gezegene "çözülmesi gereken bir problem" olarak yaklaşmanın getirdiği müthiş tedirginliği gösterir. Tarkovski'de ise Solaris'in kendisi tamamen arka planda - gözlemcileriyle onların konukları arasından pek kendini gösteremiyor. Yönetmenin filmin girişine koyduğu, Berton'un bilim insanları ve görevliler önündeki ifadesini gösteren bölüm de filmle kitap arasındaki yaklaşım farkını açıkça gözler önüne seriyor zaten. Kitapta "Solaris bilimi", insanın çözümleme ve tasnif etme ihtiyacının, kendi araçlarıyla tanımlanamayacak bir muammaya çatması sonucu ortaya çıkan kafa karışıklığı ve çaresizliğin resmidir. Tarkovski ise insanın "çözümleme ve tasnif ihtiyacı"nın uzantısı olan bu bilginleri filmde bir bakıma "bürokrasinin kasvetli çehresi" ile değiştiriyor. Pilot Berton'un Solaris okyanusu üzerinde yaşadıklarını pek inanmayarak dinleyen görevlilerin ve bilginlerin seyircide çabucak yarattığı olumsuz izlenim, "görevliler" üzerinden insanın Solaris'i bilimsel olarak anlama çabasını derhal rafa kaldıran ve "pilot" üzerinden Solaris'de yaşanan insan deneyimini el üstünde tutan bir yönelimin ilk adımlarını oluşturuyor (Bu arada, bu sahnede bilginleri değil, Tarkovski'nin meslek yaşamında sürekli sorun yaşadığı devlet yetkililerini izliyor olduğumuz hissine kapılmak çok kolay). Bu tür bir yaklaşımda da, sahneye serpiştirilen "Solaris bilimi" kırıntıları, kitaptaki aydınlatıcılığından çok uzak kalıp, sadece bir "tuhaflık" etkisi yaratarak "kişinin iç dünyasına açılan esrarengiz kapı" için bir girizgâh görevi görüyor.

Tarkovski'nin "Solaris"i sık sık "anti-2001" olarak gösterilmiş olabilir, ama aslında birçok ortak noktaları var. Bunların belki de en temel olanı da, iki filmin de genel eğilimleriyle küçümsediği "bilimkurgu" türünde yepyeni ve türün geleneğinden tamamen uzak bir yapıt ortaya çıkarma arzusunun eseri olması. Tarkovski'nin filminde işin "bilimkurgusal" yanını ortadan kaldırma çabası o kadar güçlü bir itki halini alıyor ki, kitaba cazibesini veren birçok katmanı - hatta kitabın temelinin önemli bir kısmını da - yok ediyor. Tarkovski filmi hakkında şunları söylüyor: "Solaris filmlerimden en az başarılı olanıydı, çünkü bilimkurgu öğelerinden tamamen kaçamadım. Stanislav Lem senaryoyu okudu, o senaryoda benim bilimkurgu faktörünü ortadan kaldırmaya çalıştığımı gördü ve bundan tedirgin oldu. Sinema uyarlaması için verdiği izni geri çekmekle tehdit etti bizi. Biz de yeni bir senaryo hazırladık, niyetim film çekiminde bu senaryodan uzaklaşmaktı. Ama bu niyetimi asla tam olarak gerçekleştiremedim."

Öte yandan, yönetmeninin görece memnuniyetsizliğine karşın, "Solaris" Tarkovski sinemasının birçok gözde öğesini beyazperdeye güçlü bir şekilde taşıyordu. Öncelikle gezegenin istasyondaki insanların zihninden yola çıkarak yarattığı "konuk"lar, tuhaf bir zamansızlık - ya da yönetmenin temel takıntılarına çok denk düşen türden "canlı bir geçmiş zaman" - teşkil ediyorlar. Kahramanların kendi anılarının içinden dünyaya yansıyan ve orada başınabuyruk bir varlık halini alan resimler bunlar adeta. İnsanın her an kendi geçmişiyle yan yana yaşadığının etkileyici birer tablosu gibiler. Tarkovski, Kelvin'in ölmüş karısı Harey'nin Solaris tarafından beden verilmiş izdüşümüne ilaveten, Kelvin'in kendi hafızasının içine mühürlenmiş olan "anı" Harey'in de resimlerini sunuyor ayrıca. Hüzünlü olduğunda bile özlem uyandıracak şekilde titizlikle çizilmiş "dünya hatıraları" bunlar. Solaris'de olmak, Tarkovski için baba ocağından uzakta ama kendi geçmişiyle birlikte olmak halini alıyor... İnsanın kainattaki arayışının nihai adresi olarak da Tarkovski yine başlangıç yerini - baba ocağını veriyor... Filmin başında Tarkovski'nin sazların suyun içinde usul usul salınışının o dingin resmiyle yaptığı giriş ve hemen ardından sunduğu o huzur verici taşra tablosu, Solaris'in üzerinde bir ada suretinde, filmin kapanışını da yapıyor. Yani bir anlamda çember tamamlanıyor ve Kelvin "baba ocağına dönüyor" - en azından kafasında. Nitekim Tarkovski mesajını güçlendirmek için bu "dönüş" sahnesiyle, Rembrandt'ın Müsrif

Oğulun Baba Ocağına Dönüşü'nü resmeden tablosuna bir gönderme bile yapıyor. Tabloda resmedilen ânın dini bir hikaye olduğu; sıradan bir baba-oğul ilişkisinin ötesinde, bağışlayıcı Tanrı ile kaybolup yolunu yeniden bulmuş pişman kulu arasındaki ilişkiyi de anlattığı göz önünde tutulursa... Nihayetinde Tarkovski'nin "insana insan gerek" bakışı içinde, ademoğlunun kainattaki arayışını temelde ruhsal bir arayış olarak kabul ettiği ve ele aldığı söylenebilir.

Nihayetinde Tarkovski'nin filmi, "Solaris muamması" üzerinden insanın kendi derinlikleriyle, insanın diğer insanlarla ilişkisinin kendi doğasının temel ve belirleyici öğelerinden biri olmasıyla ilgilenen bir yapıt. Evet, olay örgüsü açısından çoğu zaman kitaba yakın seyretse de, özellikle tematik tasalar açısından Lem'i memnun edecek şekilde kitabı izleyen bir eser olmadığı kesin. Ancak güçlü bir edebiyat klasiğinin, kendi özel sinemasını yapan usta bir yönetmenin süzgecinden geçerek ortaya çıkarılmış, kendi başına güçlü bir sinema klasiği. Tıpkı Stanley Kubrick'in Stephen King romanından uyarladığı "The Shining" gibi, kaynağından epey farklı yönlere giden ama kendi ayakları üzerinde durabilen, etkileyici bir yapıt. Bu açıdan kaynağından "ayrı bir dünya" teşkil eden uyarlamalara çok iyi bir örnek.

Soderbergh'in Solaris'i

Steven Soderbergh'in çektiği 2002 tarihli film ise, çok enteresan bir yerde duruyor, çünkü her ne kadar "kaynak kitabın yeniden uyarlanması" olarak tanıtılsa da aslında hem Lem'in kitabının, hem de Tarkovski'nin filminin izlerini taşıyor. Öncelikle Soderbergh, Stanislav Lem'in Tarkovski uyarlamasıyla ilgili dile getirdiği hoşnutsuzluk kaynaklarından birini, Solaris'in seyirciye hiç doğru dürüst gösterilmemesi tercihini yineliyor... Hatta yinelemek ne kelime, daha da öteye götürüyor. Solaris'in yüzeyini hiç görmüyoruz yeni filmde, çünkü büyük bir ihtimalle gezegenin katı ya da sıvı bir "yüzeyi" yok. Çarpıcı bir dijital imge olarak boşlukta, kahramanlarımızın kaldığı "uzay istasyonunun" penceresinin dışında sürekli kendi devinimini sürdürüyor, öykü ilerledikçe renkten renge bürünüyor, giderek faal bir hâl aldığını hissediyorsunuz. Ama Soderbergh, gezegeni bir tür "gaz devi" haline getirerek, kitabın temel "icadı" olan "Solaris okyanusu"nu tamamen devreden çıkarmış. Elbette buna paralel olarak, tıpkı Tarkovski gibi, Solaris'in doğası, "Solaris bilimi" ile falan hiç ilgilenmeksizin, doğrudan kendi tercihi olan temalara odaklanıyor.

Soderbergh'in filmi de Tarkovski gibi tamamen insanlar arası ilişkiye odaklanıyor; ama burada temel mesele genel olarak insanın insana muhtaç olması ya da birbirimizle ve dünyamızla yoğrularak insan olduğumuz gibi fikirler değil... Soderbergh meseleye tamamen bir insanın başka bir insan ile ilişkisinin doğası penceresinden bakıyor. Rheya'nın (yani orijinal kitaptaki Harey) gerçek bir insan değil de, Kelvin'in anılarından zuhur etmiş bir yansıma olması, Soderbergh'in asıl ilgisi çeken tartışma için ideal simgeyi oluşturuyor. Soderbergh bu simgeden yola çıkarak aslında insanlar olarak birbirimizi hiçbir zaman tam olarak tanımadığımızdan, başkasının davranışlarını kafamızda birtakım kalıplara yerleştirerek onun kafamızda - aslını hemen hemen hiçbir zaman tamı tamına yansıtmayan - bir profilini çıkardığımızdan dem vuruyor. Solaris'in epey ilginç bir yorumu bu. Nihayetinde Lem'in kitapta anlattığı, her şeyi olduğu gibi başka bir "canlı"yı da ancak kendi penceremizden tanımlamaya çalışacağımız ve onunla ortak noktamız ne kada azsa, bu çabada o denli büyük ve kaçınılmaz bir hüsrana uğrayacağımızdı... Soderbergh'in anlattığı ise insanla büsbütün farklı "uzaylı"lar bir yana, birbirimize de aynı şekilde yabancı olduğumuz, ister istemez kendi özel penceremizden baktığımız için birbirimizi tanımamızın imkansızlığı. Hatta kim bilir, belki kainattaki arayışımızın kaynağında da aslında bu durumun yarattığı "yalnızlık"ın olduğu.

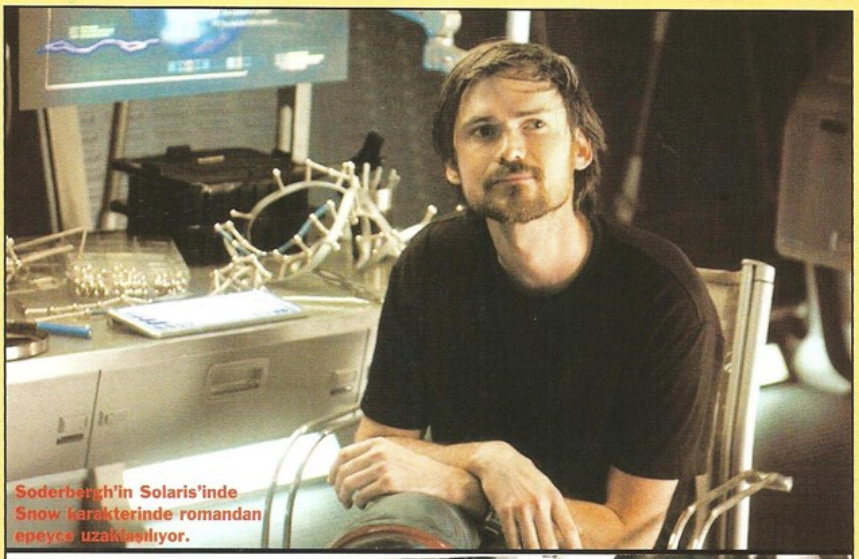

Soderbergh'in Solaris'inde Snow karakterinde romandan epeyce uzaklaşılıyor.

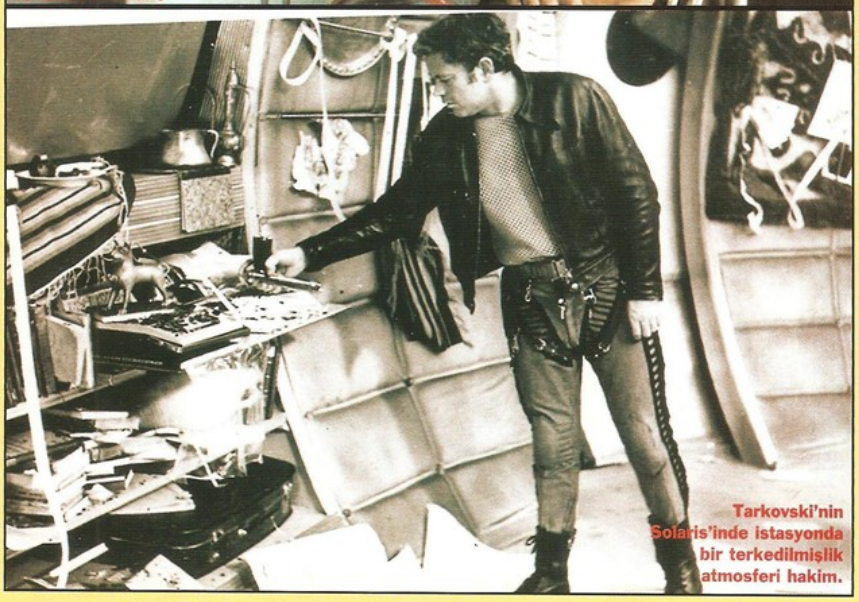

Tarkovski'nin Solaris'inde istasyonda bir terkedilmişlik atmosferi hakim.

2002 ABD yapımı olan yeni "Solaris", bu tematik tasasını baştan sona hiç gözden kaçırmadan işlemek için, kitaptan gönül rahatlığıyla uzaklaşıyor. Tarkovski'nin uyarlamasına kıyasla Lem'in yazdığı öyküden epey uzaklarda geziniyor Soderbergh'in filmi.

Öncelikle, ikinci uyarlama da Tarkovski filmi gibi Dünya'da başlıyor. Ama Soderbergh'in amacı Dünya'nın güzelliklerini zihnimize nakşetmek ve insanın nihai özleminin "toprak ana" ve "baba ocağı" olduğu fikrinin zeminini hazırlamak değil. Aksine, daha Dünya yüzeyindeyken kendi zihninin içinde kaybolmuş olan kahramanının yalnızlığını göstermek. Karısının intiharının etkisini hiçbir zaman atlatamamış gibi görünen psikolog Chris Kelvin, adeta rüyada gibi geziniyor bu Dünya'da. Kopuk, ilgisiz ve iletişimsiz, hatta

⇨

George Clooney, Soderbergh'in versiyonunda başrolde.

Tarkovski'nin versiyonu uzun planları ve üç saate yaklaşan süresiyle de hatırlanıyor.

umarsız. Kelvin'in bu soğuk ve boş hayatı, bir şekilde geleceğin toplumuyla ilgili bir ima etkisine de sahip: Parlak, güzel ve pratik, ama nihayetinde yalnızlık hissi veren bir dünya bu. Filmin girişi, estetik çizgisini hemen ortaya koymasıyla da önemli. Tarkovski'nin filmi, yönetmenin "var olan gerçekliği" kullanma tercihi sonucunda bize dingin taşra yaşamının ardından çoğuna tanıdık görünecek trafiğiyle bir modern şehir manzarası, ardından da içinde hayli "yaşanmış" görünen, pek az bilimkurgusal "cila"ya sahip bir Solaris istasyonu sunuyordu. Soderbergh'in filmindeyse, kasıtlı bir "parlaklık" var. Solaris uzay istasyonunun morg soğukluğunda metalik mavileri ve grileri, Dünya'nın bol yağmurlu ve hüzünlü sarı ağırlıklı renk paletiyle çatışıp ortaya keskin bir görsel yapı çıkarıyor. Soderbergh, mekanı resmetme biçimini seyircide uyandırmak istediği duygunun önemli bir ileticisi olarak kullanmakla kalmıyor... Dünya ile Solaris arasında gidip gelen anlatımda pratik bir araç olarak da kullanıyor. Dünya'daki bölümlerle uzay istasyonundaki bölümlerin farklı farklı renk tonlarında olması, seyirciyi anılarda, rüyalarda, hayallerde ve "şimdi"de gezdiren filmde önemli bir ayraç haline geliyor.

Soderbergh'in "sizin tanıdığınız insan ile o insanın kendisi aynı şey değildir" tezi, bu filmde Rheya'nın varoluşsal kaygısının kitaba ve Tarkovski filmine göre çok daha derin olmasıyla da destekleniyor. Bu filmde Rheya, hatırladığı "anlar"ın yaşanmış şeyler değil, kendi dışında bir yerlerden gelen birtakım iletiler gibi olduğunu farketmesiyle birlikte, tıpkı kitaptaki ve Tarkovski filmindeki gibi bir şiddetli kaygıya kapılıyor. Ancak Soderbergh'in Rheya'sı, sevdiği (ya da öyle hatırladığı) adamın anılarının bir yansıması olduğu gerçeğine, gerçek bir insan olmamaktan öte aslında gerçek bir kişiliği olmadığı gerçeğine, çok daha ciddi bir şekilde bozuluyor. "İntihara meyilliyim, çünkü sen beni öyle hatırlıyorsun," diyor Kelvin'e, büyük bir çaresizlik içinde. Soderbergh'in filminde Rheya, kitaptakine ve Tarkovski filmindekine kıyasla biraz daha güçlü ve daha bağımsız bir karakter izlenimi veriyor. Bu da Soderbergh'in Kelvin'in iç dünyasını mercek altına almakla kalmayıp, iki kişinin (özellikle iki sevgilinin, ama daha genel olarak iki insanın) ilişkisinin doğasına odaklanma kararına çok uygun bir tercih. Ancak öykü bağlandığında, bunun sonuçta yine de Kelvin'in yolculuğu olduğunu teslim etmek gerekiyor: bu "yeni Rheya" ile barıştığında, kendi pişmanlığının üstesinden geldiğinde, "yapmış olduğu her şey affedildiğinde", Kelvin huzura eriyor ve "tamamlanıyor"... Soderbergh'in filminde Kelvin "baba ocağı"na değil, şu ya da bu şekilde bir "yaratıcı" olarak tanımlanabilecek Solaris'e dönüyor (Tarkovski'nin Rembrandt klasiğine göndermesine benzer şekilde, yeni "Solaris"in finaline doğru gördüğümüz bir plan da - Gibarian'ın "konuk" oğlunun Kelvin'e elini uzatışı - Michelangelo'nun ünlü Adem'in Yaratılışı'nı çağrıştırıyor).

Steven Soderbegh'in 2002 tarihli Solaris uyarlaması da belki kitabın yazarı Stanislav Lem'i memnun edecek bir rota çizmiyor kendine. (Lem filmi görmemiş ama muhtemelen Natascha McElhone ve George Clooney'nin sevişme sahneleri ve Clooney'nin çıplak göründüğü yerler ile ilgili duyduklarına yaslanarak, "Benim bildiğim kadarıyla roman, insanların uzaydaki erotik sorunlarıyla ilgili değildi" diyerek, doğrusu filme biraz haksızlık etmiş.) Öte yandan Soderbergh de tıpkı Tarkovski gibi, kitabın temelinde yatan fikrin ilginç tematik çeşitlemelerini sunuyor. Tarkovski'nin filminden çok daha kısa bir film Soderbergh'inki ve aynı izleği takip etmiyor ama ana temasına baştan sona hararetle yapışıyor ve ortaya hem görsel / işitsel açıdan unutulmaz bir deneyim, hem de benzerine az rastlanır türden bir "ilişki filmi" çıkarıyor. Bu arada, iki kişinin arasındaki ilişkinin doğası üzerinden yola çıkan Soderbergh, "başkasının zihnindeki izler"den oluşan bir yaşamımız oluyorsa, aynı hammaddeyle bir "ölümden sonra"mız, yani bir "cennet"imiz olabileceğine varan nihai argüman vasıtasıyla, özellikle Tarkovski'nin altını çizdiği ruhsallığa kıvrak bir gönderme de yapmayı başarıyor.

Sonuçta ortada üç ayrı Solaris var ve üçü de temel öyküsüyle, karakterleriyle, hatta yer yer diyaloglarıyla birbirine benzese de, son tahlilde birbirlerinden epey farklı yapıtlar. Ve ilginç bir şekilde, sadece kitap değil, birçok açıdan ondan farklı olan filmler de kendi başlarına son derece çarpıcı. Bu bakımdan Lem'in Solaris'i ile iki sinema uyarlaması, güçlü bir fikire dayanan bir öykünün içinde tek bir dünya değil, birçok canlı dünya barındırdığının en iyi ispatı.

Soderbergh filminde Gibarian'ın düşünde Kelvin'e dediği gibi: "Çözümler yok, sadece seçimler var". Ve iyi bir öykü anlatıcısının elinde, her seçim yepyeni bir sihrin kapsını aralayabiliyor. ■

Kitapta nasıl, filmlerde nasıl?

GEZEGEN, OKYANUS, İSTASYON

Kitap: Romanda Solaris, üstü muazzam bir okyanusla kaplı bir gezegen. Söz konusu okyanus, insanoğlunun yüz yıldır çözemediği son derece ilginç devinimlere sahip, canlı bir organizma. İnsanların bu ilginç yabancı varlığı incelemek için kaldığı istasyon ise, okyanusun bin metre kadar üzerinden süzülen bir araç.

Tarkovski: Aşağı yukarı kitaptakinin aynı. Okyanusla kaplı bir gezegen ve söz konusu okyanusun üzerinde havada gezinen bir istasyon (Tarkovski Kelvin'in inişi planında bize okyanusun epey üzerinde havada asılı istasyonun resmini gösteriyor). Öte yandan, kitapta o kadar sözü edilen, Dünyalı birçok bilim insanının meslek yaşamının tamamını adadıkları külliyatın konusu olan o tuhaf ve muazzam okyanus oluşumlarının (örneğin bildiğimiz şekillerin dev taklitleri olan "Öykünce"lerin) resmini göremiyoruz filmde.

Soderbergh: Yeni filmde Solaris okyanusla bile kaplı değil. Daha çok, bir gaz devine benziyor. Bu gök cisminin filmin kendisinden daha yüksek çözünürlüğe sahip olduğu söylenen dijital görüntüleri soluk kesici doğrusu... Ancak filmin başından sonuna o ünlü "Solaris okyanusu"nu bir kez olsun ayrıntısıyla ve ilginç oluşumlarıyla beyazperdede görme hayallerini bir çırpıda yıkıyor. İstasyon ise, okyanusun bir kilometre kadar üstünde değil, bu gaz devinin yörüngesinde geziniyor.

İSTASYON SAKİNLERİ VE KONUKLARI

Kitap: Kitapta istasyondaki insanlar Snow (ya da orijinaldeki adıyla Snaut), Sartorius ve sonradan gelen Kris Kelvin (Gibarian intihar etmiş). Kelvin'in "konuğu", Dünya'dayken intihar etmiş olan karısı Rheya (ya da orijinaldeki adıyla Harey). Diğer ikisinin ziyaretçileri pek belli değil... Sartorius'unki, kesin olmamakla birlikte, muhtemelen bir çocuk. Ayrıca ölmüş olan Gibarian'ın ziyaretçisi, hasır şapkalı iriyarı siyahi bir kadın da var istasyonda.

Tarkovski: Aşağı yukarı kitabın aynısı. İriyarı siyahlı kadın yok ve çocuk yerine Sartorius'un odasından çıkmaya çalışan bir cüce görüyoruz bir an...

Soderbergh: Sartorius yok; onun yerine Gordon adlı bilim kadını var (böylece istasyonun görevlileri arasında bir kadın olmuş oluyor). Bir çocuk var ama Sartorius'un değil, Gibarian'ın konuğu (büyük ihtimalle de oğlu). İriyarı siyahi kadın yok. Yeni film, Snow'un konuğu konusuna bir yenilik getiriyor: Filmdeki Snow, aslında kendisinin konuğu (daha doğrusu gördüğümüz Snow "konuk"; asıl Snow öldürülmüş - evet konuğu tarafından).

SOLARİS BİLİMİ

Kitap: Kitapta Lem, Dünyalı bilim insanlarının Solaris okyanusunun gizemini çözmeye yönelik asırlık çabası ve bu çabanın ürünleri üzerine sayfalarca süren ayrıntılı bilgiler veriyor. Hatta kitap, bu yönüyle yer yer bir akademik ifade parodisi olarak da işliyor.

Tarkovski: Tarkovski'nin filminde Solaris biliminin örnekleri daha ziyade Dünya'da geçen giriş bölümünde sunuluyor. Ancak bu bölümler kitaptaki kadar kapsamlı ve ayrıntılı olmadığı için "insana tamamen yabancı bir canlı" üzerine fikir yürütme ya da eğlenceli bir Akademik külliyat parodisi gibi işlemiyor. Özellikle Berton'un konuşmasına serpiştirilmiş bölümler, sadece genel bir tuhaflık hissi yaratıyor, Solaris'in gizemli doğası üzerine pek az şey söylüyor.

Soderbergh: 2002 yapımı filmde, Solaris'in doğasıyla ilgili bilimsel ve akademik külliyata neredeyse hiç değinilmiyor. Hatta Soderbergh, Solaris meselesini insanoğlunun önemli bir zihinsel uğraşı olmaktan çıkarıp, "Alien"ın kulaklarını çınlatırcasına bir "şirket"in özel uğraşı haline getirmiş. Film Solaris'i betimlemeye ve onu çözmeye çalışanların teorilerini ve yorumlarını anlatmaya hiç yer ayırmıyor; gezegen devasa bir gizemli nesne olarak bırakılıyor.

GİRİŞ: DÜNYA'DAN SOLARİS'E

Kitap: Stanislav Lem, ilk sayfada okuyucuyu Solaris'e giden uzay aracının içine, Kris Kelvin'in yanına koyuyor. Yani öykü Kelvin'in yola çıkışıyla başlıyor.

Tarkovski: Muhtemelen filmin en çok tartışılan yanı, aşağı yukarı ilk 40 dakikasının Dünya'da geçmesi. Andrey Tarkovski, "eve dönüş" olarak ifade edilebilecek ana temasına zemin hazırlamak için Dünya'da upuzun bir giriş yapmış. Solaris'e doğru yola çıkmadan önce Tarkovski bize taşradaki dingin ve huzurlu "baba ocağı" ile Berton'ın arabasının içinde dolaştığı "şehir" manzarasını art arda, uzun uzun izletiyor.

Soderbergh: Yeni film de Dünya'da geçen bir giriş bölümü eklemiş öyküye. Ama bu defa

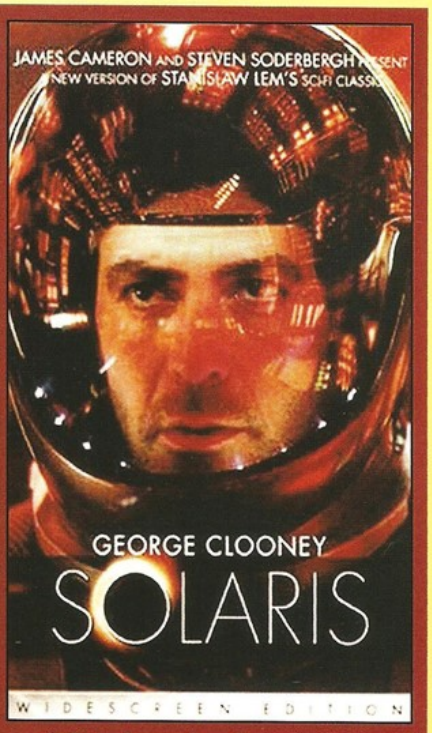

mesele Dünya'nın ve "yuva"nın güzelliğini, sıcaklığını vermek değil; öykünün kahramanının yalnızlığını, zaten zihnen çoktan "dünyanın dışında" olduğunu göstermek. Ve tabii ki Solaris ile kaşılaştığında olanların, kendi pişmanlığını ve yıkılmışlığını onarma fırsatının hayatiyetini göstermek.

FİNAL: SOLARİS'İN DERİNLİKLERİNE DOĞRU

Kitap: Rheya yok oluyor ve Kelvin, yeni bir "amansız mucize" olur umuduyla, Solaris'de kalıyor.

Tarkovski: Kitaptaki gibi, Rheya yok oluyor. Kelvin ise baba ocağına dönüyor gibi görünüyor, ancak kamera yükseldikçe filmin başından hatırladığımız o huzur dolu taşra evinin bir adada - neredeyse kesinlikle Solaris okyanusunda belirmiş bir adada - olduğunu görüyoruz. Yani bir anlamda Kelvin, Solaris'in bir parçası haline geliyor.

Soderbergh: Tarkovski'ninkini çağrıştıran bir final: Kelvin ve Rheya'nın istasyonla birlikte Solaris'e doğru düşmekte olduğunu görüyoruz. Sonra birden, Kelvin'in filmin girişinden tanıdığımız evinde buluyoruz kendimizi. Kelvin'in dünyaya döndüğünü sanıyoruz bir an; ancak birkaç görsel ipucu (örneğin Clooney'nin tıpkı filmin başındaki gibi kestiği parmağının, bu defa Solaris ürünü "konuk"ların yaraları gibi hızla iyileşmesi), bize aslında onun aslında geri dönmediğini, esrarengiz Solaris'de "yeni bir varoluş"a başladığını ima ediyor.

Engin Ertan
enginertan@merkezdergi.com.tr

Orijinal filmdeki maske motifi de ihmal edilmemiş.

"Operadaki Hayalet" asit tribinde...

Ünlü yönetmen Brian De Palma'nın 1974 yılında "PHANTOM OF THE PARADISE" adında bir müzikal komedi yönettiğinden çoğu sinemasever ne yazık ki habersiz. Gösterime girdiği dönemde hak etmediği şekilde görmezden gelinmiş ancak zamanla şerefine festival düzenleyecek kadar tutkulu bir hayran kitlesi edinmiş bu özgün film, Gaston Leraux'nun ünlü romanının son derece eğlenceli bir parodisi. Üstelik referansları bu kadarla sınırlı değil. ENGİN ERTAN

Brian De Palma denildiğinde akla ilk olarak bu kendine has yönetmenin Hitchcock pastisleri gelir. Kimilerine göre bir taklitçiden ötesi olmayan, kimilerine göreyse ustaları tekrar ederek ustalık mertebesine ulaşan De Palma, kuskusuz modern sinemanın üzerinde en çok tartışılan, en önemli isimlerinden birisi. Onun filmlerini birer "kopyala - yapıştır" örneği olarak görmektense, yeniden çektiği kimi klasik sahnelerin birlikteliğiyle yakaladığı dilin özgünlüğünü teslim etmek bizce daha doğru olur. Alametifarikası plan sekanslar olan De Palma'nın teknik ustalığı da cabası. Bu ay ele alacağımız 1974 yapımı "Phantom of the Paradise"daysa bizi öncelikle içerik ilgilendirmekte. Zira metin olarak neredeyse tek bir orijinal fikir bile barındırmayan bu eklektik film, bir bütün olarak bakıldığında son derece özgün, hatta yönetmeninin filmografisi içerisinde bile aynıksı duran bir çalışma.

"Phantom of the Paradise" göndermelerini açık etmekten sakınmayan, "Operadaki Hayalet", "Faust" ve "Dorian Gray'in Portresi"nin kanıtlanmasından oluşmuş bir rock opera. Filmin hikâyesini özetlediğimizde bu ünlü metinlerle açık bağlantılarını görmekte kuşkusuz sizler de zorluk çekmeyeceksiniz. Winslow Leach (William Finley) idealist bir besteci ve yorumcudur. Görür görmez "ucube" damgasını rahatlıkla yapıştırabileceğiniz, biraz "inek" tipli bir adamdır. En büyük hayaliyse büyük bir plak şirketiyle anlaşma imzalamak ve hayatını adadığı, içeriği adından belli pop kantatı "Faust"u kaydetmektir. Bu nedenle ünlü prodüktör Swan'ın (Paul Williams) denemelerine katılır. Bir diğer ucube olan münzevi prodüktör Swan ise "Faust"tan bir bölüm dinler dinlemez şarkıya vurulur. Hayalindeki proje olan devasa gösteri ve eğlence merkezi Paradise'ın açılışını Leach'in bestesiyle yapmayı

Winslow Leach (William Finley) felaketlerin öncesinde kantatını seslendirirken.

Swan: Mürekkebin benim için kıymeti yok Winslow.

aklına koyar. Ancak ne "Faust"un haklarını yasal yollarla elde etmeye, ne de Paradise'ın açılışında insanların karşısına Leach'i çıkartmaya niyeti vardır. Bu nedenle bir dümen hazırlar ve önce besteye el koyar, daha sonraysa Leach'i işlemediği bir suç nedeniyle hapse yollatır. Uğradığı haksızlığa ve daha da önemlisi bestesinin ticari koşullara göre değiştirilmesine dayanamayan Leach, bir yolunu bularak hapisten kaçar ve Swan'ın plak şirketini basar. "Faust"un piyasaya sürülmeye hazırlanan kayıtlarını yok etmeye çalışırken, talihsiz bir kaza sonucu plak baskı makinesine kapılır ve suratının büyük bir bölümü yanar. Bir şekilde kaçmayı başaran ve Paradise'a saklanan besteci, soyunma odasında bulduğu bir maskeyle yüzünü gizlemeye başlar. Diğer yandan Swan da boş durmaz. Leach'in yapacaklarını tahmin ettiği için ona ulaşır ve bu sefer gerçek bir anlaşma önerir. Geçirdiği kaza sonrasında sesini de kaybeden Leach'in artık bestesini bizzat seslendirmek gibi bir şansı yoktur. Bu nedenle kanla imzalanacak anlaşmayı kabul eder ve hayatını adadığı "Faust"un haklarını, başka bir deyişle ruhunu Swan'a teslim eder. Amma velakin prodüktör ve besteci arasındaki sürtüşmeler burada bitmez. Leach, bestesini genç sarkıcı Phoenix'in (Jessica Harper) seslendirmesi konusunda ısrarcıdır. Swan ise Phoenix'e sadece koroda yer verir ve "prima donna" olarak Beef (Gerrit Graham) takma adlı erkek bir şarkıcı tutar. Bunun üzerine Leach tekrar harekete geçer ve Phoenix'in başrolü kapması için Beef'i öldürmeyi kafaya koyar. Asla yaşlanmayan ve bunu yine kanla imzalanmış bir anlaşmaya borçlu olan şeytani zeka Swan'ın da kendince planları vardır.

Andığımız üç ünlü metnin temel unsurlarını birleştiren ve böylece kendi hikâye iskeletini oluşturan "Phantom of the Paradise"ın göndermeleri bu kadarla sınırlı kalmıyor. De Palma, 20. yüzyılın popüler kültüründen pek çok imajı ve eğilimi filmine yedirerek zengin bir yapı elde ediyor. İşin hoş tarafı, bu göndermelerin hemen hiç biri yalnız ve işlevsiz kalmıyor, bir şekilde diğerlerine bağlanıyor. Misal, filmin müzikal sahnelerinin çoğunda etkisi

Kötü kalpli müzik prodüktörü Swan rolünde oynayan Paul Williams filmin müziklerine de imza atmış.

Winslow Leach'in aşık olduğu genç şarkıcı rolünde Jessica Harper'ı seyrediyoruz.

hissedilen glam rock tarzı "dandy" kavramı üzerinden "Dorian Gray'in Portresi"ne ve Oscar Wilde'a yapılan referanslara eklemleniyor. Benzer şekilde, Swan karakterini büyük gözlükleri, giyim tarzı ve çocuksu ifadesiyle bir nevi Andy Warhol taklidi olarak görebileceğimiz gibi, popüler kültür ve "yüksek sanat"ı bulusturma çabası da akla Pop Art akımını getiriyor ve filmin postmodern hâliyle uyum sağlıyor. Buna ek olarak, devasa gösteri merkezi Paradise'ın o yıllarda henüz açılmamış olan ünlü disko Studio 54'ün habercisi olduğunu söylemek de gayet mümkün.

Eğer De Palma filmlerini birer pastiş olarak kabul edecek ve kendisini postmodern sinema içerisinde öncü bir konuma yerleştireceksek, "Phantom of the Paradise"ın ana meselesinin de bu olduğunu söyleyebiliriz. Zira şov dünyası üzerine bu filmin sadece kendisi değil, karakterleri de referans üzerine bir yaratım sürecini benimsemiş durumdalar. Örneğin Winslow Leach, pop kantatı için Goethe'nin ünlü eserinin hikâyesini ödünç almakla kalmıyor, adını da"Faust" koyuyor. Swan ise "Faust"u keşfedinceye değin '50'ler nostaljisini (filmin açılış jeneriğindeki son derece eğlenceli müzikal sahneye dikkat) paketleyip insanlara sunan bir prodüktör. Diğer yandan Swan'ın plak şirketi dışında çeşitli fabrikalara da sahip olması, medyayı ve onun üzerinden kitleleri yöneten hâli ister istemez "geç dönem kapitalizm"i çağrıştırıyor. Elbette çoğu postmodern film gibi, "Phantom of the Paradise"ın da politik bir derdi yok. En yerinde saptama, postmodern durumu tanımladığı olabilir. Yazının başlarında "Phantom of the Paradise"da bizi esas olarak içeriğin ilgilendirdiğini söylemiştik. Ancak filmin stili de yukarıda bahsettiğimiz duruma çuk oturuyor. Kimilerince "postmodern biçimcilik" olarak adlandırılan De Palma'nın stil denemelerinin tipik örneklerini burada da görebiliyoruz. Örneğin, Orson Welles'in ünlü filmi "Bitmeyen Balayı"nın (Touch of Evil) açılışındaki uzun kaydırmaya gönderme yapan bir sahnede, bir arabanın bagajına bomba yerleştirilmesini ekranı ikiye bölerek (De Palma'nın hemen her filminden tanıdık bir diğer numara) gösteriyor. Filmin stilinden biraz daha bahsedecek olursak, "Phantom of the Paradise" tipik bir '70'ler ürünü. Renk paletindeki cümbüşe, kostümlerine ve sanat yönetimine bakarsak filmin "psychedelic" bir atmosfere sahip olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ses bandındaki kimi efektlerin ve kurgusunun da bu atmosfere destek çıktığını elbette unutmamak gerek. Diğer yandan, "Phantom of the Paradise"ın taşkınlığı bir diğer estetik anlayışla göbekten bağlı. Yer

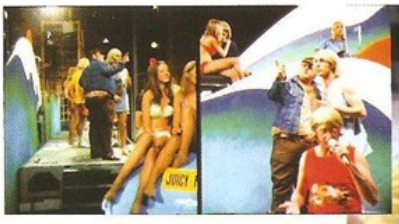

Swan'ın düzenlediği alemlerden bir an.

De Palma çok sevdiği ekranı ikiye bölme tekniğini bu filmde de kullanıyor. (Küçük resim)

yer epey ciddiyetsiz bir hâl alan film, düpedüz bir "camp" örneği. "Phantom of the Paradise"da bilinçli bir zevksizliği ve aşırılığı benimseyen De Palma, bazı noktalarda escinsel kültüre göz kırpmaktan da geri durmuyor. "Operadaki Hayalet"in kaprisli prima donnasını efemine bir erkeğe dönüştürmesi bunun en belirgin örneği. Söz konusu karakter Beef'i canlandıran Gerrit Graham'ın performansı Joan Crawford veya Bette Davis gibi huysuz divaları hatırlatıyor. Hatta onun olduğu sahnelerde yer yer bir "drag queen" sovu izlediğiniz hissine kapılıyorsunuz. "Sapık"ın ünlü dus sahnesinin bir benzerindeyse (evet, bir Hitchcock göndermesi elbette eksik değil), yine Gerrit kafasında bonesiyle Janet Leigh'in yerini alıyor. Benzer sekilde Paul Williams'ın -kendisi filmin müziklerinden de sorumlu-, William Finley'nin ve sonraki yıllarda Dario Argento'nun klasiği "Suspiria"da başrolü kaparak iyiden iyiye bir kült oyuncuya dönüşecek Jessica Harper'ın performanslarında da abartı dozu olabildiğince yüksek tutulmus. Ancak De Palma bu aşırılığı ve zevksizliği yerinde bir mizah unsuruna dönüştürmeyi başarıyor.

"Phantom of the Paradise"ın seyirci ve eleştirmenler tarafından nasıl karşılandığına gelince... Eleştirmenlerden kısmen olumlu tepkiler almasına, müzikleriyle Oscar'a aday gösterilmesine, tüm ilginçliğine ve vaat ettiği eğlenceye rağmen film ilk gösterime girdiğinde gişede büyük bir hüsran yaşamış. Açıkçası o yıllar için De Palma'nın müzikalinin biraz garip kaçtığını tahmin etmek zor değil. "Phantom of the Paradise"ın sinema tarihinde en yakın durduğu örneğin "Rocky Horror Picture Show" olduğunu söyleyebiliriz, ki o zamanlar Jim Sharman'ın filmi bile ortalarda yoktu ("Rocky Horror Picture Show", "Phantom of the Paradise"tan bir yıl sonra, 1975'te seyirci karşısına çıktı). Diğer yandan, "Rocky Horror..." ile benzerliğinin zaman içerisinde "Phantom of the Paradise"a yaradığını da teslim etmek gerek. Sonraki yıllarda kimi ülkelerde geceyarısı seanslarında "2 Film Birden" mantığıyla "Rocky Horror..." ile beraber gösterilmeye başlanan "Phantom of the Paradise", yavaş yavaş bir kült filme evrildi. Hatta iki filmin uzaktan akraba hâline bir gönderme olarak, "Phantom of the Paradise"ın oyuncularından Jessica Harper, "Rocky Horror..."un devam filmi "Shock Treatment"ta da başrolü üstlendi. Bu arada De Palma'nın filminin kimi bölgelerde "Rocky Horror..."dan bağımsız olarak da kendi hayran kitlesini oluşturduğunu eklemek gerek. Örneğin ilk gösterime girdiği dönemde filmin gişede başarılı olduğu tek bölge, Kanada'nın Winnipeg şehri. Söylenenlere bakılırsa, "Phantom of the Paradise" her yerde çabucak gösterimden kalkarken, Winnipeg'de aylarca dolu salonlara oynamış. Filmin Winnipegli hayranları bu ayrıcalıklı durumlarından ve yaptıkları erken keşiften o kadar memnunlar ki, "Phantompalooza" isimli bir festivalleri bile mevcut.

Genelde gerilim veya korku türündeki filmleriyle tanınan Brian De Palma'nın filmografisinde tür açısından gerçekten de farklı bir noktada duran bu müzikal komedi, ne yazık ki yeterince tanınmıyor ve genellikle yönetmeninin daha ünlü işlerinin gölgesinde kalıyor. 32 yıl içerisinde edindiği sınırlı hayran kitlesinin ötesine de ulaşmayı hak eden ve hem De Palma filmografisi içerisindeki yeri, hem de kendi özellikleri üzerine tartışılması gereken "Phantom of the Paradise"ı farklı filmlere meraklı tüm sinemaseverler mutlaka görmeliler. Filmin 2. Bölge DVD kopyasına www.amazon.co.uk adresinden ulaşabilir ve kalabalık film partilerinde izlemek üzere rahatlıkla arşivinize ekleyebilirsiniz.

PHANTOM OF THE PARADISE

Yönetmen: Brian De Palma.
Yapımcı: Edward R. Pressman.
Senaryo: Brian De Palma.
Görüntü Yönetmeni: Larry Pizer.
Kurgu: Paul Hirsch. Prodüksiyon **Tasarımı:** Jack Fisk. Kostüm **Tasarımı:** Rosanna Norton.

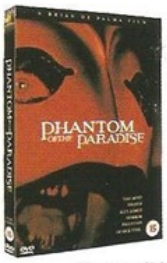

Müzik: Paul Williams. **Oyuncular:** William Finley (Winslow Leach), Paul Williams (Swan), Jessica Harper (Phoenix), Gerrit Graham (Beef), George Memmoli (Philbin), Rod Serling (Anlatıcı). 1974 ABD yapımı, 92 dakika.

Dekorasyon dergiciliğinde 100 yılı aşan tecrübe

Temmuz sayısı bayilerde

İki film birden

80'lerin hemen öncesinde çekilmiş ve 80'lerin musikişinas filmlerini etkilemiş olan filmlere bakabilmek için, bu ay bir iki sene geriye gidiyoruz. 1979 yapımı "DİVANE" ve 1978 yapımı "MADEN DAĞI", önlerindeki 10 yılla ilgili önemli ip uçları taşıyan filmler. Zira her ikisi de, 80'lerde çığrından çıkacak olan şarkıcı filmleri furyasının birer eskizi adeta. MURAT E. EREN

Selahattin Alpay'ın Mersinli bir Romeo'yu canlandırdığı "Divane", İzzet Altınmeşe'nin ise Al Pacino'dan hallice bir görme özürlü performansı sergilediği "Maden Dağı", gerçekten altın değerinde. 80'lere hikaye yapısını ve müzikal mirasını bırakan 70'li yılların sonuna denk gelmiş bu ve benzeri yapımlar, birçok açıdan "arada kalmış", "bir yere oturtulamayan" filmler esasında. 1979 yapımı "Divane" ve sadece bir yıl önce çekilmiş "Maden Dağı" ise, bunu idrak edebilmek için, aralarında kıyas yapılabilecek en uygun iki örnek.

Başrolünde Selahattin Alpay'ın yer aldığı "Divane", en kısa ve öz tabiriyle "Yeşilçam eli değmiş bir şarkıcı filmi". Bu nedenle, ait olduğu dünyanın hem içinde, hem dışında kalmış, tuhaflığını da bu "ne öyleyim ne böyle" vaziyetine borçlanmış bir yapım. Her şeyden önce, filmin yönetmeni Orhan Elmas... Yani, sinemamızın önemli yönetmenlerinden biri. Çektiği filmlere imzasını atabilecek güçte bir rejisör. Ama 70'lerin başındaki sinemasal gelenek ile, 80'lere yakın duran "Divane"nin görsel ve işitsel estetiği bir değil. Bu da filmi geçiş dönemine ait önemli bir yapım haline getiriyor.

Afro saçım, Hawaii gömleğim

Pastoral manzaralarla açılan "Divane", Mersin yakınlarındaki bir beldede geçmekte... Filmin hemen başında Selahattin, güzel sesiyle bir türkü seslendirmekte, tarlada tapanda çalışan köylüleri şenlendirmektedir. Çalışkan bir genç olan Selahattin'in özellikle bir traktör şoförü olarak başarısı dikkat çekici boyutlardadır. Köy ahalisi, aralarında böyle bir insan yaşadığı için çok mutludur. Aynı zamanda Selahattin, afro saçı, Hawaii gömleği ve 50 Cent'i andıran danslarıyla da beldenin neşe kaynağıdır. Bu nedenle, yanında çalıştığı Yaman Bey onu çok sevmektedir. Üstelik ikisi çocukluk arkadaşıdır. Filmdeki ilk diyalog da, yine bu iki eski çocukluk arkadaşı arasında geçer. 80'li yıllarda hortlayacak olan "filmin en başında hikayeyi özetleme ekolü" ise Yaman Bey ve Selahattin'in diyaloglarında kendine yer bulmuştur. Biri Bey, diğeri onun işçisi hüviyetindeki iki eski arkadaş, sabahın köründe karşılaşıp, aniden sülalelerini ve yedi cedlerini yad ederler. Böylelikle film, karakterleri bizlere tanıtmış olacaktır. Bu deha ürünü buluş sonrasında, filmin toplumsal mesajına yönelik bir sahneyle karşılaşırız. Karşı çiftlikten Ökkes Bey'in işçilerinden birini dövdüğü bu sahne ile yapım sistem eleştirisine soyunacaktır. Sonradan filmde "bu bozuk düzen" kelamı da 20 kere geçecektir, ancak filmin neye isyan ettiği kesinlikle net biçimde söylenmeyecektir. Bu, ne olduğu ne idüğü belirsiz olaylarla dolu 80'li yıllar filmlerine miras kalacak bir özelliktir.

Hazır mısın Selahattin

Selahattin'in derdi bambaşkadır. Kendisi, zalim Ökkes'in kızı Zeliha'yla gizli bir aşk yaşamaktadır. Zeliha da onu sevmekte, hatta bu aşk sayesinde geri geri koşarak üç dört kez "seni seviyorum" diyebilmektedir. Selahattin'in beyi Yaman ise, adaletli, azametli bir şahıstır. Saçları daima kabarık, yüzü daima traşlı, mühendis olmuş, topraklarının başına geçmiş bir kimsedir. Günün birinde Selahattin'i şehre, gezmeye götüren Yaman Bey, burada onu Cahit adlı arkadaşıyla tanıştıracaktır. Bizzat yönetmen Orhan Elmas tarafından canlandırılan Cahit, elbette bir plakcıdır, yapımcıdır. Bu sırada karşılaştıkları Ökkes Bey ve Zeliha ise ise su katmıştır, Selahattin'in Cahit'le olan sohbeti bölünmüştür. Ökkes ve Zeliha'nın, Cahit'in kaldığı otelde ne aradıkları ise tamamen sırdır. Ökkes, bu sırada görüp tanıştığı Yaman Bey'e kızını vermeyi kafasına koyar. Ne de olsa o da beydir, Yaman da... Bir sonraki sahnede, Ökkes kızı Zeliha'yı alıp Yaman Bey'i ziyarete giderse de, olaylar tam tersine dönecektir. Zira Yaman Bey, Zeliha'yla pek de ilgilenmemektedir. Selahattin cephesinde ise durum fenadır. Zeliha'nın Yaman Bey ile evleneceğini düşünen Selahattin, kendini dağa taşa tarlaya vurur. Türkü söyleyip, gezerken tuhaf seraplar, halüsinasyonlar görür. Bu halüsinasyonlardan biri ise efsanevi bir sahneye sebebiyet verecektir. Zira Selahattin, bir tarlada tek başına ağlarken, aniden tarlanın üzerinde Zeliha'nın belirdiğini görür. Tam buna sevinirken, Zeliha'nın bir yanında Yaman, bir yanında da babası Ökkes Bey belirir. Zeliha'yı kollarından tutup saban niyetine tarlada sürüklemeye başlarlar. Bu inanılmaz sahne sonrasında ise Selahattin gurbete gitmeye karar verecektir. Ama önce, Zeliha ile buluştuğu tepeye, tarlaya, çayıra veda etmek üzere her coğrafi mekana ayrı bir ziyaret gerçekleştirir. Buralarda, elleri ve kollarıyla baleyi andıran birtakım hareketler sergileyerek "elveda bizleri artık göremeyeceksiniz" kabilinden çığlıklar atar. Son olarak sevdiceği Zeliha'yı görecekken, Ökkes'e yakalanır. Büyük bir dayak yiyen Selahattin, üstüne üstlük bir de arabanın arkasına bağlanıp şehir şehir dolaştırılır!

Artık Yaman Bey'in duruma müdahale etme zamanı gelmiştir. Ökkes ağaya ultimatom çekip, kızının Selahattin ile evlenmesine izin vermesini ister. Yoksa Selahattin'e ettiği zulüm nedeniyle onu hapislerde süründürecek, servetini bu yola feda edecektir. Birtakım atraksiyonlu görüşmeler sonucunda Selahattin ile Zeliha'nın evlenmesine Ökkes razı olur. Ancak, yarım milyon başlık parası ister. Yaman Bey, yurt dışında eğitim almış, bizlere insan hakları konusunda film boyunca vaaz dinletmiş bir kimse olsa da, törelerine saygılıdır. Bu nedenle başlık parası meselesine karşı çıkmaz ve Selahattin yerine bu parayı kendisinin ödeyeceğini söyler. Bunu söyleyişi ise hayli ihtişamlıdır... Bu müjdeyi vermek üzere, dayaktan ve araba arkasında sürünmekten kası açılmış olan Selahattin'in yanına giden Zeliha, burada başka bir sürprizle karşılaşacaktır. Selahattin'in sonradan "Sana o kadar hasrettim ki, düğünü derneği bekleyemedim" diyerek açıklayacağı bu sürpriz, aşıkların sevişmesidir.

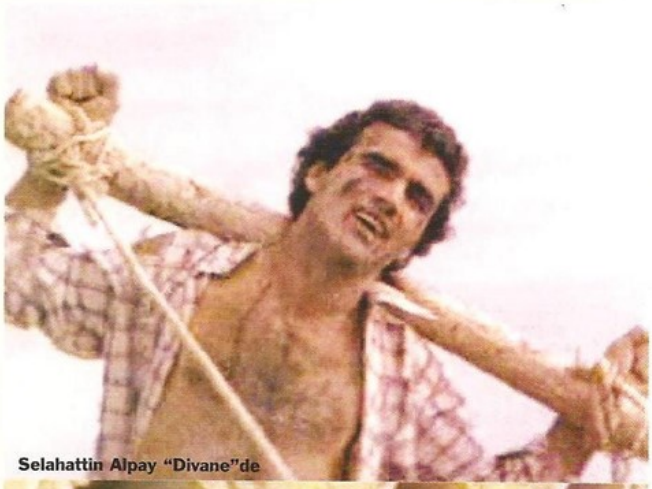

Selahattin Alpay "Divane"de

İzzet Altınmeşe "Maden Dağı"nda

"Divane"de S. Alpay ve Oya Aydoğan

Yönetmen Elmas "kes" demiş ama kurgucu kesmeyi unutmuş.

Zeliha ve Selahattin çifti, yalnız kalmalarından fırsat, birbirlerine sarılmışlardır. Bu sırada sinemamıza özgü bir biçimde, duvarlarda kırmızı bir ışık belirir ve çift tilt yaparak kadrajın dışına çıkarlar. Asağıda ne yaptıkları ise izleyicinin takdiridir. Bu sahnede kameraya özgü bir davranış olan tilt (kameranın yukarıdan aşağı doğru dikey hareketi) eylemini gerçekleştirmek için Selahattin Alpay ve Oya Aydoğan'ın (Zeliha) harcadığı çaba muazzamdır. Velhasıl, bu sahne sonrasında Selahattin "Başlık parası ben öderim" diyerek şehre gitmeye karar verir. Amacı para kazanıp borcunu ödemektir.

Ver elini İstanbul

İstanbul'da, seyyar satıcılık, oto yıkamacılığı gibi çeşitli işler yapsa da tutunamaz. Tam bu sırada aklına, plakçı Cahit gelir. Kartı hala cebindedir. Orhan Elmas'ın oynadığı Cahit, Selahattin'e kucak açar, onu odasında ağırlar ve stüdyoda bir kez dinlemek için harekete geçer. Tek planda çekilmiş olan bu sahnenin sonunda ise bir filmde gerçekleşebilecek en absürd duruma denk geliriz. Zira Orhan Elmas sahnenin bitimine doğru sarfettiği "Hazır mısın Selahattin?" repliğinden sonra kameraya dönüp elleriyle "Kes!" işareti yapar. Bunun filme neden ve nasıl girmiş olduğu ise, tamamen bir muammadır. Yine de bunu bir yabancılaşma öğesi, bir Brecht etkisi gibi algılamak da mümkündür... Bu raddeden sonra Selahattin ünlenir, plaklar yerlerde çığ gibi büyür. Ancak İstanbul'da peşine kadınlar düşecektir. Geride bıraktığı sözlüsü Zeliha, gazetelerden okuduğu haberlerle sarsılmıştır. Selahattin'in bir daha dönmeyeceği ise, iyilik meleği değil kan emici yapımcı olduğu ortaya çıkan Cahit'in bir yalanıyla kesinlesir: "Selahattin her gün başka bir kadınla geziyor!" Sonrası ise malum... Zeliha, Selahattin'in dönmeyeceğini düşünüp, hamileliği nedeniyle Yaman beyle evlenmek zorunda kalır, bu durumda, Selahattin dönse bile olaylar çok karışacaktır.

Maden dağı dumandır

"Divane"de durum böyle. Tuhaflıklar ve kimi acayip sekanslar kendini belli etse de, henüz durum çığrından çıkmış değil. Ama çığrından çıkma hali, "Maden Dağı"nda daha belirgin. Başrolünü İzzet Altınmese'nin oynadığı film, grotesk karakterler, esine çok az rastlanabilecek bir kurgu sistematiği ve ensest çağrışımlı garip bir hikaye yapısı barındırıyor. Üstelik komsusu "Divane" ile aynı türden mekanlarda geçen, aynı türden bir öykü anlatma çabasında. Ama işler bu kez çok değişik. İzzet, çocukken anne babasını kaybetmiş, bu nedenle de babasının bir arkadaşı olan Değirmenci Abdullah tarafından büyütülmüş bir delikanlıdır. Henüz küçükken geldiği bu evde, Abdullah ve onun minik kızı tarafından çok iyi karşılansa da, üvey annesi Zarife kadın, İzzet'i bir türlü istemez. Bu kısımlarda, İzzet Altınmese'nin küçüklüğünü oynayan çocuk oyuncunun da dudağında ben olması dikkat çekici bir detaydır. Kah değirmene giderek kah bağlama çalarak zaman geçer. İzzet ve Abdullah'ın kızı serpilip, büyürler. Abdullah (Hüseyin Peyda) ise iyice yaslanmıştır.

Mutant Ağa İzzet'e karşı

Bu ilk sahnelerde dikkat çeken en önemli unsur ise filmin kurgusudur. Çünkü filmde, 5 dakikada bir, ileri ve geri dönüşlerle örülü sekanslar ekrana gelir. Altınmese, her şarkıya başladığında bu tip görüntüler akıl karıştıracak boyutlara varana dek ardı ardına gözümüzün önünden geçer. Bir sahnede İzzet İstanbul'da vapurda görünürken, hemen ardından çocuk olup bağlama çalabilmektedir. Filmin akışı sırasında ortaya üç tane sakat durum çıkar. Biri, kardeş gibi büyüyen İzzet ve Abdullah'ın kızının birbirlerine duyduğu ve hiç dillendirilmemiş gizli aşk. İkincisi, evin hanımı Zarife'nin, yani üvey annesinin İzzet'e duyduğu cinsel arzu, diğeri ise filmin kötü karakteri olarak ortaya çıkacak olan Ağa tipi oluyor. Ki kendisine ayrı bir paragraf değil, ayrı bir dosya açılsa az.
Ağa, yarım metrelik bıyığı, peruğu andıran saçları, ilginç replikleri ve grotesk tavırlarıyla gerçekten de müthiş çizilmiş bir karakterdir. Aslında kendisi tam anlamıyla bir mutanttır. Yazının devamında kendisinden Mutant Ağa olarak bahsetmemizin sebebi de, öyle bildiğiniz türden bir kötü olmaması. Hem o zamana değin görülmüş ağa karakterleri, hem de onların fiziki sunumu karşısında, "Maden Dağı"ndaki bu karakter tamamen mutasyona uğramış, geriye doğru evrimleşmiş bir tip olup çıkar. Başarıyla karakterize edilmiş, başarıyla oynanmıştır. Bir kusuru vardır, o da Abdullah'ın kızına talip olması. Ona o kadar tutkundur ki, sevdiğine talip olan bir başka genç delikanlıyı, dünyanın en acayip suikastiyle etkisiz hale getirecektir. Bu suikast için kahvede tek repliği yeter: "Şunu benim için hallet".
Mutant Ağa'nın kızlarına talip olması, Abdullah'ı endişelendirirken, Zarife Kadın'ı mutlu eder. Çünkü zengin olacağını düşünmektedir. İzzet ise, adeta bir büst gibi mağrur durarak, hiçbir şey belli etmez. Ancak işler çığrından çıkmadan Abdullah ve Zarife Kadın'ın karşısına sevdiceği olan evin küçük kızıyla çıkar, evlenmek istediklerini söyler. Bu duruma Abdullah gayet sevinçli bir tepki verir. Ne oluyor ne bitiyor demeye kalmadan, kızını evlatlık oğlu İzzet'e vermeye razı olur. Zarife Kadın ise, hem fantezilerinin prensi İzzet'i hem de Mutant Ağa'dan gelecek olan paraları kaybetmenin üzüntüsüyle hadiseye karşı çıkar. Ancak lafı dinlenmeyecektir.

Ah ense köküm!

İzzet, Abdullah'a olan vefa borcu her şeyden önce geldiği için, evlenmeden önce, onun bütün borçlarını ödeyeceğine söz verir. Bu nedenle de - elbette- İstanbul'a gider. Burada, inşaatlarda çalışarak geçinen İzzet'in başına, bir yerli filmde görebileceğimiz en acayip kaza gelir. İzzet, inşaatın en üst katından ense köküne düşen bir tuğla sonucu kör olacaktır! Artık çalışıp evine para gönderemeyeceğine üzülmektedir. Bağlamasıyla orda burda, sokaklarda ve batakhanelerde çalıp söyleyerek üç beş kuruş ekmek parası beklemektedir. İşte tam bu sırada, batakhanedeki bir kalantor kadın İzzet'i görüp sesini çok beğenir. Ona gazinoda çalışıp çalışamayacağını sorar. İzzet bu teklifi evvela o klasik büst duruşuyla karşılasa da, sonradan kabul edecektir. Kadının ilk işi ise İzzet'in gözlerini açtırmak olur. Ki bu sahne de görmelere seza anlara sebebiyet verecektir. İzzet'in gözlerindeki bant açıldığında, Altınmese'nin de büyük oyunculuğu sayesinde gerçekten de izleyicileri korkutan bir görüntü oluşur. Çünkü kendisinin göz bebekleri görünmemektedir. Ancak hemen sonra anlarız ki, aslında İzzet yukarı bakmaktadır. Bunca zaman göremesinin sebebi de budur... Bu mesele de hallolduktan sonra, İzzet ünlü bir şarkıcı olur. Ama köye yolladığı paraları Zarife Kadın alıp saklamaktadır. Bu nedenle Abdullah borca batmıştır. İzzet'in de İstanbul'da bir sevgili bulduğunu sanıp, tamamen kahreder. Gerisi ise malum. Mutant Ağa, Zarife Kadın yoluyla borçlandırdığı Abdullah'ın kızına en sonunda kavuşacakken, İzzet ortaya çıkar. Kan revan bir final sergilenir. Final ise, filme adını veren şarkıdaki Maden Dağı'nda gerçekleşecektir... İzzet Altınmese'nin müthiş bir performans sergilediği bu sahneyi ise, kendi gözlerinizle görmeniz için saklı tutuyoruz.

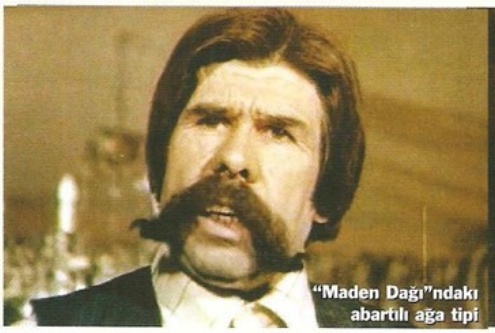
"Maden Dağı"ndaki abartılı ağa tipi

"Maden Dağı"nın özel efektli sahnelerinden biri.

Six Feet Under:
Amerikan güzelleri ve yakışıklı cesetler

Kısa sürede kült hale gelen dizi DVD piyasasında da rağbet görüyor.

Pilot bölümünün ilk dakikalarında korkunç bir kazayla ölen Nathaniel Fisher, daha sonraki bölümlerde kızı Claire'e "Hayat nasıl?" diye sorar. Claire de soruya soruyla cevap verir: "Ölüm nasıl?" Beş sene önce hayatımıza giren HBO'nun kült dizisi "Six Feet Under," tüm çıplaklığıyla ölümü ve ölüme giden yolculukta tüm çıplaklığıyla yaşamı, daha önce görmediğimiz bir şekilde televizyon ekranlarına taşıyor.

EMRAH GÜLER

Yenilikçi ve sınırları zorlayan Amerikan özel TV kanalı HBO (bkz. "Sopranos" ve "Sex and the City"), daha önce bağımsız sinemada görebildiğimiz kavramları "Six Feet Under"la 'Prime Time' televizyonun orta yerine yerleştirdi. Eşcinsellik, ensest, kürtaj, oral seks, uyuşturucu kullanımı ve sterilize ya da karikatürize edilmeyen haliyle ölüm.

"Six Feet Under," "İki Metre Yerin Altında" gibi bir anlama geliyor. Amerika'da birinin öldükten sonra toprağın ne kadar altında yattığını ima eden bir isim.

Kahramanlarımız Fisher ailesi, daha çok Western çizgi romanlarından (özellikle de Red Kit'ten) duyduğumuz bir meslekle uğraşıyor: Cenaze levazımatçılığı. Los Angeles'da yaşadıkları ev, aynı zamanda hem ölüleri son bir defa ölü yakınlarına görücüye çıkarmak için bilumum teknikle plastik mankenlere dönüştürdükleri bir nevi klinik/laboratuvar hem de bir cenaze salonu.

Walton ailesinden çok Addams ailesine yakın duran Fisher'ler ise, dizinin yaratıcısı Alan Ball'un klasik senaryosu "American Güzeli"nin nevrotik, bastırılmış, problemli karakterlerini hatırlatıyor. Orta sınıf Amerikan çekirdek ailesinin çöküşü, Amerikalıların 1960'larda sinemaya taşımaya başladığı bir sosyal durum ("Kızgın Damdaki Kedi"). İyi örnekleri de düzenli olarak beyaz perdede gördük. Robert Redford'un ilk yönetmenlik denemesi "Sıradan İnsanlar", Ang Lee'nin "Buz Fırtınası," Barbra Streisand'in Oscar hüsranı "Dalgaların Prensi," bağımsız Amerikan sinemasının kraliçesi Parker Posey'nin oynadığı "The House of Yes," bunlardan ilk akla gelenler.

Psikolojik olarak dağılmış bireylerden oluşan parçalanmış Amerikan ailesinin eleştirilmesi son on yıldır artık farklı bir noktada. Popüler kültürde çoğu zaman toplumsal bir eleştiriden çok, gururla itiraf edilen bir bozukluk olarak karşımıza çıkıyor. Fisher ailesi (dolayısıyla da "Six Feet Under"), işte bu aşamada devreye girerek, "öyle sistemi dağılmış bir aileyle tanışacaksınız ki," diyor, "sizin de sisteminiz dağılacak."

Defolu aile albümleri

Evin babası Nathaniel'ın şok edici araba kazasıyla başlayan dizi, geriye dul bir eş ve üç çocuktan oluşan ana karakterleri bırakıyor. Umutsuz ev kadını Ruth, kocasının ölümünden sonra libidosunu ve ev kadınlığı denilen tutsaklığın

boğucu yanını keşfediyor. Seattle'dan ailesini ziyarete geldiği gün hayatının aşkı Brenda ve babasının ölüm haberiyle karşılaşan en büyük evlat Nate, kapitalist düzenin sıradan bir parçasıyken, aşkın, ölümün ve yaşamın ne anlama geldiğini aradığı ruhani bir yolculuğa balıklama atlıyor. Ortanca çocuk David, eşcinselliğini ve kendini kabul etmenin alternatif yollarını ararken, aile işine en çok sahip çıkan aile üyesi olarak karşımıza çıkıyor. En küçükleri lise öğrencisi Claire ise problemli ergen tiplemesine yepyeni bir boyut getiriyor. Sürekli gergin ve tedirgin Claire varolusunu çelişkiler üzerine yapılandırıyor: Başkaldırı ve uyum, sanatçı yönünü dışavurma ve kendini yok etme, huzurlu ilişkiler ve problemli erkekler.

Bir de yardımcı arızalı aile Chenowith'ler var. Görünüşte ahlakçı ve kuralcı Fisher'lerin antitezi olarak diziye katılmış gibi gözüken bu aile, seyirciye sürekli olarak "Hangi aile daha fazla dağılmış?" sorusunu sordurtuyor. Los Angeles'ın elit, kuralsız ve "geniş" ahlak anlayışlı psikolog anne ve babasının tutunamayan çocukları Brenda ve Billy, dizinin önemli karakterlerinden. Fisher ailesinin çocuklarıyla başlayıp-biten ilişkileriyle Chenowith kardeşler, problemli ve ruh hastası ayrımının nerede başladığını merak ettiriyor. Latin asıllı "ceset sanatçısı" Federico ve eşi Vanessa ile David'in sevgilisi Keith, "Six Feet Under"ın diğer önemli karakterleri. Önemli konuk oyuncular arasında Kathy Bates, Lili Taylor, James Cromwell ve 'Amerikan Güzeli' Mena Suvari de bulunuyor. Ölüme dair hikayelerin, ölüm korkusunu daha da pekiştirdiğini söylemiş Francis Bacon. Bizim sinemada ve televizyonda görmeye alışık olduğumuz ölümler ise ölümü gerçeklikten uzaklaştıran kansız, temiz ölümler ya da bunun tam zıttı "slasher" türü, aşırı kanlı, vücut parçalarının uçuştuğu, abartılı ölümler.

Dave ile Nate

Nate ve Claire

Mezarını derin kaz

Ölümün gerçekliğinden giderek uzaklaşılan, ölümün reddedildiği, yas tutmanın utandırıcı bir şey olduğu Amerikan kültüründe, "Six Feet Under" aile kurumuna getirdiği eleştirinin yanısıra ölüme yaklaşımıyla da devrimci bir TV dizisi. Formüllerin, ahlak anlayışının, diyalogların mutasyona uğradığı bir pembe dizi olarak "Six Feet Under"da, ana karakterlerin hikayelerinin yanında, her bölümde bir de yan hikaye var: Haftanın ölümü. Her bölüm gelişigüzel, çarpıcı bir ölümle başlıyor.

Seyircinin nasıl tepki vereceğini şaşırdığı ölümler genelde kara mizah-şehir efsanesi karışımı ölümler. Asansörden çıkmaya çalışırken ikiye bölünen adam, boşanmasını kız arkadaşlarıyla kutlarken limuzinden başını çıkarır çıkarmaz trafik işaretine kafasını geçiren kadın, arabadan düşüp kendi kendini ezen adam, yıldırım çarpan adam ya da kocasının dırdırını kafasına indirdiği tavayla kesen kadın. Tabii bir de, Amerikan toplumsal gerçeklerine ya da gerçek olaylara gönderme yapan ölümler var: Cinnet geçirip iş arkadaşlarını, sonra da kendini öldüren adam, yatağın altında bulduğu tabancayla yanlışlıkla kendini vuran küçük çocuk ya da kalp krizinden ölen profesyonel futbolcu.

Televizyon dizilerinin, sinemayla sanatsal olarak yarıştığı bir dönemdeyiz. Yalnızca dizi formatında kendini gösterebilecek hikayeler bulmakta bir numara olan HBO, "Six Feet Under"ı bildiğimiz anlamda bir diziden çok, bağımsız sinemaya benzer bir şekilde tasarlayarak, sunuyor. Kamera açıları, görüntüler, renkler ve diyaloglar, TV tarihine damgasını vuran bu diziyi her anlamda özel bir deneyime dönüştürüyor. Türlerin içiçe geçtiği 1990'ların ve 2000'lerin sinema ve televizyonunun önemli bir örneği "Six Feet Under." Ne trajedi, ne komedi, ne drama, ya da hepsi birden. Dizinin yaratıcıları, özellikle de Alan Ball, üzüldüğümüz ve güldüğümüz şeylerin aynı yerden geldiğini çok iyi biliyor.

Ölüm ve cenaze...

cnbc-e'de Pazar günleri 23.00'de 3. sezon bölümlerini seyredebilirsiniz.
Toplam 5 sezonun tümü DVD'de

Yaratıcı ve yapımcı: Alan Ball

Oyuncular: Peter Krause (Nate Fisher) Michael C. Hall (David Fisher) Frances Conroy (Ruth Fisher) Lauren Ambrose (Claire Fisher) Rachel Griffiths (Brenda Chenowith) Freddy Rodrguez (Federico Diaz) Mathew St. Patrick (Keith Charles) Jeremy Sisto (Billy Chenowith) Justina Machado (Vanessa Diaz)

Hazırlayan: Müjde Işıl
mujdeisil@merkezdergi.com.tr

Philip Seymour Hoffman

Philip Seymour Hoffman 23 Temmuz 1967'de New York-Fairport'ta dünyaya geldi. İş için sürekli seyahat eden babası Gordon Hoffman, Xerox için bilgisayar sistemleri satan bir satıcı; annesi Marilyn ise kendini dört çocuğuna (Jill, Gordy, Philip ve Emily) adamış bir evkadınıydı. Philip 9 yasındayken anne ve babası boşandı. Annesi Marilyn Hoffman O'Connor, hukuk eğitimi aldıktan sonra feminist hareketin savunucularından oldu ve aile uyuşmazlıklarına bakan New York'taki "Family Court"a 2000 yılında yargıç seçildi. Ailenin diğer üyelerine bakarsak; ağabeyi Gordy senarist, ablası Jill eğitmen, kızkardesi Emily ise pratisyen hemşire. Philip Seymour Hoffman lise yıllarından beri oyunculuğa meraklıydı. 1989'da New York University'ye bağlı Tisch School of the Arts'ın tiyatro bölümünden mezun oldu. Okuldan mezun olduktan sonra onu zorlu bir dönem bekliyordu. Henüz 22 yasındayken alkol ve uyusturucu bağımlılığından kurtulmak için rehabilitasyon merkezinde tedavi gördü. Yıllar sonra yani üne kavustuktan sonra Amerikan televizyon programı 60 Minutes'de hayatının bu bölümüyle ilgili haber yayınlayacaktı. Bağımlılıktan kurtaran Hoffman kendini tamamiyle oyunculuğa kanalize etti. Önce New York ve Chicago'da tiyatro sahnesine çıktı. "Law & Order" adlı televizyon dizisinde göründükten sonra sinemaya adımını 1991'de "Triple Bogey on a Par Five Hole"deki küçük rolle attı. Jenerikte adı Phil Hoffman olarak yer almaktaydı. Ufak tefek rollerden sonra kadrosuna girmeyi basardığı ilk önemli yapım, 1992 tarihli "Scent of a Woman"dı. Al Pacino'ya Oscar getiren filmde Hoffman; Chris O'Donnell'ın, baskılara boyu eğerek dostlarını ele veren okul arkadasını canlandırmaktaydı. Film, O'Donnell için sıçrama tahtası oldu ancak Hoffman'ın varlığı geri planda kaldı. "Joey Breaker"da sabırlı bir asistana, "My Boyfriend's Back" adlı korku komedisinde ise kazayla baltayla kafasına vuran bir budalaya hayat verdi. "Money for Nothing"de başroldeki John Cusack'ın arkasından isler çeviren bir ispiyoncuyu canlandırdı. Yeniden çevrim "The Getaway"de Alec Baldwin'in yardım eden bir serseriyi canlandırdı. Paul Newman'ın başrolünde oynadığı "Nobody's Fool"da isgüzar polis memuru olarak çıktı karşımıza. Jan de Bont imzalı "Twister"da Helen Hunt'ın fırtına takip ekibinin sevimsiz üyesi Dustin Davis'i canlandırdı. "When a Man Loves a Woman"daki yan rolden sonra 1996'da Hard Eight olarak da bilinen ve yakın arkadası John C. Reilly'le beraber rol aldığı "Sydney" ile kariyerinde yeni bir sayfa açtı. Yönetmen Paul Thomas Anderson ile başarılı isbirliği üç filmle devam edecekti. Ertesi sene Hoffman'ın gerçek anlamda kesfedildiği film ortaya çıktı: "Boogie Nights". Anderson'ın yönettiği filmde Hoffman, porno yıldızı Dirk Diggler'la kafasını bozmus bir sesciyi canlandırdı. "Montana"da ise sağ kolu olduğu "The Boss"ın ardından dolaplar çevirmekteydi. "Next Stop Wonderland" adlı romantik komedide Hope Davis'in sol görüslü aktivist erkek arkadaşına hayat verdi. Coen Biraderler'in "The Big Lebowski"sinde milyoner Lebowski'nin kuralcı ve sadık özel sekreterine hayat verdi. Bağımsız yapımların gözdesi haline gelen aktör, "Happiness"te, kendini izole ettiği odasında porno okuyan ve kadınlarla müstehcen telefon konusmaları yapan bir seks fantezicisini canlandırdı. Popüler yapımlara da hayır demeyen Hoffman, Robin Williams komedisi "Patch Adams"da tıbbiyenin inek öğrencisini canlandırdı. Cinsiyet değiştirme ameliyatı için para biriktiren travestiyi canlandırdığı "Flawless"te bir yandan da homofobik polis eskisi Robert De Niro'ya sarkı söyleme dersi veriyordu. 1999'da Paul Thomas Anderson ile yeniden biraraya geldi ve ortaya yine beğenilen bir yapım çıktı: "Magnolia". İçiçe geçen hikâyeler üzerine kurulu filmde Hoffman; sabırlı ve vefalı bir erkek hemşireydi. Anthony Minghella'nın yönettiği "The Talented Mr. Ripley"de Tom Ripley'in sırrını çözen zengin züppeyi canlandırdı. Ripley'in yoluna çıkmanın bedelini ağır bir sekilde ödüyordu. 2000'lere David Mamet'in yazıp yönettiği "State and Main"de duygusal bir senaristi canlandırarak giris yaptı. Annesinin seçildiği 2000 seçimlerini konu alan "Last Party 2000" adlı belgeselde yer aldı. Cameron Crowe'a Oscar kazandıran "Almost Famous"da Creem Magazine'in ünlü rock eleştirmeni Lester Bangs'i canlandırdı. Ağabeyi Gordy Hoffman'ın senaryosunu yazdığı ve ilk gösterimi Sundance Film Festivali'nde yapılan "Love Liza"da karısının neden intihar ettiğini anlamaya çalışan web tasarımcısında harikalar yarattı. 2002'de Paul Thomas Anderson ile 4.kez çalıştı. "Punch-Drunk Love" adlı bu komedide antipatik (iğrenç de denebilir) bir karakteri, Adam Sandler'in başını belaya sokan telefonla seks şirketinin sahibini canlandırdı.

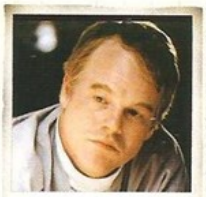

Dış görünüşünü değil yeteneğini konuşturan aktörlerden...

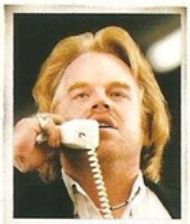

Kariyerinde çoğunlukla negatif karakterlere hayat verdi.

Sinemaya dolu dizgin devam eden Hoffman, tiyatroyu hiç ihmal etmedi. LAByrinth Theater Company'nin üyesi ve sanat yönetmeni olan Hoffman, 90'ların sonunda In Arabia, We'd All Be Kings adlı tiyatro oyununu yönetti. Sam Shepard'ın True West'iyle 2000'de ve Eugene O'Neill'in Long Day's Journey into Night'ındaki performansıyla da 2003'te Tony ödülüne aday gösterildi. Rebecca Gilman'ın The Glory of Living'i, Stephen Adly Guirgis'in Jesus Hopped the A Train ve The Last Days of Judas Iscariot'ı gibi Broadway dışı oyunları yönetti. Hoffman; "Red Dragon"da bir gazeteciyi canlandırıyor, Kızıl Ejder'in kurbanı oluyor; herkes görsün diye caddeye salınan tekerlekli sandalyede yanarak ölüyordu. Spike Lee'nin yönettiği "25th Hour"da öğrencisine kapılan, içine kapanık İngilizce öğretmenini canlandırdı. Edward Norton ile İkiz Kuleler'in enkazını gören pencere önünde konustukları sahne ile 11 Eylül sendromunu başarıyla yansıttı. Banka dolandırıcısı Dan Mahowny'nin gerçek öyküsünden uyarlanan "Owning Mahowny"de, Toronto'da çalıştığı bankanın krediler bölümünde müdür yardımcılığına getirilen ancak özel yaşamında tam bir kumar bağımlısı olan bir bankacıyı canlandırdı. Kumar borçlarını kapatmak için bankasını dolandıran bu adamın hikâyesi, Hoffman'ın oyunculuğuyla başarılı bir suç draması olarak hafızalarda yer etti. Anthony Minghella'nın Amerikan İç Savası'nı fon alan draması "Cold Mountain"da sehvete yenik düşerek kötü yola sapmış bir vaize hayat verdi. Ben Stiller komedisi "Along Came Polly"de Stiller'ın, eskiden çocuk yıldız olan en iyi arkadaşına hayat verdi. Aynı adlı televizyon dizisinden uyarlanan ve ABD'de gösterimi ertelenen okul komedisi "Strangers with Candy"de lisenin yönetim kurulu üyesini canlandırdı. Emmy'ye aday olduğu, HBO'nun televizyon dizisi "Empire Falls"da Ed Harris, Helen Hunt, Paul Newman ve Robin Wright Penn gibi starlarla beraber rol aldı. Sinema kariyeri boyunca belli başlı ödüllere onurlandırmak adına bile aday gösterilmeyen Hoffman, seytanın bacağını "Capote" ile kırdı. 18 kilo verip zorlu bir ses değisikliğinden sonra Amerikalı ünlü gay yazar Truman Capote karakterine bürünen aktör; Oscar, BAFTA ve Altın Küre başta olmak üzere neredeyse bütün saygın ödüllerin sahibi oldu. İlk defa bir aksiyon filminde yer alan usta aktörü "Mission: Impossible III"de Tom Cruise'a kök söktüren kötü adam rolünde izliyoruz. Philip Seymour Hoffman, özel hayatını gözlerden uzak tutan oyunculardan... In Arabia, We'd All Be Kings'in sahnesinde tanıştığı ve oyunda kostüm tasarımcısı olarak görev yapan Mimi O'Donnell ile beraber olan aktörün 2003'te doğan Cooper Alexander adlı bir oğlu var.

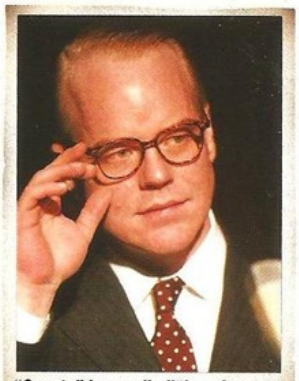

"Capote"de sergilediği performans ona Oscar kazandırdı.

1991	TRIPLE BOGEY ON A PAR FIVE HOLE
1992	SZULER
1992	MY NEW GUN *
1992	LEAP OF FAITH *
1992	SCENT OF A WOMAN *
1993	JOEY BREAKER
1993	MY BOYFRIEND'S BACK *
1993	MONEY FOR NOTHING *
1994	THE GETAWAY *
1994	WHEN A MAN LOVES A WOMAN *
1994	NOBODY'S FOOL *
1996	SYDNEY *
1996	TWISTER *
1997	BOOGIE NIGHTS *
1998	MONTANA *
1998	NEXT STOP WONDERLAND *
1998	THE BIG LEBOWSKI *
1998	HAPPINESS *
1998	PATCH ADAMS *
1999	FLAWLESS *
1999	MAGNOLIA *
1999	THE TALENTED MR. RIPLEY *
2000	STATE AND MAIN *
2000	ALMOST FAMOUS *
2002	LOVE LIZA *
2002	PUNCH-DRUNK LOVE *
2002	RED DRAGON *
2002	25TH HOUR *
2003	OWNING MAHOWNY *
2003	COLD MOUNTAIN *
2004	ALONG CAME POLLY *
2005	STRANGERS WITH CANDY
2005	CAPOTE
2006	MISSION: IMPOSSIBLE III

Yıldızla işaretlenmiş filmlerin DVD'lerini amazon.com'dan satın alabilirsiniz.

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@merkezdergi.com.tr

İp (Rope)

Tartışmasız sinemanın gördüğü en büyük yönetmenlerden biri olan Alfred Hitchcock'un 1948 tarihli filmi kendi kariyeri kadar sinema tarihi için de özel bir yer teşkil ediyor. Kesintisiz tek bir çekimden oluşur gibi durmasıyla meşhur olan film, teknik açıdan bu kadar meydan okuyucu olmasının yanısıra Alfred Hitchcock'un ilk renkli filmi olma özelliğini de taşıyor. Patrick Hamilton'ın tiyatro oyunundan uyarlanan film, açılış sahnesi sayılmazsa tek sette geçiyor. Her ne kadar dönemin sansür kuralları nedeniyle açıkça belli edilmese de film üniversitede okuyan iki homoseksüel gencin bir arkadaşlarını öldürüp kimsenin fark edemeyeceği bir cinayet planı üzerine kafa yormalarını konu alıyordu. İkilinin hayranlık duyduğu profesörleri Rupert'ı da James Stewart canlandırıyordu. Aşağıda seçtiğimiz sahne filmin finalini hazırlayan, işlenen cinayetin ortaya çıkmaya başladığı ana denk düşer. Parti bittikten sonra sigara unutma bahanesiyle geri gelen Rupert'ın Brandon'la olan diyaloğu ve Hitchcock'un konusulan varsayımları canlandırmaya çalışarak evin içinde karakterleri bırakıp gezinen kamerası nefes kesicidir.

Rupert: Gelmemesi garip. Sence de başına kötü bir şey mi geldi?
Brandon: Ne gelmiş olabilir ki?
Rupert: Belki bir araba çarpmıştır veya kaçırılmıştır.
Brandon: Güpegündüz mü?
Rupert: Doğru, unutmuşum. Olduğunda gündüz olmalı.
Brandon: Ne, ne zaman olduğunda?
Rupert: David' e ne olduysa. Muhtemelen de hiçbir şey. O zaman David nerede?
Brandon: Senin varsayımın ne?
Rupert: Benim mi? Ben şu anda Janet' in varsayımını düşünüyorum.
Brandon: Janet'ın varsayımı olduğu bilmiyordum.
Rupert: Biliyorsun, Janet' in konuşmalarına kulak misafiri oldum. Onun gelmesini engellemek için senin bir şeyler yaptığını, onu kaçırdığını düşünüyor.
Brandon: Janet'ın ne düşündüğü umurumda değil. Ama seninkileri hep umursarım. Sence böyle bir şey yapmış olabilir miyim?
Rupert: Aslında öğrenciyken sırf heyecan ve tehlike duygusunu tatmak için böyle bir şeyi yapabilecek yaratılıştaydın.
Brandon: Ama bu yaşta tehlike adına böyle bir şey yapmak zor olmaz mı?
Rupert: Sen bir yolunu bulursun.
Brandon: Nasıl? Yani diyelim ki sen bensin. David'ten kurtulmak için ne yapardın?
Rupert: Sen benden daha becerikli sin.
Brandon: Sen benim yerimde olsan diyorum.
Rupert: David' ten kurtulmak istesey-dim, onu içki içmeye davet ederdim. Kulübe veya sakin bir bara veya en iyisi buraya çağırırdım. Kimse bizi birlikte görmezdi.
Brandon: Güzel. Tanık olmasın demek. Sonra?
Rupert: Bilmem. Dur bir düşüneyim. Kararlaştırdığımız saatte David geldiğinde acele etmeden gidip kapıyı açardım. Ona "seni iyi gördüm" der, şapkasını alırdım. Sonra onu buraya getirirdim. Rahatlaması için havadan sudan konuşur, içki ikram ederdim. Nazik davranmaya dikkat ederdim. Büyük bir ihtimalle Phillip bize piyano çalardı. Hatırladığım kadarıyla David güçlü bir gençti, bu yüzden onu bayıltmam gerekirdi. Sessizce koltuğun arkasına geçer başına sert bir şeyle vururdum. Cesedi öne devrilir, yere düserdi.
Brandon: Sonra onu nereye koyardın?
Rupert: Şey, yardım etmesi için Phillip' i çağırır ve David' i sürükleyerek dışarı taşırdım. Arka merdivenden indirip arabanın bagajına koyardım.
Brandon: O zaman seni görürlerdi.
Rupert: Nasıl yani?
Brandon: Az önce sen de söyledin, eğer David' e bir şey olduysa bunun gündüz olması gerekir. Sen söylemiştin ya.
Rupert: Evet haklısın. O halde karanlık çökünceye kadar cesedi saklayacak bir yer bulurdum.
Brandon: Doğru. Ama nereye saklardın?
Rupert: Evet. Acaba nereye?
Phillip: *(Elindeki bardağı yere fırlatarak)* Bıktım bu kedi fare oyunundan. Kim kedi, kim fare?
Brandon: Tamam Phillip, yeter artık.
Phillip: Sen kendi işine bak!
Brandon: Sana yeter, dedim. Beni duymadın mı?
Phillip: Sen kendi işine bak, Brandon!
Brandon: Doğrusu bu benim işim değil. Ben, ben onun dadısı değilim ama Phillip bu durumda olduğuna göre burada kalmanın artık seni eğlendireceğini sanmıyorum. Tabii gelmenin asıl sebebi purolaraı değil de başka bir şeyi bulmaksa o zaman başka.
Rupert: Mesala David'e ne olduğunu bulmak gibi. Kastettiğin bu mu? Sen de Janet kadar hayalcisin. David'i kaçırdığına hiç inanmadım. Bu fikri kafama Janet soktu ama sen sormasaydın asla söylemezdim. Ama senin deminden beri cebindeki şeyin fark edileceği korkusuyla kıvrandığını söyleyebilirim. Nedir o? Bir silah değil mi? Şüphelerimi her şeyden çok o kamçıladı. Doğrusunu söylemek gerekirse o silah beni korkutuyor.
Brandon: Çok özür dilerim, Rupert. Seni suçlamıyorum. İşte buraya koyuyorum. Artık sakin olabilirsin. Çiftliğe her gidişimde yanıma alırım. Orda çok hırsız var. Rupert' ın silah için ne dediğini duydun mu? Sanmıs ki ben...
Rupert: Basit gerçeklerin hayal gücüyle korkunç hal alması komik değil mi?

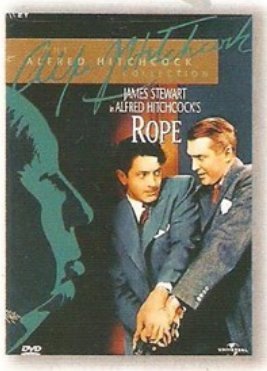

"İp"in 1. bölge DVD'sine www.amazon.com adresinden ulaşabilirsiniz. DVD içeriğinde prodüksiyon fotoğrafları ve filmin çekim hikayesi hakkında "Rope Unleashed" adında bir belgesel bulunuyor.

DVD kritik

Hazırlayan: Kerem Akça
keremakca@merkezdergi.com.tr

Jarhead: 2 Disk Koleksiyon Versiyonu (2005)

Y: Sam Mendes
O: Jake Gyllenhaal, Peter Sarsgaard
Bölge: 2 (Türkiye) 180 dakika
2.35:1 Genis Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
6 Haziran Universal / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Var (2 Tane)
Film Fragmanı: Yok
Diğer Fragmanlar: Var

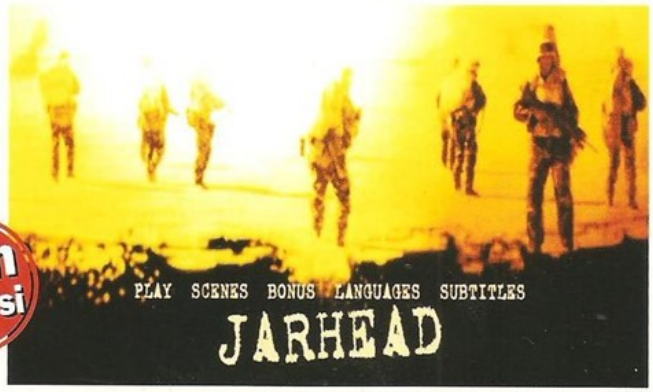

Ayın DVD'si

Sam Mendes imzalı "Jarhead", Körfez Savaşı sırasında geçen etkileyici bir dram. Körfezde bulunmuş bir deniz piyadesinin çok satan anı kitabından beyazperdeye uyarlanan film, gerçekçi yapısı ve 'kaşıdığı' meselelerle, dört dörtlük bir sistem elestirisi. "Jarhead / kavanoz kafa", Amerikan deniz piyadelerinin saç kesim tarzının adı. Daha doğrusu, saçlarını deniz piyadesi 'raconuna' göre kestiren her asker birer "Jarhead". Üç kuşak asker bir aileden gelen yirmi yasındaki Anthony Swofford, Körfez Savası'na keskin nişancı/sniper bir deniz piyadesi olarak katılıp bu lakabı kazanmış biri. Swofford, savastan on küsur sene sonra kaleme aldığı anılarıyla, The New York Times gazetesinin 'çok satanlar' listesinde aylarca kalmayı başarmış. Hollywood, çok satan ve çok beğenilen her kitap gibi Swofford'un anılarıyla da ilgilenmekte gecikmedi. Yapımcılar, filmi Sam Mendes'e teslim ettiler. Tiyatro kökenli İngiliz yönetmen, eldeki malzemeden zeki, hümanist, entelektüel ve stilize bir dokunusla benzersiz bir is çıkarabilirdi. Benzerlerine benzemeyen bir savas kitabı vardı ortada. Merkezine, insanı ve onu çevreleyen sistemi koyuyor, başka savaslardan çok farklı bir savası anlatıyordu ve yapımcılara göre, böyle bir kitaptan 'diğer savas filmlerine benzemeyen bir savas filmi' yapabilmek için en doğru isim Sam Mendes'di. "Jarhead", Körfez Savası'na katılmış 20 yasında bir askerin ağzından anlatılan cilalanmamış bir öykü. Askerin yasadığı Körfez Savası, 1990'da televizyon ve gazetelerden izlediğimiz savastan çok farklı. Swofford'un yasadıkları, anlatılan ve gösterilenlere hiç benzemiyor. 'Jarhead'ler gecenin karanlığında alev alev yanan petrol kuyularından gökyüzüne doğru uzanan alevlerin, petrol yağmurunun altında devriye yapıyorlar. Toz toprak içinde kendilerine ates açacak bir düsman askeri arayan bir sürü iri kıyım genç. Hepsi tükenmis gibiler. Moralleri bozuk. Beklemekten ve belirsizlikten. Olası çarpışmanın bir sonraki tepenin ardında baslayıp baslamayacağını bilememenin verdiği endiseyle çölün ortasında bekliyorlar. Sıkıntıdan gaz maskeleriyle yan çıplak Amerikan futbolu oynuyorlar. Porno dergileri kanstırıyor, sürekli mastürbasyon yapıyorlar. Cehennemin tam ortasında farklı birer birey onlar. Suni dayanışmalar, çılgın ve sevgisiz bir çölde mecburen 'sıkı bir dostluğa' dönüşüyor. İnanç ve paylasım, onları farklılastırıyor. İçlerindeki çocuk örseleniyor, büyüyor, aslında 'hastalanıp' büyüyor. İlerde ne yapmak veya ne olmak istediklerinin tam da farkında olmayan yirmi yasında bir sürü genç, bir tarafı eksik yetiskinler haline geliyorlar. Bir yönüyle, televizyon karşısında yasanılan, izlenen ve içine girilmesine izin verilmeyen bir savaşa, orada görev yapan bir asker aracılığıyla dahil olmanın, o çılgın bekleyise ve örselenmis ruhların devinimlerine sahit olusun filmi "Jarhead". Mendes'in filmi, alt metinlerde, kapitalist sistem içinde mutluluğu yakalayamamış, birey olamamış, yabancılasmış, sistem dışına itilmis insanların arayışlarını görüntülüyor. Bu insanların kendilerini ifade edebilmek için aradıkları mecralardan biri olan orduya katılmak ve deniz piyadesi olmak eylemlerini sorguluyor. Bu seçimleri, kimlerin ne şartlarda niçin yaptıklarını ip uçlarıyla hissettiriyor. Asıl isgal ABD'de diyor Mendes. Ülkenin içinde, zihinlerde bir isgal söz konusu. İsgalci zihniyetin temelinde nelerin yattığına dikkat çekiyor ve insanları ne hale getirdiğine. Kendi gençlerini, onları hiç düsünmeden büyük bir savas canavarının hizmetine sokan bir makine var ortada diyor. Onların geleceklerini, ruhsal durumlarını düsünmeden, kisiliklerine değer vermeden, sadece 'sistemin' beslenmesi adına kendi çocuklarını kurban veren bir düsünce yapısını anlatmaya çalısıyor. Savastan evlerine geri döndüklerinde yaralanmış, parçalanmış vücut ve ruhlarının yerine asla bir sey konamadığını, Kore, Vietnam, Körfez, neresi olursa olsun, evine, ülkesine geri dönen o hırpalanmış gençlerin otomatikman nasıl toplum dısına düstüklerini, adaptasyon zorluklarını ve yok oluslarını bir belgesel gerçekliğinde anlatıyor. "Jarhead"i izleyin. Göreceksiniz ki, her savas birbirinden farklı, her savas ta birbirinin aynı. Ve eğer 'dağlanmak' istiyorsan onu hak etmek zorundasın...

Kutu: 2 DVD'li klasik seffaf kutu. Üzerini saran kabartmalı karton kutu özelliklere koleksiyoncular için!

Menü: İngilizce. Filmin karamsar çöl atmosferi menüye de konu oluyor. Çölün turuncu-sarı tonlu renklerinin içinde yürüyen ve netsizlesen askerler önplana çıkarılırken, etkileyici bir müzik de ekleniyor.

Diğer Ekstralar: Birinci diskte üç bölüm bulunuyor. 'Swoof'un Hayalleri' (toplam 6 dk), 4 çıkarılmış hayal sahnesini sunarken yönetmenin yorumlarıyla da izlenebiliyor. 'Röportajlar' (17 dk), filmin ekibiyle sette yapılmış söylesileri arka arkaya diziyor. Yönetmenin yorumlarıyla da izlenebiliyor. 'Çıkarılmış Sahneler' (toplam 19 dk), 11 tane sunulurken yönetmenin yorumlarıyla da görülebiliyor. İkinci diskte ise 3 kapsamlı bölüme ulasabiliyoruz. 'Jarhead Günlükleri' (30 dk), Sam Mendes'in açılış konusmasıyla sunuluyor. Yönetmen, tipik bir yapım belgeselinden bağımsız bir anlayış sergileyerek oyuncuların eline kamera vermis. Bu yolla da daha gerçekçi anlar yakalamış. Zaten oyuncuları önceden kampa sokarak filmi için zemin hazırlayan bir yönetmen konumuna oturmus. 'Arka Plan' (31 dk), Sam Mendes'in açılış konusmasıyla ilk belgeselin devamındaki görüntüleri gösteriyor. Filmin set görüntüleri değil de arka plamındaki çalısmalar öne çıkıyor. 'Ordudan Sonraki Yasam' (34 dk) ise yine Sam Mendes'in açılış konusması ile en önemli ek olduğu yorumunu getirisiyle sunuluyor. Savastan evine dönen gerçek askerlerin ruh hallerini gösteriyor, duygusal anlarıyla dikkat çekiyor. Bütün eklerde İngilizce altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪
Kutu: ✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪✪

MURAT ERŞAHİN

Ekstra detayları

1. Bas karakterimizin çıkarılmış fantezi sekanslarından birinde komutanının girdiği tuvaleti havaya uçurduğunu görebiliyoruz.

2. Sam Mendes, oyuncularını filmin savas atmosferinin havasına sokmak için önceden bir askeri kampta toplamış. Böylece ruh halleri de, daha gerçekçi yansıtılmış.

3. Ünlü görüntü yönetmeni Roger Deakins'i elinde kamera ile askerlerin pesinde kosturduğunu görebiliyoruz. Bu da filmin görsel yapısının ana özelliği.

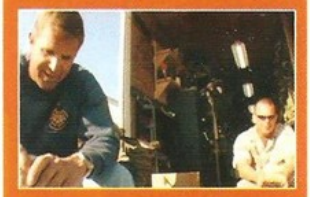

4. Eski bir asker olan ve Irak'ta savasan Robert Galotti, filmin ekibinde silah koordinasyonunu sağlarken, ekiple de set arkasında konusma imkânı buluyor. Önde kendisini görüyoruz.

5. Irak'ta bulunan gerçek askerlerin cephe görüntülerine ulasabiliyoruz.

Requiem for A Dream / Bir Rüya için Ağıt (2000)

Ayın sürpriz DVD'si

Y: Darren Aronofsky
O: Jennifer Connelly, Ellen Burstyn
Bölge: 2 (Türkiye) 93 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 5.1 DD
Türkce Altyazı
21 Nisan Avsar / Palermo
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diğer fragmanlar: Yok

Formalizm: Bir sanat tarzı. Darren Aronofsky: Bir formalist yönetmen. Sinema: Görsel ve işitsel bir evren. Ekspresyonizm: Formalizmin ilk adımlarını atan resim akımı. Video klip estetiği: Formalizmin modern film evreni içindeki adı. 1960'ların başında 'auteur' kavramının devreye girişiyle birlikte, çeşitli sinema anlayışları ile karşılaştık. Jean-Luc Godard formalist, Ingmar Bergman minimalist yönetmen vizyonları çizerlerken, başka bir kanat da deneysel sinemaya kayarak iki anlayışın da kendisini hissettirdiği yapılar kuruyorlardı. Bunları bir kenara bırakıp Godard'ın biçimci sinemasına dönersek, 1960'lardan itibaren müzik endüstrisinin de hakimiyetiyle İngiltere'de önem arz eden yönetmenler görebiliyoruz. Nicolas Roeg, Ken Russell ile başlayan bu eğilim Tony Scott, Alan Par ker gibi yönetmenlerle 80'lere, Danny Boyle, Jonathan Glazer gibi isimlerle ise 90'lara taşındı. Günümüz ise video klip ve hız çağı olarak görüldüğünden bu hızlı, tempolu, akıcı kurgulu, müzik oyunları kullanan, ses bandını kurgusal bir düzleme oturtan, görsel numaralarla formalizm yapan filmlerin sayısı çoğaldı ama kalitesi azaldı. Amerikan Bağımsız Sineması'nda formalizmin uçlarında dolaşan Darren Aronofsky ise her yönetmenin uzağında farklı bir noktaya, özel, önemli ve yapıcı bir yere oturdu. 1998 yılında çektiği "Pi" ile deneysel sularda yüzen yönetmen bu 'sanatsal vizyonu'nun da ilk demlerini veriyordu. 2000 yılına gelindiğinde ise çektiği film video klip estetiğini kanıksamış, 'olsun diye değil, anlamlı olsun diye' yerleştirilmiş görsel numaralardan oluşan işitsel ve görsel bir yolculuk sunuyordu. Tom Tykwer, Michel Gondry gibi isimlerle beraber günümüzün en yaratıcı yönetmenleri arasına giren Aronofsky, 'alışkanlıklar ve yol açtıkları acılar' temasının üzerine giden "Bir Rüya İçin Ağıt"ı, bireysel bir zemin üzerine oturtmayı başarıyor. Öncelikle kendi renkleriyle yapay, canlı, özenli, detaycı bir görsel dünya kuran yönetmen, dört karakter üzerinden tüketim toplumunun üzerine inis yapıyor, televizyon, uyusturucu, seks gibi modern dünyanın üç temel

alışkanlığını, üç mevsimde farklılaşmış bir şekilde devreye sokuyordu. Umuttan acıya doğru gidişi dört karakterin gözünden kademeli olarak anlatırken, öznel ruh halini de öne çıkarıyor ve ekspresyonist halüsinasyonları oluşturuyordu. Hip-hop kurgusu, snoary cam, balık gözü objektif, paralel kurgu, ekran bölme tekniği, sıçramalı kurgu, hızlı çekim, ses efektleri, erime, beyaz fade-in gibi öğeler, yönetmenin sinemasının görsel yönünün önemli öğeleri oldukları kadar dramatik yönüne de destek veriyorlar. Bağımsız sinemanın babası John Cassavetes'in sinemaya getirdiği 'karakter draması'ndan esinlenen hikâye yapısı ise dört karaktere bölünmüş şekilde gelişiyor. Sara (Ellen Burstynn), evde yalnız kalmış yaşlı bir kadındır. Alışkanlığı ise 'televizyon'dur. Bir gün bir tv programına çıkacağı haberini alınca hap kullanmaya başlar ve acı dolu sona doğru yönelir. Harry, 'uyusturucu' bağımlısı olmaktan mustariptir ve arkadaşı Tyrone ile bu sorunu satıcılık yapmakla aşmaya çalışırlar. Ancak parasal sorun ruhsal sorunu çözemez. Marion ise yine 'uyusturucu' bağımlısıdır. Bu nedenle sevgilisi Harry ile kavga eder ve kendisini acı dolu sona götürecek bir yola girer. Aronofsky ise bu dört karakter arasında gidip gelerek etkileyici bir görsel yapı kurar. Uyusturucu içilen sahneler ile uyusturucunun etkisinde kalınan sahneler arasında yaptığı görsel ayrımlar, "snoary cam"i sinema dünyasında nadiren kullanan yönetmenlerden biri olarak oyuncularından aldığı etkiyi arttırması, hip-hop kurgusu ile uyusturucu satıcılığının günlük bir iş oluşunu yansıtmakta yakaladığı başarı, halüsinatif öğeleri devreye sokarken beyinde yankılanan sessel ezgileri kullanısındaki gerilim dozu ve daha birçok sinemasal bakış onu daha ikinci filminden 'en iyi yönetmenler' listesinin başlarını zorlar konuma getirir. Video klip estetiğini en iyi kullanan yönetmenlerin başına yerleştirir.

Kutu: Klasik siyah

Menü: Türkçe. Sarı-beyaz renkleri arasında seyreden bir menü tasarımı görüyoruz. Öne filmin adı ve menü ikonları yerleştirilirken arkadan filmin görüntüleri akıyor. Arkadaki unutulmaz film teması ise akıllardan silinmeyecek!

Diğer Ekstralar: En dikkat çeken ek detaylı görünümüyle 'Kamera Arkası' (35 dk). Darren Aronofsky'nin ekibi toplamasından başlayan hazırlık ve perde arkası görüntüleri birleştiren bölümler ve detaylarla şekillenen tipik bir yapım belgeseli sunuyor. 'Bir Sahnenin Anatomisi' (6 dk), Sara Goldfarb karakterinin çöküşünü hazırlayan evi toparladığı hızlı çekimle çekilen sahneye uzanıyor. 'Söyleşiler' beşe ayrılıyor: Darren Aronofsky (2 dk), Ellen Burstyn (2 dk), Jared Leto (1 dk), Jennifer Connelly (2 dk), Marlon Wayans (1 dk). 'Çıkarılmış Sahneler' ise 6 sahneyi yaklaşık 9 dakika uzunluğunda sunuyor. Bunların dışında 'teaser' (1,5 dk) ve 'TV tanıtımı' (0,5 dk) izlenebiliyor.

Film: ✪✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

İLİŞKİN KAYNAKLARI

1. Trainspotting (1996)

(2. Bölge - Definitive Edition)

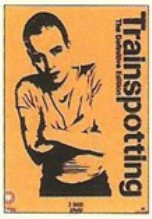

'Uyusturucudan mustarip karakterler' konusu ile yapılmış gelmiş geçmiş en iyi filmlerinden biri var karşımızda. Yeni kuşak İngiliz yönetmenlerin en formalisti olarak dikkat çeken Danny Boyle'un görsel vizyonunu zenginleştirdiği bu yapım, hızlı kurgusu ve halüsinasyon sahnelerindeki yaratıcılığıyla dikkat çeker.

2. Shadows (1959)

(1. Bölge - Criterion Collection)

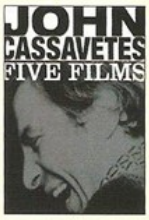

John Cassavetes, Jean-Luc Godard ile aynı zamanda çıkardığı gerçekçi, deneysel biçimci ama trajik yapımlarıyla sinema dünyasında önemli bir yere sahip. "Shadows", onu bu dünyaya sokan, büyük tartışmaya yol açan ırkçılık karşıtı söylemiyle karşıt-kültürün de portresini çizen ve en önemlisi de 'karakter draması'nı başlatan filmi.

3. The Man Who Fell to Earth (1976)

(1. Bölge - Criterion Collection)

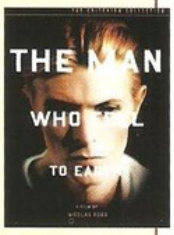

70'lerde müzikallerde karşımıza çıkan 'formalist yönetmen tarzları', Nicolas Roeg'un bu essiz bilimkurgusunda tavana ulaşıyordu. Balık gözü objektifin neredeyse ilk kez 'formalist bir görsel araç' olarak kullanıldığı bu yapım, David Bowie'nin çekiciliği ve hızlı temposuyla sinema tarihine kazındı.

Leaving Las Vegas / Elveda Las Vegas (1995)

Y: Mike Figgis
O: Nicolas Cage, Elisabeth Shue
Bölge: 2 (Türkiye) 107 dakika
1.85:1 Genis Ekran (Letterbox)
İngilizce 2.0 S, Türkçe 2.0
Türkçe Altyazı
9 Mayıs Studio Canal / Palermo
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diger fragmanlar: Var

Ben Sanderson, yasadığı hayattan bıkmış, her anlamda dibe vurmus Hollywood'lu bir senaryo yazarıdır. Yaratım sorunları, kendisinden istenenlerle kendisinin istediklerinin farklılığı, gittikce yabancılasan dünya, alkole sürüklemistir genç adamı. İçki sorunu yüzünden karısı onu terk eder ve isi de elinden alınır. 'İçtigim için mi karım beni terk etti, yoksa karım beni terk ettiği için mi iciyorum?' sorusu Ben'in hayatındaki her seyi özetlemektedir aslında. Stüdyodan aldığı tazminatla Las Vegas'a gidecek ve ölene kadar içecektir Ben; planını yapmıstır. Ölümünü kimsenin fark edemeyeceği, ölünecek en iyi yerdir Las Vegas. Yeni Dünya'nın kumar ve eğlence merkezinde umutsuz bir sokak fahisesi olan Sera ile karşılaşır. İki yalnız ve umutsuz kalp, birbirlerine bağlanırlar. Sera, Ben'in sectiği ölümü ertelemeye gayret ederken adamın vazgeçmisligine ve içten nezaketine karsılık verir. Kadının ihtiyaç duyduğu sey, birinin ona 'gerçekten' ihtiyaç duymasıdır. İki umutsuz insanın askı, kırılgan ama son derece gerçektir. Kaçınılmaz olan son yaklastıkça Ben ve Sera, birbirlerine daha çok bağlanırlar. Bağımsız ruhlu yaratıcı sinemacı Mike Figgis'in 34 yasında intihar eden John O'Brien'ın romanından uyarlayıp yönettigi romantik dram, 'ask' üzerine yapılmış en içten ve dürüst filmlerden biridir. Çıkarsız, karsılıksız 'saf' ve 'yalansız' bir aşka deginir yönetmen. Kırılgan ve iyi bir 'kalp' için, nefes alması mümkün olmayan cıldırmıs bir dünyada sevginin iyilestiriciligine ve gücüne sığınmanın öyküsüdür Figgis'in anlattığı. Basrolleri Nicolas Cage ve Elisabeth Shue'nun paylastıkları

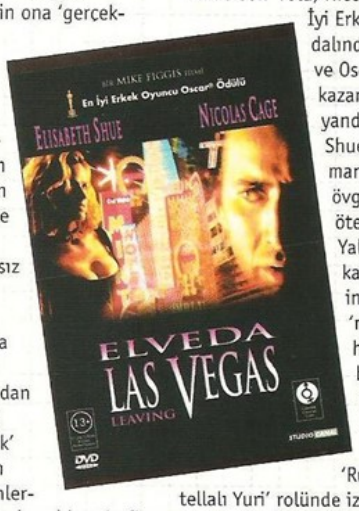

film, elde ettigi birçok ödülün yanı sıra dörder dalda Oscar ve Altın Küre'ye aday olmus, 'Ben Sanderson' rolü, Nicolas Cage'e 'En İyi Erkek Oyuncu' dalında Altın Küre ve Oscar kazandırmıstır. Öte yandan Elisabeth Shue'nun performansı bütün övgülerin ötesindedir. Yalnızlık, ask ve kabullenis üzerine kolaylıkla 'modern çagın hüzünlü basyapıtı' olarak nitelendirilebilecek filmde 'Rus muhabbet tellalı Yuri' rolünde izledigimiz karizmatik İngiliz aktör Julian Sands de, küçük ama leziz bir oyunculuk dersi verir. 'Gerçek ask sadece umutsuzlar, tutunamayanlar yani toplum dısı kalmıs olanlar tarafından yasanır' tezini savunan Figgis'in filmi, düzene ve kirli sisteme radikal bir baskaldırıdır gerçekte. Amerikan rüyasının yerini almış gerçek bir kabusun röntgenidir Figgis'in kamerasından beyazperdeye yansıyan. Yabancılasmıs ve duyarsızlasmıs, tolerans kültürünü kaybetmis bir coğrafyada birbirlerine tutunarak devam etmeye çalışan iki umutsuz insanın, radikal bir vazgeçmenin öyküsünü olabildiğince yalın ve güçlü aktarır izleyiciye "Leaving Las Vegas". 'Tereddütsüz ve kosulsuz bir kabullenis, ancak alternatifsiz bir sonda, bitmislikte olusur' der film. Gerçek sevgi, karsındakinin en sevmediğin huyunu bile degistirmeye çalısmamaktır. Sera, bir ara alkolden kurtarmaya uğrastığı sevdiği adama, Ben'e bir konyak sisesi hediye eder mesela. Filmin, havuz ve alkol odaklı market alısverisi sahneleri gerçekten unutulmazdır. Yalnızlık ve kabullenis üzerine bu denli güçlü bir söylem az görülür beyazperdede. Birbirlerini degistirmekten vazgeçip 'mutlak gelecek olan sona dek' gerçekten birlikte olabilmeyi seçen iki asığın öyküsü, kaybolmaya yüz tutan 'ask'a sunulan naif bir saygı ve agıttır isin gerçeği.

Kutu: Klasik seffaf.
Menü: Türkçe. Las Vegas'ın cool atmosferini mavi tonlarıyla yansıtan bir menü tasarımı görüyoruz. Arkadaki klasik müziğin katkısıyla Nicolas Cage'in düstüğü kötü durumun öncesine tanık oluyoruz. Ortaya menü ikonları ve filmin ismi yerlestirilirken, yukarıdaki mavi filtreli büyük ekran ile asagıdaki iki mor filtreli küçük ekran aynı anın üzerine basıyor.
Diger Ekstralar: Filmden Notlar (5 dk), filmin kısa bir yapım belgeselini sunuyor. Oyuncuların ve yönetmen Mike Figgis'in filmin dramatik yönünü öne çıkarmaları dikkat çekiyor. Bu ek, Türkçe altyazılı izlenebiliyor.
Film: ✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪
MURAT ERŞAHİN

Candyman: Özel Versiyon (1985)

Y: Bernard Rose
O: Virginia Madsen, Tony Todd
Bölge: 2 (Türkiye) 95 dakika
1.78:1 Genis Ekran (Anamorfik)
İngilizce 2.0 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
18 Mayıs Universal / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Var
Film Fragmanı: Yok
Diger fragmanlar: Yok

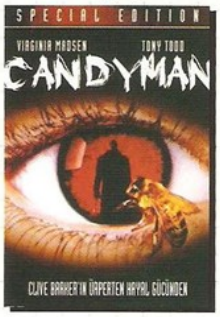

1980'ler, slasher türünün metafizik ögelerle birlesmesini destekleyen korku filmlerine öncülük ettiler. Bunların en önemlisi Freddy prototipi olurken "Shocker" ve Clive Barker'ın kaleminden çıkan "Candyman", bu yapımların en öne çıkanlarıydı. İsminden de anlasılacağı üzere her slasherda gördügümüz gibi katilin adını tasıyan bir alttür örneği var karsımızda. Ya da tür kırması demeliyiz. Zira katilimiz hayalet-seri katil arası bir konuma oturuyor. İsmine baktığımızda ise bir anti-kahramanı simgeliyor. Clive Barker, senaryosunu yazarken Amerikan İç Savası sonrasında Hollywood'da baslayan ırkçı propaganda filmlerinin antitezini yapıyor. Katil olarak bir zenci köle prototipini ele alıyor ancak onu, ana karakter olarak kullanıyor. Asıl katilin neredeyse 'aptal sarısın' prototipi gibi kullanılan ve katilin zihinsel tuzaklarının içine düsen Virginia Madsen karakteri olduğunu da söyleyebiliriz. Katilin alt kültürü temsil etmesi, sehrin alt kesime ait çöplük bölgesinde yasaması ve elinde bir kanca tasıması en önemli özellikleri olarak göze çarpıyor. Bu da onu ötekilestirmek için biçilmis kaftan oluyor. Kancayı ise köleliğin tersinden dısa vurulmus bir metaforu olarak görebiliriz. Peki katil karsımıza nasıl çıkıyor? Birçok sehirde geçen Amerikan korkusunda gelenek olduğu üzere o bir 'sehir efsanesi'. Kulaktan kulağa duyulup mitlesen ve inanılmayan bir karakter. Aynanın karsısında bes kere Candyman kelimesini zikredince karsımıza çıkıyor. Bu da onun lanet kavramına olan yakınlığını vurguluyor. Filmde Bernard Rose'un gore

(kan pıhtısı) kavramını zaman zaman devreye sokması bu sürreel slasher'ı daha korkutucu hale getiriyor. Böylece birçok filme esin kaynağı olmus bu korku klasiğinin ana malzemeleri hazırlanmıs oluyor.
Kutu: Klasik siyah
Menü: İngilizce. Filmdeki imgelerin kolaj yapılmıs halini gördügümüz menü çalısması pek de özenli bir görünüme sahip değil. Sadece filmin nasıl bir noktaya gideceğine dair küçük de olsa ipucu verebiliyor.
Diger Ekstralar: Üç belgesel öne çıkıyor. 'Candyman Efsanesi' (24 dk), Candyman'in şehir efsanesi olmasından baslayıp mitlesmesine kadar uzanan bir hikaye yerlestiriyor. Bunun yanına da filmin kamera arkası görüntülerini ve katil karakterinin tarihsel olusumunu ekliyor. 'Clive Barker: Cehennem Atesi' (11 dk), ünlü korku yazarının hangi konulara önem verdigini nasıl kotkutmayı denedigini ve nasıl numaralarına basvurduğu, kısa bir meslek kariyeri esliğinde izleyebildiğimiz bir bölüm. 'Hikâye Taslakları' (5 dk), filmin ulasılabilen 'storyboard'larını sunuyor.
Film: ✪✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Vozvrashcheniye / Dönüş (2003)

Y: Andrei Zvyagintsev
O: Vladimir Garin, Ivan Dobronravov
Bölge: 2 (Türkiye) 106 dakika
1.85:1 Genis Ekran (Anamorfik)
Rusça 2.0 DD, Türkçe 2.0 DD
Türkçe, İngilizce Altyazı
16 Mayıs BarbarFilm / D Productions
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diger fragmanlar: Yok

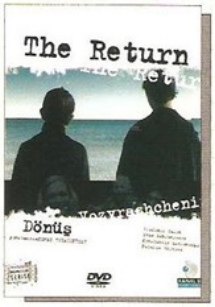

2004'te, 23. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin 'Açılıs Filmi' olan 2003 tarihli Rus filmi "Dönüs / Vozvrashcheniye", Venedik'te 'en iyi filme' verilen 'Altın Aslan'ı kazanıp, daha birçok festivalden ödüllerle dönmüs önemli bir film, belki de mütevazı bir basyapıt. 15 yaslarındaki Andrey ve 12 yaslarındaki erkek kardesi Ivan, anneleri ve büyükanneleriyle birlikte yasamaktadırlar. On iki yıl önce çekip gitmis babalarının aniden, habersiz biçimde tekrar eve dönmesi, bütün aileyi sasırtır. Baba, oğullarını Rusya'nın kuzeyindeki bir gölde bulunan ıssız bir adaya götürecektir. Baba ve iki oğlu, yolculuğa çıkarlar. Sembolik noktalar ve ciddi alt metinlerle dolu, her algıya açık, farklı bir film "Dönüs". Mitolojik bir gezinti olarak da adlandırılabilecek yapım, zor doğa ve hayat kosullarının hüküm sürdüğü bir coğrafyada, kisilik, nefret, sevgi ve varoluş üzerine edebi ve felsefi derinlikte bir okuma içeriyor. Doğa, yürege seslenen insani dramda yer alan önemli bir karakter. Doğa, filmde bireylerin duygularını yansıtırken, kahramanlar arasındaki etkileşimleri vurgulayan yabancı bir varlık işlevi görüyor. Akıl almaz güzellikte görüntüler, muhtesem oyunculuk (küçük oyuncuların performansı inanılmaz) ve zeki senaryosunun yanında gerçek bir yönetmen filmi olan bu basyapıtı kesinlikle kaçırmayın. Rus yönetmen Andrey Zvyagintsev imzalı "Dönüş", SİYAD (Sinema Yazarları Derneği)

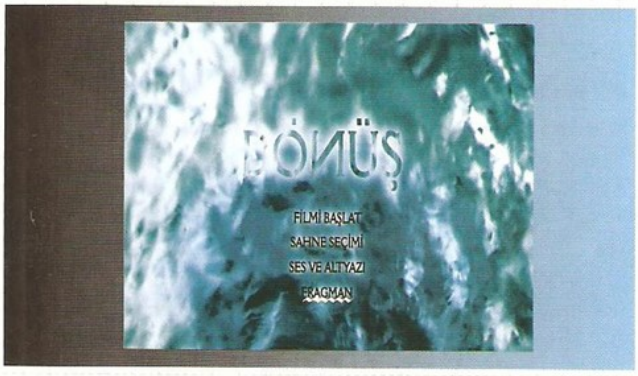

tarafından geçtigimiz sezonun 'En İyi Yabancı Filmi' seçilmisti. Zvyagintsev filmi üzerine sunları söylüyor: "Bu filmin ne hakkında olduğu sorulabilir. Ama bence sorulmamalı. Kendi görüslerimizden vazgeçip onun yerine durumun elverdiği ölçüde baskalarının, hatta yaratıcının yorumunu koymaya bu kadar tesne olmamız ne tuhaf. Bu iki kavram arasındaki farkın ne kadar büyük olduğunu bir düsünün. Filmi çekerken, bunu gündelik veya toplumsal içerikli bir hikâye olarak görmedim. Film büyük oranda insan hayatına yönelik bilinçli bir mitolojik yorumdur. Filmi izlerken, izleyicilerin bu noktayı akıllarında tutmalarını isterim."

Kutu: Klasik siyah.
Menü: Türkçe. Filmin büyük bölümünün üçlü iletişimi yansıtmak için seçilen yabancılastırılmıs bir adada geçmesini baz alan menü tasarımı, mavi tonlarıyla denizi anımsatıyor. Bu dalgalı fonun arkasına ise, filmden görüntüler yerlestiriliyor ve etkileyici bir müzik bindiriliyor. Böylece yapımın genel anlamını tam karsılamayan bir menü tasarımı çıkıyor karsımıza.
Diger Ekstralar: Sadece DVD'nin içinde elestiri örneklerini toplayan bir kitapçık bulunuyor.
Film: ✪✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪
MURAT ERŞAHİN

42nd Street / 42.Cadde (1933)

Y: Lloyd Bacon
O: Warner Baxter, Bebe Daniels
Bölge: 2 (Türkiye) 86 dakika
1.33:1 Tam Ekran
İngilizce 1.0 Mono
Türkçe, İngilizce Altyazı
4 Mayıs Warner / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Yok
Diğer fragmanlar: Var

1929 yılında sinemaya sesin girmesiyle beraber müzikal türü devreye girdi. Dört yıllık süreçte sadece müzik notalarından oluşan diyaloglarla kurulan bu yapımlar, 1933 yılında yeni bir eğilime kavuştu. 'Backstage Musical' adı ile yeniden doğan tür, ilk işini "42nd Street" ile verdi. Böylece müzik, bir hikâyenin içine yedirilmiş olurken, sahnenin önplana çıkarıldığı hikaye iskeletleri sergileniyordu. Daha sonradan müzikal star olacak Ginger Rogers'ın neredeyse ilk kez küçük bir rolde gözüktüğü film sonradan yönetmenlik yapacak ünlü koreograf Busby Berkeley'nin de ilk işlerinden biriydi. Film en kısa tanıtımıyla, tiyatro endüstrisinin içinde olanları bir oyunun seçmelerini merkez alarak anlatıyor. Bunu yaparken de yapımcının iki yüzlülüğünü, yönetmenin hakimiyetsizliğini, seçmelerdeki yozlaşmışlıkları ve birçok konuyu öne çıkarıyor. Kısacası söhretler dünyasının içini tasvir eden ilk filmlerden biriyle karşı karşıyayız. Arka planda ise, bir oyunun seçmelerine katılmaya hak kazanan bir kızın (Bebe Daniels) peşindeki erkeklerle olan mücadelesini, bu yolla da aşkı bulusunu resmediyor. Müzik kavramı, sahnenin öne çıktığı anlarda karşımıza geliyor. Böylece tiyatro etkisi filmin içinde değil, belkemiğinde hissediliyor. 1970'lerde modernize edilen bir modelin de ilk nağmelerini vermiş oluyor. Bu modelin, "All That Jazz"(1979), "Chorus Line"(1985) gibi filmlerde karşımıza gelirken, "42nd Street"in tersi istimakette giderek daha çok hayali müzikal ya da dans sekansları üzerine yoğunlaştığını belirtelim.

Kutu: Klasik seffaf.
Menü: İngilizce. Arka planda sahne müziğinin bulunduu menü tasarımında "42nd Street" yazısı öne çıkarılıyor. Büyük puntolarla kaya perdelerin arasına yerlestirilen bu yazı, menünün ana yapısını oluşturuyor.

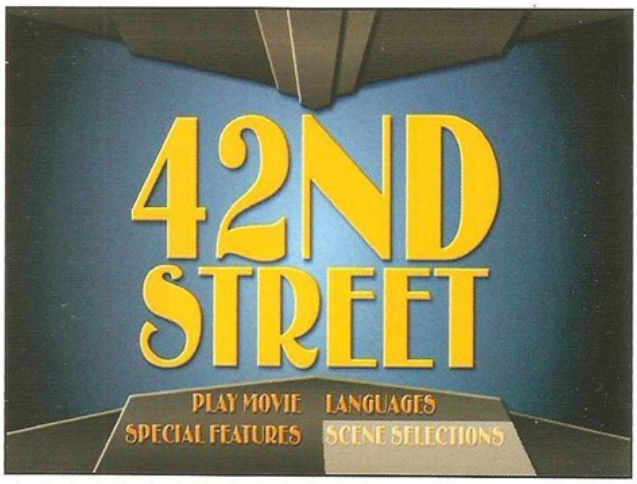

Diğer Ekstralar: Üç özel bölüm dikkat çekiyor. 'Harry Warren: Amerikanın En Büyük Bestecisi' (9 dk), filmin bir sahnesinin üzerine ayrı bir ses dublajıyla gerçeklestirilen bir sahnenin nostaljik anlamda yeniden canlandırılmış ve yeniden kurgulanmış halini sunuyor. Warren'ın önemli yerine parmak basıyor. 'Hollywood Stüdyosuna Bir Gezi' (10 dk), bes büyük stüdyonun 1930'lardaki durumunu gözler önüne seren gözlemci bir belgesel. Universal'ın içine derinlemesine girerken çekim asamalarının gidişatını gösteriyor. 'Hollywood Haber Filmi' (9 dk), zamanın sinema salonunda gösterilen haber bölümlerini sunuyor. Bunların dışında, diğer eski tarihli Warner Bros DVD'lerinde ("Village of The Damned" gibi örneklerde) gördüğümüz 'James Dean Koleksiyonu Tanıtımı' (2 dk) izlenebiliyor. Eklerde İngilizce altyazı bulunuyor.
Film: ✪✪✪✪
Menü: ✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Havoc / Gençlik Ateşi (2005)

Y: Barbara Kopple
O: Anne Hathaway, Bijou Phillips
Bölge: 2 (Türkiye) 82 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 2.0 S, Tükce 2.0 S
Türkçe Altyazı
27 Nisan PRA Films / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diğer fragmanlar: Yok

Son yıllarda 11 Eylül sonrası filmlerin sayısı arttı. Bunların Amerikan Bağımsız Sineması'na sıçrayışında ise karşımıza 'halktan dönüsüm hikâyeleri' çıkmaya basladı. Bunların arasına "Edmond", "Crash", "A History of Violence" gibi psikolojik dönüsümü de merkez alan, toplumun portresini de çıkaran filmleri dahil edebiliriz. Ancak sehir öyküleri dediğimizde ilk iki filmi almamız yeterli olacaktır. "Havoc" da Los Angeles'ın altını üstünü iç içe geçirip zengin kültür ile karşıt kültürü biraraya getiren cüretkar bir yapım. Seks, şiddet gibi kavramların kol gezmesi ise filme ülkemizde 18 yas sınırı getirmis durumda. Anne Hathaway ve Bijou Phillips'in zengin bir yaşamda konformist burjuva yaşamının bireyleri olarak tanıtıldığı yapım, tipik bir gençlik filmi olarak başlıyor. Onların evlerindeki keyifsiz yaşamlarını ve eğlenceli veya tehlikeli birsey aramalarını anlatmaya çalışıyor. Ardından ise 'evde yapacak birsey yok' düsturu eşliğinde şehrin gettolarına inmeleriyle birlikte karşıt kültürün içine dahil oluyorlar. Böylece içlerindeki cinsellik dürtülerini tatmin etme ve hayatlarını çılgınlastırma şansı yakalıyorlar. Böylece 30 yıldır belgesel çeken Barbara Kopple'ın yönetmenlik gözü ile "Traffic" ve "Syriana"nın yazarı Stephen Gaghan'ın kalemi bizi farklı ufuklara, hem anlamlı, hem cüretkar, hem sinemasal bir noktaya götürüyor. Karşımıza çıkan ise, toplumun portresini çıkarırken ilişki boyutuna akılcı yaklaşımıyla dikkat çeken, Hollywood'un çok uzaklarında seyreden bir yapım. Gençlik filmi modelinin olgunlastırılmış hali diyebiliriz. Filmin içindeki DV kameraya yapılan Anne Hathaway konuşmaları ise önemli bir noktaya oturuyor. Zaten cicili bicili rollerde sempatik görünümler sergileyen Hathaway'in bu filmdeki cüretkârlığına ve seksiliğini sergileyisine inanamayacaksınız!

Kutu: Klasik seffaf.
Menü: Türkçe. "Havoc" yazısının çapraz bir şekilde yerlestirildiği 'ateş' rengi ya da temasındaki bir resim parçası önümüze doğru geliyor. Ardından, bunun ortasına Anne Hathaway, sol tarafa ise filmin görüntüleri yerlestiriliyor. Filmin yanan, suç dolu atmosferinin karakterlerde ve Los Angeles coğrafyasında yarattıklarını gösteren bir tasarım.
Diğer Ekstralar: Fotoğraf galerisi bulunabiliyor.
Film: ✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Night of The Living Dead / Yaşayan Ölülerin Gecesi (1968) (Koleksiyonculara Özel)

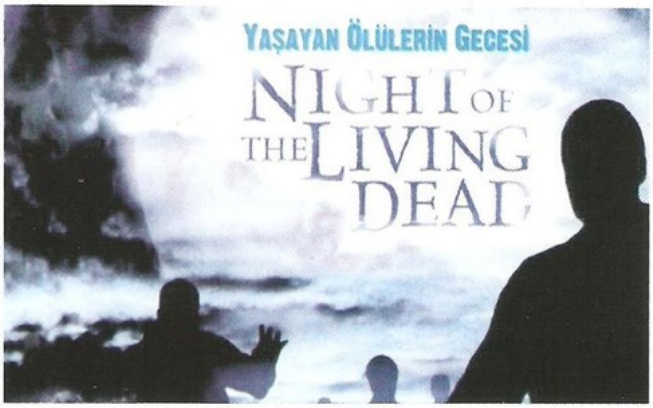

Y: George A.Romero
O: Duane Jones, Judith O'dea
Bölge: 2 (Türkiye) 92 dakika
1.33:1 Tam Ekran
İngilizce 5.1 DTS, Türkçe 5.1 DD
Türkçe, İngilizce Altyazı
3 Mayıs Saga / A.E. Film
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Var
Film Fragmanı: Var
Diğer fragmanlar: Yok

George A. Romero'nun ilk yönetmenlik denemesi, dönemin Hollywood kalıplarını ve ABD'nin kültürel kimliğini zorlayan küçük bütçeli bir 'kült'tü. Bazılarınca, 60'lı yılların sonunda, ırkçılığı ve Vietnam Savası'nı elestiren bir film olarak yorumlandı. 1968 yapımı "Yaşayan Ölülerin Gecesi"nde, mezarlarından kalkıp yaşayanlara saldıran zombilerle tanıstık. Kana susamıs yasayan ölülerden korunmak için bir çiftlik evine sığınan bir grup insandan yola çıkan hikâye, siyasal ve sosyo-kültürel birtakım mesajlar içeriyordu. Türlü maddi imkânsızlıklara rağmen, esten dosttan toplanan yüz bin dolarlık bütçeyle gerçeklestirilen yapım, siyah beyaz olarak çekilmisti. Film, modern korku sinemasının yapı taslarından biri olarak sinema tarihinde kendine özel bir yer edindi.

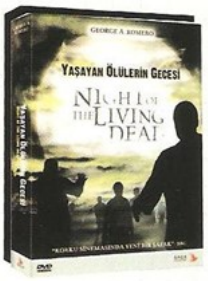

Romero'nun ilk filmden on yıl sonra çektiği ikinci zombi filmi, "Dawn of the Dead / Ölülerin Şafağı" (1978), yönetmenin yakın dostu ve meslektası ünlü korku ustası Dario Argento'nun desteğiyle çekilmisti. Film, bildik aksiyon-korku öyküsünün yanında 70'li yıllarda neredeyse tüm dünyaya hâkim olmaya baslayan tüketim toplumunun açık bir elestirisiydi. Kitle ve iktidar ilişkileri, ırkçılık, kargasa gibi Romero'nun alışagelmis meselelerini içeren yapım, içinde bolca kara komedi unsuru barındırıyordu. Romero'nun serinin üçüncü halkası olarak çektiği "Day of the Dead / Ölülerin Günü" (1985), ilk iki filme göre daha dramatikti. Yönetmen öyküsünde, askerlerle bilim adamlarını karşı karşıya getiriyor ve keskin bir militarizm elestirisi yapıyordu. Romero, ara verdiği yirmi yılın ardından 2005 yapımı "Ölüler Ülkesi / Land of the Dead" ile'Korku-gerilime aksiyon ekliyor ve ABD'yi siyasal anlamda elestirmeyi ihmal etmiyor. 11 Eylül sonrası içine kapanan, kendine hayali düsmanlar edinen, yabancılardan nefret etmeyi alıskanlık haline getiren Amerikan toplumunu yargılayan film bir yandan da kan banyosuna dönüsen zombi istilasını olanca vahsetiyle beyazperdeye tasıyordu.

Kutu: Özel 2 DVD'lik siyah koleksiyon kutusu. İki katlı kutu özel karton kutunun içine girince koleksiyoncular için ideal bir konuma oturuyor!
Menü: Türkçe. Zombilerin ayın onunda ortaya çıkısları iki menüde de hakim. İki menüde de karanlıklastıran zombie ikonlarını görebiliyoruz. Birincide koyu mavi tonlar hakimken ikinci daha renkli bir havaya sahip. Arka planda ise müzik var.
Diğer Ekstralar: Birinci diskte, filmin orijinal siyah-beyaz versiyonu bulunabilirken, ikinci diskte sonradan islenmis renkli versiyonunu görebiliyoruz. Tercih ise sizin... Eklere gelirsek. İkinci diskte yalnızca 2 dakika uzunluğunda TV tanıtımlarına ulasabiliyoruz. Birinci diskte ise iki söylesi dikkat çekiyor. Duane Jones röportajı (16 dk), sesli kayıtla sunulurken, filmden kareleri arka plana yerlestiriyor. Judith Riley röportajı (10 dk) ise tipik bir kisisel görüntülü röportaj. İkisi de iki sahsın projeye nasıl dahil olduklarını masaya yatırıyor. 'Yapım Notları' (2 dk) ise filmin resimlerini arka arkaya yerlestirirken çekime ve filmin projelenisine dair detayları, yazılı olarak Türkçe sunuyor. Eklerde altyazı bulunmuyor.
Film: ✪✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪
MURAT ERŞAHİN

Fargo (1996)

Y: Ethan & Joel Coen
O: Frances Mcdormand, William H.Macy
Bölge: 2 (Türkiye) 94 dakika
1.85:1 Genis Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 2.0 S
Türkçe, İngilizce Altyazı
27 Nisan Mgm / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Yok
Diğer fragmanlar: Yok

1996 tarihli "Fargo", daha önce "Blood Simple-1984", "Raising Arizona-1987", "Barton Fink-1991", "Miller's Crossing-1990" gibi son derece çarpıcı filmlere imza atan Coen kardeslerin en çok övgü topladığı film oldu. 7 dalda Oscar'a aday gösterilen, 'En İyi Orijinal Senaryo' ve 'En İyi Kadın Oyuncu' (Frances McDormand) dallarında 2 Oscar olmak üzere, birçok ödül (Cannes'da 'En İyi Yönetmen' dahil) kazanan "Fargo", kara kısın hüküm sürdüğü, karlarla kaplı Minnesotta'da geciyor. Görevine bağlı, titiz ve hamile polis memuru Marge Gunderson, görev bölgesinin yakınlarında otoyol üzerinde öldürülen iki adamın davasını arastırmaya basladığında bulduğu ipuçları onu araba satıcı Jerry Lundegaard'ın galerisine götürecektir. Onun bilmediği ise Jerry'nin yaptığı yolsuzluklar sonucu cebine attığı para yüzünden basının belaya girdiği ve çözüm olarak da iki adamla anlaşarak kansını kaçırtmaya karar verdigidir. Şantajla zengin kayınpederinden para sızdıracağını düsünen Jerry, kaderini; ABD'nin kuzey ucunda, Fargo'da bulunan iki becerisiz, dengesiz ve tuhaf adamın eline bırakmıştır. Coen'lerin bildik sineması, 'bilinmezliğin ortasında birçok sey olabilir' deyip, izleyiciyi kendine has, essiz bir atmosferin kollarına bırakıyor. Frances McDormand'ın üstün performansı yanında, birbirinden yetenekli aktörler William H. Macy, Steve Buscemi ve Peter Stormare'in oyunları her türlü övgünün ötesinde.

Kutu: Klasik seffaf.
Menü: Dilsiz. Son aylarda MGM'den çıkan önemli filmlerin ("Misery, Dirty Rotten & Scoundrels" gibi) menüleri için bir tasarım yorumu yapmak yanlıs olur. Zira sadece MGM logosunu ve simgesel menü ikonlarını içeriyorlar. Yani bu menüler, filme ait değiller. Sirketi temsil ediyorlar. Vanilya baskı DVD'lerde en azından filmin resmini veya afisini görmeyi beklerdik! Maalesef menü olsun diye konmus bir menü var karsımızda!
Diğer Ekstralar: Vanilya baskı DVD'de hiçbir ekstra bulunmuyor. Koleksiyoncular için yurtdışında yayınlanan özel versiyon DVD'nin çıkısının beklenmesi önerilir.
Film: ✪✪✪✪
Menü: ✪
Ekstralar: ✪
MURAT ERŞAHİN

Venom / Zehir (2005)

Y: Jim Gillespie
O: Agnes Bruckner, Jonathan Jackson
Bölge: 2 (Türkiye) 83 dakika
2.35:1 Genis Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD
Türkçe, İngilizce Altyazı
Haziran Buena Vista / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Yok
Diger fragmanlar: Var

"I Know What You Did Last Summer"ın yönetmeni Jim Gillespie ile 90'ların ikinci yarısında korku filmlerine çağ açtıran Kevin Williamson biraraya gelirse karşımıza nasıl bir film çıkar? Bu sorunun cevabı aslında teen slasher olacaktır. Ancak anlamı biraz daha genisletirsek bu ikiliyi birlikte gördüğümüzde korku filmi kültüründen beslenen ve bütün alt türleri iç içe geçiren bir yapım olabileceğini tahmin edebiliriz. Yine kaçacak delik arayan birkaç genç ve bir seri katil mevcut. Ancak katilimizin olusum asaması geçmisten gelen bir intikam motivasyonunu içerse de tipik bir slasher katili gibi gelismiyor. Ormanda bir büyü sonucu lanetlenen bir yılanın ısırığı ile doğuyor. Sonrasında ise bir bataklıkta yasayarak hayatını idame ettiriyor. Böylece karşımıza kurtadam mitinden yola çıkan, ancak "Duel"de ki gibi bir kamyonla Amerikanın güneyinde dolaşan, kurbanlarını orakla öldüren cüsseli bir katil prototipi çıkıyor. Kendi içinde seytan, zombie, slasher, canavar, dracula gibi birçok alt türü bulunduran bir korku filminin ana malzemesi oluveriyor. Bataklığın yılan ile özdeslestirilmesi ve bazı mitolojik öğelerin devreye girmesi de karakteri pastis bir yapıya soksa da mitlestirmeyi beceriyor. "Jeepers Creepers"da olduğu gibi her alt türden öğelerle dokunmus bir katil ve onun üzerine kurulmus bir film ile yüzlesiyoruz.

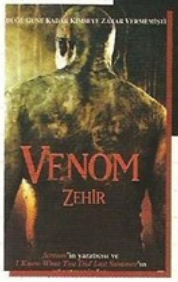

Kutu: Klasik seffaf.
Menü: İngilizce. Bataklık atmosferinin hakim olduğu kanlı bir fotoğraf merkeze yerlestiriliyor. Filmin bir kadın karakteri de devreye sokulunca bu dünyanın içinde kaybolmusluğu da öne çıkmıs oluyor.
Diger Ekstralar: Üç özel belgesel izlenebiliyor. 'Voodoo Nightmare' (8 dk) adlı yapım belgeseli, yapımcı/yazar Kevin Williamson'ın ağzından 'Venom' karakteriyle ilgili bilgisayar oyunu merkezli olusundan korku sinemasındaki yerine kadar birçok konuda bilgilendiriliyoruz. 'Storyboard-film karsılastırması' (7 dk), dört sahnenin karsılastırmalı görüntülerini ekran bölme tekniğinin katkısıyla sunuyor. 'Oyuncu seçmeleri' (7 dk), altı oyuncunun seçmelerini gösteriyor. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.
Film: ✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

KISA KISA KISA

Mayıs ayı içinde baslayan yoğun Türk filmi çıkısları, Haziran ve Temmuzda da etkisini sürdürüyor. Haziran ayında "Beyza'nın Kadınları", "Hacivat ve Karagöz Neden Öldürüldü?", "Babam ve Oğlum" raflardaki yerini alırken, Temmuz ayında "Döngel" (Medyavizyon), "Gen" (Tiglon), "Gece 11:45" (D Productions) DVD'lerinin çıkması bekleniyor.

Todd Solondz'un merakla beklenen filmi "Happiness / Mutluluk" (1998) Medyavizyon'dan sonbahara kadar raflardaki yerini alacak.

Tiglon yeni sezona iddialı yapımlarla girmeye hazırlanıyor. Eylül ayı programında bir aksilik olmazsa "Inside Man" (Universal), "North Country" (Warner), "Bee Season" (Fox), "The Wild" (Bunea Vista), "Date Movie" (Fox), "Lucky Number Slevin" (PRA Films), "Basic Instinct 2" (Pinema) yer alıyor.

Bulutları Beklerken (2004)

Y: Yeşim Ustaoğlu
O: Rüçhan Çalışkur, Rıdvan Yağcı
Bölge: 2 (Türkiye) 88 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
Türkçe 5.1 Dolby Digital
Altyazı Yok
18 Mart Ustaoğlu Film / Palermo
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diğer Fragmanlar: Yok

"Bulutları Beklerken", Yeşim Ustaoğlu'nun üçüncü uzun metraj filmi. Türkiye-Yunanistan-Fransa-Almanya ortak yapımı film, 'biz kimiz' ve 'nereye aitiz' sorularını ortaya atıyor. 'Sundance-NHK Uluslararası Film Yapımcıları Avrupa Bölümü Senaryo Ödülü' ile çekim yolculuğuna başlayan "Bulutları Beklerken", Yorgos Andreadis'in "Tamama" adlı biyografik romanından Yeşim Ustaoğlu ve Petros Markaris tarafından senaryolaştırılmış. 2004 Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde 'Jüri Özel Ödülü' ve 'En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'ne (Rüçhan Çalışkur) değer görülen film, yerel/amatör oyuncuların da katılımıyla, Karadeniz Bölgesinde ve Selanik'te çekilmiş. Karadeniz'deki çekimler Giresun'un Tirebolu ilçesinde ve Doğu Karadeniz yaylalarında gerçekleşmiş. Yabancı bir teknik ekiple çalışılan film, elli yıl boyunca sırlarıyla yasamak zorunda kalan bir kadının Karadeniz'in sislerle örtülü yaylalarında, bilinmeyen geçmişinin ortaya çıkışını, bitmek bilmeyen arayışını ve vicdanıyla hesaplaşmasını öykülüyor. Kendisiyle yapılan röportajlarda "Bulutları Beklerken"i, "Güneşe Yolculuk" sonrası düşünmeye başladığını belirten Ustaoğlu, projenin, yani Karadeniz'e dönmenin uzun süredir aklında olduğunu söyleyip, Karadenizli olduğunu, Karadeniz ve Trabzon'la bağlarının çok kuvvetli olduğunu açıklıyor. Hep Trabzon üzerine bir öykü düşündüğünü, aynı dönemlerde daha önce aldığı notlar, yazdığı hikâyeler hatta kısa film döneminde yazdığı bir yayla projesinin, okuduğu bir tarihsel romanla birlikte 'bu fikri yarattığını vurguluyor. Projenin oluşum süresinde de yoğun olarak Karadeniz'e döndüğünü, orada uzun bir zaman geçirdiğini ve böylelikle "Bulutları Beklerken"in ortaya çıktığını ekliyor.

Kutu: Klasik siyah.
Menü: Türkçe. Michael Galasso'nun etkileyici müziğini içeren menü tasarımı, genelde doğa ve bulutların mavi tonlarının hâkim olduğu bir renk skalası kullanıyor. Üste ve alta çekilen bantlar filmin ismini ve menü ikonlarını resmederken onların arkasından filmden kısa görüntüler akıyor. Böylece iki farklı renk tonu kullanma özgürlüğüne kavusuluyor...
Diğer Ekstralar: Filmde konu alınan bölge ile ilgili yaklaşık 40 dakika uzunluğundaki kısa film 'Sırtlarındaki Hayat', özellikle dikkat çekiyor. Film kadar etkileyici manzaralar sunan bu eki kaçırmayın! 'Kamera Arkası' (19 dk), tipik bir yapım belgeseli sunarken, ilginç detaylara uzanıyor. Özenli bir çalışmanın ürünü olduğu belli olan bu ek, bölgedeki keşif gezisinden başlayarak set arkası görüntülerine ve Ustaoğlu'nun yönetmenlik becerisine giriyor. Bunlar dışında birer dakikalık TV tanıtımı ve teaser da izlenebiliyor.
Film: ✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪
MURAT ERŞAHİN

Little Shop of Horrors / Küçük Korku Dükkanı (1960)

Y: Roger Corman
O: Jonathan Haze, Jackie Joseph
Bölge: 2 (Türkiye) 70 dakika
1.33:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 5.1 DD
Türkçe Altyazı
3 Mayıs Saga / A.E. Film
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Yok
Diğer fragmanlar: Yok

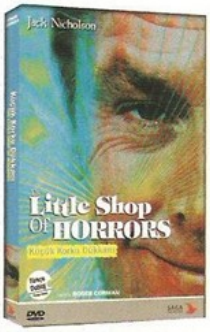

Kimilerine göre ilk bağımsız yönetmen, kimilerine göre korku sinemasının atası, ama Roger Corman'ın sinema tarihinin önemli yönetmenlerinden olduğu üzerinde birleşilen bir nokta. Çektiği bu ilk filmlerinden birinde korku türünün içine mizahı yerleştirirken para, açgözlülük gibi temaları Amerikan dünyasının içine yerleştirerek sosyal bir yön de yakalamayı beceriyor. Aynen diğer filmlerinde politika, toplum gibi kavramlara türün uzantısı olarak yöneldiği gibi. "Little Shop Horrors"da konu aldığı olay ise bir çiçekçiye gelen küçük çiçeğin yavaş yavaş büyümesi ve tehdit oluşturması. Yani tipik bir B filmi hikaye yapısı. Corman, $ 27000'lik bütçeyle birkaç günde tamamladığı filminde, çiçeğin insan etiyle beslenmesiyle kendi canavarını kendi yaratarak alt türle ilgili ilginç bir yorum da getirmiş oluyor. İyi gibi gözüken baş karakterinin yardımseverlik yoluyla zıt bir noktaya 'katillik' kavramına gitmesini de ince bir mizahla ele alıyor. Böylece insan ruhuyla ilgili derin tespitler yaparken, psikolojiye de giriyor. İyi-kötü ayrımı böylece yüzde yüz bir zıtlıkla gelişmiyor, dengeli bir hal alıyor. Çiçekçi dükkanının aşkı, sevgiyi, umudu, güzelliği temsil ederken bir anda korku dükkanına dönüşmesi de kayda değer bir nokta... Filmde Jack Nicholson, küçük bir rolde de olsa gözükerek neredeyse ilk beyazperde performansını sergiliyor. 1986'da yeniden çevrimi yapılan film, tamamen bir korku-müzikaline dönüşerek Frank Oz'un elinde daha mizahi bir hal alırken, kültlük mertebesini sağlamlaştırdı, bilinmişliğini ise arttırdı. Bu yeniden çevrimin ise bir tiyatro oyununa uyarlanması filmin adını popüler kültür objesi haline getirdi. Geceyarısı sinemasının öncü isimlerinden birinin Türkiye'de çıkan ilk DVD'sini kaçırmayın!

Kutu: Klasik siyah

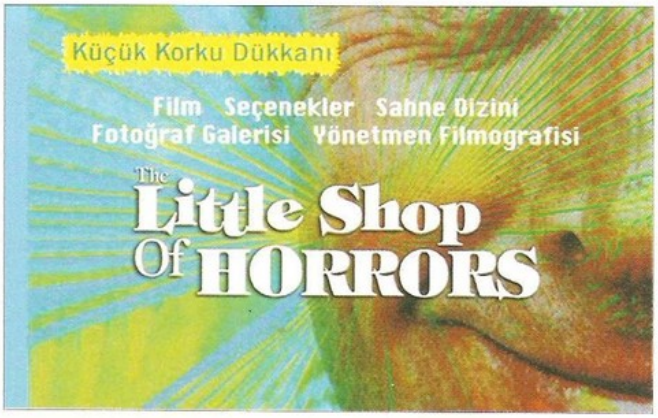

Menü: Türkçe. Jack Nicholson'ın yüzünün kapsadığı ve tedirgin ettiği bir menü tasarımı hakim. Filmde kısa bir rolü olan Nicholson'ı burada görmemiz ise tartışma götüren bir konu. Yesil olması da filmin çiçeklerle sarılmış havasını yansıtıyor.
Diğer Ekstralar: Filmin fotoğraf galerisi ve Roger Corman filmografisine ulaşabiliyoruz.
Film: ✪✪✪✪
Menü: ✪✪
Ekstralar: ✪

Asylum / Tutku Çemberi (2005)

Y: David Mackenzie
O: Natasha Richardson, Ian Mckellen
Bölge: 2 (Türkiye) 95 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 2.0 S
Türkçe Altyazı
6 Nisan Pinema / Tiglon
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diğer fragmanlar: Yok

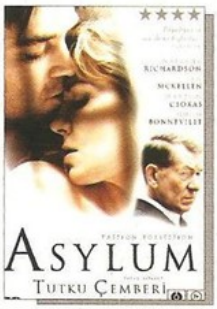

İkinci filmi "Young Adam / Tutku Nehri" (2003) ile bir aşk üçgenini tutku kavramı etrafında geliştiren bir modern ilişki filmine imza atan David Mackenzie, çizdiği cüretkâr günümüz tablosuyla ne kadar önemli bir yönetmen olabileceğine dair ipuçları veriyordu. Üçüncü filmi "Asylum" ise bu beklentilerin ne kadar doğru olduğunu kanıtlayan, aynı temaların öne çıktığı, benzer bir hikaye iskeletinin farklı metaforik imgelerle donatıldığı, yine edebiyat uyarlaması olan ve İngiltere'nin kalbinden çıkan bir film. İlişki filmi kavramıyla 'neo-noir'ı biraraya getiren yönetmen, bu filminde ilk alttürü daha öne çıkarıyor. Öncelikle bir başkarakteri merkeze yerleştiren yönetmen, onun ruh halinden öznel akan bir hikaye yapısı yaratıyor. Bu karakter ise burjuva yaşamına alışmaya çalışan veya burjuva yaşamının uzağında duran bir birey oluyor. Tutku, heyecan, cinsel arzu, bastırılmış duygular gibi kavramların merkezi olan aşk düşüncesi ise konformist ama yabancılaşmış devam eden evlilik yaşamını dinamitliyor. İkinci filminde Ewan Mcgregor'ın Tilda Swinton'a karşı çizdiği 'tutku' portresini bu filmde Marton Csokas, Natasha Richardson'a karşı çiziyor. Evli ve bir çocuk sahibi olan Richardson'ın hayatı bir akıl hastanesine gelip orada kıskançlık krizi nedeniyle psikolojisi bozulduğu için tutulan Csokas'ın karakterine aşık olması ya da tehlikeli çekiciliğine karşı gelememesi ile bir anda değişiyor. Evlilik karşıtı bir söylemle giden filmde, kadın karakterin, kocası ve metresiyle 'farklı boyutlarda' beraber olduğu anlar, özel görsel ayrımlarla yansıtılıyor. Mackenzie'nin kamerası ise bizi yalnızlık, çaresizlik, yabancılaşma, iletişimsizlik, suçluluk duygusu gibi temalara, görüntülerin, müziğin ve sesin ustalıklı kullanımı ile derin alt metinlere götürüyor.

Kutu: Klasik seffaf.
Menü: Türkçe. Filmin en essiz ve kilit anı, kuskusuz akıl hastanesinde baş kadın karakterimizin biri beyaz diğeri siyah tonlarla çizilmiş iki koridor arasında kaldığı kare. Menü de bu 'tercih' sahnesini birebir yansıtarak Natasha Richardson'ın imgesini ortaya yerleştirirken, sol tarafta karakterimizin yürüdüğünü gördüğümüz hareketli bir resim duruyor. Sağ tarafta beyaz ve boş bir koridor görüyoruz. Alt menülere geçiş ise aynen bu tercihin üzerine giden bir yapıya oturtuluyor. 'Menü nedir? Filmle nasıl ilişki kurmalıdır?' sorusunun cevabını veriyor.
Diğer Ekstralar: 'Röportajlar', dört bölüm halinde sunuluyor. Ian Mckellen (4 dk), proje ve yönetmen hakkında bilirkişi görüşlerini sergiliyor. Natasha Richardson (3 dk), karakteri ve senaryonun gücü ya da etkisiyle ilgili görüşlerini sunuyor. Marton Csokas (3 dk), karakteri ile ilgili görüşlerini belirtiyor. Yönetmen David Mackenzie (2 dk) ise, hikâyenin temasal boyutuna uzanıyor. Söylesilerde altyazı bulunmuyor.
Film: ✪✪✪✪
Menü: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

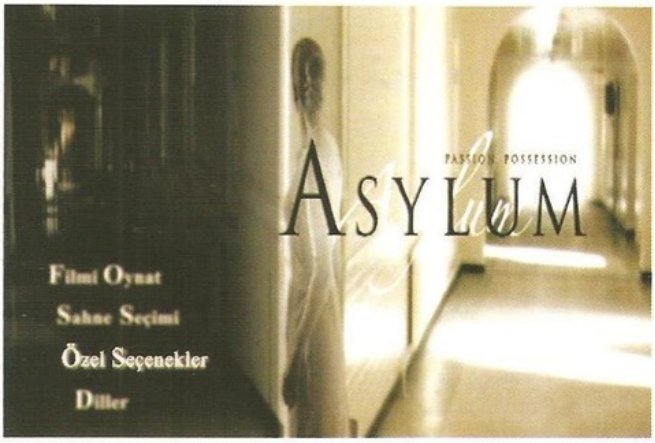

Highlander / İskoçyalı (1986)

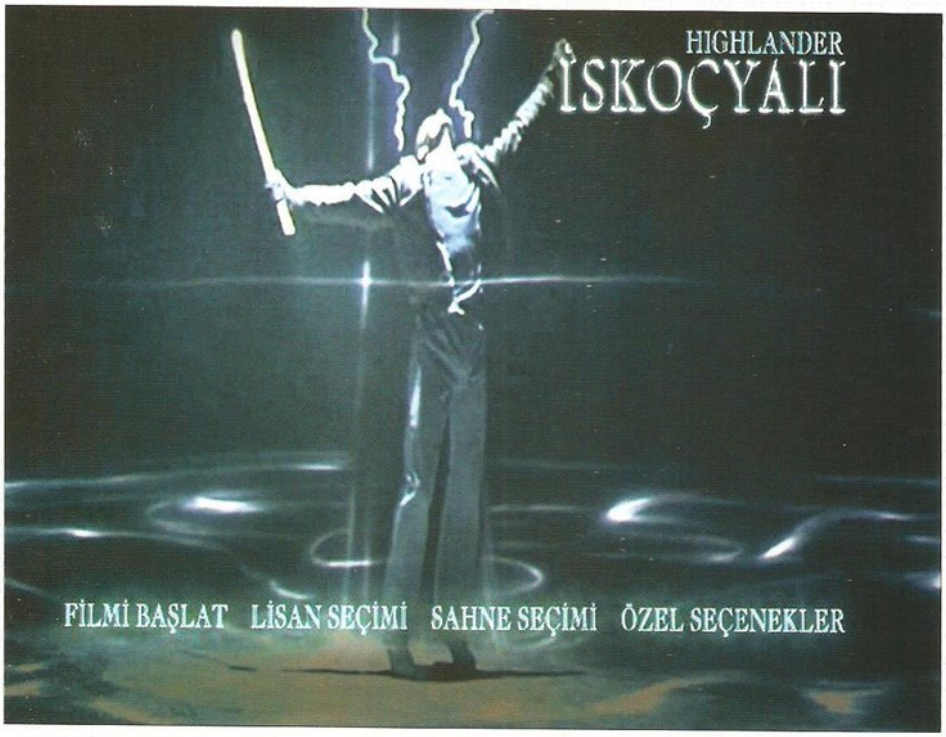

Y: Russell Mulcahy
O: Christopher Lambert, Sean Connery
Bölge: 2 (Türkiye) 111 dakika
1.85:1 Genis Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 5.1 DD
Türkçe Altyazı
Haziran Studio Canal / Palermo
Yaygın Ekstralar:
Sesli Yorum: Yok
Film Fragmanı: Var
Diğer fragmanlar: Var

Tipik bir süper kahraman filmiyle karsı karsıyayız. İçine aksiyon, bilimkurgu, fantezi türlerinin dahil olduğu bir doğaüstü kahraman öyküsü. Yani ana iskelet oldukça tanıdık. Günümüzde, bu tip hikaye kullanan onlarca film çekiliyor. Ancak 1980'lere baktığımızda kitsch kavramına yakın bulunan fantastik kahraman öykülerinin fantezi dünyaları içinde var olduklarını görüyoruz. Bunların içine "Barbar Conan", "He- Man and Masters of The Universe", "Ice Pirates" gibi yapımlar giriyor. Hepsi de günümüzde stüdyolarca bastacı edilen cizgi roman uyarlamalarının esin kaynaklarını oluşturuyorlar. Ancak o günlerde biraz cöp muamelesi görüyorlar. 16.yüzyıl İskoçya'sında yaşayan Christopher Lambert'in canlandırdığı Connor Macleod'un ölümsüz süper kahraman prototipi, 1986 New York'unda süper güçlerini koruyan bir yalnız adama dönüşüyor. Dönemin hippie dalgası ise kahramanımızın 16. yüzyıldan ölümsüz düşmanının tekrar karşına çıkmasıyla vuku buluyor. Böylece iki ölümsüz, filmin çekildiği zaman diliminde karşı karşıya gelmis oluyorlar. Yapım, aksiyonun üzerine giderken ölümsüzlük mevzusunu, ortalarında açık ediyor.

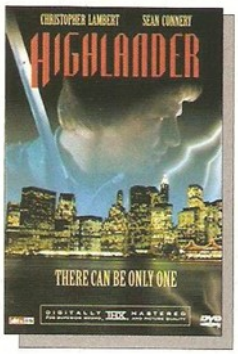

Geçmisle günümüz arasında aynı oyuncuların oynadığı aynı veya farklı insanların arasında yapılan kurgu geçisleri dikkat çekici bir görünüme bürünürken, yönetmen Mulcahy'nin fantastik kılıç düellosu sahneleri ile yükselttiği tempo günümüz izleyicisi için biraz eski kalıyor. Karsımızda Christopher Lambert ile özdeslesmis bir kült ve ilk zamanki etkisini yitirmis bir sinema var. DVD, İngilizce ve Türkçe 5 kanallı ses kuşağı da bütün kanalları iyi sararak fantastik sahnelerde etki bırakmasını beceriyor.

Kutu: Klasik siyah.
Menü: Türkçe. Filmin unutulmaz sarkısı Prince'den "Here We Are"ın etkileyici bir görünüme kavustuğu tipik bir Palermo menü tasarımı görüyoruz. Arkadan filmin görüntüleri akarken önde ikonlar beliriyor. Onlar ise filmin fantastik havasını yansıtan bir görüntüye kavusuyorlar. Böylece kistch hava burada da hâkimiyet kurmuş oluyor.
Diğer Ekstralar: Sadece Christopher Lambert söylesisi bulunuyor. Oyuncunun Fransızca verdiği röportaj doğaüstü kahraman ile ilgili görüslerini bütün açıklığıyla yansıtıyor. Bu ekte, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪
Menü: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

BU AY ÇIKANLAR

Andromeda Strain - Tiglon
Annapolis - Tiglon
Associate, The - Tiglon
Boom Town - Tiglon
Butch Cassidy and Sundance Kid: SE - Tiglon
Camille - Tiglon
Casanova - Tiglon
Cry Baby - Tiglon
High Plains Drifter - Tiglon
I Love You, Alice B.Toklas - Tiglon
Les Girls - Tiglon
New World - Tiglon
Proof - Tiglon
Sand Piper - Tiglon
Superman: SE - Tiglon
Superman 2: SE - Tiglon
Syriana - Tiglon
Anthony Zimmer - Palermo
Beyza'nın Kadınları - Palermo
Buongiorno Notte - Palermo
Card Player - Palermo
Deer Hunter - Palermo
Donnie Darko: Director's Cut - Palermo
Elling - Palermo
Enduring Love - Palermo
Eros - Palermo
Immortal - Palermo
Jan Dara - Palermo
Les Revenantes - Palermo
Three - Palermo
Trees Lounge - Palermo
Trouble - Palermo
Washington Square - Palermo
Code Inconnu - A.E. Film
Madame Bovary - A.E. Film
Rendez-Vous - A.E. Film
Brothers - D Productions
Deal, The - D Productions
Gece 11:45 - D Productions
Kings of Ads - D Productions
Nobody Knows - D Productions
Pretty Persuasion - D Productions
Purgatory Flats - D Productions
Spy Kids 3 - D Productions
Story of Weeping Camel - D Productions
Döngel - Medyavizyon

Üçlü değişim

Sinema tarihinde 3 kısa filmin bir araya getirildiği filmlere rastlıyoruz. Bunların korku kanadında olanı ise zaman zaman ilgi çekici hale gelebiliyor. Mayıs ayında piyasaya çıkan "CAT'S EYE" (1985) ve "3 EXTREMES/3 SIRADIŞI" (2004), bu yönelimin iki değerli örneği. Ancak farklı dönem ve ülkelerden çıkmalarıyla ilginç yerlere oturuyorlar.

Sinema tarihinde belli sayıda birden çok bağlantısız hikayeyi beraber anlatan veya birden çok kısa filmden olusan uzun metrajlı kurmaca film çalısmaları görebiliyoruz. Bu projeler ikiye ayrılıyor. Birinci gruba birçok farklı yönetmenin çalıstığı yapımlar girer iken, ikinci gruba tek yönetmenin bütün hikayeleri birlestirdiği yapımlar giriyor. Birinci gruba baktığımızda, "Histoires Extraordinaires / Olağanüstü Öyküler" (Roger Vadim, Louis Malle, Federico Fellini, 1968), "Boccacio'70" (Vittorio De Sica, Federico Fellini, Mario Monicelli, Luchino Visconti, 1962), "Les Sept Péchés Capitaux" (8 film, 1962) için 60'larda Avrupa sinemasından çıkan ve dikkat çeken isler olduklarını söylenebilir. Bunların dısında ise "New York Stories" (Woody Allen, Francis Ford Coppola, Martin Scorsese, 1989), "11'09"01" (11 film, 2002), "Paris Je T'Aime" (24 film, 2006) gibi projeleri ekleyebiliriz. İkinci gruba baktığımızda, karşımıza "Coffee and Cigarettes" (Jim Jarmusch, 2003), "Zui hao de shi guang / Üç Defa" (Hsia-Hsien Hou, 2005) gibi önemli arthouse çalısmalar çıkıyor.

Asıl konumuz olan korku sinemasına girdigimizde ise Uzakdoğu sinemasında üç farklı yönetmen ile 3 kısa filmden olusturulan ilginç projeler görebiliyoruz. 2002 yılında çekilen "Saam Gaang / Three" (Haziran ayı içinde DVD'si çıktı) Peter Chan, Ji-Woon Kim ve Nonzee Nimibutr'u biraraya getirirken 2004 yılında bu projenin devamı karşımıza geldi: "Saam Gaang Yi / 3 Sıradısı". Fruit Chan, Chan-Wook Park ve Takashi Miike'yi birlestiren bu proje, üç farklı yönetmen tarzının ve üç farklı korku anlayısının devreye girmesiyle ilginç ama usta isi bir noktaya bağlanıyordu. Ancak birbirleri ile birlestirilmeye kalktıklarında herhangi bir yere varılamıyordu. Yani Hollywood dısı sinemanın oturttuğu auteur ya da yönetmenlik anlayısının öne çıkısının birer ürünü olarak üç bireysel kısa film izliyorduk. 1982 ve 1985 yılları, Stephen King'in kısa öykülerinin toplu bir projeye yedirilis seneleri oldu. 1982 yılında George A.Romero "Creepshow" ile, 1985 yılında ise Lewis Teague "Cat's Eye" ile karsımıza geldi. Üç kısa filminden uyarlanan "Cat's Eye" aynı anlayısı yani hikâye iskeletini üç kısa öyküden kurma mantığını kullanırken, öykücükleri birbiriyle birlestiren akılcı bir öğeyi devreye sokuyordu. O da bir 'kedi'ydi. Kedimiz, hikâyeler bittikçe kendini diğer hikâyenin olduğu noktaya doğru yöneltirken tesadüf yoluyla öykücüklerin yönünü değistiriyordu. Öncelikle bir tasıma kamyonu ile bir doktorun ofisine getirilip, onun etrafındaki hikâyeye kenarından giris yapıyor, ikinci hikâyede ise yine farklı bir sehre yol alıp 'kumar malzemesi' görevini görüyordu. Üçüncü hikâyede ise, daha iyi konumlandırılarak bir kızı goblinden koruyordu. Kedinin yanında ikinci önemli ortak öge olan Drew Barrymore ise bütün hikayelerde ayrı bir karakteri canlandırarak aradaki bagı güçlendiriyordu. İlk öyküde Amerikan ailesindeki konformizmi, ikincisinde kumar tutkusunu, üçüncü hikayede ise dısarıdan gelenlere bakısı elestiren yönetmen, psikolojik-gerilim filmi ile canavar alttürünü kullanıyordu. Ancak kısa hikâyelerin güçleri, yazılı metinde kalarak, yönetmenlik sanatı adına bir artıya kavusmuyor, sadece basit numaralarla örülmüs korku isleri oluveriyorlardı. "3 Sıradısı"nda ise üç ayrı öyküye üç ayrı konsantrasyonla yaklasılması ile birlikte, ustalıklı yönetmenlik isleri görebiliyoruz. Ancak birbirlerine hiçbir yönden bağlanmayıp sadece 'Uzakdoğu kültüründen çıkmıs korku kısa filmleri' olarak duran bu filmler, projesel açıdan belirli bir noktaya oturmuyorlar. Zaten kısa filmlerin öne çıkmasını da filmlere üç ayrı isim takılmasından anlayabiliriz: 'Mantı', 'Kes', 'Kutu'. 'Mantı', yemek kavramını korku ögesi olarak kullanır iken, 'Kes' gore ögeleri ve intikamı öne çıkararak splatter ya da istismar filmi diyebileceğimiz anlayısa yakın duruyor. 'Kutu' ise hayalet filmi olarak anılabilir. Tabi bu filmlerin böyle kosullandırılmalarında yönetmenlerin de rolleri büyük. Fruit Chan'ın bir mantıdan korku objesi çıkarıp seyirciyi ığrendirmesi, Park-Chan Wook'un neredeyse tek bir mekânda kısıtlı kalan esir karakterlerin psikolojilerinden akan filminde stil oyunlarına gitmesi veya Takashi Miike'nin ruhani bir hikâyeyi gotik alttürü içine yedirerek sonu bası belli olmayan hikaye kurgusunun karman çorman bir hal aldığı mesafeli bir yapım kotarması, hepsi; üç stil denemesinin sebepleri oluveriyorlar. Lewis Teague'in filminin ise kedinin bir tesadüf nesnesi olarak hikayeden hikayeye kosturması sadece 'kötü sans' olarak görülen bu objenin metaforik anlamını kullanıyordu.

Aksi takdirde üçüncü hikaye dısında belirli bir islevselliği yoktu. Üçüncüde ise karakter konumuna gecerek çocuk masalı kokan bir korku hikâyesinde 'Goblin, kediye karsı' sahnelerinde daima hatırlanacak performans sergiliyor, Lewis Teague ise bu durumdan gelen alanı iyi kullanmasını biliyordu. Diğer yönetmenlere baktığımızda Teague'inkini basit bir yönetmenlik tercihi olarak görebiliriz. Çünkü "3 Sıradısı", hem görsel hem isitsel olarak derinlemesine kodlanmıs üç bireysel isi gösteriyor, hepsini de birbirine ruhsal olarak bağlıyordu.

İki Filmin Yeni Çıkan DVD'leri

Cat's Eye / Kedi Gözü (1985)

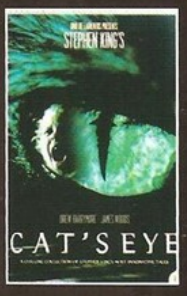

Studio Canal / Palermo - 2.35:1
Ingilizce / Türkçe 2.0 Dolby Digital
Türkçe Altyazı
DVD: Anamorfik uyumlu DVD, ses transferinin çift kanallı olmasıyla biraz korku hayranlarını hayal kırıklığına uğratsa da standartları zorluyor.
Ekstralar: Diğer Fragmanlar
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Saam Gaang Yi / 3 Sıradışı (2004)

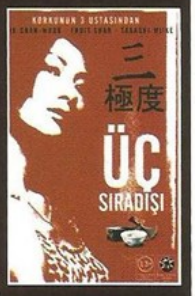

D Productions / Palermo - 2.35:1
Orijinal DTS
Türkçe Altyazı
DVD: Anamorfik uyumlu ve dts-5.1 tercihli DVD, filmin incelikli ses çalışmasını korku severlerin yüreklerini ağzına getirecek cinsten kullanarak subwooferları devreye sokuyor.
Ekstralar: Diğer Fragmanlar
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

Romantik anlatıcı

Çektiği romantik-komedilerle tanınan ROB REINER, 1980'lerde başladığı yönetmenlik kariyerine oyunculuğu da ekleyerek kalabalık bir filmografiye ulaştı. Özellikle "Harry Sally ile Karşılaşınca" ile tanınan Reiner, oyunculara verdiği önemle tanınıyor.

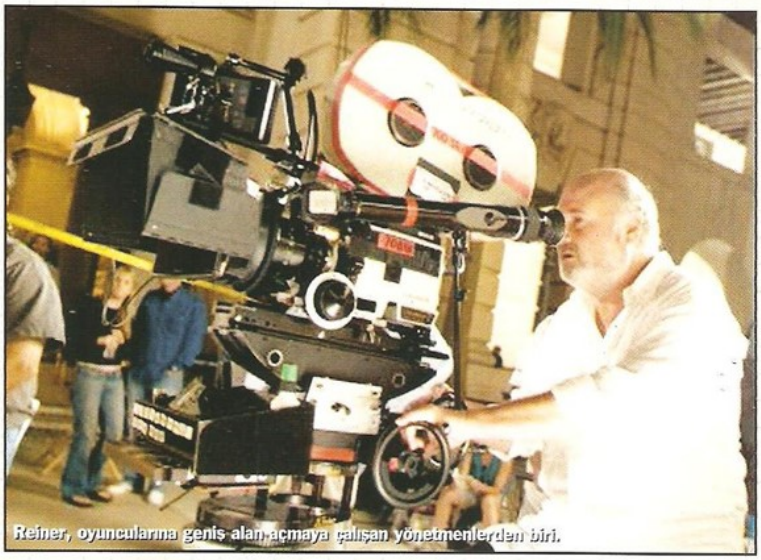
Reiner, oyuncularına geniş alan açmaya çalışan yönetmenlerden biri.

1980'ler Amerikan sineması, üstünden geçilen ve çığır açan 70'ler ve özgürlükçü söylem sonrası bazı türlerin öne çıktığı dönem olarak bilinir. Daha çok genç yas grubuna hitap eden kistch fantezi filmleri, gençlik filmleri, cinsellikle ilgili komediler bu dönemin has türleri arasında yer alır. Ancak 1970'lerin etkisiyle hippie kültürünün hakim olduğu filmlerle de karşılaşabiliriz. Aslında oyuncu olarak sinema endüstrisi içine giren Rob Reiner, ilk filmini 1984'de, 37 yasında çeken bir yönetmen. "This is Spinal Tap"in yarı belgesel yarı kurmaca olarak görülebilecek yapısı "Abba: The Movie" (1977) ve "A Hardy Day's Night"ı (1964) hatırlatıyordu. Bir rock grubunun içine giren yapım, bireylerin psikolojik gel-gitlerini yansıtırken, kültürel eğilimlerini de öne çıkaran ve zaman zaman formalist ve sürreel sulara yelken açan bir belgeseldi. Ama asıl önemli olan tipik bir ilk film olması ve bütün özellikleriyle 'bireysel' tanımını hak etmesiydi. Reiner, bundan sonraki kariyerinde bu ilk deneysel işinden sonra klasik bir yönetmenlik göstererek hikayenin gidisatına ve oyunculardan alınan performansa odaklanan bir sinemaya yöneldi. Daha çok romantik-komedilerde gördüğümüz yönetmen, iki de Stephen King uyarlamasına imza atarak filmografisini şekillendiren projeleri oluşturdu. Öncelikle screwball komedi türünden fazlasıyla etkilendiğini söyleyebiliriz. Bunlar da birbirine zıtlasan, sürekli kavga eden, aralarında duygusal bir yoğunluğun olmayacağı varsayılan bir erkek ile bir kadını yakınlaştıran, bunu yaparken de 'zıt kutuplar komedisi' yapan romantik-komedinin esin kaynağı filmler olarak tanımlanabilir. Frank Capra'nın "It Happened One Night'ı (1934) ile başlayıp 70'lere kadar devam eden bu tür, 1979 yılında Woody Allen'ın "Annie Hall"u ile romantik-komediye dönüştü. Rob Reiner da ikinci filmi "The Sure Thing" (1985) ile sinema tarihinin ilk screwball komedisini arkasına alan bir yapıma imza atarken 80'lerin gençlik filmlerini de iskelet olarak işin içine dahil etti. 80'lerde yükselen John Cusack'a ise ilk başrolünü veren yönetmen oldu. Böylece Cameron Crowe, John Hughes gibi isimlerin gençlik filmleriyle yükseldiği dönemde bir taş da o koymuş oldu. Tipik bir 80'ler filmine imza atarak disko yaşamına adapte bir erkek karakterini merkeze yerleştirip uçan hayatı gösterdi. Kızın tercihini de o yönde yaptırıp bu yaşam tarzına dikkat çekti. 1989'a gelindiğinde ise stüdyo sisteminin en kritik filmlerinden birine imza attı: "Harry, Sally ile tanışınca...". Bu ikinci saf romantik-komedisinde Billy Crystal ile Meg Ryan'ı bulusturdu ve türün stüdyoda A kategorisinde filmlere taşınmasına ve yüksek gelir amaçlı pazarlanmasına olanak sağladı. 1990'da vizyona girdiği ülkesinde $ 16 Milyonluk bütçe ile $ 92 Milyonluk bir gişe rakamına ulaşan film, önemli bir başarı elde ederken Rob Reiner'ın, yazar Nora Ephron'un ve Meg Ryan'ın yolunu açtı. Sürekli karşılaşan ama sevgilileri olduğu için beraber olamayan bir erkek ile bir kadının eğlenceli aşk hikâyesine uzanan yapım, ilişkilerle ilgili yaptığı tanımlamalarla dikkat çekiyordu. Meg Ryan ve Billy Crsytal'ın 'Harry' ve 'Sally' olarak sahneyi ödünç almaları hem screwball komedi anlayışına göndermeler yapıyor, hem de ticari anlamda türün içinde 'ikililer' oluşumuna zemin hazırlıyordu. Rob Reiner'ın kendini oyuncuların üzerinden anlatmaya çalışan yönetmenlik tarzı ve eğlenceli tonu, filmin konseptine çok şey katıyordu. Nora Ephron ise romantik-komedi yazarı olarak ilk kez bu filmde çıkış yapıyor ve sonradan Meg Ryanlı "You've Got Mail", "Sleepless in Seattle" gibi filmlere imza atıyordu. Reiner ise bundan sonra 4 romantik-komedi daha çekiyordu. 1995 yılında Annette Benning-Michael Douglas ikilisini "American President" ile, 1999'da Michelle Pfeiffer-Bruce Willis'i "Story of Us" ile, 2002'de Kate Hudson-Luke Wilson ikilisini "Alex and Emma" ile, 2005 yılında ise Jennifer Aniston-Kevin Costner'ı "Rumor Has It..." ile perdeye taşıdı. "Alex and Emma" onun için tipik olan bir özelliği de sergiliyordu: 'Başkarakteri yazar olan film modeli'. Bir yazar olan Alex, yanına stenografcı Emma'yı alarak kendi romanını yazıyor, hikayedeki kadın karakterlerin yerine ise Emma'nın ta kendisini farklı kılıklarda yerleştiriyordu. Böylece karşımıza başarılı bir Kate Hudson performansı ve ilginç bir yaratıcılık dönemi filmi çıkıyordu. 1990 yılına döndüğümüzde ise yine bir yazar, fakat bu kez James Caan'ın canlandırdığı bir korku yazarının roman yazma aşamasında bir hayranı tarafından istila edildiğini görüyor ve gerçeklikle oynandığına tanık oluyorduk. Biraz daha geriye döndüğümüzde, bu filmle aynı özelliğe, başlı başına bir alttür olarak görülebilecek olan 'Stephen King Uyarlaması' olma özelliğine sahip olan "Stand By Me" (1986) ise bu sefer Richard Dreyfuss 'ın canlandırdığı baş yazar karakterin dıssesiyle akan bir geçmiş hikayesine uzanıyordu. Bu üç filmde, psikolojiye çok şey borçlu olarak akıyordu. Yönetmenin diğer filmleri arasında ise, tipik bir 80'ler fantezi filminin romantizmle harmanlanmış hali "The Princess Bride" (1987); Tom Cruise, Demi Moore, Jack Nickholson, Kevin Baconlı kadrosuyla yönetmenin en iddialı ve en çok iş yapan filmi 'mahkeme filmi' türündeki "A Few Good Men / Birkaç İyi Adam" (1992); Alex Baldwin, James Woods, Whoopi Goldberg'li ırkçılık karşıtı film "Ghosts of Missisipi" (1996) ve çocuk filmi "North" (1994) yer alıyor.

En iyi 3 Rob Reiner Filmi

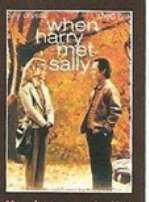

This is Spinal Tap (1984) *(Türkiye'de Çıkmadı)*

Stand By Me (1986) *(Türkiye'de Çıkmadı)*

When Harry Met Sally / Harry Sally ile Tanışınca (1989) *(MGM / Tiglon)*

Yeni Çıkan Rob Reiner DVD'leri

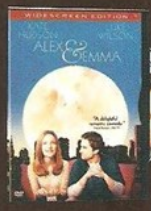

Alex & Emma (2003)
Medyavizyon
Spotek - 1.85:1
İngilizce/Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe Altyazı
1 cümlede film: Yaratıcılık döneminde Kate Hudson sancıları
Ekstralar: Luke Wilson ve Rob Reiner'ın sesli yorumları, Fragman, Diğer Fragmanlar
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Rumor Has It... / Gerçek Dedikodu... (2005)
Warner / Tiglon - 1.85:1
İngilizce/Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe Altyazı
1 cümlede film: "The Graduate"e romantik-komedisel saygı durusu
Ekstralar: Sinema Fragmanı
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

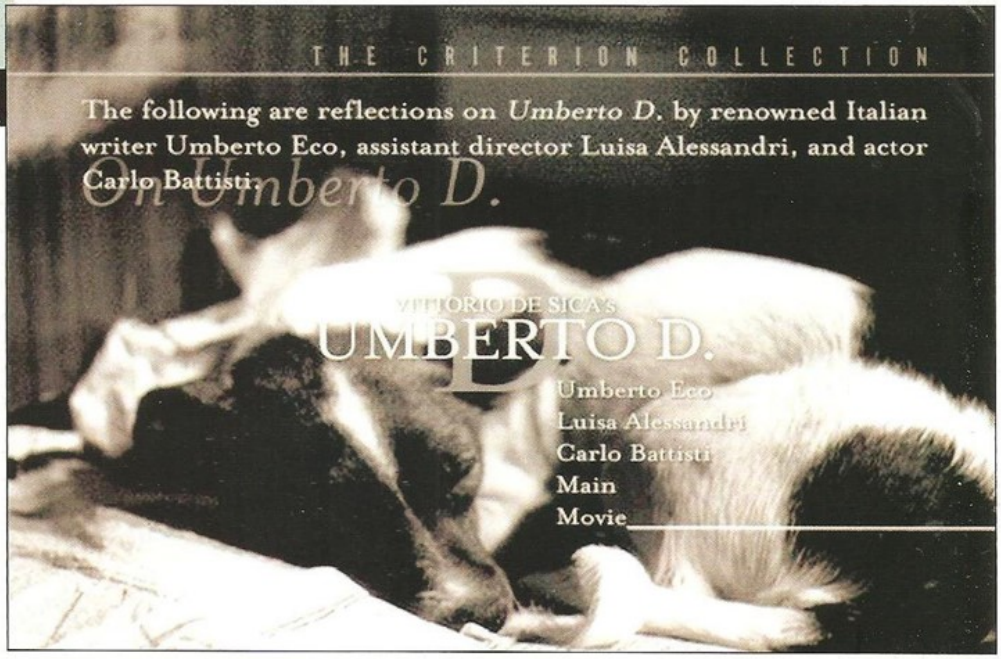

Umberto D. (1952)

Y: Vittorio De Sica
S: Cesare Zavattini, Vitorio De Sica
O: Carlo Battisti, Maria-Pia Casilio, Lina Gennari, Ileana Simova, Elena Rea, Memmo Carotenuto, Alberto Albani Barbieri, Riccardo Ferri
1.Bölge
Çıkış Tarihi: 22 Temmuz 2003
Kolleksiyon No: 201

2. Dünya Savaşı özellikle Avrupa kıtası üzerinde negatif bir etki bırakmıştı. Siyasal düzenler sarsıldı, liderler değişti, sosyal sınıflar farklılaşmaya uğradı ve daha birçok değişiklik ortaya çıktı. Bunu fırsat bilen bir kesim yönetmen, sinemanın toplumsal ve ekonomik olaylardan 'sinemasal' bir anlayış içinde beslenebileceğini göz önünde bulundurdu. İtalya'da yeni bir sinema akımının temellerini attılar. 1940'ların başında 2. Dünya Savaşı'nın sonu ile başlayan bu eğilim varsayılan odur ki "Umberto D"ye kadar devam etti. Ancak anlayışı, dramatik ve görsel tercihleri ülke sinemasını o kadar derinden etkiledi ki bundan sonraki 15 yıl içinde bütün filmlerde bu akımın yani 'İtalyan Yeni Gerçekçiliği'nin etkisi görüldü. 1942 yılında Luchino Visconti'nin "Ossessione" ile veya 1945 yılında Roberto Rossellini'nin "Roma, Açık Şehir" ile ilk demleri yaşanan bu sosyal gerçekçi sinema akımı, sinema dünyasına da önemli yönetmenler kazandırmış oldu. Bu iki ismin yanına ise Vittorio De Sica eklendi. 40'ların başında sinema dünyasına giren yönetmen, 1948 yılında çektiği "Ladri di Biciclette / Bisiklet Hırsızları" ile akıma has bir film kotarırken, kendi çizgisini de belirledi ve yukarıda adı geçen iki yönetmenden ayrı bir yere oturdu. En önemli filmleri olarak ise "I Bambini Gi Cuardano / Çocuklar Bizi Gözetliyor" (1944), "Miracolo a Milano / Milano'da bir Mucize" (1951) ve "Umberto D." (1952) dikkat çekti. Hepsinin ortak özelliği toplumsal sinemayı destekleyen bir anlayış idi. Basit bir sinema dili ile sıradan yaşamları perdeye taşımak ve umut dolu yaşam mücadelelerini o dönemin gerçek insanları yoluyla 'katharsis' kavramı içine sokmaktı. Yani sinemanın gerçekçi tarafının üzerine giderek sosyal gerçekçi filmler yapmak. De Sica, bu anlayışı en saf şekilde, hiçbir numara kullanmadan, izleyicinin üstüne gitmeden yapan yönetmendi. "Umberto D." ise bu anlayışın tipik bir örneğiydi. Film, yoksulluk çeken bir karakterin 'mutluluk' yolunda insancıl çabalarını perdeye taşıyordu. Aynen "Milano'da bir Mucize"de aynı kesimden insanları sonunda hayal öğeleriyle mutluluğa taşıdığı gibi burada da bu yöntemi 70 yaşlarında bir adamın köpeği ile ilişkisine odaklıyordu. Onun hayatını ülkenin grev atmosferinden girerek başlatan yönetmen, evinden atılışı, huzur evine gidişi, köpeğini kaybedişi hayata olumlu-olumsuz bakışları gibi aşamalara girişip sonunda maddi bunalımı bir kenara bırakıp köpeğini sevmeye yönelişini resmediyordu. Böylece damağımızda buruk bir tat bırakırken gerçekçi bir melodrama imza atıyordu. Asla duygu sömürüsüne kaymaması da etkileyici kılmaya çalıştığı 'acıklı hayat hikâyesi'ni daha inandırıcı hale getiriyor, filmin etki derecesini arttırıyordu. Bütün karakterlerin yazım aşamasında üst sınıfı daha kötü, alt sınıfı ise yardımsever olarak göstermesi senaryonun tavrına katkı yapıyordu.

Criterion Collection

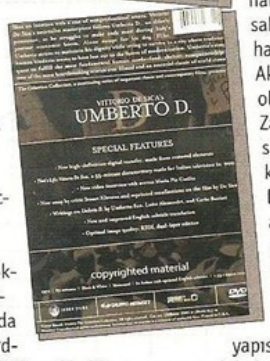

Umberto D. ile evde çalışan hizmetçi kız arasındaki dengeli ilişkinin yanına ev sahibesi ile düşmansı çatışmayı da koyuyordu. De Sica'nın Marksist tavrı da bunda büyük rol oynuyor ve sistem eleştirisini arka plana yerleştirip, solcu bir konuma oturuyordu. Böylece halkın içinden bir söyleme sahip olarak insancıl bir havaya kavuşuyordu. Akımın en önemli yazarı olarak kabul edilen Cesare Zavattini'nin gerçekçi senaryosu da buna büyük katkı yapıyordu. Vittorio De Sica, temelinde amatör oyuncuları oynatarak daha gerçek işler yapmaya çalışan Yeni Gerçekçilik yönetmenlerinin kafa yapısına, 70 yaşında ilk oyunculuk deneyimini sergileyen Carlo Battisti ile bir tuğla daha ekliyordu. Bu akımın sinema dünyasına getirdikleri ise günümüzde hala kullanılan yapılar olarak karşımıza çıkıyor. Özellikle günümüzde çıkışa geçen Latin Amerika ya da en belirgin olarak Arjantin sineması benzer hikayeler ve filmler sergiliyor.

5 Kilit An

1 İş sorunu nedeniyle eylem yapan işçilerin görüntüsü filmin açılı bölümünü oluşturuyor. Bu genel görüntünün arkasından ise ana karakterimize geçiyoruz.

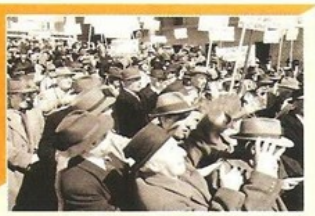

2 Umberto D.'nin kaldığı kiralık ev ya da odanın koridorunun geniş planına filmde çokça rastlıyoruz. Umut, hüzün, dram, acı, yozlaşma, rahatlık gibi kavramların değişken olarak kullanıldığı bu mekânda ev sahibesi kadın karakteri de çokça görüyoruz.

3 Umberto D.'nin kiralık odasında sakin sakin uyuyuşu ve zaman geçirişi, filmin ilk bölümünde De Sica'nın basit planları ve karnalık atmosferiyle yansıtılıyor.

4 Baş karakterimizin köpeği olan ilişkisi ön plana yerleştirilirken, Umberto D.'nin köpeğini yeniden bulduğu sahne duygusal tonu yükseltiyor. Bunu da, filmin ender yakın planlarından biri ile görüyor ve sanlmaya odaklanıyoruz.

5 Umberto D., bir süre sonra umutsuzlaşıyor ve hayatını karamsar bir sonla noktalamak istiyor. Buradaki içten oyunculuk da bu ruh halini resmediyor.

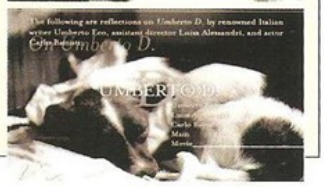

Bu ay çıkan Criterion DVD'leri
Koko: A Talking Guerilla (Barbet Schroeder, 1978)
Yi Yi (Edward Yang, 2000)

From Here to Eternity / İnsanlar Yaşadıkça (1953)

Yönetmen: Fred Zinnemann.
Senaryo: Daniel Taradash (James Jones'un aynı adlı romanından)
Oyuncular: Burt Lancester, Deborah Kerr, Frank Sinatra, Montgomery Clift, Donna Reed, Ernest Borgnine, Jack Warden, Philip Ober, John Dennis, Mickey Shaughnessy
1953 - ABD / 118 dk. İngilizce / Türkce altyazılı 2. Bölge (Türkiye)

James Jones'un (1921-1977) sansüre uğramış, sansasyonel ve ABD'nin edebiyattaki en prestijli ödüllerinden National Book ödüllü, çok satan ilk romanı "From Here to Eternity", 1953'te Fred Zinnemann tarafından beyazperdeye aktarıldığında, dünyanın hemen her tarafında bütün bir kuşağı (aslında birkaç kuşağı) direkt etkilemis ve büyük ses getirmisti. Film, 1941'de, 2. Dünya Savası sırasında Hawaii'deki bir Amerikan üssünde geçiyor ve oradaki hayatı, olabildiğince gerçekçi bir bakış açısıyla resmediyordu. Tarihin akışını etkileyen ünlü Pearl Harbor baskınına ve yarattığı paniğe de yer veren film, insan doğasına ve ilişkilere derinlemesine bir bakış getiriyordu. Gösterise kaçmadan, yalın ve son derece alçak sesli bir üsluba sahip olan yapım, Zinnemann gibi usta bir yönetmenden ve filmin birbirinden ünlü oyuncularından aldığı güçle, öyküsüne güçlü bir sanat değeri katıyor ve gerçek bir klasik olarak sinema tarihindeki yerini alıyordu.

DVD klasik

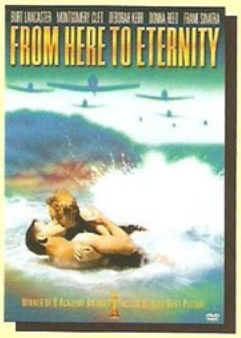

Çok kisili, çok öykülü filmin kahramanları gerçek hayatın tam içinden birer figürdü. Yüzbası Holmes'in (Philip Ober) komutasındaki birlikte, dört dörtlük bir asker olan yakışıklı, ilkeli ve maço çavus Warden (Burt Lancester), birliğe yeni gelen ve çok iyi bir boksör olan Prewitt (Montgomery Clift), lafazan, alkolik, sevimli, her aklından geçeni söyleyen ufak tefek İtalyan göçmeni Maggio (Frank Sinatra), birlik komutanının güzel, çekici ve mutsuz eşi Karen (Deborah Kerr), bir dans salonunda çalışan Lorene (Donna Reed) ve mizah ile akıldan yoksun, sadece kaba güce başvuran iri yarı çavus Fatso (Ernest Borgnine), filmin ana karakterleriydi. Karen, mutsuzluğunun tesellisini çavus Warden'ın kollarında ararken, Lorene'de, Prewitt'le umutsuz ve hüzünlü bir ilişki yaşıyordu. Bütün bu karakterler, Fred Zinnemann'ın ustalıklı anlatımı ve naif bakışıyla, acımasız bir savaşın ortasında, tipik bir askeri üste, insana ait bütün zaafları sergiliyorlardı. Tutkuları, günahları, öfkeleri, sevgileri ve çatışmalarıyla... "İnsanlar yaşadıkça" sürecek her türlü duyguyla yanı. Filmi unutulmaz kılan küçük öykücükler, önemli sahnelerle izleyicinin hafızasına kazınmıştır. Savastan önce yaptığı maçta rakibini kör bıraktığı için artık ringe çıkmak istemeyen, üzgün boksör Prewitt, elinde olmayan sartlar dolayısıyla sonunda dövüşmek zorunda bırakılır ve yakın dostu Maggio'nun intikamını dev cüsseli hain çavus Fatso'dan aynı sekilde alır. Yanından hiç ayırmadığı büyük tutkusu olan trompetiyle arkadaşının cenazesinde hüzünlü bir mini konser verir Prewitt. Çavus Warden, yasak aşkı Karen'i terk ederek büyük bir sadakatle bağlı olduğu görevine ve kendi 'saf' dünyasına dönerken, filmin muhteşem finalinde Hawaii'yi terk eden geminin güvertesinde aşklarını sonsuz dek yitirmiş iki kadın, Karen ve Lorene, sulara bıraktıkları çiçeklerle aşklarını anar ve geri dönülmez o muhteşem anları kalplerine hapsederek ülkelerine dönerler. Warden'la Karen'in Hawaii kumsalında, ıslak kumların üstünde, o yıllara göre oldukça cüretkar, hatta erotik olarak nitelenebilecek sevisme sahnesi, minik Maggio'nun acımasız dev Fatso ile dövüsü, Prewitt'in unutulmaz trompet resitali, büyük ve ani saldırı / baskın sahnesi, ölümün hemen yanı başında yaşanan korku, şehvet, nefret, tutku ve aşk...

Savaşın dehşetini ve insan üzerinde bıraktığı tanımsız tahribatı son derece gerçekçi ve etkileyici biçimde yansıtan bunun yanında bir o kadar duygusal olmayı basaran, yürek burkan ve aynı öykülerin, var olduğumuz bu dünyada 'insanlar yasadıkça' süreceğini vurgulayan siyah beyaz klasik, tam 13 dalda Oscar'a aday gösterilmis ve 8 dalda heykelciğin sahibi olmustur. 'En İyi Film' ve 'En İyi Yönetmen' Oscar'larının yanı sıra 'En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu' (Frank Sinatra), 'En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu' (Donna Reed), 'En İyi Görüntü Yönetimi' (Burnett Guffey), 'En İyi Uyarlama Senaryo' (Daniel Taradash), 'En İyi Kurgu', 'En İyi Ses' Oscar'larını kazanan klasik, yönetmeni Zinnemann'a, Cannes'de 'özel ödül' kazandırmış, 2 dalda 'Altın Küre'ye uzanmış ve daha birçok önemli ödüle adını yazdırmıştır. Frank Sinatra'nın uzun süren sessizlik döneminin ardından bu denli güçlü bir karakter oyuncusu olarak kendini ispatlaması, Deborah Kerr'in beyazperdeye yansıyan en seksi kadınlar arasına giren unutulmaz performansı, Lancester'in bildik ustalığı, Montgomery Clift'in ekonomik, gösterissiz ama yürek burkan gerçeklikte, etkileyici kompozisyonu, filmin oyuncu kadrosunun önemini ve gücünü gösterir. Hollywood kalıpları içinde yumusatılmış olsa da, açık bir askerlik ve militarizm eleştirisi içeren, unutulması güç, etkileyici insan ilişkileri ve durumlarını anlatan, çekildiği dönemin çok ilerisinde, cüretkâr, cesur, gerçekçi, en önemlisi aradan geçen yıllara rağmen eskimeyen bir filmdir "İnsanlar Yaşadıkça". Filmin, kariyeri boyunca 7 kez Oscar'a aday gösterilmis, 2 kez 'En İyi Yönetmen' heykelciğini kazanmış Avusturya doğumlu Amerikalı usta yönetmeni Fred Zinnemann'ın (1907-1997) diğer önemli filmlerini hatırlayalım: Redes (1936), The Seventh Cross / Yedinci Haç (1944), The Search / Arayış (1948), Act of Violence / Siddet Eylemi (1948), The Men / Erkekler (1950), Teresa (1951), High Noon / Kahraman Şerif (1952), The Nun's Story / İnsanlık Uğruna (1959), A Man for All Seasons / Her Devrin Adamı (1966), The Day of the Jackal / Çakal (1973), Julia (1977), Five Days on Summer (Son filmi-1982)

MURAT ERŞAHİN

The Net 2.0 (2006)

Sony HE - 1.85:1
İNG 5.1 DD - TR altyazı

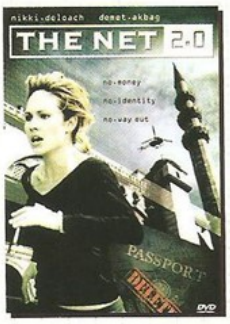

1996 yılında "The Net" adlı film çekildiğinde internet kavramı yeni yeni dünyaya yayılıyordu. Bu nedenle de internetten kimliği değiştirilen bir kadının paranoyak kaçış hikayesini anlatmak ilginç bir yere oturuyordu. Ancak aynı hikâye yapısıyla günümüze gelindiğinde yine kaçan bir karakter (Nikki Deloach) ve oryantalist bir bakış açısıyla gösterilen bir şehir görüyoruz. Ezel Akay, Demet Akbağ, Sebnem Dönmez gibi oyuncuların varlığını görmek için merak edilebilecek film, maalesef kliselerle ve basit numaralarla dolu olay örgüsüyle bu yaklasımı perçinliyemiyor.

Film: ✪
Ekstralar: ✪

Sylvia: Özel Çift Film Versiyon (2003)

Medyavizyon - 2.35:1
İNG/TR 5.1 DD - TR altyazı

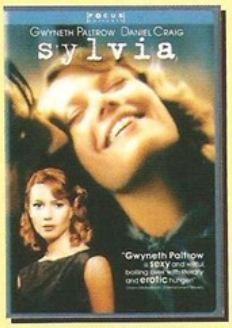

'Sylvia Plath'ı Oscar'lı yıldız Gwyneth Paltrow'un başarıyla canlandırdığı filmde 'Ted Hughes' rolünü yakışıklı ve yetenekli aktör Daniel Craig üstlenmis. Sylvia'nın Cambridge Üniversitesi'nde Ted Hughes ile tanışmasıyla başlayan film, ikilinin tutkulu beraberliğini, Slyvia'nın manik-depresif ruh halini ve yaratma sürecini mercek altına alıyor. 9 yasında babasını kaybeden ve tüm yasamı boyunca olanca duyarlılığıyla tutkusunu yanında taşıyan ünlü şair/yazar, her on yılda bir denediği intihar eylemini, üçüncü girişiminde başarıyor ve yaşama 31 yasında veda ediyor. Birçoklarının kalbine çıkmamacasına kazılan çok duygusal ve çok zeki bir kadın olarak. Filmde, kadınlara ve alkole düşkünlüğüyle tanınan Ted Hughes'un da Sylvia'ya büyük bir tutkuyla bağlandığını görüyoruz. Ancak doğası ve Sylvia'nın 'zor' ruh durumu geregi Hughes, Sylvia'yı terk ediyor. Editör bir dostuna yaptığı acı itiraf, Sylvia'yı çok sevdiği ancak birlikte olamayacağı yolunda. Sylvia hayranları tarafından uzun yıllar süren Ted Hughes düşmanlığı, filmde kendini fazla hissettirmiyor. Aksine yönetmen, Hughes'a oldukça mesafeli davranmış. Onun kendine dönük, egoist yapısını ortaya koymus fakat itiraflarını, Sylvia'ya olan tutkusunu açıklamış ve olanca 'insanlığıyla' beyazperdeye taşımış Hughes'u. Tüm keyifli anlara rağmen, yaşam oldukça acı veren bir yolculuk. İki insanın ilişkisi ve tutkuları da öyle. Mutluluk, hayatta yer alan tüm duyarlılıkları kesfetmekle ilgili belki de. Onlara dokunmak, açtıkları yaraları hissetmek ve 'insan' kalabilmekle bağlantılı. Kabullenmek, sefkat, saygı ve en önemlisi sonu nereye varırsa varsın delicesine sevmekle.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪
(M. Ersahin)

Village of The Damned / Lanetli Kasaba (1960)

Tiglon - 1.85:1
İNG 1.0 Mono - TR altyazı

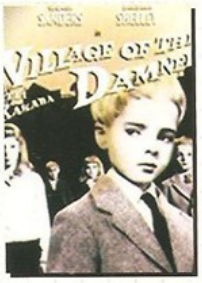

Bir kasabada bir anda bütün insanlar hayata ara verirler. Hepsi yere düserler. Ancak hemen dirilirler. Bu olaydan sonra aynı gün içinde bütün kadınların hamile olduğunu öğreniriz. Onlardan doğan çocuklar ise ilginç güçlere sahiplerdir. Gözleri sarılaşarak insanların beynine girip metafizik ve telepatik yetenekler kazanırlar. Dönemin B filmleri ruhunu yansıtan yapım, telepati ile ilgili yapılmış ilk korku filmlerinden biri olma özelliği taşırken birçok filmi derinden etkiler. John Wyndham'ın romanından uyarlanan yapım, daha çok John Carpenter'ın 1995 yılında çektiği yeniden çevrimiyle tanınıyor...

Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

Kurtlar Vadisi Irak (2006)

D Productions - 1.85:1
ORJ / TR 5.1 DD - TR altyazı

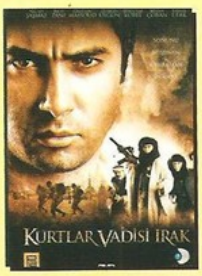

Mafya mensubu Polat Alemdar, ordunun içindeki bir arkadası sayesinde ülkenin haklarını korumak için Kuzey Irak'a çağırılır. Orada birçok askeri öldüren kötü adam Sam Marshall'a karsı mücadele edecektir. Bunun için de ekibiyle ülkenin yolunu tutar. Karşısına birçok olay çıkar. Zaten o sırada ABD tarafı herkese acı çektirmekte, işkence yapmakta ve kötü adamlık görevi görmektedir. Bizim tarafımızda duran ise, askercilik oynar. Filmin militarist ve sovenist tavrı bütün ABD konvansiyonel sinemasını bile geride bırakır. Çünkü hersey öylesine ortada ve barizdir ki, ABD sinemasındaki sessiz ve derinden sovenizm anlayışının akıllılığını bile bulundurmaz.

Film: ✪
Ekstralar: ✪✪✪

A Shot at Glory / Zafer Vuruşu (2000)

Tiglon - 2.35:1
İNG 5.1 DD/ TR 2.0 S - TR altyazı

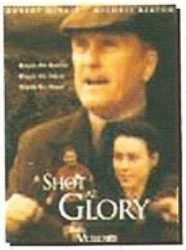

Bir ikinci (ya da İskocya'nın üçüncü) lig takımı, kadrosuna ülkenin en iyi takımı Celtic'in eski oyuncusu Jackie'yi (Ally Mccoist) katar. Oyuncuların arasında tek yıldız olarak parlayan bu oyuncu bir anda dikkatleri takımın üzerine çeker ve takımı kupa yarı finaline tasır. Bu noktadan sonra ise başarıya giden yolda tipik bir azim-irade öyküsü yol alacaktır. Robert Duvall'ın canlandırdığı antrenör karakteri takım bütünlüğünü sağlamada bir birliktelik oluştururken, gerçek bir futbolcu olan ve İskocya milli takımının yıldızı olarak karşımıza çıkan Ally Mccoist ise taraftar çatışması ve futbolcu hayatı yozlaşması üzerine gidecektir.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Anchorman: Legend of Ron Burgundy / Anchorman (2004)

Tiglon - 1.85:1
İNG 5.1 DD - TR altyazı

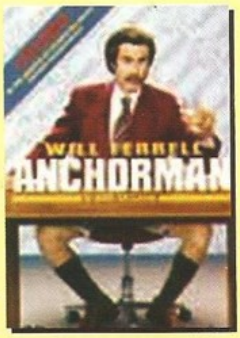

Türkiye'de pek bilinmese de yeni jenerasyon komedi oyuncularının arasından sıyrılan bir isim olan Will Ferrell kendi oturttuğu prototipi ve slapstick komediye yakın duran anlayısıyla kendine has bir hayran kitlesi oluşturan bir isim. Bu filmde ise 1970'lerin en önemli 'anchorman'i Ron Burgundy'nin karakterine soyunuyor. Ortaya çıkan ise dönemin kitsch atmosferiyle eğlenceli hale gelen absürd bir komedi oluyor. Özellikle abartılı karakterlere ve Christina Applegate, Ben Stiller, Vince Vaughn, Jack Black, Luke Wilson ile genisleyen oyuncu kadrosuna dikkat!

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Gloria (1999)

Sony HE - 1.85:1
İNG 5.1 DD - TR altyazı

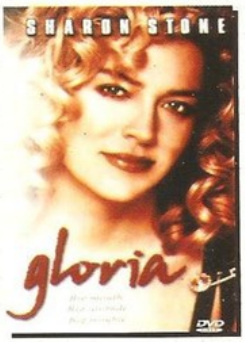

John Cassavetes'in şehir hayatının yeraltı dünyasını duygusal bir öyküyle masaya yatıran orijinal filminin yeniden çevriminde, başrol ve zaman değişimi en büyük dezavantaj olmuştu. Sharon Stone'un Gena Rowlands'ın yerine geçip Sydney Lumet'in yönettiği film, ilk filmi izlemeyenler için duygusal bir sele dönüsebilir.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Lakpostha ham Parvaz Mikonand / Kaplumbağalar da Uçar (2004)

D Productions - 1.85:1
KUR/TR 2.0 DD - TR altyazı

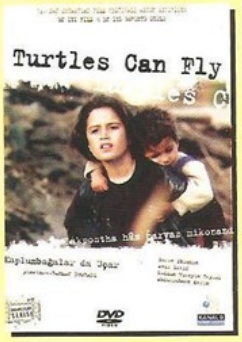

Irak-Türkiye sınırındaki bir can pazarına uzanan film, İranlı yönetmen Bahman Ghobadi'nin ikinci filmi. "Sarhos Atlar Zamanı" ile sükse yaratan isim, bu filminde Irak Savası'nın kötü yüzüne marksist bir yaklasımla giriyor. Çocukların arasında dolaşan kamerası umutlu ama karamsar bir söylem getirirken, Irak'ta insan avına çıkan ABD'ye de selamlarını gönderiyor. Marksist ve cüretkâr bir film olmayı başarıyor.

Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

What The Bleep Do We Know!? / Ne Biliyoruz Ki!? (2004)

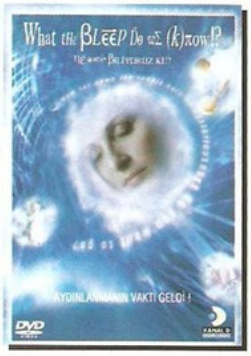

D Productions - 2.35:1
TR / İNG 5.1 DD - TR altyazı
Ancak üç yönetmenin altından kalkabildiği bu deneysel yolculuk, başrolüne Marlee Matlin'i taşıyor. Geçtiğimiz yılın en çok konusulan işlerinden olan yapım "Matrix"in deneysel-bağımsız versiyonu olarak ilginç bir seyirlik vaat ediyor. Filmle aynı söylemi taşıyarak alternatif dünyanın gerçekliğini deneme yanılma metoduyla anlatan bu yalancı belgesel, fikir düzeyindeki yaratıcılığı filmin bütününe taşıyamıyor.
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Final Fantasy 7: Özel Versiyon (2005)

Sony HE - 1.85:1
İNG 5.1 DD - TR altyazı
Bilimkurgu atmosferinde biraz "Dark City", biraz "Metropolis", biraz "Matrix" kokan bir yolculuğa davetlisiniz. Bu seyahatte, karakterlerle oynama, uçma, demontrasyonlar izleme, gelecekte yasama ve metafiziksel güçlere sahip olma haklarına sahip olacaksınız. En önemlisi de hepsini bir animenin içinde gerçekleştireceksiniz. Böylece karşınızda aksiyonun, temponun, adrenalinin doruklara yükseldiği, koreografinin etkileyici düello sahneleri yarattığı esssiz bir görsel sölen bulacaksınız. Gerisini ise "..." olarak anımsayacaksınız.
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Chorus Line / Dans Aşkı (1985)

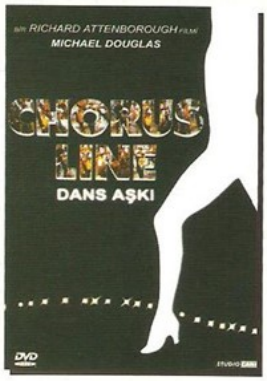

Palermo - 2.35:1
İNG/ TR 2.0 DD - TR altyazı
"Gandhi" ile tanıdığımız yönetmen Richard Attenborough'nun kariyerindeki tür çeşitliliği arasında bir de müzikal yer alıyor. Bir Broadway oyunundan uyarlanan bu müzikal, bir tiyatro oyununun seçmeleri arasında geçen bir hikâyeye uzanıyor. Seçici kişi rolünde Michael Douglas... Flasbacklerle renklenen bir hikâye kurgusu... Essiz koreografiler...
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Dün Gece Bir Rüya Gördüm (2005)

D Productions - 1.85:1
TR 5.1 DD - İng Altyazı
Bir Türk ailesi kızı Lale (Pelin Batu), uyusturucu batağına girmiş bir mağdurdur. Deniz (Emre Kınay) modern şehre adapte olmaya çalışan bir köylüdür. Peki bu iki insan arasındaki aşk nasıl olur? Ulas Ak'ın festival ve eleştirmenlerden ilgi görmeyen filminde Fikret Hakan da oynuyor. 'Serap Ezgü ile Biz Bize' programı yoluyla kurulan ilişkilere dikkat!
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪✪

Banyo (2005)

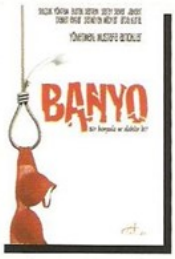

Palermo - 4:3
TR 5.1 DD - Altyazı Yok
Mustafa Altıoklar'ın, Avrupa sanat sineması ve vodvil tiyatrosundan etkilenerek gerçekleştirdiği bu teatral deney, modern kadın erkek ilişkileri projesi olmaya çalışan bir yapım. Üç ayrı banyoda birbirine bağlı karakterlerin entrika dolu ilişki serüvenini anlatan "Banyo", bir adamın karısını aldatması, aldattığı kişinin başka bir adamla yatağa girmesi ve daha karmaşık bir hal alan bir hikâyeye uzanıyor.
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪✪

Sinema Bir Mucizedir (2005)

Palermo - 4:3
TR 5.1 DD - Altyazı Yok
Memduh Ün'ün başlayıp Tunç Başaran'ın tamamladığı bu film, tipik bir 'sinema aşkı' veya 'sinemaya veda' projesi. Bir köyün sinemasından çıkmayan küçük bir çocuğun sinema aşkını ve edindiği filmler aracılığıyla o hayali dünyayı yaşamasını yansıtan film, Kadir İnanır ve Fatma Girik gibi isimlerin katılımıyla tipik bir Yeşilçam melodramına dönüşüyor. Kimisine göre komik, kimisine göre trajik bir yapım olsa da kendi ölçütlerinde sıkılmadan izlenebilecek bir iş var karşımızda.
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪

The İmam (2005)

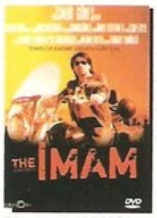

Palermo - 1.85:1
TR 2.0 DD - Altyazı yok
Emre, İmam Hatip kökenli bir bilgisayar mühendisidir. Bir yazılım şirketi vardır ve evliliği yeni bitmiştir. Geçmişini, en yakın dostu olan iş ortağından bile gizleyen Emre'nin hayatı, sürpriz bir ziyaretle aniden değişir. Gelen, en sevdiği okul arkadaşı Mehmet'tir. Köy imamı olan Mehmet kansere yakalanmıştır ve arkadaşından önemli bir isteği vardır: Kendi yerine köyde imamlık yapması. Arkadaşının son arzusunu kıramayan Emre, motosikletine atladığı gibi yola koyulur. Yönetmenliğini İsmail Güneş'in üstlendiği ve senaryosunu Ömer Lütfi Mete'nin kaleme aldığı "The İmam", iç dünyasındaki huzursuzlukla, olduğu gibi değil, göründüğü gibi olmaya çalışan bir adamın içsel yolculuğunu merkez alarak, ülkemizde çok tartışılan 'İmam Hatip liselerine içerden bir bakış atıyor. 'Geleneksel olanın dışına çıkmış' bir imamla köy halkı arasındaki ilişkilerin anlatıldığı filmde başlıca rolleri, müzisyen/aktör Esref Ziya ve "Ekmek Teknesi" dizisiyle tanınan Ahmet Yenilmez paylaşıyorlar. Çekimleri, Malatya, Sivas ve İstanbul'da gerçeklestirilen film, vasatın altında.
Film: ✪
Ekstralar: ✪✪
(M. Ersahin)

Silver City / Gümüş Şehir (2004)

Tiglon - 2.35:1
İNG 5.1 DD - TR altyazı
Colorado valiliği için kampanyalar düzenleyen bir politikanın etrafında dönen film, tipik bir 11 Eylül sonrası, Bush karşıtı politik dram. İsin içine detektiflerin, bölge sakinlerinin ve daha nice karakterin girdiği çok öykülü film modeli sunuyor. Amerikan Bağımsız Sineması'nın emekli isimlerinden senarist-yönetmen John Sayles'in tipik anlayışıyla donattığı yapım bünyesinde Chris Cooper'dan Richard Dreyfuss'a, Thora Birch'den Daryl Hannah'a, Tim Roth'dan Maria Bello'ya birçok önemli ismi barındırıyor.
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪

Rough Magic / Sihirli İksirin Peşinde (1995)

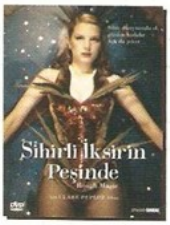

Palermo - 1.85:1
İNG/TR 2.0 S - TR altyazı
Bir sihirbaz (Jim Broadbent) sans eseri hayatını kaybeder. Onun hayatını kurtarmak için yardımcısı (Bridget Fonda), Meksika'ya iksir bulmaya gider. Ancak olaylar beklediği gibi gelişmeyecek ve film otantik ama fantastik bir aşk filmine dönüşücektir. Zaman zaman ise yasam ile ölüm içice girecektir. Russell Crowe ile çeşitlenen oyuncu kadrosuyla ilginç bir yapım.
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪

Who's That Girl? / Kim Bu Kız? (1987)

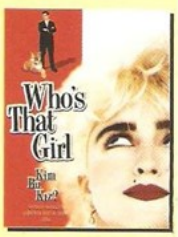

Tiglon - 1.77:1
İNG 5.1 DD - TR altyazı
80'lerdeki popüler kültürün temsilcilerinden Madonna, şarkılarını ve ruhunu bu filme veriyor. Tutucu ve evlenmek üzere olan bir avukatla (Griffin Dunne) ile karşılaşan Nikki (Madonna), onu uçarı yasama ve hippi kültürüne sokmaya çalışacaktır. Zıt kutuplar çekismesi şeklinde başlayan film, tipik bir romantik-komedi iskeleti kurarak ilerler. Sonunda da beklenilen yere bağlanır.
Film: ✪✪
Ekstralar: ✪

Söyleşi: Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr

Özge Özberk

Önce BKM oyunlarında sonra dizilerde ve en sonunda da sinemadaki başarılı performanslarıyla dikkat çeken genç oyuncuyu "G.O.R.A"da Prenses Ceku rolünde, "Babam ve Oğlum"da Fikret Kuşkan'ın canlandırdığı Sadık karakterinin eski sevgilisi rolünde izledik.

Bu yaz, henüz basına açıklanmayan iki sinema projesinde rol alma olasılığı bulunan genç oyuncu Fatih Akın ve Yavuz Turgul'la çalışmayı çok istiyor.

Unutamadığınız filmler...
"Baba"yı çok severim. Tekrar tekrar izleyebilirim. "Big Blue" da çok beğendiğim bir filmdir. Bütün Robert De Niro ve Al Pacino filmlerini dönüp dönüp seyrederim. "Scarface"i çok severim mesela.

Hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Çok sıkı bir Nicole Kidman hayranıyım. Jodie Foster ve Meryl Streep'e de büyük hayranlık duyuyorum. Keske Madonna çok iyi bir oyuncu olsaydı, onun da hayranı olurdum kesin ama değil maalesef. Dediğim gibi Robert De Niro ve Al Pacino'yu çok severim. Genç jenerasyondan Edward Norton'ı tek geçerim. Türkiye'den Haluk Bilginer çok güçlü bir oyuncu. En son "Hacivat Karagöz"de izledim yine hayranlıkla. Bir de Demet Akbağ'ın çok iyi bir oyuncu olduğunu düşünüyorum.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Çağan Irmak'ın bende çok önemli bir yeri var. Kendimi bulduğumu, oyunculuk anlamında doğru yolda olduğumu hissettiren bir yönetmendir. O yüzden onun yaptığı her işi takip ederim artık hayatım boyunca ve yaptığı işlerin içinde olmak isterim her zaman. Dünyadan Kubrick'i çok severim. Soderbergh filmlerini seviyorum. Dönem filmlerini, özellikle eski siyah beyaz filmleri, Audrey Hepburn'lü romantik komedileri çok severim, bir de Fellini filmlerini.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Sans verdiğim olmustur ama yarıda çıktığım da oldu. Tiyatroda her an bir sürprizle karşılaşabilirsiniz, o yüzden ve bir de tiyatroya saygımdan asla bir oyunun yarısında çıkamam ama sinemada öyle değil. Sinemada ısıtgından, kamera dilinden, teknik kalitesinden, nasıl bir şeyle karşılaşacağınızı tahmin edebilirsiniz az çok. Hikaye de oyunculukla beslenen bir şey olduğu için oyunculuklar da kötüyse dayanamayıp çıkabiliyorsunuz. Beğenmediğim şeyi alkışlamadığım gibi sevmediğim şeyi de izlemek zorunda değilim diye düşünüyorum.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Romy Schneider'ın bir filmi vardır "Sisi" diye. Televizyonda her gösterildiğinde içim akarak seyrederdim. Romy Schneider'a bayılırdım. Hatta o yüzden annem de bana Romy derdi. Küçüklüğümden beri hiç tükenmeyen bir "Sisi" hayranlığım vardır.

Yalnızlığı mı kalabalıkları mı tercih ediyorsunuz?
İş temposuyla paralel giden bir şey bu. Genellikle kalabalıkların içindeyim tabii ama çok rahat, girişken bir insan olmadığım için kalabalıkta pek rahat edemem aslında ve özel hayatımda kalabalığı pek tercih etmem. Kişisel tercihimi sorarsanız sevdiğim insanlar ve yalnızlık derim yani, ama bir yandan da kalabalık deyince aklıma sahne geldiği için kalabalıktan da vazgeçemem.

Küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
İkisi de değil. Neye kızdıysam ıncık cıncık çözülecek o. Sebebi araştırılacak. Çok önemli bir kişiyle tartıştıysam eğer mutlaka problemin kökenine inerim ve çözmeye çalışırım ama asla bağırıp çağırarak değil. Çok zor kızarım, çok zor kavga ederim. Aileden kaynaklanan bir şey bu biraz da. Asla yüksek ses, kavga duymadığım için öyle bir durumda ne yapacağımı da pek bilemiyorum aslında.

Hangi konuda zayıfsınız?
Tartışmalar konusunda kendimi çok zayıf buluyorum. Özellikle değer verdiğim insanlarla tartışırken onları kıracak şeyleri söylemekten kaçınıyorum ve bu duygularımı daha da fazla bastırmama neden oluyor. Sonra da kendimle cebelleşiyorum, niçin bunu söyleyemedim de haksızlıklar yapılıyor, diye. Söylemem gereken şeyleri yerinde ve zamanında söyleyememek en zayıf yanım diyebilirim.

Hangi konuda güçlüsünüz?
İşim konusunda güçlüyüm. Doğru kararlar verdiğimi düşünüyorum. Özellikle iş konusunda altıncı hissim çok kuvvetli, ona da çok güveniyorum.

Ölümden sonra ne var?
Mutluluk var bence. Çok yakın bir zamanda anneannemi kaybettim. İkinci annem gibiydi, hatta annemden öteydi benim için. Ölüm haberini alır almaz İstanbul'a geldim ve her anında yanındaydım. O kadar huzurlu, mutlu, öyle güzel görünüyordu ki. Çok görmüş geçirmiş bir kadındı, o çok mutlu göründüğü için ölümden sonra mutluluk var gibi geliyor artık bana.

Bizlerle paylaşmak istediğiniz bir hayaliniz var mı?
Meslege başladığım zamanlarda bir Hollywood hayalim vardı. Efenim gittim yerinde gördüm, bu işler öyle istemekle olmuyor. Burada yaptığınız kaliteli işleri birer çakıl taşı gibi görürseniz, cebinizde ne kadar çok çakıl taşıyla giderseniz orada o kadar fazla şansınız oluyor. O yüzden daha çok yolum olduğunu düşünüyorum ama olmayacak bir şey de değil. Niçin ben de Edward Norton'la oynamayayım?

Mutlu aşk var mı?
Süresi belki üç gündür belki ömür boyudur ama kesinlikle vardır.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olurdu?
Aynı isimde bir film var ama "Kelebek" diyeceğim yine de. Ömrü kısa olmasına rağmen mutlu olmayı bilen, görselliğiyle rengiyle etrafındakileri mutlu eden bir hayvan.

Yeni sinema projeniz var mı?
Şu anda iki tane sinema projesi var üzerinde düşündüğüm. Senaryolarını okuyorum. Biri komedi, biri ağır bir drama. BKM'de 12 senedir komedi oyunlarında oynuyorum ama sinemada hiç komedi performansımı gösterme şansım olmamıştı. Yazı sinemaya ayırmayı, seneye de tiyatro yapmayı istiyorum ama bakalım... Diziye bir süre ara vermek istiyorum açıkçası.

Genç kuşaktan dikkatinizi çeken yönetmenler var mı?
"Kırık Kanatlar"ın ilk yönetmeni Çağatay Tosun'un çok değişik bir bakış açısı olduğunu düşünüyorum. Eminim çok iyi işler yapacak.

Özellikle çalışmak istediğiniz yönetmenler var mı?
Fatih Akın'ı çok beğeniyorum. Onunla çalışmayı isterim. Bir oyuncuyu çok geliştirebilen bir yönetmen olduğunu düşündüğüm Yavuz Turgul'la çalışmayı da çok isterim. İşlerini çok dikkatli seyrediyorum, çok takdir ediyorum. Oyuncularla çok sert diyaloglara girdiğini biliyorum ama bu oyuncuyu çok geliştirebilen bir şey olabilir çünkü dirayetli ve istekli olursanız her şeyin altından kalkabilirsiniz. Zor bir yönetmen olduğunu biliyorum ama ben bu zorluğu görmek isterdim oyunculuğum açısından.

Şu anda doların kaç TL olduğunu biliyor musunuz?
1.550 olması lazım.

sinema KOLEKSİYON

IMMORTEL

(2004) Film 2095 yılının New York'unda açılır... Havada süzülen gizemli bir piramit, mavi saçlı bir kadın, eski Mısır tanrıları ve başka şeyler... Belgrad doğumlu Fransız yönetmen Enki Bilal'in kendi resimli romanından sinemaya uyarladığı "Immortel", kendine özgü atmosferi ve görsel stiliyle yıllarca unutulmayacağa benziyor.

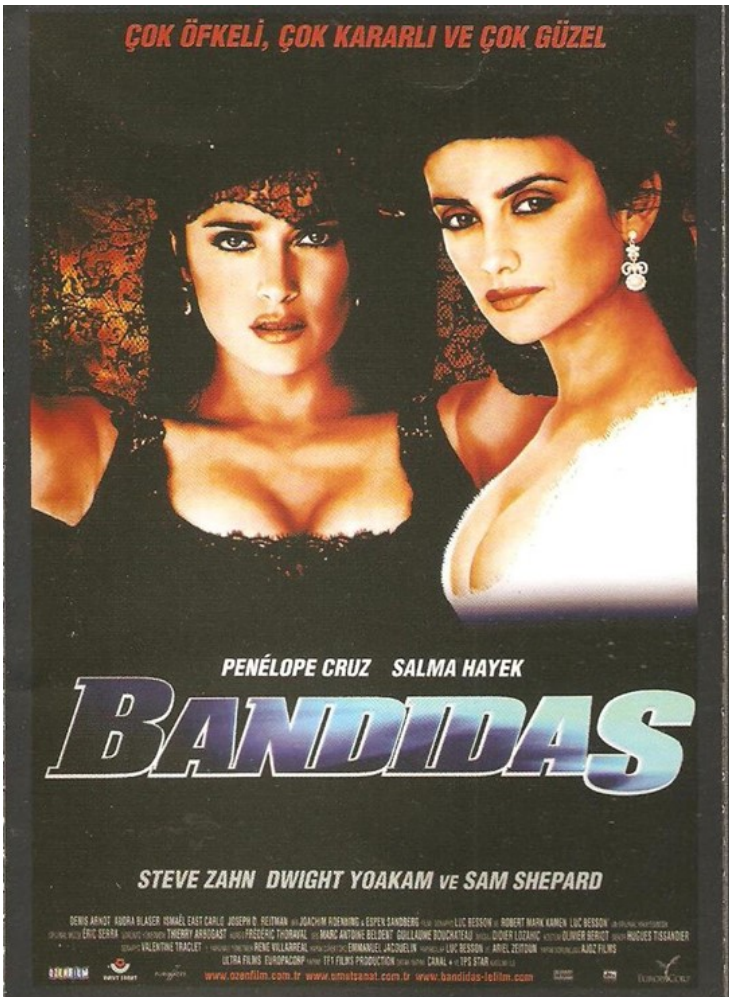
ÇOK ÖFKELİ, ÇOK KARARLI VE ÇOK GÜZEL
PENÉLOPE CRUZ SALMA HAYEK
BANDIDAS
STEVE ZAHN DWIGHT YOAKAM VE SAM SHEPARD

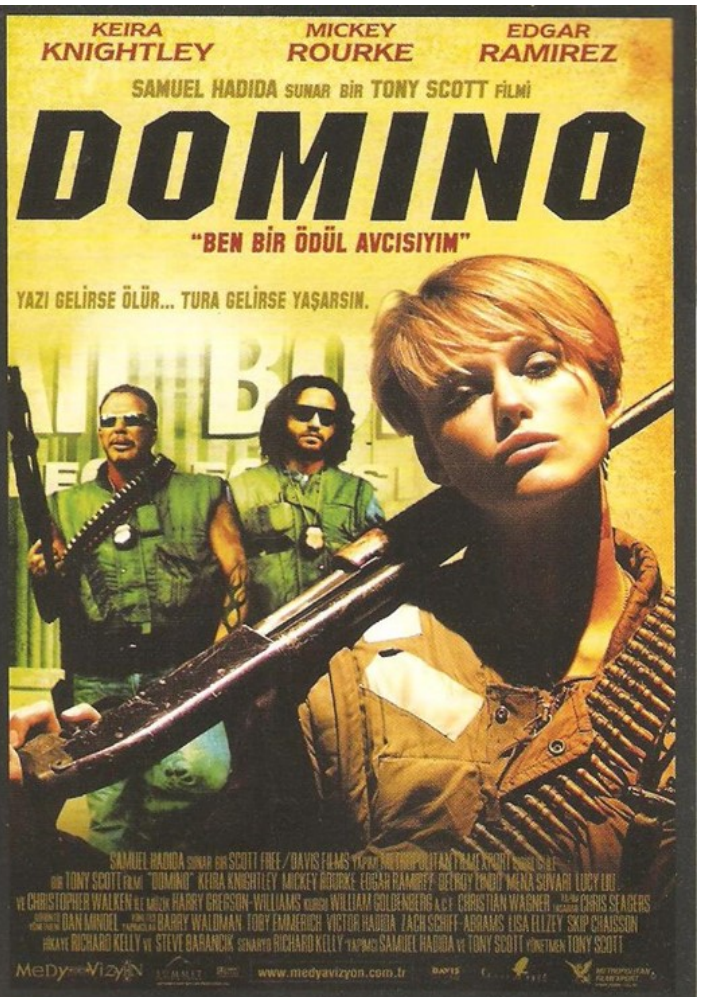
KEIRA KNIGHTLEY
MICKEY ROURKE
EDGAR RAMIREZ
SAMUEL HADIDA SUNAR BİR TONY SCOTT FİLMİ
DOMINO
"BEN BİR ÖDÜL AVCISIYIM"
YAZI GELİRSE ÖLÜR... TURA GELİRSE YAŞARSIN.

WINNER BEST FILM
WINNER BEST ACTRESS FELICITY HUFFMAN
WINNER BEST FILM
Life is a journey.
Bring an open mind.
FELICITY HUFFMAN
KEVIN ZEGERS
TRANSAMERICA

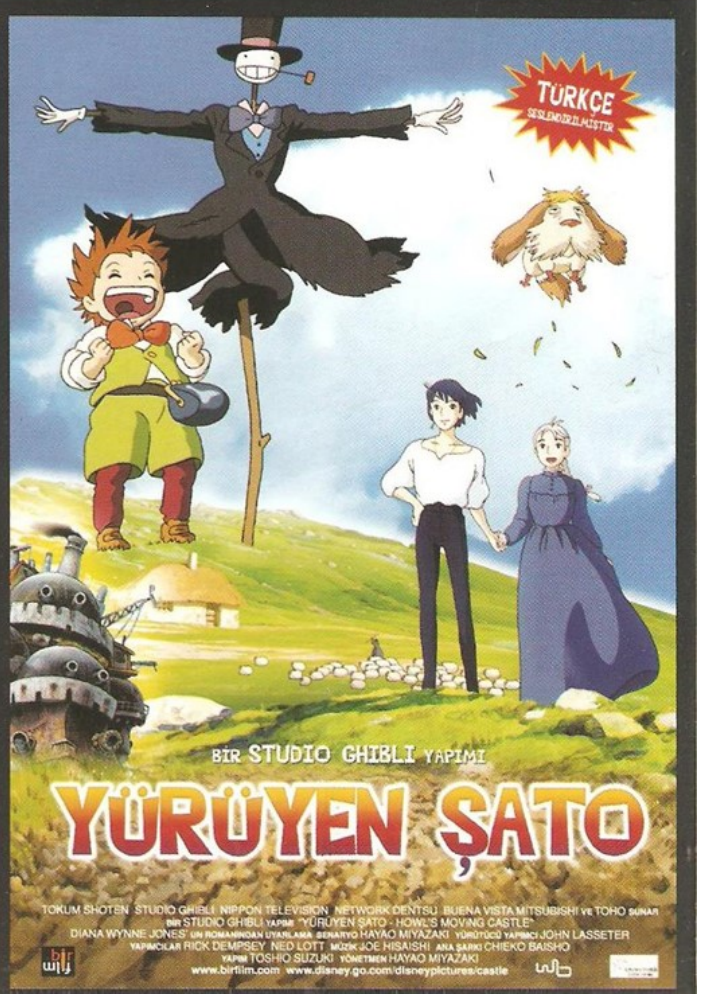
TÜRKÇE
BİR STUDIO GHIBLI YAPIMI
YÜRÜYEN ŞATO

DOMINO

Yönetmen: Tony Scott. **Oyuncular:** Keira Knightley, Mickey Rourke, Edgar Ramirez, Mena Suvari, Christopher Walken, Delroy Lindo, Lucy Liu, Jacqueline Bisset, Riz Abbasi, Mo'Nique Imes-Jackson. **Senaryo:** Richard Kelly. **Görüntü Yönetmeni:** Daniel Mindel. **Kurgu:** Tony Ciccone, William Goldenberg, Christian Wagner. **Müzik:** Harry Gregson-Williams. **Yapım Tasarımcısı:** Chris Seagers. **Yapımcı:** Skip Chaisson, Samuel Hadida, Tony Scott. **Süre:** 127 dk. **Yapım:** ABD, Fransa (2005). **Dağıtımcı:** Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 23 Haziran

Konu: Ünlü aktör Lawrece Harvey ve model Sophie Wynn'ın kızı olan Domino Harvey, varlık ve refah içinde dünyaya gelir ama bu hayat tarzı onun ilgisini çekmez. Küçük yaşlarında bile, jet sosyetenin yaşam tarzına karşı çıkar. Sonuçta kimse Domino'nun ateşli doğasını bastıramaz. Ne arkadaşlıklar, ne okul ne de annesinin yüksek sosyetesi... Kendi çılgın hayatına kısa bir süre modellik yaparak ara verir. Ve bir gün, istekli ödül avcılarını arayan kişilerin verdiği bir seminerle birlikte, heyecan dolu bir hayata adım atma fırsatı yakalar.

Yönetmen: Tony Scott "Loving Memory", "The Hunger", "Top Gun", "Beverly Hills Cop II", "Revenge","Days of Thunder", "The Last Boy Scout", "True Romance", "Crimson Tide", "Enemy of the State", "Spy Game" ve "Man on Fire"ı yönetti.

Oyuncular: Keira Knightley "A Village Affair", "Innocent Lies", "Star Wars: Episode I - The Phantom Menace", "The Hole", "Bend It Like Beckham", "Pure", "Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl", "Love Actually", "King Arthur", "Stories of Lost Souls", "The Jacket" ve "Pride & Prejudice"da rol aldı.

sinema

BANDIDAS

Yönetmen: Joachim Roenning, Espen Sandberg. **Oyuncular:** Penélope Cruz, Salma Hayek, Steve Zahn, Dwight Yoakam, Sam Shepard, Joe Reitman, Denis Arndt, Audra Blaser, Karl Braun, Humberto Elizondo. **Senaryo:** Luc Besson, Robert Mark Kamen. **Görüntü Yönetmeni:** Thierry Arbogast. **Kurgu:** Frédéric Thoraval. **Müzik:** Eric Serra. **Yapım Tasarımcısı:** Hugues Tissandier. **Yapımcı:** Luc Besson. **Süre:** 93 dk. **Yapım:** ABD, Fransa, Meksika (2006). **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 9 Haziran

Konu: 19. yüzyılın sonları... Kanunsuz Vahşi Batı, Meksika'ya doğru yayılmaya başlamıştır. Zengin bir bankerin kızı olan Sara ve fakir bir çiftçi ailesinden gelen Maria'nın yolları bir trajediyle kesişir. New York Bankası'nın temsilcisi olduğunu söyleyen Tyler Jackson, Sara ve Maria'nın ailelerini mahveder. Zira, bu adam Meksika'daki birçok araziyi kanunsuz yöntemlerle ele geçirmektedir. Iki genç kadın, babalarına yapılanların öcünü almak ve bölgede toprağı olan zavallı çiftçilere yardım etmek için, bölgedeki bankaları soymaya başlar. Ikili, zamanla halkın kahramanı haline gelir.

Yönetmen: "Bandidas", 300'den fazla reklâm filmine imza atan Norveçli Joachim Roenning ve Espen Sandberg'in ilk sinema filmi.

Oyuncular: Salma Hayek "Mi vida loca", "El Callejón de los milagros", "Desperado", "Four Rooms", "Fair Game", "Follow Me Home", "From Dusk Till Dawn", "Fled", "Fools Rush In", "Breaking Up", "54", "The Velocity of Gary", "The Faculty", "Dogma", "El Coronel no tiene quien le escriba", "Wild Wild West", "Timecode", "Chain of Fools", "La Gran vida", "Traffic", "Hotel", "Frida", "Spy Kids 3-D: Game Over", "Once Upon a Time in Mexico", "After the Sunset" ve "Ask the Dust"da rol aldı.

sinema

YÜRÜYEN ŞATO
HAURU NO UGOKU SHIRO

Yönetmen: Hayao Miyazaki. **Seslendirenler:** Chieko Baisho, Takuya Kimura, Akihiro Miwa, Tatsuya Gashuin, Ryunosuke Kamiki, Mitsunori Isaki, Yo Oizumi, Akio Otsuka, Daijiro Harada, Haruko Kato. **Senaryo:** Hayao Miyazaki (Diana Wynne Jones'un Howl's Moving Castle adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Atsushi Okui. **Kurgu:** Takeshi Seyama. **Müzik:** Joe Hisaishi. **Sanat Yönetmeni:** Yôji Takeshige, Noboru Yoshida. **Yapımcı:** Rick Dempsey, Ned Lott, Toshio Suzuki. **Süre:** 119 dk. **Yapım:** Japonya (2004). **Dağıtımcı:** 1 Film.

Gösterim Tarihi: 9 Haziran

Konu: 18 yaşında kendi halinde bir genç kız olan Sofi, kötü bir cadının büyüsü ile 90 yaşında bir kadına dönüşür. Dış görünümünden utanan Sofi evini terkeder ve Howl adında bir büyücünün yürüyen şatosuna temizlikçi olarak girer. Şatoda çalışan Calcifer adındaki bir ateş cini ile arkadaş olur. Calcifer, Sofi'ye tekrar genç olması için yardım etmeye söz verir. Ancak bunun karşılığı olarak Sofi de Calcifer'e şatodan kaçışında yardım etmek zorundadır.

Yönetmen: Hayao Miyazaki'nin uzun metrajlı animasyonları "Rupan sansei: Kariosutoro no shiro - The Castle of Cagliostro", Kaze no tani no Naushika - Nausicaa of the Valley of the Winds", "Tenkû no shiro Rapyuta - Laputa: Castle in the Sky", "Tonari no Totoro - My Neighbor Totoro", "Majo no takkyûbin - Kiki's Delivery Service", "Kurenai no buta - Porco Rosso", "Mononoke-hime - Princess Mononoke" ve "Sen to Chihiro no kamikakushi - Spirited Away".

sinema

TRANSAMERIKA
TRANSAMERICA

Yönetmen: Duncan Tucker. **Oyuncular:** Felicity Huffman, Kevin Zegers, Fionnula Flanagan, Elizabeth Pena, Graham Greene, Burt Young, Carrie Preston, Venida Evans, Jon Budinoff, Raynor Scheine. **Senaryo:** Duncan Tucker. **Görüntü Yönetmeni:** Stephen Kazmierski. **Kurgu:** Pam Wise. **Müzik:** David Mansfield. **Yapım Tasarımcısı:** Mark White. **Yapımcı:** Rene Bastian, Sebastian Dungan, Linda Moran. **Süre:** 103 dk. **Yapım:** ABD (2005). **Dağıtımcı:** Barbar Film.

Gösterim Tarihi: 9 Haziran

Konu: Cinsiyet değiştirme ameliyatına birkaç gün kala transseksüel Bree, hayatında erkek olarak girdiği tek cinsel ilişkinin ürünü olan oğlu tarafından telefonla aranır. Oğlu hapishanededir ve birisinin onu çıkarması gerekmektedir. Bree psikiyatrının, erkek geçmişiyle yüzleşmeden ameliyat olmaması yolundaki baskıları sonucunda istemeye istemeye New York'a gider. Yeni tanıştığı oğlu Toby'yi hapisten çıkaran Bree'nin tek amacı onu üvey babasıyla bırakıp yoluna devam etmektir. Toby ise Kiliseler Birliği'nden geldiğini öğrendiği bu iyi yürekli dindar kadınla Los Angelas'a, film endüstrisinin kalbine doğru yola çıkmak ister. Birlikte çıktıkları yolculuk, her ikisinin de hayatlarında yeni bir sayfa açacaktır.

Yönetmen: "Transamerica", Duncan Tucker'ın ilk sinema filmi.

Oyuncular: Televizyon kökenli aktris Felicity Huffman "Things Change", "Reversal of Fortune", "Hackers", "The Spanish Prisoner", "Magnolia", "Raising Helen" ve "Christmas with the Kranks" adlı sinema filmlerinde rol aldı.

sinema

Bu yıl da Power.
En iyi. En çok dinlenen.
En çok izlenen.
Radyo ve TV.

Aşağıdaki ödüllerde geçen ortak kelimeler bunlar ↓

Kabataşlılar Derneği - Kabataş Lisesi	Power FM	En İyi Yabancı Müzik Radyosu
Yıldız Teknik Üniversitesi İşletme Kulübü	PowerTürk	En Beğenilen Radyo İstasyonu
Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Kulübü	PowerTürk	En Beğenilen Radyo
İstanbul Teknik Üniversitesi	Power FM	En İyi Yabancı Müzik Radyosu
İstanbul Teknik Üniversitesi	PowerTürk	En İyi Yerli Müzik Radyosu
İstanbul Üniversitesi	Power FM	En İyi Yabancı Müzik Radyosu
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yılın Başarılı İletişimcileri	Power FM	En İyi Yabancı Radyo
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yılın Başarılı İletişimcileri	PowerTürk	En İyi Yerli Radyo
Beykent Üniversitesi	Power FM	En İyi Yabancı Müzik Radyosu
Kadir Has Üniversitesi	Power FM	En Has Yabancı Müzik Radyosu
Uludağ Üniversitesi	Power FM	En İyi Yabancı Ulusal Radyo
Uludağ Üniversitesi	PowerTürk	En İyi Yerli Ulusal Radyo
Uludağ Üniversitesi	PowerTürk TV	En İyi Müzik Televizyonu
Our Future Dergisi	PowerTürk TV	En İyi Müzik Televizyonu
Radyo TV Gazetecileri Derneği	Power FM	En İyi Ulusal Yabancı Müzik Radyosu
Rotabest	Power Group	En Çok Dinlenen Radyo Grubu
Rotabest	Power FM	
	Geveze Show	En İyi Radyo Programcısı
Rotabest	PowerTürk TV	En Beğenilen Müzik Televizyonu
ÖRT-DER (Özel Radyo Televizyon Yayıncıları Derneği)	Power FM	En İyi Yabancı Müzik Radyosu
ÖRT-DER (Özel Radyo Televizyon Yayıncıları Derneği)	PowerTürk TV	En İyi Müzik Kanalı
Sarıyer Belediyesi - Sarıyer'de Yaşayan Çocukların Seçtikleri	PowerTürk	En İyi Yerli Müzik Yayını Yapan Radyo
E-Biko Eğitimde Bilişim Kültürü Oluşumu - Katılımcı Anketi	PowerTürk	En Çok Dinlenen Radyo
Türkiye Polis Dergisi - Medyanın En İyileri	Power FM	En İyi Yabancı Yayın Yapan Radyo

The Power Group ▶ POWER TEKNOLOJİDE DE ÖNCÜ

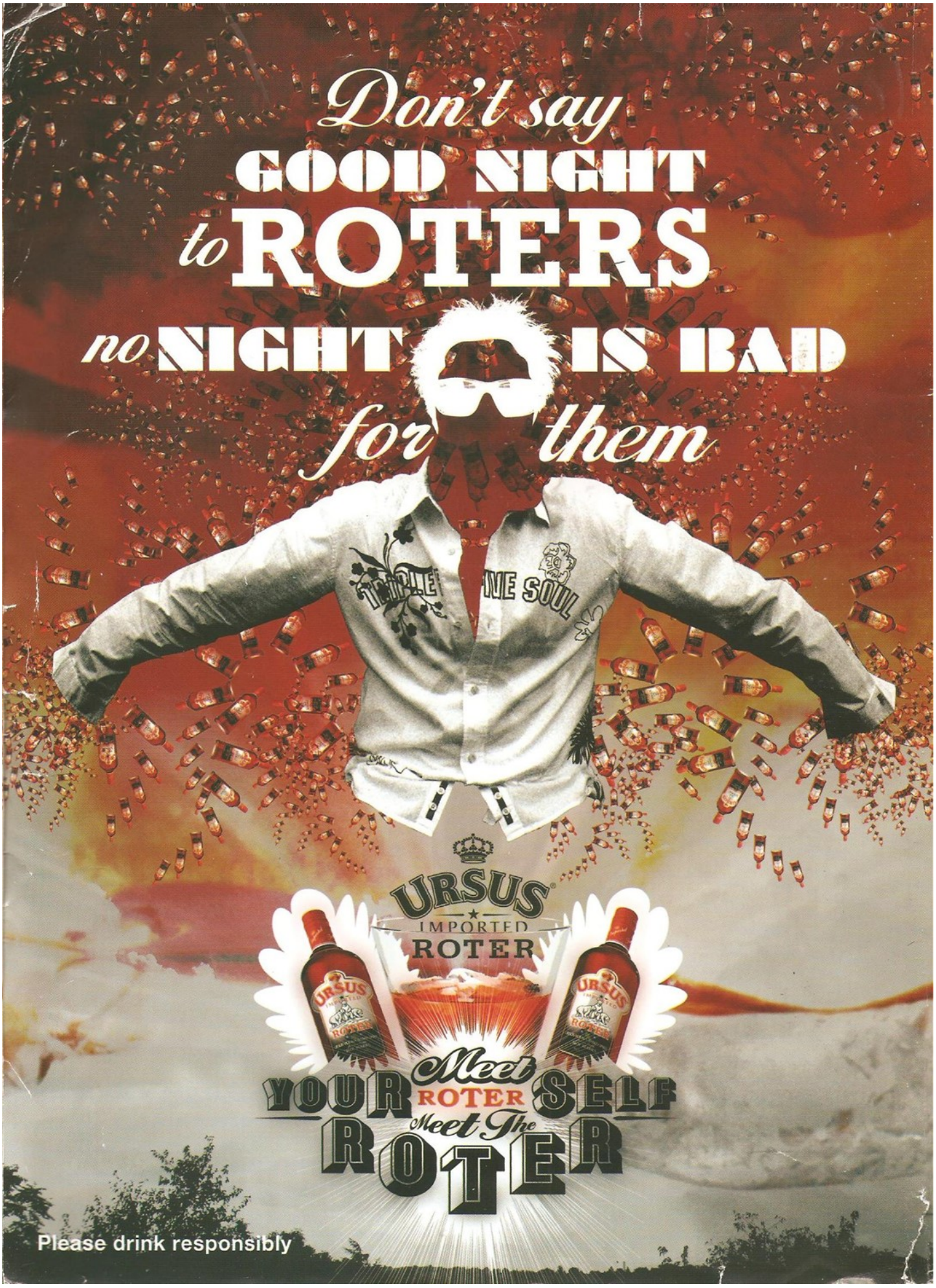
Don't say
GOOD NIGHT
to ROTERS
no NIGHT IS BAD
for them
URSUS
IMPORTED
ROTER
Meet YOUR SELF
ROTER
Meet The ROTER
Please drink responsibly